

საქართველოს სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთების ხარისხი

ეკატერინე ციმაკურიძე, ქეთევან ჯაფარიძე
დემოკრატიის ინდექსი – საქართველო
დამოუკიდებელი იურისტების ჯგუფი

USAID
ამერიკელი ხალხიდან

EAST • WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE
კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა
საქართველოში • (PROCOG)

დემოკრატიის ინდექსი – საქართველო

<https://democracyindex.ge>

დამოუკიდებელი იურისტების ჯგუფი

bit.ly/31QmCNb

ავტორები: ეკატერინე ციმაკურიძე, ქეთევან ჯაფარიძე

გამოცემაზე პასუხისმგებელი: დემოკრატიის ინდექსი – საქართველო,
დამოუკიდებელი იურისტების ჯგუფი

ექსპერტები: ნილ ვაინშტაინი, მაია ბაქრაძე, თამარ ლალიაშვილი,
ბესიკ ლოლაძე, ლარისა ლიპარტელიანი, ნათია ქუთათელაძე, მაია მწარიაშვილი,
ეკატერინე ციმაკურიძე, დავით ჯანდიერი, ეკა ხუციშვილი, კახა წიქარიშვილი.

ტექსტის რედაქტორი: მარიამ იაშვილი

დიზაინი და ტექნიკური რედაქტირება: ელენე გაბრიჩიძე

ანგარიშის მომზადება შესაძლებელი გახდა ამერიკელი ხალხის გულუხვი დახმარების წყალობით, რომელიც აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მეშვეობით იქნა გაწეული. ანგარიშის შინა-არსზე პასუხისმგებელია დემოკრატიის ინდექსი-საქართველო და დამოუკიდებელი იურისტების ჯგუფი. ის შესაძლოა არ ასახავდეს USAID-ის, აშშ-ის მთავრობის ან აღმოსავლეთ- დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის შეხედულებებს.

თბილისი 2021

საქართველოს სასამართლო
გადაწყვეტილებების
დასაბუთების ხარისხი

7

შესავალი

8

კვლევის მეთოდოლოგია

12

შემაჯამებელი მიმოხილვა

15

სასამართლო გადაწყვეტილებების
დასაბუთების ხარისხის შეფასება

15

კრიტერიუმი 1. დემოკრატიულ საზოგადოებაში მოსამართლის
სოციალური როლის შესრულება

18

კრიტერიუმი 2. მოსამართლეების მიერ საქმის განხილვა
გონივრულ ვადაში

20

კრიტერიუმი 3. მოსამართლეების მიერ საქმის საჯარო გან-
ხილვის/ზეპირი მოსმენის უზრუნველყოფა

21

კრიტერიუმი 4. მოსამართლეების მიერ გადაწყვეტილე-
ბების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთების
ხარისხი

32

კრიტერიუმი 5. მოსამართლეების მიერ სასამართლო გადა-
წყვეტილებების ეფექტიანი აღსრულების უზრუნველყოფა

32

კრიტერიუმი 6. მოსამართლეების მიერ კანონის ხარისხის
შემოწმება, რომელიც საფუძვლად დაედო სასამართლო
გადაწყვეტილებას

33

კრიტერიუმი 7. მოსამართლეების მიერ მტკიცებულებების
შეფასების ხარისხი

35

კრიტერიუმი 8. მოსამართლეების მიერ სასჯელის ზომის
დასაბუთების ხარისხი

39

რეკომენდაციები

41

დანართი 1

კრიტერიუმი 1. საილუსტრაციო მაგალითები დემოკრატიულ საზოგადოებაში მოსამართლის სოციალური როლის შესრულების შესახებ

54

დანართი 2

კრიტერიუმი 2. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლის მიერ საქმის გონივრულ ვადაში განხილვის შესახებ

61

დანართი 3

კრიტერიუმი 3. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ საქმის საჯარო განხილვის/ზეპირი მოსმენის უზრუნველყოფის შესახებ

65

დანართი 4

კრიტერიუმი 4. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ გადაწყვეტილებების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთების ხარისხის შესახებ

113

დანართი 5

კრიტერიუმი 5. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლის მიერ სასამართლო გადაწყვეტილებების ეფექტიანი აღსრულების შესახებ

116

დანართი 6

კრიტერიუმი 6. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ კანონის ხარისხის შემოწმების შესახებ, რომელიც საფუძვლად დაედო სასამართლო გადაწყვეტილებას

123

დანართი 7

კრიტერიუმი 7. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ მტკიცებულებების შეფასების ხარისხის შესახებ

142

დანართი 8

კრიტერიუმი 8. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ სასჯელის ზომის დასაბუთების ხარისხის შესახებ

151

დანართი 9

სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთების ხარისხის შეფასების მეთოდოლოგია

156

დანართი 10

სასამართლოს გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის შეფასების ზოგადი კრიტერიუმები

168

დანართი 11

ექსპერტების მოკლე ბიოგრაფიები

შესავალი

სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის ხარისხის საკითხთან დაკავშირებული პრობლემების არსებობა პირველად თავად სასამართლო სისტემამ აღიარა 2017 წელს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ შედგენილ დოკუმენტში „სასამართლო სიტემის სტრატეგია“. დოკუმენტი სასამართლო დამოუკიდებლობისა და მიუკერძოებლობისთვის ძირითად გამოწვევად ასახელებს არასათანადოდ დასაბუთებული გადაწყვეტილებების სიხშირეს, ხოლო, ხარისხიანი მართლმსაჯულებისა და პროფესიონალიზმისთვის – უზენაესი, საკონსტიტუციო თუ საერთაშორისო/რეგიონალური სასამართლოების პრაქტიკის გამოუყენებლობას.¹ 2019 წლის მიწურულს, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეთა შერჩევის პროცესზე დაკვირვების შედეგად, ეუთომ რეკომენდაციაში „ცნობილი და გამოცდილი დამოუკიდებელი იურიდიული პროფესიონალების დანიშვნის საჭიროების შესახებ“² მიუთითა, რომ შესაძლოა, მოსამართლეთა პროფესიონალიზმის საკითხი ასახვას ჰპოვებდეს სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის ხარისხზე. აღნიშნული რეკომენდაციაც პირდაპირ მიანიშნებს სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის ხარისხის სიღრმისეული კვლევის საჭიროებაზე.

USAID/PROLoG პროგრამის მხარდაჭერით განხორციელებული სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის ხარისხის კვლევა მიზნად ისახავს საქართველოს საერთო სასამართლოების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის ხარისხის შემოწმების გზით პრობლემების გამოვლენას და რეკომენდაციების გაცემას შემდეგი მიმართულებებით: მართლმსაჯულების განხორციელებისას ადამიანის უფლებათა დაცვა, კანონმდებლობის და საერთაშორისო ვალდებულებების შესრულება, გამჭვირვალობის და საჯაროობის უზრუნველყოფა, საქმის არსის და მიღებული გადაწყვეტილების დასაბუთებულობის სიცხადე, დემოკრატიულ საზოგადოებაში მოსამართლის სოციალური როლის გათვალისწინება.

ანგარიში სტრუქტურირებულია გადაწყვეტილებების შეფასებისთვის შემუშავებული 8 კრიტერიუმის მიხედვით. ანგარიშის ცალკეული ქვეთავი მოიცავს კრიტერიუმებთან გადაწყვეტილებების შესაბამისობის შესწავლით გამოკვეთილ პრობლემებს, ხოლო პრობლემების დამადასტურებელი მაგალითები მოცემულია ანგარიშის დანართში.

1 სასამართლო სისტემის სტრატეგია 2017-2021 წლებისთვის, პუნქტები: 3, 9, 1.2.3., 4.3.4. და 4.1.
<http://www.supremecourt.ge/files/upload-file/pdf/sasamartlo-sistemis-strategia-2017-2021.pdf> [21.11.2021]

2 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების შერჩევისა და დანიშვნის პროცესს, საქართველოს სახალხო დამცველის მოთხოვნის საფუძველზე, აკვირდებოდა ეუთოს დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებების ოფისი OSCE/ODIHR რომელმაც მონიტორინგის შედეგად მოსამართლეთა შერჩევის პროცესის შეფასების ორი ანგარიში გამოსცა: საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეთა წარდგენისა და დანიშვნის პირველი ეტაპის ანგარიში, ივნისი-სექტემბერი 2019 <https://www.osce.org/files/f/documents/d/9/429491.pdf> [20.11.2021] და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეთა წარდგენისა და დანიშვნის მეორე ანგარიში, ივნისი-დეკემბერი 2019 https://www.osce.org/files/f/documents/3/1/443497_0.pdf [20.11.2021]

კვლევის მეთოდოლოგია

სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთების ხარისხის შესაფასებლად შემუშავდა ორი დოკუმენტი: კვლევის მეთოდოლოგია და გადაწყვეტილებების შეფასების კრიტერიუმები. დოკუმენტები მომზადდა კვლევაში ჩართული ადგილობრივი და უცხოელი ექსპერტების მონაწილეობით, რომელთა შესახებ მოკლე ბიოგრაფიული მონაცემები თან ერთვის კვლევას (დანართი 11).

მეთოდოლოგიის დოკუმენტის საფუძველზე, რომლის სრული დოკუმენტი თან ერთვის კვლევას (დანართი 9), სულ შესწავლილ იქნა 100 სასამართლო გადაწყვეტილება. საქართველოს სასამართლოების მიერ მოწოდებული გადაწყვეტილებებიდან შეირჩა 50 გადაწყვეტილება. ასევე, შესწავლილ იქნა გახმაურებულ საქმეებზე მიღებული 22 გადაწყვეტილება, ხოლო 28 – ადვოკატებისგან მოწოდებული გადაწყვეტილებები. ამასთან შესწავლილი გადაწყვეტილებებიდან 56 – სისხლის სამართლის საქმეებზე მიღებული გადაწყვეტილებებია, 44 – სამოქალაქო – ადმინისტრაციული სამართლის დავები (აქედან 16 სამოქალაქო – მათ შორის კომერციული ხასიათის საქმეები, 24 – ადმინისტრაციული სამართლის კატეგორია, რაც საარჩევნო დავებსაც მოიცავს, ხოლო 4 – ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა).

შეფასებისთვის სასამართლოებიდან გამოთხოვილ იქნა 2020-2021 წლის ერთ-წლიან პერიოდში წინასწარშერჩეული ერთი ან ორი თვის განმავლობაში მიღებული ყველა გადაწყვეტილება. გახმაურებული და ადვოკატების მიერ მოწოდებული სასამართლო გადაწყვეტილებები მიღების თარიღით არ ყოფილა შეზღუდული.

სასამართლოების მხრიდან მოწოდებული გადაწყვეტილებებიდან კვლევის ფარგლებში შესაფასებელი 50 გადაწყვეტილების შერჩევა განხორციელდა სპეციალურად შემუშავებული კრიტერიუმების საფუძველზე, კვლევის ექსპერტების მიერ. გახმაურებული და ადვოკატების მიერ მოწოდებული გადაწყვეტილებები კი შეარჩიეს კვლევის ექსპერტებმა.

თითოეული გადაწყვეტილება შეაფასა ორმა ექსპერტმა, რომელთაგანაც ერთი მაინც არის სამოსამართლო გამოცდილების მქონე ექსპერტი.

კვლევის შედეგები არ ექვემდებარება განზოგადებას, იმის გათვალისწინებით, რომ გადაწყვეტილებები შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით არ იყო შერჩეული.

აღნიშნული მეთოდოლოგიით, საბოლოოდ, კვლევის ფარგლებში შესწავლისთვის გადაწყვეტილებები შერჩეულ იქნა საქართველოს ყველა ინსტანციის ყველა

სასამართლოს მიერ მოწოდებული გადაწყვეტილებებიდან, გარდა თბილისის საქალაქო და სააპელაციო სასამართლოებისა და კიდევ რამდენიმე რაიონული სასამართლოსი, რომელთაც არცერთი გადაწყვეტილება არ გასცეს. შესაბამისად, თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებები შესწავლილ იქნა მხოლოდ გახმაურებული და ადვოკატებისგან მოწოდებული კატეგორიის საქმეებიდან. აღნიშნული უკავშირდება სასამართლო გადაწყვეტილებებზე ხელმისაწვდომობის საკითხს. კვლევის მიზნებისთვის სასამართლო გადაწყვეტილებების მოძიების პროცესში გამოიკვეთა პრობლემები, რომლებიც სასამართლოების მხრიდან მიღებული გადაწყვეტილებების ტექსტების საჭაროობასა და მათზე ხელმისაწვდომობას უკავშირდება. პირველი ინსტანციის (გარდა მაგისტრატი სასამართლოებისა), სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოებიდან (ჯამში 36 სასამართლო) საჭარო ინფორმაციის მოთხოვნას უპასუხა 23-მა სასამართლომ. აქედან, 13-მა სასამართლომ³ სრულად გასცა მოთხოვნილი ინფორმაცია და სასამართლო გადაწყვეტილებების ასლები; 7-მა სასამართლომ⁴ მხოლოდ ნაწილობრივ გასცა გადაწყვეტილებების ასლები; ხოლო 3-მა სასამართლომ⁵ უარი თქვა მოთხოვნილი გადაწყვეტილებების ასლების გაცემაზე. გადაწყვეტილებების ასლების ნაწილობრივი გაცემის, ასევე გაცემაზე უარის მიზეზად, სასამართლოები, როგორც წესი, მიუთითებენ სათანადო დროითი და ადამიანური რესურსის ნაკლებობას, რასაც, თავის მხრივ, გადაწყვეტილებებში პერსონალური მონაცემების დაშტრიხვის საჭიროებას უკავშირებენ.

სასამართლოებიდან მიღებული პასუხების ანალიზის საფუძველზე, სასამართლო გადაწყვეტილებების ასლებზე ხელმისაწვდომობის მხრივ, გამოიკვეთა შემდეგი პრობლემები:

- პერსონალური მონაცემების დაშტრიხვის პრაქტიკა, ზოგადად, აფერხებს სასამართლო გადაწყვეტილებებზე ხელმისაწვდომობას. ფაქტობრივად ყველა დიდი და დატვირთული სასამართლო, მათ შორის თბილისის საქალაქო და სააპელაციო სასამართლოები, რომლებიც კვლევის მიზნებისთვის ყველაზე საინტერესოა, სწორედ ამ არგუმენტის საფუძველზე აცხადებენ უარს გაიცეს სასამართლო გადაწყვეტილებების ასლები.⁶

3 საქართველოს უზენაესი სასამართლო; თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლო; ბოლნისის რაიონული სასამართლო; ხელვაჩაურის რაიონული სასამართლო; ცაგერის რაიონული სასამართლო; ზესტაფონის რაიონული სასამართლო; გურჯაანის რაიონული სასამართლო; ამბროლაურის რაიონული სასამართლო; ფოთის რაიონული სასამართლო; გორის რაიონული სასამართლო; საჩხერის რაიონული სასამართლო; ოზურგეთის რაიონული სასამართლო; სენაკის რაიონული სასამართლო.

4 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს წერილი N 3-176-21, 2021 წლის 31 მარტი; თელავის რაიონული სასამართლოს წერილი N 8-191, 2021 წლის 29 მარტი; ახალქალაქის რაიონული სასამართლოს წერილი N 0918, 2021 წლის 25 მარტი; ახალციხის რაიონული სასამართლოს წერილი N 40, 2021 წლის 26 მარტი; სამტრედიის რაიონული სასამართლოს წერილი N 390, 2021 წლის 29 მარტი; ბათუმის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 215 გ/კ, 2021 წლის 29 მარტი; თბილისის სააპელაციო სასამართლოს წერილები: N 2/7211, 2021 წლის 24 მაისი, N 2/6061, 2021 წლის 29 აპრილი, N 3/4104, 2021 წლის 24 აპრილი, N 3/2182, 2021 წლის 26 მარტი.

5 თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 3-0138/4460539, 2021 წლის 18 მარტი; ზუგდიდის რაიონული სასამართლოს წერილი N 295, 2021 წლის 30 აპრილი; ქუთაისის საქალაქო სასამართლო წერილი N 62101, 2021 წლის 22 აპრილი; ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს წერილი N 214-2/10, 2021 წლის 28 აპრილი.

6 თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 3-0138/4460539, 2021 წლის 18 მარტი; თბილისის სააპელაციო სასამართლოს წერილი N 3/2182, 2021 წლის 26 მარტი.

- თბილისის საქალაქო სასამართლომ, არც დროის განსაზღვრულ მცირე მონაკვეთში, ამ სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების რაოდენობის შესახებ გასცა სტატისტიკური მონაცემები. აღნიშნულის მიზეზად მიუთითა ის, რომ სასამართლო მსგავს სტატისტიკას არ აწარმოებს⁷.
- თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებები სრულად ხელმიუწვდომელი იყო კვლევისთვის. ჯამში გაგზავნილი 7 წერილიდან, რომლებითაც სხვადასხვა სახისა და მოცულობის საჯარო ინფორმაცია იყო მოთხოვნილი, თბილისის საქალაქო სასამართლოს საჯარო ინფორმაცია, სასამართლო გადაწყვეტილებების ასლების ან სტატისტიკური მონაცემების სახით, არცერთზე არ გაუცია. ანალოგიურად, ინფორმაცია არ გასცა თბილისის სააპელაციო სასამართლომაც. წერილში სასამართლომ მიუთითა, რომ მოთხოვნილი ინფორმაციის მიღება შესაბამისი ვებ-გვერდიდან (<https://ecd.court.ge>) იყო შესაძლებელი. თუმცა, ვებ-გვერდზე სასამართლო გადაწყვეტილებები არასრულადაა გამოქვეყნებული (ვებ-გვერდზე არ არის განთავსებული კვლევის მიზნებისთვის საინტერესო პერიოდში მიღებული გადაწყვეტილებები)⁸.
- ხელმისაწვდომობის კუთხით, სერიოზული პრობლემა გამოიკვეთა კომერციული კატეგორიის დავებზე მიღებულ სასამართლო გადაწყვეტილებებზე. თბილისის და ქუთაისის საქალაქო და სააპელაციო სასამართლოებმა უარი განაცხადეს იმ გადაწყვეტილებების მოწოდებაზე, რომელთა სარჩელის ფასი 500 000 ლარს აღემატება. უარის მიზეზად მითითებული იყო დიდი დროისა და სათანადო რესურსის აუცილებლობა მსგავსი გადაწყვეტილებების დამუშავებისა და დარქივების საკითხთან მიმართებაში, რასაც სასამართლო, ამ ეტაპისთვის, აუცილებლობად არ მიიჩნევს⁹.

7 თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 2-0452/4637271, 2021 წლის 18 მაისი;

8 თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 3-0138/4460539, 2021 წლის 18 მაისი; თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 2-0452/4637271, 2021 წლის 18 მაისი; თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 2-0440/4570560, 2021 წლის 21 აპრილი; თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 3-0470/4637287, 2021 წლის 18 მაისი; თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 3-0469/4637413, 2021 წლის 18 მაისი; თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 2-0451/4637256, 2021 წლის 18 მაისი; თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 1-0133/7427, 2021 წლის 18 მარტი; თბილისის სააპელაციო სასამართლოს წერილი N 2/7211, 2021 წლის 24 მაისი.

9 თბილისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 2-0452/4637271, 2021 წლის 18 მაისი; თბილისის სააპელაციო სასამართლოს წერილი N 2/6061, 2021 წლის 29 აპრილი; ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს წერილი N 62101.

გადაწყვეტილების შეფასების კრიტერიუმები ეყრდნობა ეროვნულ და საერთაშორისო წყაროებს: საქართველოს კონსტიტუცია და კანონმდებლობა; ევროპელ მოსამართლეთა საკონსულტაციო საბჭოს N11 დასკვნა; ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტული სამართალი; ეუთო/დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებების ბიუროს სასამართლო პროცესის მონიტორინგის ანგარიში (საქართველო) და სხვა. სასამართლო გადაწყვეტილებების შეფასება განხორციელდა ძირითად კრიტერიუმებთან გადაწყვეტილებების შესაბამისობის შეფასების გზით. შეფასებისთვის გამოყენებულ იქნა შემდეგი 8 კრიტერიუმი:

- მოსამართლის სოციალური როლი;
- გონივრულ ვადაში საქმის განხილვა;
- საქმის საჯარო განხილვა/ზეპირი მოსმენა;
- გადაწყვეტილების ელემენტები;
- გადაწყვეტილების აღსრულება;
- კანონის ხარისხი;
- მტკიცებულებების შეფასება;
- სასჯელის ზომის დასაბუთებულობა.

გადაწყვეტილების შეფასების კრიტერიუმების დოკუმენტი თან ერთვის კვლევას (დანართი 10).

შემაჯამებელი მიმოხილვა

კვლევის ფარგლებში შესწავლილ იქნა საქართველოს ყველა ინსტანციის საერთო სასამართლოების მიერ მიღებული 100 გადაწყვეტილება, რომლის შედეგები არ ექვემდებარება განზოგადებას მოსამართლეთა გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის საერთო მდგომარეობაზე, თუმცა მიუთითებს პრობლემებზე, რომლებიც, ერთეულ შემთხვევებში, გამოვლენის პირობებშიც კი საყურადღებო სურათს ქმნის.

მოსამართლეები უმეტესად მისდევენ ერთგვაროვან სასამართლო პრაქტიკას, რაც ამცირებს მათ ინდივიდუალიზმს, როგორც კონკრეტული სადავო საკითხისადმი მიდგომის, ასევე, გადაწყვეტილებების ტექსტების ჩამოყალიბების კუთხით. რჩება შთაბეჭდილება, რომ კონკრეტული გადაწყვეტილება მიიღება მთელი სისტემის და არა ინდივიდუალური მოსამართლის მიერ. გადაწყვეტილებების დასაბუთებაში ვხვდებით შაბლონის, ერთნაირი მსჯელობის და სიტყვა-სიტყვით გამეორების შემთხვევებსაც კი.

კვლევის ფარგლებში შესწავლილი გადაწყვეტილებების პერიოდი მოიცავს 2015-2021 წლებს. სხვადასხვა დროს, სრულიად სხვადასხვა სასამართლოსა და მოსამართლის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებში გამოვლენილი ერთგვაროვანი პრობლემები და ხარვეზები მიანიშნებს მოსამართლეთა გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობაში პროგრესის დინამიკის არარსებობაზე.

გადაწყვეტილებები გადატვირთულია სამართლებრივი ციტატებითა და მსჯელობით, საერთაშორისო-სამართლებრივი პრაქტიკის ან კანონების რეგულირების სფეროს განმარტებებით ისეთ საკითხებზე, რომლებიც სადავო არ არის, საქმისთვის არარელევანტურია ან არ საჭიროებს დამატებით განმარტებას. მსგავსი მიდგომა, ერთი მხრივ, უსარგებლოდ ტვირთავს გადაწყვეტილების ტექსტს და ართულებს მის აღქმას, მეორე მხრივ, ქმნის შთაბეჭდილებას, რომ მოსამართლეები ცდილობენ კარგად დასაბუთებულად წარმოაჩინონ გადაწყვეტილება არსებითი საკითხიდან (რაც არის საქმის მთავარი საკითხების ფაქტობრივი და სამართლებრივი ანალიზი) დოკუმენტის მოცულობაზე ყურადღების გადატანით.

მოსამართლეთა მხრიდან შაბლონური მიდგომა ტოვებს შთაბეჭდილებას, რომ მოსამართლეები გადაწყვეტილებაში პირველად მნიშვნელობას ანიჭებენ არა მხარეთა შეჯიბრებითობის დაცვით, სადავო საკითხის სრულყოფილ ასახვას, გამოკვლევას, ნორმის განმარტებას, სასამართლო პრაქტიკის შექმნას, არამედ კონკრეტული დავის გადაწყვეტის ვალდებულების შესრულებასა და საქმეთა რაოდენობის შემცირებას ან/და ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს სტანდარტის დაკმაყოფილებას.¹⁰

საქმის არსის სრულყოფილად და გასაგებად აღწერა, განსხვავებით სამოქალაქო საქმეებისაგან, სისხლის და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეებზე პრობლემას წარმოადგენს. მათ შორის, გამოიკვეთა, რომ გადაწყვეტილებები, ხშირად, არ ასახავს ორივე მხარის ისტორიას; მრავალბრალდებულისა საქმეებში არ არის შეფასებული და გამოკვეთილი თითოეული პირის ბრალეულობის საკითხი ცალ-ცალკე. თავის მხრივ, გადაწყვეტილების დასაბუთება არადამაჯერებელია, როცა მკითხველისთვის გაუგებარი რჩება საქმის არსი – იმსჯელა თუ არა მოსამართლემ ყველა მნიშვნელოვან გარემოებაზე.

გვხვდება მოსამართლის მიერ მტკიცებულებების ზედაპირული გამოკვლევის ან/და ცალმხრივი შეფასების შემთხვევები. რჩება შთაბეჭდილება, რომ სასამართლო თავს არიდებს იმ მხარის არგუმენტებზე პასუხის გაცემას, რომლის საწინააღმდეგოდ პასუხი არ აქვს.

სერიოზული პრობლემის სახით გამოიკვეთა ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი ნორმის ცალკეულ ელემენტებთან მისადაგების საკითხი.

მოსამართლეები ნაკლებ ყურადღებას აქცევენ დემოკრატიულ საზოგადოებაში მოსამართლის სოციალური როლის შესრულებას. მნიშვნელოვანი საკითხები ფართო კონტექსტისგან განყენებულად განიხილება: ნაკლები მგრძნობელობაა ბავშვის უფლებათა დაცვის საქმეებზე; მხოლოდ ფორმალურ-სამართლებრივი მიდგომები იკვეთება საარჩევნო დავებზე; მკაცრი სისხლის სამართლის სახელმწიფო პოლიტიკას, რომელიც არაერთი საერთაშორისო თუ ადგილობრივი შეფასებით, აღირებულია როგორც სერიოზული პრობლემა, არავითარი ასახვა არ ჰქონია მოსამართლეთა გადაწყვეტილებების შინაარსზე. აღნიშნულის საპირისპიროდ გამოიკვეთა შემთხვევები, როცა მოსამართლეებს გააზრებული აქვთ საკუთარი სოციალური როლი და არ გაურბიან ისეთ საკითხებზე მსჯელობას, თუკი ეს არ მოდის წინააღმდეგობაში მმართველი ხელისუფლების პოლიტიკურ ნებასთან. ამ კუთხით აღნიშვნის ღირსია ოჯახში ძალადობის საქმეებზე მოსამართლეების მიდგომა, როცა ისინი, როგორც წესი, ითვალისწინებენ აღნიშნული დანაშაულის პრობლემურობას ქართულ საზოგადოებაში და მის გამოძიებასთან დაკავშირებულ სპეციფიკას. აღნიშნულის საპირისპიროდ, არის საქმეები, სადაც მოსამართლეს გააზრებული აქვს საკუთარი სოციალური როლი, არ გაურბის საკითხზე მსჯელობას,

¹⁰ საქართველოს სამოსამართლო ეთიკის წესების მე-8 მუხლის თანახმად: „მოსამართლე ვალდებულია მასზე დაკისრებული მოვალეობები განახორციელოს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად და სათანადო გულისხმიერებით“ <http://www.supremecourt.ge/judges-self-governance/judges-ethics-code/> [20.11.2021]

თუმცა არასრული ან ცალმხრივი მსჯელობით ცდილობს არ დაუპირისპირდეს მმართველი ხელისუფლების პოლიტიკას.

პრობლემად გამოიკვეთა საქმის განხილვის კანონით დადგენილი ვადების დარღვევა და საქმის გონივრულ ვადაში განხილვის პრინციპის გამოუყენებლობა. თითქმის ყველა გადაწყვეტილება სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ საქმეზე გამოტანილია საპროცესო კოდექსით დადგენილი ვადის დარღვევით. მოსამართლეების მიდგომა საქმის გონივრულ ვადაში განხილვის საკითხისადმი არ არის ინდივიდუალური, თითოეული საქმის გარემოებების და მოცულობის გათვალისწინებით. შესაძლოა აღნიშნული გამოწვეული იყოს მოსამართლის მხრიდან საქმეთა ნაკადის არაეფექტური მენეჯმენტით, მათ შორის, საქმისთვის პრიორიტეტის მინიჭების პრაქტიკის არარსებობით ან მოსამართლის დატვირთულობით.

განსაკუთრებით საყურადღებოა რამდენიმე შემთხვევა, როცა მოსამართლემ საქმე/საკითხი აშკარად დაჩქარებულად განიხილა, რაც კონკრეტულ საქმეებზე არასათანადო ჩარევის და მოსამართლის მიკერძოების ეჭვებს აჩენს.

როგორც წესი, არ არის დასაბუთებული სასჯელის ან ადმინისტრაციული სახდელის მიზნები, წინაპირობები თითოეულ პირთან მიმართებით, ინდივიდუალურად.

სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთების ხარისხის შეფასება

კრიტერიუმი 1. დემოკრატიულ საზოგადოებაში მოსამართლის სოციალური როლის შესრულება

მოსამართლე დემოკრატიულ, სამართლის უზენაესობით მართულ სახელმწიფოში წარმოადგენს ინდივიდუალურ ინსტრუმენტს ხელისუფლების ორგანოების არასამართლიანი ქმედებებისგან დასაცავად. სამართლის უზენაესობა გულისხმობს inter alia რომ აღმასრულებელი ხელისუფლების ჩარევა ინდივიდუალურ უფლებებში უნდა იყოს ეფექტიანი ზედამხედველობის საგანი სასამართლოს მხრიდან.¹¹ ხსენებული როლის გათვალისწინებით, მოსამართლე არ არის ნორმის უბრალო შემფარდებელი. გადაწყვეტილების მიღებისას, მოსამართლემ მხედველობაში უნდა მიიღოს არა მხოლოდ შესაბამისი სამართლებრივი მასალა, არამედ გაითვალისწინოს დავის კონტექსტთან დაკავშირებული არასამართლებრივი ცნებები და რეალობები, მაგალითად, ეთიკური, სოციალური ან ეკონომიკური მოსაზრებები. ეს მოითხოვს მოსამართლისგან, რომ საქმის გადაწყვეტისას ინფორმირებული იყოს ასეთი გარემოებების შესახებ და გადაწყვეტილების ტექსტი ასახავდეს მოსამართლის მსჯელობას ასეთი გარემოებების გარშემო¹².

შესწავლილი გადაწყვეტილებებიდან უშუალოდ წინამდებარე თავში განხილულ გადაწყვეტილებებში გამოვლინდა, რომ გარდა სამართლებრივი ასპექტისა, საქმეს ჰქონდა სოციალური ასპექტიც, რომელიც მოსამართლეს უნდა გაეთვალისწინებინა, თუმცა მოსამართლემ არ ახსენა/არ იმსჯელა ან არასრულად იმსჯელა საქმის სოციალურ ასპექტზე.

11 Rotaru v. Romania, no. 28341/95, §59, ECHR 04/05/2000.

12 ევროპის მოსამართლეთა საკონსულტაციო საბჭო (CCJE), დასკვნა N11(2008) სასამართლო გადაწყვეტილებების ხარისხის შესახებ §21-23.

გამოიკვეთა, რომ:

- 1.1. მოსამართლეები, მათ წინაშე არსებულ კონკრეტულ დავას წყვეტენ ისე, რომ სრულიად უგულებელყოფენ და არც კი ახსენებენ რელევანტურ ადგილობრივ თუ საერთაშორისო ანგარიშებს და რეკომენდაციებს, რომლებიც გადასაწყვეტი საკითხის გარშემო მნიშვნელოვანი სისტემური პრობლემების არსებობას ადასტურებენ. მოსამართლეები კონკრეტულ დავებს წყვეტენ ფართო კონტექსტისგან განწყენებულად.

მაგალითად, მოსამართლეები ნარკოდანაშაულზე გადაწყვეტილებას იღებენ ისე, რომ არც კი მსჯელობენ წარსულში არსებული სახელმწიფოს მკაცრი ნარკოპოლიტიკის სავალალო შედეგები გასათვალისწინებელია თუ არა კონკრეტულ საქმეში ინდივიდუალურად, არ ახსენებენ ნარკოპოლიტიკის ლიბერალიზაციის ბოლოდროინდელ ტენდენციას და ამ ფაქტორების გავლენას კონკრეტულ განსახილველ შემთხვევაზე. მოსამართლე ბავშვებთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებას იღებს ისე, რომ არ ახსენებს და საქმეზე მსჯელობისას არ ითვალისწინებს ბავშვთა მძიმე უფლებრივი მდგომარეობის შესახებ არსებულ ანგარიშებს (იხ. დანართი 1, მაგალითი 1-5).¹³

ე.წ. თბილავიამშენის საქმეზე მიღებულ გადაწყვეტილებაში იკვეთება, რომ მოსარჩელები სარჩელში უთითებდნენ მათ მიმართ განხორციელებულ იძულებაზე, უკანონო დაკავების/მსჯავრდების შიშზე, რამაც გადააწყვეტინათ საკუთრების უსასყიდლოდ დათმობა. მიუხედავად მოსარჩელების აღნიშნული განცხადებებისა, მოსამართლე ისე იღებს საქმეზე გადაწყვეტილებას, რომ არსად მსჯელობს და არც კი ახსენებს შესაბამის წლებში გამოცემული საერთაშორისო ორგანიზაციებისა თუ საქართველოს სახალხო დამცველის არაერთ ანგარიშს, კვლევას – ქვეყანაში საკუთრების უფლების ხელყოფის, უკანონო დაკავებების, მოსმენა-მიყურადებისა და დაუსაბუთებელი განაჩენების სისტემური პრობლემების შესახებ (იხ. დანართი 1, მაგალითი 3).

- 1.2. მოსამართლეები უგულებელყოფენ და საერთოდ არ მსჯელობენ საქმის შესაძლო საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ასპექტზე, როცა აშკარაა -პირის/პირთა მიმართ მართლმსაჯულების განხორციელება უშუალოდ წინაასარჩევნო კონტექსტში, საქმეში გავლენიანი თანამდებობის პირების ან მათთან დაახლოებული პირების მონაწილეობა, მმართველი ხელისუფლების მიმართ კრიტიკით გამორჩეული პირების მონაწილეობა ან სხვა. მოსამართლეები უპასუხოდ ტოვებენ ამასთან დაკავშირებით საზოგადოებაში წარმოქრილ კითხვებს, რაც კიდევ უფრო მასშტაბურს ხდის ეჭვებს პოლიტიკური მართლმსაჯულების შესახებ (იხ. დანართი 1, მაგალითები 6-12).

¹³ ანალოგიური პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ გადაწყვეტილებაში: სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან ნუცუბიძის 2020 წლის 10 ნოემბრის №1/54 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 126¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტი და 11¹-151-ე მუხლის მე-2 ნაწილის დ) ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის) საქმეზე.

ილიჩოვა-მელაშვილის აღკვეთის ღონისძიების საქმეზე¹⁴ არსებობდა პოლიტიკური, საზოგადოებრივი და საერთაშორისო კონტექსტი, რომელიც მოსამართლეს არ უხსენებია/არ უმსჯელია. საქმე შეეხებოდა ორი ქვეყნის -საქართველოს და აზერბაიჯანის საზღვარზე კულტურული და რელიგიური ძეგლის – დავითგარეჯის სამონასტრო კომპლექსის მონაკვეთზე საზღვრის დადგენას. საზღვრის დადგენის პრობლემა მრავალი წლის განმავლობაში არსებობდა, თუმცა ბრალდებულების მიმართ გამოძიება დაიწყო 2020 წლის საქართველოს საპარლამენტო არჩევნებამდე ცოტა ხნით ადრე. კერძოდ, 2020 წლის 7 ოქტომბერს¹⁵ საქართველოს გენერალურმა პროკურატურამ დელიმიტაციისა და დემარკაციის სამთავრობო კომისიის ყოფილი წევრები – ივერი მელაშვილი და ნატალია ილიჩოვა დააკავა. ე.წ. კარტოგრაფების საქმემ პოლიტიკური დატვირთვა შეიძინა, როცა ინტენსიურად დაიწყო მისი გამოყენება წინასაარჩევნო მიზნებისთვის. სხვადასხვა არასამთავრობო ორგანიზაციებმა საქმე პოლიტიკურად მოტივირებულად შეფასეს.¹⁶ საზოგადოებრივი კონტექსტის თვალსაზრისით, საქმემ საზოგადოების დიდ ნაწილში შექმნა განწყობა, რომ ბრალდებულები სამშობლოს მოღალატეები იყვნენ (იხ. დანართი 1, მაგალითი 6).

1.3. მოსამართლეები უგულებელყოფენ და საქმის გადაწყვეტისას მხედველობაში არ იღებენ საქმის იმ არასამართლებრივ ასპექტებს, რომლებიც დემოკრატიული საზოგადოების და დემოკრატიული მართვის ქვაკუთხედი – ჟურნალისტის ინფორმაციის წყაროს დაცულობა; გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვის მსუსხავი ეფექტი; ინდივიდის გენდერული იდენტობა, საარჩევნო პერიოდი და მასთან დაკავშირებული მოვლენები და სხვა (იხ. დანართი 1, მაგალითები 13-19).

პირის დაბადების სააქტო ჩანაწერში სქესის აღმნიშვნელი ჩანაწერის შეცვლის შესახებ უზენაესი სასამართლოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებაში¹⁷ პალატა არ მსჯელობს გენდერულ იდენტობაზე (იხ. დანართი 1, მაგალითი 13).

მამუკა ახვლედიანის თბილისის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლების შესახებ, საქმეზე მოსარჩელე იყო თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის თავმჯდომარე, რომელიც სატაროდ გამოთქვამდა კრიტიკულ მოსაზრებებს საერთო სასამართლოების სისტემაში არსებულ მდგომარეობასთან დაკავშირებით. სწორედ აღნიშნულს მოჰყვა მისი გათავისუფლება თავმჯდომარის თანამდებობიდან. დემოკრატიული საზოგადოებისათვის სასიცოცხლოდ აუცილებელია, რომ

14 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით კურტიანიძის 2020 წლის 8 ოქტომბრის №10ა/4258 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 308-ე მუხლის პირველი ნაწილი, საქართველოს საწინააღმდეგო მოქმედება მიმართული საქართველოს ტერიტორიიდან მისი ნაწილის გამოყოფისაკენ, ნატალია ილიჩოვას და ივერი მელაშვილის ბრალდება, ე.წ. „კარტოგრაფების საქმე“).

15 საპარლამენტო არჩევნები ჩატარდა 2020 წლის 31 ოქტომბერს.

16 ცამეტი არასამთავრობო ორგანიზაციის 2020 წლის 8 ოქტომბრის განცხადებაში: „კარტოგრაფების საქმე – პოლიტიკურად მოტივირებული ახალი გამოძიება“ აღნიშნულია, რომ „გამოძიება მიმდინარეობს წინასაარჩევნო პერიოდში საქართველოს მოქალაქეებისთვის უკიდურესად სენსიტიურ თემაზე. მსგავსი საკითხების წამოწევა წინასაარჩევნო პერიოდში შესაძლებელია მიმართული იყოს ამომრჩევლებზე ზემოქმედებისკენ.“ bit.ly/3pFjETX

17 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ნუგზარ სხირტლაძის, მაია ვაჩაძის და ვასილ როინიშვილის 2019 წლის 18 აპრილის №ბს-579-579(კ-18) გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (დაბადების სააქტო ჩანაწერში გენდერის მარკერის შეცვლაზე უარის თქმის შესახებ).

სასამართლო სისტემაში არსებულ პრობლემებზე მიმდინარეობდეს დისკუსია და ყველას, პირველ რიგში, მოსამართლეებს, შეეძლოთ კრიტიკული მოსაზრების გამოხატვა – ნეგატიური შედეგების მოლოდინისა და შიშის გარეშე.

მოსარჩელე მართებულად მიუთითებდა თავმჯდომარის გათავისუფლების მსუსხავ ეფექტზე, რაზეც სასამართლო არ იმსჯელა (იხ. დანართი 1, მაგალითი 16).

1.4. არის შემთხვევები, როცა მოსამართლის მცდელობა, იმსჯელოს საქმის არასამართლებრივ ასპექტზე, ცალმხრივია. მოსამართლე მსჯელობს და ითვალისწინებს საქმის არასამართლებრივ ასპექტს მხოლოდ ერთი მხარის სასარგებლოდ და არც ახსენებს იმავე ასპექტის საპირისპირო სხვა ასპექტს და მათ შორის ბალანსს (იხ. დანართი 1, მაგალითები 20-22).

ე.წ. მეტროს მემანქანების გახმაურებულ საქმეზე, გაფიცვის გადადების შესახებ განჩინებაში, მოსამართლე მსჯელობს საკითხის ეკონომიკურ ასპექტებზე, რომლითაც ასაბუთებს გაფიცვის გადადების შესახებ შპს „თბილისის სატრანსპორტო კომპანიის“ მოთხოვნის დაკმაყოფილებას, თუმცა, მხედველობის მიღმა ტოვებს სოციალურ ასპექტებს, რომლებიც ახლო კავშირშია მოსარჩელის შრომით ურთიერთობებთან დამსაქმებელთან. აღნიშნული განჩინება, ორივე ასპექტის თანაბარი ყურადღებით განხილვის გარეშე, ქმნის ვაკუუმს, რომელიც, საერთო ჯამში, პრობლემურად აისახება განჩინების დასაბუთებაზე (იხ. დანართი 1, მაგალითი 20).

1.5. მისასალმებელია ქალთა მიმართ ძალადობის საქმეებში მოსამართლეთა მხრიდან სოციალურ ასპექტზე მსჯელობის ტენდენცია. ოჯახური ძალადობის სისხლის სამართლის საქმეზე მოსამართლეები ხშირად მსჯელობენ სოციალურ კონტექსტზე, მსხვერპლის სინდრომსა და ოჯახური დანაშაულების მაღალ მაჩვენებელზე, ან ნებისმიერ სხვა არასამართლებრივ ფაქტორზე, რაც ოჯახური ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლაში, ქართული სოციალური გამოცდიწარე, ძალიან რელევანტური და დასაფასებელია.

კრიტერიუმი 2. მოსამართლეების მიერ საქმის განხილვა გონივრულ ვადაში

გონივრულ ვადაში საქმის სამართლიანი განხილვის კრიტერიუმი ამოწმებს, შესწავლილი გადაწყვეტილების მიხედვით, საქმე განხილულ იქნა თუ არა ევროპის საბჭოსა და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტული სამართლით დადგენილი სტანდარტების შესაბამისად. აღნიშნული, მათ შორის, გულისხმობს, რომ საქმე განიხილება არა მხოლოდ ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილი ვადების დაცვით, არამედ თითოეულ გადაწყვეტილებაში აღწერილი საქმის გარემოებებისა და სირთულის გათვალისწინებით და შეიძლება დავასკვნათ, რომ საქმე უსაფუძვლო გაჭიანურების გარეშე ან აშკარად დაჩქარებულად არ არის განხილული.

შესწავლის შედეგად, გამოიკვეთა შემთხვევები, როცა:

2.1. საქმე აშკარად დარღვევულად არის განხილული, რაც ბადებს ეჭვს საქმის შედეგით არასათანადო დაინტერესებაზე (იხ. დანართი 2, მაგალითები 1 – 3).

ერთ-ერთ საქმეზე აღსრულების შეჩერებასა და მოვალის ქონების გათავისუფლებასთან დაკავშირებით, განჩინება მიღებულია სასამართლოსთვის საჩივრით მიმართვის მომდევნო სამუშაო დღეს (საჩივარი სასამართლოში შეტანილია 9 ივლისს, პარასკევს). კანონით გათვალისწინებულია საჩივრის დასაშვებობის შემთხვევების ხუთდღიანი და არსებითი განხილვის ოცდღიანი ვადა (ჯამში 25-დღიანი ვადა). განჩინება გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერებისა და მოვალის ქონების ყველანაირი შეზღუდვისგან გათავისუფლების შესახებ, მიღებულია აშკარად დარღვევულ ვადაში (იხ. დანართი 2, მაგალითი 3).

2.2. გადაწყვეტილება კანონით დადგენილი ვადის დარღვევითაა მიღებული ან სხვაგვარადაა გაჭიანურებული (იხ. დანართი 2, მაგალითები 4-11).¹⁸

18 ანალოგიური პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში:

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ბესარიონ ალავეიძის, ეკატერინე გასიტაშვილის, ზურაბ ძლიერიშვილის 2020 წლის 22 ივნისის №ას-1527-2019 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (თანხის დაკისრება);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის და ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 08 ნოემბრის №2კ-409აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტი და მე-3 ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტები, ასევე, სსკ-ის მე-111, 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტითა და მე-3 ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტები – განზრახ მკვლელობა ჯგუფურად, განსაკუთრებული სისასტიკითა და ანგარებით. ასევე, სხვისი ნივთის დაზიანება და განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, ჩადენილი ცეცხლის წაკიდებით. ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის სხვა წევრის განზრახ მკვლელობა ჯგუფურად, განსაკუთრებული სისასტიკითა და ანგარებით. ასევე, სხვისი ნივთის დაზიანება და განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, ჩადენილი ცეცხლის წაკიდებით);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 01 ნოემბრის №2კ-346აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 125-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ცემა, 344-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთა, 353-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – წინააღმდეგობა, შექარა ან ძალადობა საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველის ან ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლის მიმართ, 362-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ყალბი პირადობის მოწმობის შენახვა გამოყენების მიზნით და გამოყენება);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 03 ოქტომბრის №2კ-258აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (საქართველოს სსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი (2018 წლის 8 იანვრის ეპიზოდი) და საქართველოს სსკ-ის 11¹, 143-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა, შექარა, თავისუფლების უკანონო აღკვეთა);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ვასილ როინიშვილის, ლევან მურუსიძის და პაატა სილაგაძის 2014 წლის 08 სექტემბრის №ას-1157-1103-2013 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (შესრულებული სამუშაოს ღირებულების ანაზღაურება).

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ვასილ როინიშვილის, ლევან მურუსიძის, პაატა სილაგაძის 2015 წლის 10 მარტის № ას-1296-1223-2012 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ზიანის ანაზღაურება).

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ვასილ როინიშვილის, ლევან მურუსიძის და პაატა სილაგაძის 2013 წლის 09 ოქტომბრის №ას-1673-1569-2012 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ზიანის ანაზღაურება);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ლალი ფაფიაშვილის, მერაბ გაბინაშვილის და მამუკა ვასაძის 2020 წლის 12 მარტის №2კ-543აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ძალადობა);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/117-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 14 აპრილის №3/201-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ციცინო როხვაძის 2020 წლის 16 ოქტომბრის №3/209-19 გადაწყვეტილება, ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა/აქტის გამოცემა);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მარინე ცერცვაძის 2020 წლის 13 ოქტომბრის №2/748-17 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (თანხის დაკისრება).

ეკა გიგაურსა და გოგა ხაინდრავას შორის დავაზე მიღებული გადაწყვეტილებიდან ირკვევა, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის სავარაუდო პერიოდია ერთი წელი, რაც არ ტოვებს გონივრულ ვადაში კონკრეტული საქმის განხილვის შთაბეჭდილებას. ამ დასკვნის საფუძველს იძლევა ის გარემოება, რომ სააპელაციო საჩივრით აპელანტი ითხოვდა სასამართლოსგან მხოლოდ შეფასებით მსჯელობას. სასამართლოს არ დაუდგენია ფაქტები, ახალი გარემოებები, არ გამოუკვლევია მტკიცებულებები. საქმის სწრაფი განხილვის საჭიროება იმითაც იყო განპირობებული, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმეზე გადაწყვეტილება მიმართვიდან სამი წლის შემდეგ იქნა გამოტანილი (იხ. დანართი 2, მაგალითი 4).

არასრულწლოვნის მარტივი კატეგორიის საქმეზე, სადაც ერთი ბრალდებული და დანაშაულის ერთი ეპიზოდია, საქმეზე მართლმსაჯულების განხორციელება 4 წლის შემდეგ დასრულდა (იხ. დანართი 2, მაგალითი 9).

2.3. გადაწყვეტილებაში დაშტრიხულია ან მითითებული არ არის საქმის ისეთი გარემოებები, რომელთა გამჟღავნება აუცილებელია საქმის განხილვის ვადის გონივრულობის დასადგენად (იხ. დანართი 2, მაგალითი 12).¹⁹

2.4. საქმე განხილულია კანონით დადგენილ მაქსიმალურ ვადაში, თუმცა საქმის კონკრეტული გარემოებების შესწავლა, საშუალებას იძლევა დავასკვნათ, რომ საქმის განხილვა გაჭიანურებულია (იხ. დანართი 2, მაგალითები 13, 14).²⁰

პატიმრობაში მყოფი ბრალდებულის მიმართ განაჩენი დადგა 9-თვიანი ვადის მიწურულს, მაშინ, როცა საქმეზე სულ რამდენიმე მოწმე დაიკითხა (იხ. დანართი 2, მაგალითი 14).

კრიტერიუმი 3. მოსამართლეების მიერ საქმის საჯარო განხილვის/ზეპირი მოსმენის უზრუნველყოფა

საქმის საჯარო განხილვისა და ზეპირი მოსმენის კრიტერიუმი ამოწმებს თუ რამდენად იქნა უზრუნველყოფილი მოსამართლის მიერ საქმის საჯარო განხილვის

19 ანალოგიური პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში: ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანხოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/41 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ლალი ფაფიაშვილის, მერაბ გაბინაშვილის და შალვა თადუშაძის 2020 წლის 05 მარტის № 2კ-698აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 19, 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ და მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტები – თაღლითობის მცდელობა); ახალციხის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლუიზა თოდუას 2020 წლის ოქტომბრის (მონაცემები დაშტრიხულია) გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ინდივიდუალური სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა); ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნიკოლოზ მარგველაშვილის 2020 წლის 02 აპრილის №1/82-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი (ორი ეპიზოდი) და 11¹, 381¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის, ოჯახში ძალადობა). თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნინო ნაჭყებია 2020 წლის 25 მარტის №1/1221-18 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 362-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ყალბი დოკუმენტის დამზადება, გასაღება, გამოყენება).

20 ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე გურამ ბალავაძის 2020 წლის 13 ნოემბრის №1/67-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 372-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ზემოქმედების განხორციელება დაზარალებულზე).

უფლება. ასევე, გადაწყვეტილების მიღებამდე რამდენად მოუსმინა მოსამართლემ ყველა მხარეს და უზრუნველყო მხარეთა არგუმენტების სამართლიანი შეჯიბრი, როცა საქმის გარემოებებიდან მხარეთა მოსმენის აშკარა საჭიროება იკვეთებოდა.

3.1. კვლევით გამოიკვეთა, რომ საქმის საჯარო სხდომაზე განხილვის უფლების შეზღუდვა ხორციელდება ისე, რომ გადაწყვეტილებაში არ არის მითითებული განხილვის დახურვის შესახებ და, შესაბამისად, მოსამართლე არც მსჯელობს დახურვის მიზეზებსა და საფუძვლებზე (იხ. დანართი 3, მაგალითები 1, 2).

სასამართლო სხდომის დახურვის მიზეზად მოსამართლემ მიუთითა ინტიმური ხასიათის ინფორმაციის არსებობა საქმეში, რომელიც, გადაწყვეტილების მიხედვით, კავშირში არ არის ბრალდების არსთან (იხ. დანართი 3, მაგალითი 1).

3.2. კვლევით გამოიკვეთა შემთხვევები, როცა, მართალია, კანონი ამას იმპერატიულად არ მოითხოვს, თუმცა საქმის გარემოებებიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანი იყო მოსამართლეს მოესმინა მხარეთა არგუმენტებისთვის და მხარეთა ზეპირი შეჯიბრის შედეგად მიეღო გადაწყვეტილება კონკრეტულ საკითხზე. ეს ის შემთხვევებია, როცა მიუხედავად იმისა, რომ კანონმდებლობა არ ზღუდავს მოსამართლეს სარჩელის უზრუნველყოფის და გადაწყვეტილების აღსრულების საკითხებზე იმსჯელოს მხარეთა ზეპირი მოსმენის შედეგად, ხშირად მოსამართლეები ამ შესაძლებლობას არ იყენებენ მაშინაც, როცა საქმის გარემოებები აღნიშნულის მიზანშეწონილობაზე მიუთითებს (იხ. დანართი 3, მაგალითები 3-8).

Nბს-579-579(კ-18) საქმეზე იკვეთება, რომ მართალია, სსკ 401.1 მუხლის საფუძველზე, საკასაციო საჩივრის დასაშვებობას ამოწმებს სასამართლოს კოლეგიური შემადგენლობა, რომელიც უფლებამოსილია აღნიშნული საკითხი ზეპირი განხილვის გარეშე გადაწყვიტოს, თუმცა, სადავო საკითხის სენსიტიურობიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილი იყო მოსამართლეებს ემსჯელათ – თუ რატომ არ მიიჩნიეს პირის გენდერული იდენტობის აღირების საკითხის ზეპირი განხილვა ისეთ საქმეზე, რომელსაც სხვა ტრანსგენდერი პირებისთვის პრეცედენტული მნიშვნელობა ჰქონდა (იხ. დანართი 3, მაგალითი 6).

კრიტერიუმი 4. მოსამართლეების მიერ გადაწყვეტილებების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთების ხარისხი

სასამართლო გადაწყვეტილების ელემენტების შეფასების კრიტერიუმი შედგება სასამართლო გადაწყვეტილების სიცხადის, მოსამართლის გადაწყვეტილების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთებულობის ხარისხის შეფასებისაგან. ამ კრიტერიუმით გადაწყვეტილებების შეფასების შედეგად, გამოიკვეთა შემდეგი ძირითადი მიგნებები:

გადაწყვეტილების სიხსნადის თვალსაზრისით, გამოიკვეთა პრობლემა, როცა:

4.1. გაუგებარია საქმის ძირითადი არსი. გადაწყვეტილება არ ახდენს მომხდარის რეკონსტრუქციას, რის გარშემოც მიმდინარეობს სამართალწარმოება:

მოსამართლე არასრულად, მხოლოდ ზოგადად აღწერს ქმედების არსს, არ აკონკრეტებს რომელმა მონაწილემ პირმა რა ქმედება ჩაიდინა ან რაში ედებათ ბრალი; გადაწყვეტილება არ მსჯელობს თითოეულ ბრალდებულზე/მხარეზე და თავის შემატყობველ დასკვნებს მიაკუთვნებს თითოეულ ბრალდებულს/მხარეს ყოველგვარი გარემოების იდენტიფიცირების გარეშე; გადაწყვეტილება კოლექტიურად იხილავს ყველა ბრალდებულს, რომელთა ქმედებები ცალ-ცალკე და ინდივიდუალურად უნდა აღწერილიყო და შეფასებულიყო (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 6; 9; 10; 18; 22; 35).²¹

21 ანალოგიური პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში:

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თეიმურაზ სიხარულიძის 2021 წლის 28 აპრილის №10დ/1889 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 182-ე მუხლის 2/დ და 3/ზ – მითვისება ან გაფლანგვა, 194-ე მუხლის 2/ა და 3/გ ქვეპუნქტები – უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაცია (ფულის გათფრება), ბრალდებულის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება);
რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მაია შოშიაშვილის 2021 წლის 20 მაისის №10ა/165-21 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა, ბრალდებულის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება);
საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის და ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 18 ოქტომბრის №2კ-309აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის მე-19, 109-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი – გაზრახ მკვლელობის მცდელობა);
სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან მიშველიანის 2021 წლის 18 თებერვლის №1/15-21 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ცემა, რამაც დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია ამ კოდექსის 120-ე მუხლით გათვალისწინებული შედეგი);
სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მურთაზ კაპანაძის 2020 წლის 02 ნოემბრის №1/167-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 11¹-151 მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი, 126¹ მუხლის პირველი ნაწილი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის, ოჯახში ძალადობა);
სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დავით სევანაძის 2020 წლის 25 ნოემბრის №1/198-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 151-ე მუხლის პირველი ნაწილი – სიცოცხლის მოსპობის შექარა);
თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ბადრი ნიპარიშვილის 2020 წლის 06 ოქტომბრის №1/59-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹ მუხლის მე-2 ნაწილია ა ქვეპუნქტი – არასრულწლოვან შვილზე ძალადობა);
გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჩალათაშვილის 2021 წლის 29 იანვრის №1/236-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹ მუხლი – ოჯახში ძალადობა);
გორის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან დარბაიძის 2020 წლის 23 აპრილის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის მუხლი 126¹ პირველი და მეორე ნაწილი „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა, სსკ-ის 11¹, 151 მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სიცოცხლის მოსპობის შექარა, როდესაც იმას, ვისაც ემუქრებოდა გაუჩნდა შექარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში);
საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2020 წლის 08 იანვრის №2კ-603აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 11¹- 138-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სექსუალური ხასიათის ძალმომრეობითი მოქმედება);
საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 08 ნოემბრის №2კ-409აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტი და მე-3 ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტები, ასევე, სსკ-ის მე-11¹, 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტითა და მე-3 ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტები – განზრახ მკვლელობა ჯგუფურად, განსაკუთრებული სისასტიკითა და ანგარებით; ასევე – სხვისი ნივთის დაზიანება და განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, ჩადენილი ცეცხლის ნაკიდებით; ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის სხვა წევრის განზრახ მკვლელობა ჯგუფურად, განსაკუთრებული სისასტიკითა და ანგარებით; ასევე – სხვისი ნივთის დაზიანება და განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, ჩადენილი ცეცხლის ნაკიდებით);
საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 03 ოქტომბრის №2კ-258აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (საქართველოს სსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი (2018 წლის 8 იანვრის ეპიზოდი) და საქართველოს სსკ-ის 11¹, 143-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა, შექარა, თავისუფლების უკანონო აღკვეთა);
თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლილი მსხილაძის 2020 წლის 30 მარტის №1/4419-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 19, 177-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ა) და მე-3 ნაწილის ა) და დ) ქვეპუნქტები – ქურდობა);
ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 13 ნოემბრის №1/67-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 372-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ზემოქმედების განხორციელება დაზარალებულზე);
თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 29 ოქტომბრის №4/323-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის

განაჩენიდან რეალურად არ იკვეთება ქმედების ობიექტური შემადგენლობის უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები – კერძოდ, რა მომენტიდან გაჩნდა მსჯავრდებულის ხელთ ქმედების ჩადენის იარაღი – დანისმაგვარი საგანი. ქმედების განხორციელების დასაწყისშივე ეკავა ხელთ თუ მას მერე ამოიღო. ქმედების ეს დეტალები ბუნდოვანია განაჩენში, მით უფრო, სასამართლოს დადგენილი აქვს რომ, ა. თოხაძეს დაჭერილი ჰქონდა ბ. ჟ.-ს ორივე ხელი. ვინაიდან, დანაშაულის ჩადენის საგანს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ქმედების ყაჩაღობად კვალიფიკაციისათვის, უმნიშვნელოვანესი იყო სასამართლოს დაედგინა – რა მომენტიდან ეკავა ხელთ მსჯავრდებულს იარაღი და როდის დაინახა ეს დაზრალებულმა. კითხვის ნიშნები ჩნდება ყაჩაღობის დანაშაულის შემადგენლობის არსებობის თაობაზეც, კერძოდ, მსჯავრდებულს გაქცევის მომენტში რა განზრახვა ამოძრავებდა, მხოლოდ გაქცევის თუ, ქურდობით დაწყებული 100-ლარიანი კუპიურის გატაცების (იხ. დანართი 4, მაგალითი 35).

4.2. გადაწყვეტილებაში მხარეთა შესახებ პერსონალური ან სხვა ინფორმაცია ისეა დაშტრიხული, რომ შეუძლებელია საქმის არსის გაგება (იხ. დანართი 4, მაგალითი: 15, 33).²²

4.3. გადაწყვეტილება არ არის შედგენილი გასაგები, მკაფიო და მარტივი ენით:

გადაწყვეტილებაში რთული, სპეციფიკური ტერმინები არ არის განმარტებული; გადაწყვეტილება შედგენილია გაუგებარი ქართულით; მოვლენათა გადმოცემა ურთიერთგამომრიცხავია, რაც გაუგებარს ხდის მოვლენათა ჯაჭვს; იქ, სადაც მოსამართლე თითქოს ცდილობს რაიმე დაასაბუთოს, აზრი განსაკუთრებით არ იკითხება; ის უცნაური წინადადებებით და სიტყვათა წყობით გადმოსცემს აზრებს. გადაწყვეტილება ტოვებს კონკრეტული არგუმენტაციის სიმწირის რთული ფრაზე-

173-ე მუხლი – ალკოჰოლის შემოქმედების ქვეშ მყოფი პირის დაუმორჩილებლობა სამართალდამცავის კანონიერი მოთხოვნისადმი);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით მამისიეშვილის 6 აპრილის №010100119003-56504 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ – ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი; მე-5 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი, მე-6 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი (02 ეპიზოდი) – ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის ან ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაზიდვით ან გასაღება); ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანსოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/41 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა); გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნუნუ ნემსიშვილის 2021 წლის 26 თებერვლის №1/151-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 236-ე მუხლის მესამე ნაწილი – ცეცხლსასროლი იარაღის და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა და შენახვა); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შველიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეძის 2019 წლის 01 ნოემბრის №2-კ-346აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 125-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ცემა, 344-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთა, 353-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – წინააღმდეგობა, მუქარა ან ძალადობა საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველის ან ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლის მიმართ, 362-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ყალბი პირადობის მოწმობის შენახვა გამოყენების მიზნით და გამოყენება).

22 ანალოგიური პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ გადაწყვეტილებებში:

ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანსოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/44 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა); ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით მამისიეშვილის 6 აპრილის №010100119003-56504 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ – ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი; მე-5 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი, მე-6 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი (02 ეპიზოდი) – ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის ან ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაზიდვით ან გასაღება); ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანსოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/41 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ლალი ფაფიაშვილის, მერაბ გაბინაშვილის, მალვა თაღუმაძის 2020 წლის 05 მარტის №2-კ-698აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 19, 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ და მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტები – თაღლითობის მცდელობა).

ოლოგიით გადაფარვის მცდელობის შთაბეჭდილებას (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 10; 15).²³

ნატალია ილიჩოვას და ივერი მელაშვილის გახმაურებულ საქმეზე (ე.წ. კარტოგრაფების საქმე), ფორმალურ (საპროცესო) საფუძველზე მსჯელობისას გამოყენებულია წინადადება, რომელიც შედგება 17 სტრიქონისაგან (გვ.8); ასევე, სასამართლო აბსტრაქტულად მიუთითებს პატიმრობის არგამოყენების შემთხვევაში საფრთხეების გამაძლიერებელ შემდეგ ფაქტორებზე: „...შესაძლო სხვადასხვა ინტერესი, დაუდგენელი გარემოება, არატანსადი ინტერესის წარმოშობის რეალურობა...“ (გვ. 10). ის არ აკონკრეტებს, თუ რა იგულისხმება ამ გარემოებებსა და ინტერესებში და რატომაა მათი წარმოშობა რეალური. ასევე, განჩინების არც ერთ მსჯელობას არა აქვს რაიმე საერთო კონკრეტულ ბრალდებულთან. უფრო მეტიც, განჩინება საერთოდ არ მსჯელობს თითოეულ ბრალდებულზე, არამედ თავის შემატყუარებელ დასკვნებს მიაკუთვნებს ორივე ბრალდებულს, ყოველგვარი გარემოების იდენტიფიცირების გარეშე. მოსამართლე ასკვნის, რომ ორივე ბრალდებულის შემთხვევაში, არსებობს მიმალვის და მტკიცებულებების განადგურების რისკი. იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ეს განჩინება კოლექტიურად იხილავს ორ ბრალდებულს, რომელთა მიმართ, წესით, ცალ-ცალკე და ინდივიდუალურად უნდა შეფასებულიყო აღკვეთის გამოყენების ყველა საფუძველი (იხ. დანართი 4, მაგალითი 10).

4.4. გადაწყვეტილების აღწერილობითი და/ან სამოტივაციო ნაწილი შეიცავს საქმისთვის არასაჭირო ინფორმაციას; გადაწყვეტილების მოცულობა ხელოვნურადაა გაზრდილი საქმესთან შემხებლობის არმქონე ფაქტებითა და სამართლებრივი მსჯელობით, რაც ქმნის განცდას, რომ მოსამართლე ამ გზით ცდილობს გადაფაროს გადაწყვეტილებაში მნიშვნელოვან ფაქტებსა და სამართლებრივ საკითხებზე მსჯელობის არარსებობა (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 32, 34).²⁴

23 ანალოგიური პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში: თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2018 წლის 18 მაისის №1/4959-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი და მე-4 ნაწილი – ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა, გასაღება) საქმეზე;

ცავერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლეილა გურგუჩიანის 2020 წლის 11 მაისის №1/24-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ – ე მუხლის მეორე ნაწილის ა) ბ) გ) ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა).

24 ანალოგიური პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში:

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 29 ოქტომბრის №4/323-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – ალკოჰოლის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი პირის დაუშორჩილებლობა სამართალდამცავის კანონიერი მოთხოვნისადმი).

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მარინე ცერცვაძის 2020 წლის 18 ოქტომბრის №4/312-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი სიტყვიერი შეურაცხყოფის მიყენება იზოლატორს თანამშრომლის მიმართ).

ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 06 ნოემბრის №3/97-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე შოთა ნიკურაძის 2020 წლის 06 ნოემბრის №3/98-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 08 ნოემბრის №3/99-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

გადაწყვეტილების ფაქტობრივი დასაბუთებულობის თვალსაზრისით, გამოიკვეთა პრობლემა, როცა:

4.5. ფაქტების შესახებ განვითარებული სხვადასხვა მსჯელობა ლოგიკურად არ აისახება მოსამართლის მიერ გაკეთებულ დასკვნებში; და/ან არ ჩანს რომელი მტკიცებულებიდან მივიდა მოსამართლე კონკრეტულ დასკვნამდე/გადაწყვეტილებამდე; ან/და მოსამართლის მსჯელობა წინააღმდეგობაშია საქმეში დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებთან (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 1; 2; 7; 9; 11; 27; 36; 37; 38;).²⁵

ნიკანორ მელიას ბრალდების საქმეზე მიღებული განჩინება საერთოდ არ იძლევა სურათს იმისა, თუ რა გარემოებებზე, არგუმენტებზე, მტკიცებულებებზე მიუთითეს, ისაუბრეს მხარეებმა პროცესზე. განჩინებიდან შეუძლებელია დავასკვნათ – რამდენად ზიდა ბრალდების მხარემ აღკვეთის ღონისძიების შეფარდების მტკიცების ტვირთი (იხ. დანართი 4, მაგალითი 1).²⁶

კაბელების გახმაურებულ საქმეზე განაჩენის უდიდესი ნაწილი ეთმობა მტკიცებულებათა უბრალო ჩამონათვალს. მოსამართლე ერთმანეთის მიყოლებით, მესამე პირში, თხრობით გადმოსცემს/აღწერს მოწმეთა ჩვენებებს, დაცვის მხარის მიერ წარმოდგენილ მოწმეთა ჩვენებებს, ბრალდებულთა ჩვენებებს და სხვა დოკუმენტურ მტკიცებულებათა შინაარსს. ყოველგვარი მსჯელობის, შეფასების და/ან იმის

25 იგივე პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში:

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნიკოლოზ მარგველაშვილის 2020 წლის 21 აპრილის №1/190-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 111, 151-ე მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის);

გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნუნე ნემსიწვერიძის 2021 წლის 22 თებერვლის (მონაცემები დაშტრიხულია) გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 151-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – სიცოცხლის მოსპობის შეცდარა);

ახალქალაქის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მალხაზ ნუნუქიძის 18 ნოემბრის №1/25-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 111, 126 მუხლის 1²-ლი ნაწილი და 126¹ მუხლის 1-ლი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა); თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 16 ოქტომბრის №4/311-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის მოთხოვნისადმი დაუმორჩილებლობა);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მარინე ცერცვაძის 2020 წლის 18 ოქტომბრის №4/312-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი სიტყვიერი შეურაცხყოფის მიყენება იზოლატორის თანამშრომლის მიმართ);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მამუკა ნიკოლაურის 2020 წლის 24 ოქტომბრის №4/319-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – პოლიციის მუშაკის კანონიერი მოთხოვნისადმი დაუმორჩილებლობა);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 29 ოქტომბრის №4/323-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – ალკოჰოლის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი პირის დაუმორჩილებლობა სამართალდამცავის კანონიერი მოთხოვნისადმი);

თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ბადრი ნიპარიშვილის 2020 წლის 06 ოქტომბრის №1/59-20

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ მუხლის მე-2 ნაწილია ა ქვეპუნქტი – არასრულწლოვან შვილზე ძალადობა);

ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლეილა გურგუჩიანის 2020 წლის 11 მაისის №1/24-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ – ე მუხლის მეორე ნაწილის ა) ბ) გ) ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა);

ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანხოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/41 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა);

ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ზურაბ ბალაგაძის 2020 წლის 06 ნოემბრის №3/97-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე შოთა ნიკურაძის 2020 წლის 06 ნოემბრის №3/98-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

26 სსსკ 198-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად: „ბრალდების მხარე ვალდებულია ამტკიცოს მის მიერ მოთხოვნილი აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობა და სხვა ნაკლებად მკაცრი აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობა.“

მითითების გარეშეა – თუ რის საფუძველზე მოხდა რომელიმე მტკიცებულების გადმოცემა, მით უფრო მაშინ, როცა, მაგალითად, მოწმეთა ჩვენებების შინაარსის უდიდესი ნაწილი საერთოდ არ ეხება საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს (მაგალითად, სად და როდის დაინიშნა მოწმე, სხვადასხვა წელს რა საქმიანობას ეწეოდა და ა.შ) (იხ. დანართი 4, მაგალითი 9).

4.6. მოსამართლე არ უთითებს მხარეთა მიერ მოყვანილ არცერთ ფაქტობრივ გარემოებას და მტკიცებულებას და/ან მეორე მხარის შემხვედრ პოზიციას; ან მხოლოდ ჩამოთვლის მხარეთა მოთხოვნებს, მაგრამ არ უთითებს თუ რა ფაქტობრივ გარემოებებს/მტკიცებულებებს აფუძნებენ მხარეები საკუთარ მოთხოვნას; ან ჩამოთვლის მტკიცებულებებს, თუმცა არ განმარტავს, რატომაა აღნიშნული მტკიცებულებები საქმისთვის რელევანტური ან მნიშვნელოვანი, რა გარემოებას ადასტურებენ ისინი (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 1; 4; 5; 9; 10; 13; 28; 31).²⁷

27 იგივე პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ამირან ძაბუნაძის, გენადი მაკარიძის, გელა ქირიას 2019 წლის 30 დეკემბრის №28/401-19 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შელახვა, „პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შემლახვე ცნობებთან დაკავშირებით სასამართლოს მიერ დადგენილი ფორმით ცნობის გამოქვეყნება, სასამართლოს გადაწყვეტილების შესახებ მორალური ზიანის ანაზღაურება – „ეკა გიგაური გიორგი ხაინდრავას წინააღმდეგ“);

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ვლადიმერ კაკაბაძის 2018 წლის 22 ნოემბრის №2/12682-18

გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (თანხის დაკისრება);

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლილი მსხილაძის 2018 წლის 31 ოქტომბრის №1/2928-18

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 179-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ყაჩაღობა) საქმეზე;

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლილი მსხილაძის 2020 წლის 30 მარტის №1/4419-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 19, 177-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ა) და მე-3 ნაწილის ა) და დ) ქვეპუნქტები – ქურდობა);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2020 წლის 08 იანვრის №2კ-603აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე სსკ-ის 11'- 138-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სექსუალური ხასიათის ძალმომრეობითი მოქმედება);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 01 ნოემბრის №2კ-346აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 125-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ცემა, 344-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთა, 353-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – წინააღმდეგობა, შექარა ან ძალადობა საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველის ან ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლის მიმართ, 362-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ყალბი პირადობის მოწმობის შენახვა გამოყენების მიზნით და გამოყენება);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მარინე ცერცვაძის 2020 წლის 18 ოქტომბრის №4/312-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი სიტყვიერი შეურაცხყოფის მიყენება იზოლატორს თანამშრომლის მიმართ);

ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 13 ნოემბრის №1/67-2020

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 372-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ზემოქმედების განხორციელება დაზარალებულზე);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 29 ოქტომბრის №4/323-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – ალკოჰოლის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი პირის დაუშორჩილებლობა სამართალდამცავის კანონიერი მოთხოვნისადმი);

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2018 წლის 18 მაისის №1/4959-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი და მე-4 ნაწილი – ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა, გასაღება) საქმეზე;

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2018 წლის 18 მაისის №1/4959-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი და მე-4 ნაწილი – ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა, გასაღება) საქმეზე;

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ეკატერინე პარტენიშვილის 2020 წლის 06 თებერვლის №1-522-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 19-ე, 137-ე მუხლის პირველი ნაწილი – გაუპატიურების მცდელობა) საქმეზე;

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა ჰუბულიანის 2020 წლის 25 თებერვლის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 179 მუხლის მე-2 ნაწილის ბ ქვეპუნქტი – ყაჩაღობა);

უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ბესარიონ ალავეიძის, ეკატერინე გასიტაშვილის, ზურაბ ძლიერიშვილის 2020 წლის 22 ივნისის №ას-1527-2019 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (თანხის დაკისრება).

გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნუნე ნემსიშვილის 2021 წლის 26 თებერვლის №1/151-20

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 236-ე მუხლის მესამე ნაწილი – ცეცხლსასროლი იარაღის და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა და შენახვა);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს N3/201-2020; N3/117-2020; №3/123-2020 საქმე-ებზე²⁸ მიღებულ ბრძანებებში აღწერილია მხოლოდ შუამდგომლობის ავტორის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები. არ ირკვევა შპს ფ-ს პოზიცია და არგუმენტები (იხ. დანართი 4, მაგალითი 31).

4.7. მოსამართლემ არ უპასუხა/უგულებელყო მხარის მიერ წამოყენებული მნიშვნელოვანი ფაქტობრივი გარემოება/გარემოებები და მტკიცებულება/მტკიცებულებები ან უპასუხა, თუმცა არასრულყოფილად ან არასწორად, ერთ-ერთი მხარის საზიანოდ (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 2; 3; 4; 5; 7; 9; 10; 12; 16; 20; 21; 25; 36, 44, 45).²⁹

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ლალი ფაფიაშვილის, მერაბ გაბინაშვილის, მამუკა ვასაძის 2020 წლის 12 მარტის № 2-კ-543აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ძალაღობა);

გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჩალათაშვილის 2021 წლის 29 იანვრის №1/236-2020

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ მუხლი – ოჯახში ძალადობა);

სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დარეჯან კვარაცხელიას 2020 წლის 03 ნოემბრის №1-105-

2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 11¹-151-ე მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქ/პუნქტი –

პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის) საქმეზე;

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/117-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 14 აპრილის №3/201-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/123-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით მამისიშვილის 6 აპრილის №010100119003-56504

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ – ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი; მე-5 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი, მე-6 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი (02 ეპიზოდი) – ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის ან ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება);

28 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/117-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 14 აპრილის №3/201-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/123-2020

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება).

29 იგივე პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ამირან ძაბუნაძის, გენადი მაკარიძის, გელა ქირიას 2019 წლის 30

დეკემბრის №28/401-19 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პარტიზის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის

შეღახვა, „პარტიზის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შემლახავ ცნობებთან დაკავშირებით სასამართლოს მიერ

დადგენილი ფორმით ცნობის გამოქვეყნება, სასამართლოს გადაწყვეტილების შესახებ მორალური ზიანის ანაზღაურება –

„ეკა გიგური გიორგი ხაინდრავას წინააღმდეგ“).

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2019 წლის 25 სექტემბრის №1/1473-19

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-6 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი – ნარკოტიკული

საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა);

გესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე შოთა ნიკურაძის 2021 წლის 11 თებერვლის №1/164-2020

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ -ის 126-ე მუხლის 1¹ ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ძალადობა, ცემა, რამაც

დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია სისხლის სამართლის კოდექსის 120-ე მუხლით

გათვალისწინებული შედეგი);

თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ბადრი ნიპირიშვილის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/54-20

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის მე-300 მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილები – თევზჭერა ელექტროშოკის

აპარატით, რამაც მსხენელოვანი ზიანი გამოიწვია ჩადენილი აკრძალულ დროს);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 27 ოქტომბრის №1/57-20

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 11¹, 126-ე მე-2 ნაწილის „ა“, „დ“ და „კ“ პუნქტები, 126¹-ე მუხლის

მე-2 ნაწილის „ა“, „ბ“ და „გ“ პუნქტები, 11¹, 151-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „გ“ პუნქტი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა

ოჯახური დანაშაულისათვის);

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მაია შოშიაშვილის 2021 წლის 20 მაისის №10ა/165-21 გადაწყვეტილება

სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა, ბრალდებულის მიმართ

ალკევის ღონისძიების გამოყენება).

დაცვის მხარე უთითებდა მოწმეთა ჩვენებების წინააღმდეგობრიობაზე, არათანმიმდევრულობაზე, დაზარალებულის გენეტიკური პროფილის არარსებობასა და სხვა მნიშვნელოვან გარემოებებზე, რასაც მოსამართლემ პასუხი არ გასცა (იხ. დანართი 4, მაგალითი 21).

4.8. მოსამართლემ არ ჩამოთვალა ან/და არ შეაფასა მტკიცებულებები, რომელთაც დააყრდნო თავისი გადაწყვეტილება, იმ მოტივით, რომ მტკიცებულებები მხარეების მიერ სადავოდ არ იყო გამხდარი (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 24; 29).³⁰

მოსამართლეს განაჩენში გამოკვეთილი აქვს მტკიცებულებათა ერთობლიობის პრინციპი, სადაც, ფორმალურად აცხადებს, რომ მიუხედავად პრეიუდიციისა, მაინც უნდა შეფასდეს მტკიცებულებები. მაგრამ, რეალურად, სასამართლოს ასეთი შეფასება არ განუხორციელებია – განაჩენში მოსამართლეს მხოლოდ ჩამოთვლილი აქვს გამოძიების მიერ მოპოვებული მტკიცებულებები, ყოველგვარი სამართლებრივი შეფასების გარეშე. მაგ., განაჩენში მითითებულია, რომ დანაშაულის ჩადენა დადგენილია გამოკითხვის ოქმებით, საგამოძიებო ექსპერიმენტით, საქმეზე დართული ნივთმტკიცებით, თუმცა არაა დასახელებული – რა იგულისხმება ამ ნივთმტკიცებულებაში (იხ. დანართი 4, მაგალითი 24).³¹

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით მამისიშვილის 6 აპრილის №010100119003-56504 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი; მე-5 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი, მე-6 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი (02 ეპიზოდი) – ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის ან ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება); ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ზურაბ ბალაყაძის 2020 წლის 08 ნოემბრის №3/99-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

30 ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნიკოლოზ მარგველაშვილის 2020 წლის 21 აპრილის №1/190-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 11¹, 151-ე მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის); სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან მიშველიანის 2021 წლის 18 თებერვლის №1/15-21 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126-ე მუხლის პირველი ნაწილით – ცემა, რამაც დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია ამ კოდექსის 120-ე მუხლით გათვალისწინებული შედეგი); ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანხოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/44 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა); ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანხოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/41 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა); გორის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან დარბაიძის 2020 წლის 23 აპრილის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის მუხლი 126¹ პირველი და მეორე ნაწილი „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა, სსკ-ის 11¹, 151 მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სიცოცხლის მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას, ვისაც ემუქრებოდა გაუჩნდა მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში); ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნიკოლოზ მარგველაშვილის 2020 წლის 02 აპრილის №1/82-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი (ორი ეპიზოდი) და 11¹, 381¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის, ოჯახში ძალადობა); სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დარეჯან კვარაცხელიას 2020 წლის 03 ნოემბრის №1-105-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 11¹-151-ე მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქ/პუნქტი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის) საქმეზე; გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჩალათაშვილის 2021 წლის 29 იანვრის №1/236-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹ მუხლი – ოჯახში ძალადობა).

31 აღნიშნულის საპირისპიროდ, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაში (მოსამართლეები ვეფხია ლომიძე, ნათია ბარბაქაძე და მაია თეთრაული, 2020 წლის 24 თებერვლის №1ბ/1613-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 19, 109-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ პუნქტი – განზრახ მკვლელობის მცდელობა) მტკიცებულებები არა მხოლოდ ჩამოთვლილი, არამედ განხილული და შემდგომში ნამსჯელია სასამართლოს მიერ. აღსანიშნავია, რომ პალატამ რელევანტურად მიჩნეული უდავო მტკიცებულებები არა მხოლოდ ჩამოთვალა, არამედ ინდივიდუალურად განიხილა. აღსანიშნავია, რომ ამ მიდგომით აღნიშნული განაჩენი სრულიად განსხვავდება პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენთან პრაქტიკისგან, სადაც უდავოდ მიჩნეულ რელევანტურ მტკიცებულებებს მოსამართლე მხოლოდ ჩამოთვლის შინაარსის გაშლის გარეშე.

4.9. საკასაციო პალატამ ხელახლა იმსჯელა და დაადგინა საქმეზე ფაქტობრივი გარემოებები (იხ. დანართი 4, მაგალითი: 30).³²

გადაწყვეტილების სამართლებრივი დასაბუთებულობის თვალსაზრისით, გამოიკვეთა პრობლემა, როცა:

4.10. მოსამართლის მსჯელობა მთლიანად მხოლოდ საქართველოს შიდა კანონმდებლობას ეფუძნება და არ არის არც ერთი მითითება საერთაშორისო ან ევროპული სამართლის რაიმე სტანდარტზე/განმარტებაზე, საკონსტიტუციო სასამართლოს პრაქტიკაზე ან კონსტიტუციურ პრინციპზე და/ან უგულებელყოფს ფუნდამენტურ კონსტიტუციურ პრინციპს, ან საკითხის უფლებრივ ასპექტს (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 1; 2; 6; 8; 13; 15; 23; 28; 39; 40).³³

ხულიგნური ქვენა გრძნობით მკვლელობის კვალიფიკაციასთან დაკავშირებით ერთიანი მიდგომა ქართულ სასამართლო პრაქტიკასა და ლიტერატურაში არ არსებობს. მიუხედავად ამისა, მოსამართლე დასაბუთებისას არ უთითებს რაიმე საერთაშორისო სტანდარტზე ან სამართლის პრინციპზე (იხ. დანართი 4, მაგალითი 40).

4.11. მოსამართლე უთითებს ეროვნულ კანონმდებლობაზე, თუმცა მხოლოდ ჩამოთვლის ან ციტირებს კანონის მუხლებს ისე, რომ არ განმარტავს მათ; ან აშკარად არასწორად/თვითნებურად განმარტავს ნორმას; ან/და მითითებულ ნორმას არ მიუსადაგებს საქმის კონკრეტულ გარემოებებს (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 6; 7; 10; 13; 14; 15; 17; 18; 19; 25; 26; 31; 33; 34; 42, 43, 44).³⁴

32 იგივე პრობლემა გამოიკვეთა საქმეში: საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ვასილ როინიშვილის, ლევან მურუსიძის, პაატა სილაგაძის 2015 წლის 10 მარტის № ას-1296-1223-2012 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ზიანის ანაზღაურება).

33 იგივე პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში: ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანხოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/41 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა). თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლიანა კაჟაშვილის 2021 წლის 12 ივლისის №2/15-922-21 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (დავით ზილფიმიანის საჩივარი შპს "პოლდინგი საქართველოს" მიმართ მის სარჩელზე უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით დავით ზილფიმიანის მიმართ შპს "ჩემიქსემ ინტერნეტნაშის" სასარგებლოდ მიმდინარე იძულებითი აღსრულების შეჩერების შესახებ). უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ბესარიონ ალავეიძის, ეკატერინე გასიტაშვილის, ზურაბ ძლიერიშვილის 2020 წლის 22 ივნისის №ას-1527-2019 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (თანხის დაკისრება).

34 იგივე პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში: თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა შკუბულიანის 2017 წლის 18 სექტემბრის №1/1151-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 178-ე მუხლის მე-3 ნაწილის დ) და მე-4 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტები – ძარცვა); თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების მანუჩარ კაპანაძის, კახაბერ მაჭავარიანის, ლევან თევზაძის 2020 წლის 02 ივლისის №1ბ/235-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ 182-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი – სხვისი ნივთის ან ქონებრივი უფლების მითვისება ან გაფლანგვა); გორის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე გუგა კუპრეიშვილის 2020 წლის 07 აპრილის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹ მუხლის პირველი ნაწილი, ორი ეპიზოდი – ოჯახში ძალადობა, სსკ-ის 11¹, 151 მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სიცოხლის მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას ვისაც ემუქრებიან გაუჩნდა მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში); ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/123-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება); ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 14 აპრილის №3/201-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება); ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/117-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება); თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა შკუბულიანის 2017 წლის 18 სექტემბრის №1/1151-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 178-ე მუხლის მე-3 ნაწილის დ) და მე-4 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტები – ძარცვა);

ნარკოტიკის დიდი ოდენობის მისაღებად მოსამართლემ გააერთიანა პირველ ეპიზოდსა და მეორე ეპიზოდებში ამოღებული ნარკოტიკის ოდენობა, რაც სამართლებრივად სწორი არ არის. ბრალად შერაცხული ეპიზოდები ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი ეპიზოდებია და ამ ეპიზოდებში ამოღებული ნარკოტიკის ოდენობის დაჯამება დაუშვებელია კვალიფიკაციის თვალსაზრისით. ამ დროს უნდა მოხდეს ეპიზოდების დამოუკიდებელი კვალიფიკაცია, მუხლის შესაბამისი ნაწილებით (იხ. დანართი 4, მაგალითი 17).

განზრახ მკვლელობის მცდელობის საქმეზე, მოსამართლე მიუთითებს დაცვის მხარის პოზიციას, რომ ის არ ეთანხმება დანაშაულის კვალიფიკაციას, თუმცა, ჩხუბის ფაქტი არ გაუხდია სადავოდ. მოსამართლე არ მიუთითებს, კონკრეტულად რა არის დაცვის მხარის პოზიცია, რატომ არ ეთანხმება ბრალდებას და რა არის მისი ძირითადი არგუმენტი. შესაბამისად, არც პასუხობს დაცვის მხარის ძირითად არგუმენტს, რომელიც გასაგებს გახდიდა თავად დაცვის მხარისა და, ზოგადად, მკითხველისთვის, თუ რის საფუძველზე ჩათვალა სასამართლომ, რომ ჩხუბის შედეგად განზრახ მკვლელობის მცდელობა უტყუარად გამოვლინდა (იხ. დანართი 4, მაგალითი 25).

4.12. მოსამართლე, მართალია, უთითებს ამა თუ იმ საერთაშორისო ან ევროპული სამართლის სტანდარტზე/განმარტებაზე, შესაბამის უფლებებზე, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პრაქტიკაზე ან კონსტიტუციურ პრინციპზე, თუმცა, ასეთი მითითება შაბლონური ან თვითნებურია (უთითებს არასწორად, არარელევანტურად, ან შემდგომ არ მიუსადაგებს/აკავშირებს მის მიერვე მოხმობილ სტანდარტს/პრაქტიკას/უფლებას განსახილველი საქმის კონკრეტულ გარემოებებს) (იხ. დანართი 4, მაგალითები: 4; 5; 7; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 25; 26; 41).³⁵

რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მაია შოშიაშვილის 2021 წლის 20 მაისის №10ა/165-21 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა, ბრალდებულის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება);

ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე შოთა ნიკურაძის 2021 წლის 11 თებერვლის №1/164-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126-ე მუხლის 11 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ძალადობა, ცემა, რამაც დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია სისხლის სამართლის კოდექსის 120-ე მუხლით გათვალისწინებული შედეგი);

ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანხოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/44 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა);

გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნუნუ ნემსინვერიძის 2021 წლის 26 თებერვლის №1/151-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 236-ე მუხლის მესამე ნაწილი – ცეცხლსასროლი იარაღის და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა და შენახვა);

გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნუნუ ნემსინვერიძის 2021 წლის 22 თებერვლის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 151-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – სიცოცხლის მოსპობის მუქარა);

სენაკის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ლევან ნუცუბიძის 2020 წლის 07 ნოემბრის №3/148 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 27 ოქტომბრის №1/57-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 11¹, 126-ე მე-2 ნაწილის „ა“, „დ“ და „კ“ პუნქტები, 126¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“, „ბ“ და „გ“ პუნქტები, 11¹, 151-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „გ“ პუნქტი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის).

35 იგივე პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ შესწავლილ გადაწყვეტილებებში:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ამირან ძაბუნაძის, გენადი მაკარიძის, გელა ქირიას 2019 წლის 30 დეკემბრის №22/401-19 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შელახვა, „პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შემლახვა ცნობებთან დაკავშირებით სასამართლოს მიერ დადგენილი ფორმით ცნობის გამოქვეყნება, სასამართლოს გადაწყვეტილების შესახებ მორალური ზიანის ანაზღაურება – „ეკა გიგაური გიორგი ხაინდრავას წინააღმდეგ“).

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების გოჩა აბუსერაძის, ნანა კალანდაძის და ხათუნა ხომერიკის

ერთ-ერთ საქმეზე სასამართლო უარს აცხადებს სადავო აქტის მიზანშეწონილობის შეფასებაზე. ბუნდოვანია, თუ რას გულისხმობს სასამართლო მიზანშეწონილობის შემოწმებაში და ხომ არ აიგივებს ამას თანაზომიერების შემოწმებასთან, რის შთაბეჭდილებასაც გადაწყვეტილების შინაარსი ქმნის (იხ. დანართი 4, მაგალითი 13).

მოსამართლე მართებულად ციტირებს სტრასბურგის სასამართლოს საქმიდან ამონარიდს, სადაც საუბარია, რომ „თუ არსებობს ქვეშარიტი საჯარო ინტერესი, რომელსაც უდანაშაულობის პრეზუმფციის მიუხედავად, შეუძლია გადაწონოს პირის თავისუფლების მოთხოვნა, რომლის არსებობა დგინდება ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში საქმის გარემოების გათვალისწინებით“. მიუხედავად ამისა, ის უგულებელყოფს ამ ამონარიდის შინაარსს და არ უთითებს ამ საქმის კონკრეტულ გარემოებებზე, რაც დაასაბუთებდა საჯარო ინტერესის არსებობას, რომელიც გადაწონის პირის თავისუფლების უფლებას (იხ. დანართი 4, მაგალითი 4).

4.13. მოსამართლის მიერ სამართლიანობის სასარგებლოდ კანონიდან გადახვევის მცდელობა (*contra legem* – პრინციპის გამოყენება) არღვევს სასამართლო ხელისუფლების კანონით შეზღუდვისა და ხელისუფლების დანაწილების კონსტიტუციურ პრინციპებს. გამოიკვეთა შემთხვევები, როცა მოსამართლე გასცდა მართლმსაჯულების განხორციელების ფარგლებს და სამართალ-შემოქმედად მოგვევლინა. მოსამართლეს შეუძლია ნორმათა ფართო განმარტება, მაგრამ ინტერპრეტაციის ზღვარი გადის იქ, სადაც ის ეწინააღმდეგება კანონის მკაფიო მოთხოვნას. სასამართლომ კანონს არ უნდა წაართვას არსი და მიზანი, შეცვალოს მასში მკაფიოდ ჩამოყალიბებული კონცეფცია (იხ. დანართი 4, მაგალითი: 15).³⁶

ერთსაფეხურიანი, არანაკლებ ხუთწლიანი საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულების შედეგად მიღებული უმაღლესი განათლების დიპლომი გათანაბრებულია მაგისტრის დიპლომთან, ხოლო ხუთ წელზე ნაკლები უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულების შედეგად მიღებული დიპლომი – გათანაბრებულია ბაკალავრის დიპლომთან. კანონის ამ მკაფიო დანაწესის საწინააღმდეგოდ, მოსამართლემ ფაქტობრივად თავად განსაზღვრა მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების პირობები, მოსამართლეთა უმაღლესი განათლების ხარისხის აღიარების საქმეებზე (იხ. დანართი 4, მაგალითი 15).

2019 წლის 14 ნოემბრის №3/ზ-300-19 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საკუთრების უფლების რეგისტრაციის გაუქმება);

ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ზურაბ ბალაყაძის 2020 წლის 13 ნოემბრის №1/67-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 372-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ზემოქმედების განხორციელება დაზარალებულზე);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 27 ოქტომბრის №1/57-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 111, 126-ე მე-2 ნაწილის „ა“, „დ“ და „კ“ პუნქტები, 126¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“, „ბ“ და „გ“ პუნქტები, 111, 151-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „გ“ პუნქტი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის);

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თეიმურაზ სისარულიძის 2021 წლის 28 აპრილის №10/დ/1889 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 182-ე მუხლის 2/დ და 3/ზ – მითვისება ან გაფლანგვა, 194-ე მუხლის 2/ა და 3/გ ქვეპუნქტები – უკანონო შემოსავლი ლეგალიზაცია (ფულის გათეთრება), ბრალდებულის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება);

გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჩალათაშვილის 2021 წლის 29 იანვრის №1/236-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ მუხლი – ოჯახში ძალადობა).

36 შეადარე მაგალითად გერმანიის ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებები BVerfGE 96, 375 (394); BVerfGE 128, 193 (211).

კრიტერიუმი 5. მოსამართლეების მიერ სასამართლო გადაწყვეტილებების ეფექტიანი აღსრულების უზრუნველყოფა

სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლების აუცილებელი შემადგენელი ნაწილია. აღნიშნული ვრცელდება როგორც სასამართლოს საბოლოო, ისე შუალედურ გადაწყვეტილებებზე. აღსრულების გარეშე სასამართლო გადაწყვეტილებას არ ექნება არავითარი ეფექტი და მისი არსებობა აზრს კარგავს. ამასთან, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება ჩაითვლება ეფექტიანად, თუ მის შესრულებას არ ექმნება დაბრკოლება – დროულად და სრულად არის აღსრულებული. კვლევის ფარგლებში შეფასდა, თუ რამდენად არის სასამართლო გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი ჩამოყალიბებული მკაფიოდ, გასაგებად და კონკრეტულად, რათა ხელი არ შეეშალოს გადაწყვეტილების ეფექტიან აღსრულებას და თავიდან იქნას აცილებული აღსრულების არასათანადო გაჭიანურება.

5.1. კვლევის შედეგად გამოიკვეთა გადაწყვეტილებები, რომელთა სარეზოლუციო ნაწილი იმდენად არასრული ან ბუნდოვანია, რომ გაუგებარია ვის მიერ უნდა შესრულდეს კონკრეტული მოქმედებები გადაწყვეტილების აღსრულების მიზნით, ან რა მოქმედებების შესრულებას გულისხმობს კონკრეტული გადაწყვეტილების აღსრულება, ან რა სხვა მოთხოვნების დაკმაყოფილების შემთხვევაში, შეიძლება ჩაითვლოს კონკრეტული გადაწყვეტილება ეფექტიანად აღსრულებულად (იხ. დანართი 5, მაგალითები 1-6).

მოსამართლემ გამოიყენა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32.4 მუხლი, რომელიც უფლებამოსილებას ანიჭებს მოსამართლეს – სადავო საკითხის გადუწყვეტლად, ბათილად ცნოს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი და დაავალოს ადმინისტრაციულ ორგანოს ამ გარემოებათა გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, გამოსცეს ახალი. მოსამართლე იყენებს აღნიშნულ უფლებამოსილებას ისე, რომ ადმინისტრაციული ორგანოს არ აძლევს კონკრეტულ დაგალებას, რაც ხელის შემშლელია გადაწყვეტილების აღსრულებისთვის. ამ დროს მაღალია იმის ალბათობა, რომ იგივე დავა კვლავ სასამართლოში დაბრუნდეს და გაჭიანურდეს მისი გადაწყვეტა (იხ. დანართი 5, მაგალითი 6).

კრიტერიუმი 6. მოსამართლეების მიერ კანონის ხარისხის შემოწმება, რომელიც საფუძვლად დაედო სასამართლო გადაწყვეტილებას

კანონის ხარისხის შესახებ კრიტერიუმი აფასებს თუ რამდენად ამოწმებენ მოსამართლეები მათ მიერ გამოსაყენებელი კანონის სავარაუდო არაკონსტიტუციურობის შემთხვევებს; იყენებენ თუ არა ისინი თავიანთ უფლებამოსილებას –

შეაჩერონ საქმეზე სამართალწარმოება და წარდგინებით მიმართონ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს, როცა არსებობს საფუძველი ვარაუდისთვის, რომ გამოსაყენებელი კანონი კონსტიტუციას ეწინააღმდეგება; ან, ასეთი წინაპირობების არსებობისას, განმარტავენ თუ არა მოსამართლეები ნორმას ადამიანის უფლებების დაცვისა და დემოკრატიული განვითარების სასარგებლოდ.

6.1. კვლევის შედეგად გამოიკვეთა რამდენიმე შემთხვევა, როცა აშკარა იყო მოსამართლის მიერ გამოსაყენებელი ნორმის ხარვეზიანობა – მიუხედავად ამისა, მოსამართლემ არ გამოიყენა მის ხელთ არსებული ინსტრუმენტები აღნიშნულის აღმოსაფხვრელად, გადაწყვეტილებაში არც იმსჯელა თუ რატომ არ მიიჩნია პრობლემურად კანონის სავარაუდო არაკონსტიტუციურობა ან არ განმარტა ნორმა ადამიანის უფლების დაცვისა თუ დემოკრატიული განვითარების სასარგებლოდ (იხ. დანართი 6, მაგალითები 1-10).

საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილია საქმის განახლების წინაპირობები. აღნიშნული სტანდარტი გადაწყვეტილებით იგნორირებულია. მოსამართლემ არ იმსჯელა ამ სტანდარტის დაცვით, არც ნორმის განმარტების მეთოდების მიმართ და არც ნორმის ნორმატიული შინაარსი დააყენა ეჭვქვეშ (იხ. დანართი 6, მაგალითი 6).

კრიტერიუმი 7. მოსამართლეების მიერ მტკიცებულებების შეფასების ხარისხი

მტკიცებულებების შეფასების კრიტერიუმი ამოწმებს მოსამართლემ სათანადოდ და ადეკვატურად შეაფასა თუ არა მტკიცებულებები, რომელთაც დაეყრდნო გადაწყვეტილების დასაბუთებისას. აღნიშნული გულისხმობს, რომ გადაწყვეტილებაში მტკიცებულებები არ არის მხოლოდ ჩამოთვლილი, არამედ შეფასებულია თუ რატომ ჩათვალა მოსამართლემ რომ აღნიშნული მტკიცებულება გასაზიარებელი იყო ან რატომ ჩათვალა, რომ არ უნდა გაეზიარებინა ის. ასევე, მოსამართლე განმარტავს თუ რატომ ჩათვალა, რომ მოწმის ჩვენება, გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტით ადასტურებს მოწმის მიერ მოყვანილ ფაქტს. გადაწყვეტილებაში შეფასებულია მოწმის სანდოობა და თანმიმდევრულობა, დაცულია მტკიცებულებათა ერთობლიობის სტანდარტი.

ამ თავში მოყვანილი და შეფასებულია ის გადაწყვეტილებები, სადაც მოსამართლემ იმსჯელა მტკიცებულებების გარშემო. ყველა სხვა შესწავლილ გადაწყვეტილებაში მოსამართლის მიერ მტკიცებულებების შეფასების თაობაზე მსჯელობა არ გვხვდება.

შესწავლილ გადაწყვეტილებებში გამოიკვეთა შემდეგი პრობლემები:

7.1. მოსამართლე აფასებს მტკიცებულებებს, თუმცა არასრულად, მათ შორის არის შემთხვევები, როცა მოსამართლე მხოლოდ ერთი მხარის მტკიცებულებებს აფასებს, მიუხედავად იმისა, რომ მეორე მხარე ეჭვქვეშ აყენებდა აღნიშნული მტკიცებულების სანდოობას (იხ. დანართი 7, მაგალითები: 2-15).

სასამართლო არ უთითებს, თუ ვისი მხრიდან დაექვემდებარა მოწმე ზეწოლას, რაში გამოიხატა ეს, ვინ გაკიცხა და რა შემხებლობა აქვს ამას კონკრეტულ ბრალდებულთან. სასამართლომ, ნაცვლად იმისა ემსჯელა ამ მტკიცებულების შემხებლობასა, რელევანტურობასა და უტყუარობაზე, დაასკვნა, რომ შესაძლებელია, მოწმეზე კვლავ განხორცილდეს ზეწოლა, თუმცა არც ამჯერად მიუთითებია, თუ ვინ განახორციელა ეს ქმედება თავდაპირველად, მომავალში ვინ შეიძლება რომ ზეწოლა განახორციელოს ამ მოწმეზე და რა შემხებლობა აქვს ამას ბრალდებულთან. განჩინება არ მოიცავს მითითებას არც ერთ სხვა მტკიცებულებაზე (იხ. დანართი 7, მაგალითი 4).

საკასაციო პალატამ შეფასება მისცა მხოლოდ მსჯავრდებულ გ.გ.-ს ჩვენებას, იმსჯელა მის სანდოობაზე, უარყო ჩვენების სარწმუნოება და მისი დამატებებლობა, თუმცა იმავე ჩვენების ერთი ნაწილი სარწმუნოდ და დამატებელად მიიჩნია მეორე ბრალდებულის მ.კ.-ს მსჯავრდებისათვის, ისე, რომ არ უმსჯელია მის მიერ არასანდოდ შეფასებული ჩვენების ეს ნაწილი რატომ ჩათვალა სანდოდ (იხ. დანართი 7, მაგალითი 15) .

7.2. მტკიცებულების შეფასების თაობაზე მოსამართლის მიერ განვითარებული მსჯელობა ურთიერთგამომრიცხავი, არასაკმარისი, არასწორი ან გაუგებარია (იხ. დანართი 7, მაგალითები: 1, 3, 16-28).³⁷

მოსამართლე განმარტავს: ის ფაქტი, რომ პანსიონატმა სახალხო დამცველის აპარატი არ დაუშვა დაწესებულების შენობაში, არ შეიძლება გაგებულ იქნას იმგვარად, თითქოს პანსიონატის მხრიდან ადგილი აქვს ბავშვთა უფლებების სისტემურ დარღვევებს ან რაიმე სახის ძალადობას, რაც ვალდებულს გახდიდა სასამართლოს მიემართა საქმის არსებითი განხილვის გარეშე დროებითი განჩინების გამოყენებისთვის. სასამართლოს განჩინება არ შეიცავს მითითებას თუ რა სახის მტკიცებულებები შეიძლება ყოფილიყო წარდგენილი მოსარჩელის მხრიდან, რაც „ცალსახა“ დადასტურებისთვის იქნებოდა საკმარისი. არ შეიცავს მსჯელობას იარსებებდა კი ისეთი მტკიცებულებები, რომლებიც ხელმისაწვდომი იქნებოდა კოლექტიური მოსარჩელისთვის და შეძლებდა მათ სასამართლოსთვის წარდგენას (იხ. დანართი 7, მაგალითი 3).

7.3. კონკრეტული ფაქტობრივი გარემოების დასადასტურებლად მოსამართლე ეყრდნობა მტკიცებულებას, რომელიც არარელევანტურია ამ გარემოების დადასტურებისთვის (იხ. დანართი 7, მაგალითი: 1).

37 ანალოგიური პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ გადაწყვეტილებაში: სენაკი N1/54 სისხლი.

გარემოების „მიჰქონდა თუ არა გიორგი მამალაძეს ციანიდი“ დასადასტურებლად, მოსამართლე უთითებს მოწმე ბ.კ-ს განმარტებას იმის შესახებ, რომ გიორგი მამალაძემ ესპანეთში დააფუძნა კომპანია და რომ გიორგი მამალაძის ტელეფონიდან და კომპიუტერიდან ამოღებული ინფორმაცია შეიცავდა პერსონალურ მონაცემებს. გადაწყვეტილებაში ნახსენები აღნიშნული პერსონალური მონაცემების შინაარსი იმგვარია, რომ მათ რაიმე შემხებლობა საქმესთან არ აქვთ (იხ. დანართი 7, მაგალითი 1).

7.4. მოსამართლე მტკიცებულებების შეფასებისას მიუთითებს საერთაშორისო სტანდარტზე, უზენაესი სასამართლოს ან საკონსტიტუციო სასამართლოს პრაქტიკაზე ან საკითხის უფლებრივ ასპექტზე, თუმცა მითითება არასწორი ან თვითნებურია, ან უგულებელყოფს აღნიშნულ პრაქტიკასა თუ სტანდარტებს (იხ. დანართი 7, მაგალითები: 1, 29).

მოსამართლემ სამართალდარღვევის საქმეზე საჯარო მოსამსახურის ახსნა-განმარტებას მაღალი სანდოობა მიანიჭა, რაც ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 62-ე მუხლის მე-5 პუნქტით დაცულ თანასწორობის პრინციპს სამართალწარმოებაში (საქართველოს კონსტიტუციის 62.5 მუხლი – სამართალწარმოება ხორციელდება მხარეთა თანასწორობისა და შეჭიბვებითობის საფუძველზე) (იხ. დანართი 7, მაგალითი 29).

კრიტერიუმი 8. მოსამართლეების მიერ სასჯელის ზომის დასაბუთების ხარისხი

სასჯელის ზომის დასაბუთებულობის კრიტერიუმი ეხება შესწავლილი გადაწყვეტილების შეფასებას იმის თაობაზე, შეუფარდა თუ არა მოსამართლემ კონკრეტულ მსჯავრდებულს სასჯელი, კანონის და შესაბამისი საერთაშორისო სტანდარტების დაცვით. შეფასების შედეგად გამოიკვეთა, რომ რიგ შემთხვევებში მოსამართლის მიერ ინდივიდისთვის შეფარდებული სასჯელი შაბლონური და დაუსაბუთებელია.

სასჯელის ზომის დასაბუთება უმნიშვნელოვანესია იმისთვის, რათა კონკრეტული მსჯავრდებულის მიმართ გამოყენებულმა სასჯელმა კანონით გათვალისწინებულ მიზნებს მიაღწიოს. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 39-ე მუხლის თანახმად, პირის დასჯას რამდენიმე მიზანი გააჩნია: სამართლიანობის აღდგენა, ახალი დანაშაულის თავიდან აცილება და დამნაშავის რესოციალიზაცია. სასჯელის მიზანი არ არის ადამიანის ფიზიკური ტანჯვა ან მისი ღირსების დამცირება.

საქართველოს კანონმდებლობა: საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 53-ე მუხლის თანახმად, სასჯელის დანიშვნის დროს მოსამართლე ითვალისწინებს დამნაშავის პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელ და დამამძიმებელ გარემოებებს, კერძოდ, დანაშაულის მოტივსა და მიზანს, ქმედებაში გამოვლენილ მართლ-საწინააღმდეგო ნებას, მოვალეობათა დარღვევის ხასიათსა და ზომას, ქმედების განხორციელების სახეს, ხერხსა და მართლსაწინააღმდეგო შედეგს, დამნაშავის

წარსულ ცხოვრებას, პირად და ეკონომიკურ პრობლემებს, ყოფაქცევას ქმედების შემდეგ, განსაკუთრებით – მის მისწრაფებას აანაზღაუროს ზიანი, შეურიგდეს დაზარალებულს. სასჯელის უფრო მკაცრი სახე შეიძლება დაინიშნოს მხოლოდ მაშინ, როდესაც ნაკლებად მკაცრი სახის სასჯელი ვერ უზრუნველყოფს სასჯელის მიზნის განხორციელებას.

სასჯელის ზომის დასაბუთებულობის კრიტერიუმით სასამართლო გადაწყვეტილებების შეფასებისას მხედველობაში იქნა მიღებული შემდეგი გარემოებები: კონკრეტული მსჯავრდებულისთვის სასჯელის შეფარდებისას მოსამართლე არ ახდენს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის პრინციპების ციტირებას (პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი და შემამსუბუქებელი გარემოებები, მსჯავრდებულის პიროვნება, დანაშაულის მოტივი და მიზანი და სხვა), არამედ აანალიზებს თუ რა გავლენა იქონია თითოეულმა ფაქტორმა კონკრეტული მსჯავრდებულის მიმართ გამოყენებული სასჯელის ზომის განსაზღვრაზე. ამ თვალსაზრისით გამოიკვეთა შემდეგი პრობლემები:

8.1. გადაწყვეტილებები, სადაც მოსამართლემ ჩამოთვალა სასჯელის განსაზღვრის კანონისმიერი პრინციპები, მიუთითა კანონის მუხლზე და ჩამოთვალა სასჯელის განსაზღვრისას გასათვალისწინებელი ფაქტორები, თუმცა აღნიშნული არ მიუსადაგა კონკრეტული მსჯავრდებულის საქმეს და პირად გარემოებებს, რის გამოც გამოყენებული სასჯელი შაბლონური და დაუსაბუთებელია. მათ შორისაა გადაწყვეტილებები, სადაც მოსამართლემ მართალია მინიმალურზე უფრო მკაცრი ან მსუბუქი ალტერნატიული სასჯელი შეუფარდა მსჯავრდებულს, მაგრამ არ ახსენა არც ერთი დამამძიმებელი ან შემამსუბუქებელი გარემოება ან სხვა ფაქტორი, რამაც მიიყვანა დასკვნამდე, რომ კონკრეტულ შემთხვევაში სასჯელის მსგავსი ზომა უნდა გამოყენებულიყო. არსებული შემთხვევა ამყარებს ეჭვებს სასჯელის დაუსაბუთებლობასთან დაკავშირებით (იხ. დანართი 8, მაგალითები 1-11).³⁸

38 მსგავსი პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ გადაწყვეტილებებში:

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნინო ნაჭყებია 2020 წლის 25 მარტის №1/1221-18 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 362-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ყალბი დოკუმენტის დამზადება, გასაღება, გამოყენება);

სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დავით სვანაძის 2020 წლის 12 ნოემბრის №1/160-20

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 362-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 362-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 180-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი – ყალბი დოკუმენტის, ბეჭდის, შტამპის ან ბლანკის დამზადება, გასაღება ან გამოყენება);

სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დარეჯან კვარაცხელიას 2020 წლის 03 ნოემბრის №1-105-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 11¹-151-ე მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის) საქმეზე;

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2018 წლის 18 მაისის №1/4959-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი და მე-4 ნაწილი – ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა, გასაღება) საქმეზე;

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების მანუჩარ კაპანაძის, კახაბერ მაჭავარიანის, ლევან თევზაძის 2020 წლის 02 ივლისის №1ბ/235-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 182-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი – სხვისი ნივთის ან ქონებრივი უფლების მითვისება ან გაფლანგვა);

ბოლნისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თეა ლეონიძის 2020 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 19, 108 მუხლი -განზრახ მკვლელობის მცდელობა);

ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლეილა გურგუჩიანის 2020 წლის 11 მაისის №1/24-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ – ე მუხლის მეორე ნაწილის ა) ბ) გ) ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა);

გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჩალათაშვილის 2021 წლის 29 იანვრის №1/236-2020

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ მუხლი – ოჯახში ძალადობა);

ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 13 ნოემბრის №1/67-2020

გიორგი რურუას საქმეზე მოსამართლე მიუთუთებს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის კანონისმიერ პრინციპებს, ციტირებს სსსკ-ის 53-ე მუხლს (სასჯელის დანიშვნის დროს გასათვალისწინებელი გარემოებები) ისე, რომ ამ გარემოებებს არ მიუსადაგებს კონკრეტულ მსჯავრდებულს და კონკრეტულ საქმეს. მოსამართლე არაფერს საუბრობს მსჯავრდებულის პიროვნებაზე, უარყოფს საქმეში შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებების არსებობას. მიუთითებს მხოლოდ, რომ „გ. რურუას ბრალი ედება სოციალურად მომეტებული საფრთხის შემცველი ნაკლებად მძიმე და მძიმე კატეგორიის დანაშაულების ჩადენაში (იხ. დანართი 8, მაგალითი 3).

განაჩენში მოსამართლე მიუთითებს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის ზოგად პრინციპებს, არაფერს საუბრობს მსჯავრდებულის პიროვნებაზე, არ მსჯელობს საქმეში არსებულ პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელ და დამამძიმებელ გარემოებებზე. მოსამართლე ციტირებს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის პრინციპებს და არ აანალიზებს, თუ რა გავლენა იქონია სასჯელის ზომის განსაზღვრაზე საქმის ფაქტობრივმა გარემოებებმა. არ არის დასაბუთებული, რატომ იქნა ბრალდებულის მიმართ პირობითი მსჯავრი გამოყენებული. სსკ 63-ე მუხლის მიხედვით, პირობითი მსჯავრის დანიშვნა მოსამართლის უფლებაა და არა მოვალეობა. შესაბამისად, გამოყენებული სასჯელის ზომის დასაბუთებას, განსაკუთრებით, პირობითი მსჯავრის შემთხვევაში, მოსამართლის მხრიდან მნიშვნელოვანი ყურადღება უნდა დაეთმოს (იხ. დანართი 8, მაგალითი 5).

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 372-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ზემოქმედების განხორციელება დაზარალებულზე);

სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან მიშველიანის 2021 წლის 18 თებერვლის №1/15-21

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126-ე მუხლის პირველი ნაწილით – ცემა, რამაც დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია ამ კოდექსის 120-ე მუხლით გათვალისწინებული შედეგი);

გორის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე გუგა კუპრეიშვილის 2020 წლის 07 აპრილის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ მუხლის პირველი ნაწილი, ორი ეპიზოდი – ოჯახში ძალადობა, სსსკ-ის 11¹, 151 მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სიცოხლის მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას ვისაც ემუქრებიან გაუჩნდა მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში);

თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლილი მსხილაძის 2018 წლის 31 ოქტომბრის №1/2928-18

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 179-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ყაჩაღობა) საქმეზე;

ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 13 ნოემბრის №1/67-2020

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 372-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ზემოქმედების განხორციელება დაზარალებულზე);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მარინე ცერცვაძის 2020 წლის 18 ოქტომბრის №4/312-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი სიტყვიერი შეურაცხყოფის მიყენება იზოლატორს თანამშრომლის მიმართ);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მამუკა ნიკლაურის 2020 წლის 24 ოქტომბრის №4/319-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი პოლიციის მუშაკის კანონიერი მოთხოვნისადმი დაუმორჩილებლობა);

თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 29 ოქტომბრის №4/323-20

გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – ალკოჰოლის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი პირის დაუმორჩილებლობა სამართალდამცავის კანონიერი მოთხოვნისადმი).

სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან ნუცუბიძის 2020 წლის 09 ნოემბრის №1-88 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ა) და ბ) ქვეპუნქტები – ოჯახში ძალადობა);

თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ბადრი ნიპარიშვილის 2020 წლის 06 ოქტომბრის №1/59-20

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ მუხლის მე-2 ნაწილია ა ქვეპუნქტი – არასრულწლოვან შეიღზე ძალადობა);

8.2. გადაწყვეტილებები, სადაც მოსამართლე მართალია, ახსენებს სასჯელის განსაზღვრისას გამოყენებულ ინდივიდუალურ ფაქტორებს, თუმცა სასჯელი მაინც ვერ ჩაითვლება დასაბუთებულად, ვინაიდან მოსამართლის მსჯელობა გამოყენებულ ფაქტორებთან დაკავშირებით ურთიერთგამომრიცხავია, არასრულია ან ასეთი ფაქტორები ყოველგვარი შესწავლის/გამოკვლევის გარეშეა ჩამოთვლილი (იხ. დანართი 8, მაგალითები 12-16).

განაჩენში მოსამართლემ სასჯელის დანიშვნისას გაითვალისწინა პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებები და ბრალდებულის აღიარების და დაზარალებულთან შერიგების გათვალისწინებით, მსჯავრდებულს დანიშნული სასჯელი ჩაუთვალა პირობითად. სასამართლომ არ იმსჯელა იმაზე, თუ ერთ ოჯახში ცხოვრების პირობებში რამდენად უზრუნველყოფდა პირობითი მსჯავრის გამოყენება ბრალდებულის მხრიდან დაზარალებულის მიმართ ახალი დანაშაულებრივი ქმედების ჩადენის თავიდან აცილებას (იხ. დანართი 8, მაგალითი 15).

8.3. გადაწყვეტილებები, სადაც ზემდგომი ინსტანციის მოსამართლე ძალაში ტოვებს ან ცვლის ქვედა ინსტანციის სასამართლოს მიერ შეფარდებულ სასჯელს, თუმცა გადაწყვეტილებიდან არ ჩანს ქვედა ინსტანციის მოსამართლის შეფასება იყო თუ არა დასაბუთებული ან თავად ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება არ შეიცავს დასაბუთებას (იხ. დანართი 8, მაგალითი 1 და მაგალითი 17).³⁹

სააპელაციო სასამართლო დასაბუთების გარეშე დაეთანხმა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მკაცრი სასჯელის გამოყენებას, მიუხედავად იმისა, რომ სააპელაციო საჩივრით მხარე ითხოვდა სასჯელის შემსუბუქებას და არც პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი არ შეიცავდა მკაცრი სასჯელის გამოყენების დასაბუთებას (იხ. დანართი 8, მაგალითი 1).

39 მსგავსი პრობლემა გამოიკვეთა ასევე შემდეგ გადაწყვეტილებებში:

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ლალი ფაფიაშვილის, მერაბ გაბინაშვილის, შალვა თაღუმაძის 2020 წლის 05 მარტის № 2კ-698აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 19, 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ და მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტები – თაღლითობის მცდელობა);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალაფიძის 2019 წლის 01 ნოემბრის №2კ-346აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 125-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ცემა, 344-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთა, 353-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – წინააღმდეგობა, მუქარა ან ძალადობა საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველის ან ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლის მიმართ, 362-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ყალბი პირადობის მოწმობის შენახვა გამოყენების მიზნით და გამოყენება).

რეკომენდაციები:

კვლევით გამოვლენილი პრობლემების გადაჭრა, მათ შორის, მიზანშეწონილია შემდეგი ღონისძიებების გატარებით:

- სასამართლო სისტემის ანგარიშვალდებულების გაზრდის მიზნით, ჩატარდეს პერიოდული კვლევები მოსამართლის გადაწყვეტილების დასაბუთებულობის პრობლემების და მათი დინამიკის გამოვლენის შესახებ.
- მოსამართლის გადაწყვეტილების დასაბუთებულობის პრობლემის მასშტაბის და გამომწვევი მიზეზების დასადგენად დაიწყოს დისკუსია საზოგადოებრივი ჩართულობით შიდა შეფასების სისტემის შექმნის თაობაზე.
- შეიქმნას სასამართლო სისტემის შიდა რესურსების ეფექტიანი განაწილების მექანიზმი, მოსამართლის და მისი აპარატის უფრო ხარისხიანი მუშაობის უზრუნველსაყოფად.
- დადგინდეს მოსამართლის მიკერძოებულობის შესახებ აღქმის მიზეზები.
- საქმის განხილვის კონკრეტული ვადის დადგენასთან ერთად, კანონით განისაზღვროს საქმის გონივრულ ვადაში განხილვის პრინციპი.
- განხორციელდეს მოსამართლის სოციალურ როლთან დაკავშირებით მოსამართლეთა სწავლება, სასამართლო სისტემის გარე პროფესიონალების ჩართულობით.

დანართი 1

კრიტერიუმი 1. საილუსტრაციო მაგალითები დემოკრატიულ საზოგადოებაში მოსამართლის სოციალური როლის შესრულების შესახებ

მაგალითი 1

ნარკოტიკულ დანაშაულთან დაკავშირებით მიღებულ გადაწყვეტილებაში⁴⁰ იკითხება მოსამართლის მცდელობა – იმსჯელოს საქმის არასამართლებრივ ასპექტზე, თუმცა, არასწორად. მოსამართლე მიუთითებს ქმედების სოციალურ საშიშროებაზე და განმარტავს, რომ – „სასამართლოს მიერ დადგენილად მიჩნეული მართლ-საწინააღმდეგო და ბრალეული ქმედება მაღალი სოციალური საშიშროებისაა და ამ ტიპის დანაშაულთა შემდგომი პრევენცია მკაცრ მიდგომებს საჭიროებს სახელმწიფოს მხრიდან.“ თუმცა, მნიშვნელოვანი იქნებოდა მოსამართლის ინდივიდუალური დამოკიდებულების ჩვენება განაჩენში აღწერილი ქმედებებისადმი, ფაქტობრივი გარემოებებისადმი და არა ზოგადად და შაბლონურად. კერძოდ, დაცვის მხარის პოზიცია იყო, რომ ბრალდებულს სასყიდელი/სარგებელი არ მიუღია, რის გამოც, მისი ქმედება ვერ დაკვალიფიცირდებოდა ნარკოტიკის გასაღებად. მოსამართლე არ მსჯელობს იმაზე, რომ მკაცრი ნარკოპოლიტიკა სერიოზული პრობლემა იყო ქვეყანაში და ხშირად იყო გამოყენებული სახელმწიფოს მიერ ადამიანის უფლებებში უხეში ჩარევისთვის. ხოლო, ბოლო წლების განმავლობაში აქტიურად მიმდინარეობდა დისკუსიები საზოგადოებაში და არსებობს კვლევები ნარკოპოლიტიკის ცვლილებებთან დაკავშირებით. ასევე, ბოლო წლების განმავლობაში ნარკოტიკულ დანაშაულებთან მიმართებაში სახელმწიფო პოლიტიკა მნიშვნელოვნად შეიცვალა. ნარკოპოლიტიკის ლიბერალიზაციის საკითხის იგნორირების პრობლემა გამოიკვეთა სხვა გადაწყვეტილებაშიც.⁴¹

40 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2018 წლის 18 მაისის №1/4959-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი და მე-4 ნაწილი – ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა, გასაღება) საქმეზე.

41 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით მამისეიშვილის 6 აპრილის №010100119003-56504 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ – ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი; მე-5 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი, მე-6 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი (02 ეპიზოდი) – ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის ან ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება).

მაგალითი 2

ე.წ. ნინოწმინდის ბავშვთა პანსიონატის საქმეზე განჩინება მიღებული არ არის მოსამართლის სოციალური როლის გათვალისწინებით. მოსამართლე მხოლოდ ფორმალური განმარტებებით შემოიფარგლა. ის დუმს ბავშვთა უფლებების დაცვის მნიშვნელობაზე და არ მსჯელობს ბავშვის საუკეთესო ინტერესის ქრილში საკითხის გადაწყვეტის მნიშვნელობაზე. ის სტერილურად, შესაბამისი მიზნისგან დაცლილად იყენებს კანონს და უგულებელყოფს ბავშვთა უფლებრივი მდგომარეობის არასახარბიელო სურათს, რაც წლების განმავლობაში სახალხო დამცველისა და ბავშვთა უფლებებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციების მუდმივი შეშფოთების საგანი ხდება.⁴²

მაგალითი 3

ე.წ. თბილავიამშენის საქმეზე⁴³ მიღებულ გადაწყვეტილებაში იკვეთება, რომ მოსარჩელები სარჩელში მიუთითებდნენ მათ მიმართ განხორციელებულ იძულებაზე, უკანონო დაკავების/მსჯავრდების შიშზე, რამაც მოსარჩელებს გადააწყვეტინათ საკუთრების უსასყიდლოდ დათმობა. მიუხედავად მოსარჩელების აღნიშნული განცხადებებისა, მოსამართლე ისე იღებს საქმეზე გადაწყვეტილებას, რომ არსად მსჯელობს და არც კი ახსენებს შესაბამის წლებში გამოცემული საერთაშორისო ორგანიზაციების თუ საქართველოს სახალხო დამცველის არაერთ ანგარიშს, კვლევას ქვეყანაში საკუთრების უფლების ხელყოფის, უკანონო დაკავებების, მოსმენა-მიყურადებისა და დაუსაბუთებელი განაჩენების სისტემური პრობლემების შესახებ.

მაგალითი 4

№603აპ-19 საქმეზე⁴⁴ მოსამართლეს არ გაუთვალისწინებია დავის კონტექსტთან დაკავშირებული არასამართლებრივი ცნებები და რეალობები. მოსამართლეს ყურადღება არ გაუმახვილებია საქართველოში ბავშვთა მიმართ ძალადობის ემპირიულ კვლევაზე, სადაც ერთ-ერთ საკითხად შესწავლილია მშობლებისა და ოჯახის წევრების მიერ ბავშვთა მიმართ განხორციელებული სექსუალური ძალადობის შემთხვევები.⁴⁵

42 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ბაია ოტიაშვილის 2021 წლის 26 აპრილის №4567073-21 გადაწყვეტილება აღმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ა(ა)იპ „პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის“ ნინოწმინდის პანსიონატის წინააღმდეგ).

43 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლეების ლევან მიქაბერიძის, ზაზა მარტიაშვილის და ვლადიმერ კაკაბაძის 2017 წლის 26 ივლისის №2/9401-13 და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ოთარ სიჭინავას, თეა სოსხუილი-ნიკოლაიშვილის, ამირან ძაბუნძის 2019 წლის 6 დეკემბრის №2ბ/6084-17 გადაწყვეტილებები სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პარტნიორობა კრების ოქმის ბათილად ცნობა, წილის დათმობის შესახებ ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, აქციების გასხვისების შესახებ განკარგულებების ბათილად ცნობა, საკუთრების დაბრუნება „თბილ-ავიამშენი“).

44 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალაგოძის 2020 წლის 08 იანვრის №2კ-603აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სკ-ის 11¹-138-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სექსუალური ხასიათის ძალმომრეობითი მოქმედება).

45 გაეროს ბავშვთა ფონდის ანგარიში: „ბავშვთა მიმართ ძალადობა საქართველოში, ეროვნული კვლევა არსებული ცოდნის, დამოკიდებულებისა და პრაქტიკის შესახებ, 2013 [uni.cf/30EEq6E](https://www.unicef.org/30EEq6E) [20.11.2021]

მაგალითი 5

N1/105-2020 საქმეზე⁴⁶ მოსამართლეს მხედველობაში არ მიუღია და არ უმსჯელია ოჯახურ ძალადობასთან დაკავშირებულ არასამართლებრივ ცნებებსა და რეალობებზე. ოჯახურ ძალადობასთან მიმართებით საქართველოში არაერთი კვლევაა ჩატარებული. ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მოსამართლეს შეეძლო მხედველობაში მიეღო ქვეყანაში არსებული ურთულესი ვითარება ქალთა მიმართ ძალადობის გავრცელების კუთხით. მოსამართლე მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის ნაწილში აღნიშნავს, რომ ვინაიდან ოჯახური დანაშაულებრივი ქმედებები ყველაზე მეტად ეხება ოჯახის წევრებს, იგი განსხვავდება სხვა სახის დანაშაულისაგან თავისი ჩაკეტილი სივრცითა და არაერთგვარადი ხასიათით.

მაგალითი 6

ილიჩოვა-მელაშვილის აღკვეთის ღონისძიების საქმეზე⁴⁷ არსებობდა პოლიტიკური, საზოგადოებრივი და საერთაშორისო კონტექსტი, რომელიც მოსამართლეს არ უხსენებია/არ უმსჯელია. საქმე შეეხებოდა ორი ქვეყნის – საქართველოსა და აზერბაიჯანის საზღვარზე კულტურული და რელიგიური ძეგლის – დავით გარეჯის სამონასტრო კომპლექსის მონაკვეთზე საზღვრის დადგენას. საზღვრის დადგენის პრობლემა მრავალი წლის განმავლობაში არსებობდა, თუმცა ბრალდებულების მიმართ გამოძიება დაიწყო 2020 წლის საქართველოს საპარლამენტო არჩევნებამდე ცოტა ხნით ადრე, კერძოდ 2020 წლის 7 ოქტომბერს⁴⁸ საქართველოს გენერალურმა პროკურატურამ დელიმიტაციისა და დემარკაციის სამთავრობო კომისიის ყოფილი წევრები – ივერი მელაშვილი და ნატალია ილიჩოვა დააკავეს. ე.წ. კარტოგრაფების საქმემ პოლიტიკური დატვირთვა შეიძინა, როცა ინტენსიურად დაიწყო მისი გამოყენება წინასაარჩევნო მიზნებისთვის. სხვადასხვა არასამთავრობო ორგანიზაციამ საქმე პოლიტიკურად მოტივირებულად შეაფასა.⁴⁹ საზოგადოებრივი კონტექსტის თვალსაზრისით, საქმემ საზოგადოების დიდ ნაწილში შექმნა განწყობა, რომ ბრალდებულები სამშობლოს მოღალატეები იყვნენ.

46 სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დარეჯან კვარაცხელიას 2020 წლის 03 ნოემბრის №1-105-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 111-151-ე მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქ/პუნქტი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის).

47 თბილისის საქალაქო სასამართლოს, მოსამართლე დავით კურტანიძის 2020 წლის 8 ოქტომბრის №10ა/4258 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 308-ე მუხლის პირველი ნაწილი, საქართველოს საწინააღმდეგო მოქმედება მიმართული საქართველოს ტერიტორიიდან მისი ნაწილის გამოყოფისაკენ, ნატალია ილიჩოვას და ივერი მელაშვილის ბრალდება, ე.წ. „კარტოგრაფები“).

48 საპარლამენტო არჩევნები ჩატარდა 2020 წლის 31 ოქტომბერს.

49 „გამოძიება მიმდინარეობს წინასაარჩევნო პერიოდში საქართველოს მოქალაქეებისთვის უკიდურესად სენსიტიურ თემაზე. მსგავსი საკითხების წამოწევა წინასაარჩევნო პერიოდში შესაძლებელია მიმართული იყოს ამომრჩევლებზე ზემოქმედებისკენ.“ ცამეტი არასამთავრობო ორგანიზაციის განცხადება, კარტოგრაფების საქმე – პოლიტიკურად მოტივირებული ახალი გამოძიება, 2020 წლის 8 ოქტომბერი, bit.ly/3pFjETX

მაგალითი 7

გიორგი რურუას საქმეზე⁵⁰ მოსამართლეს უნდა გაეთვალისწინებინა საქმის პოლიტიკური კონტექსტი, კერძოდ ის, რომ ბრალდებული იყო კრიტიკული სატელევიზიო მედიის დამფუძნებელი, რის გამოც მოცემული საქმე იყო მომეტებული საზოგადოებრივი ყურადღების ქვეშ. იმისთვის, რომ გამორიცხულიყო პოლიტიკური დევნის ყოველგვარი ეჭვები, მოსამართლეს სათანადოდ უნდა გამოეკვლია თუ რატომ არ მოხდა საქმეზე საგამოძიებო ღონისძიებების ვიდეო-აუდიო ჩაწერა შესაბამისი ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით, რაც არ გაუკეთებია.

მაგალითი 8

გოგი წულაიას საქმეზე⁵¹ მოსამართლემ არ იმსჯელა საქმისთვის მნიშვნელოვან კონტექსტზე, თუნდაც ამ კონტექსტის რელევანტურობის გამორიცხვის თვალსაზრისით. იგულისხმება გოგი წულაიას მიერ, მის დაკავებამდე რამდენიმე დღით ადრე გავრცელებული ვიდეომიმართვა, სადაც ის საქართველოს ყოფილი პრემიერ-მინისტრის შვილს, ბერა ივანიშვილს აგინებს. კონკრეტული ბრალდების ხასიათი მოითხოვდა მოსამართლის დამოკიდებულების მეტად წარმოჩენას, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ბრალდებული პოლიტიკოსია და, მით უფრო, იმის გათვალისწინებით, რომ მოსამართლემ ბრალდებულის მიმართ პატიმრობა გამოიყენა.

მაგალითი 9

ნიკანორ მელიას საქმეზე⁵² მიღებულ გადაწყვეტილებაში მოსამართლეს გააზრებული აქვს თავისი სოციალური როლი, თუმცა, მხოლოდ ნაწილობრივ ასრულებს მას. ერთი მხრივ, ყურადღებას ამახვილებს ბრალდებულის, როგორც პოლიტიკური ლიდერის გავლენაზე და, მეორე მხრივ, აღნიშნავს რომ არსებობს ძალადობის რისკი, თუმცა არ აკონკრეტებს რა რისკს გულისხმობს.⁵³ მოსამართლე არ ამბობს, რა გასათვალისწინებელი ვითარებაა შექმნილი ქვეყანაში, რასაც თავად ითვალისწინებს. ფარული მინიშნებაა რაღაც ვითარებაზე, რომელიც მკითხველმა

50 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ვალერიან ბუგაიშვილის 2020 წლის 30 ივლისის №1/308-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 236-ე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტები -ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა, შენახვა, ტარება, დამზადება, გასაღება; 381-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების შეუსრულებლობა ანდა მისი შესრულებისათვის ხელის შეშლა, გიორგი რურუას ბრალდება).

51 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ზვიად შარაძის 2021 წლის 19 მარტის №10ა/1170 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 138-ე მუხლის პირველი ნაწილი – სექსუალური ხასიათის სხვაგვარი (გაუპატიურების გარდა) ქმედება, ბრალდებული გიორგი წულაიას პირველი წარდგენა და აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება).

52 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თემურ გოგოხიას 2019 წლის 27 ივნისის №10ა/3114 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 225-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილები – ჯგუფური ძალადობის ორგანიზება, ხელმძღვანელობა ან მასში მონაწილეობა, ნიკანორ მელიას აღკვეთის ღონისძიება).

53 იქვე, გვ. 7-8. მოსამართლე მსჯელობს: „სასამართლო მიიჩნევს, რომ ახალი დანაშაულის ჩადენის საფრთხე, როგორც აღკვეთის ღონისძიების წინაპირობა, დაფუძნებულია რამოდენიმე ფაქტორზე, მათ შორის საგარეულოდ ჩადენილი დანაშაულის ხასიათსა და იმ კონტექსტზე, რაც დანაშაულის მოტივად გვევლინებოდა. დანაშაული რაც ნიკანორ მელიას ბრალად ედება, შეეხება ძალადობრივი, ჯგუფური მოქმედებების ხელმძღვანელობასა და მასში მონაწილეობას. გასათვალისწინებელია ქვეყანაში არსებული ვითარებაც, რა დროსაც განსაკუთრებით სენსიტიურია საკითხი მშვიდობიანი პროტესტის ძალადობრივ ქმედებაში გადაზრდისა. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია გამოირიცხოს ანალოგიური დანაშაულისა და ძალადობისაკენ მოქალაქეთა წაქეზების საფრთხეები და პროცესი წარიმართოს კონსტიტუციურ ფარგლებში. ნიკანორ მელიას აქტიური პოლიტიკური საქმიანობიდან გამომდინარე, ასევე, იმის მხედველობაში მიღებით, რომ მას გავლენა გააჩნია საკმაოდ მრავალრიცხოვან მხარდამჭერთა ნებაზე, აუცილებელია გამოირიცხოს მისი მხრიდან სავარაუდოდ ჯგუფური ძალადობრივი ქმედებების ხელმძღვანელობის გაგრძელების რისკები.“

არ იცის და ვერც უნდა ივარუდოს. მოსამართლე იყენებს სიტყვას „სენსიტიური“ იმისთვის, რომ რაღაც ფარულ კონტექსტზე მიგვანიშნოს, საკითხის მნიშვნელობა გაზარდოს, თუმცა კონკრეტულს არაფერს გვეუბნება. ანალოგიურად, დანაშაულის მოტივთან დაკავშირებითაც, მოსამართლე არ მსჯელობს კონკრეტულად, არამედ კვლავ რაღაც კონტექსტზე მიანიშნებს, რაც სრულიად გაუგებარია. მოსამართლე მსჯელობს ნიკანორ მელიას, როგორც პოლიტიკოსის გავლენაზე საზოგადოებრივ აზრზე, თუმცა საერთოდ არ ეხება მისი, როგორც ოპოზიციონერი პოლიტიკოსის გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვის საკითხს.

მაგალითი 10

№ას-1296-1223-2012 საქმეზე⁵⁴ სს ბანკი ქართუსა და შპს ბ-ისა და შპს ა.მ.კ.-ს შორის სადავო ურთიერთობა ემთხვევა პერიოდს, როდესაც სახელმწიფოს მხრიდან, პოლიტიკური მოსაზრებებიდან გამომდინარე, მიმდინარეობდა დევნა სს ბანკი ქართუს მიმართ სხვადასხვა მექანიზმის გამოყენებით. სწორედ ამით შეიძლება აიხსნას შპს ბ-ის, შპს ა.მ.კ.-სა (რომლებიც ურთიერთდაკავშირებული პირები იყვნენ) და შესაბამის სახელმწიფო ორგანოთა სინქრონული მოქმედებები დროის მოკლე მონაკვეთში. დიდი ალბათობით, იმავე მიზეზით იყო გამოწვეული ქვედა ინსტანციის სასამართლოებში დავის სს ბანკი ქართუს საზიანოდ დასრულება. სასამართლო არ ახსენებს/არ მსჯელობს ზემოაღნიშნულ კონტექსტზე, რაც აშკარად იკვეთება საქმის გარემოებებიდან.

მაგალითი 11

საქმეზე ეკა გიგაური გიორგი ხაინდრავას წინააღმდეგ,⁵⁵ მოპასუხის სადავო გამონათქვამები ეხებოდა მოსარჩელის ირიბ მონაწილეობას 2007 წლის 7 ნოემბერს სახელმწიფოს მხრიდან მოქალაქეთა და მედიის დარბევაში. მიუხედავად იმისა, რომ შესაძლოა მხარეები არ მიუთითებდნენ ამ დღეს განვითარებულ მოვლენებზე, კონკრეტული გამონათქვამების შეფასებისთვის, მიზანშეწონილი იყო სასამართლოს საყოველთაოდ ცნობილი მოვლენების ქრილში აღენერა და შეეფასებინა ეს ფაქტები. ამით, ასევე შესაძლებელი იქნებოდა გადაწყვეტილების მკითხველის ინფორმირება იმის თაობაზე, თუ რა დატვირთვა ჰქონდა გადაწყვეტილების სადავო გამონათქვამებს და ზოგადად ამ დავას მხარეებისთვის.

54 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ვასილ როინიშვილის, ლევან მურუსიძის, პაატა სილაგაძის 2015 წლის 10 მარტის № ას-1296-1223-2012 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ზიანის ანაზღაურება).

55 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ამირან ძაბუნაძის, გენადი მაკარიძის, გელა ქირიას 2019 წლის 30 დეკემბრის №2ბ/401-19 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შელახვა, „პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შემლახავ ცნობებთან დაკავშირებით სასამართლოს მიერ დადგენილი ფორმით ცნობის გამოქვეყნება, სასამართლოს გადაწყვეტილების შესახებ მორალური ზიანის ანაზღაურება – „ეკა გიგაური გიორგი ხაინდრავას წინააღმდეგ“).

მაგალითი 12

№3/97-2020; №3/98-2020; №99-2020 საარჩევნო დავების საქმეები⁵⁶ განხილულია არჩევნების დღიდან მეექვსე დღეს, რა დროსაც ოპოზიციური პარტიები, მათი ამომრჩეველი და საზოგადოების გარკვეული ნაწილი ეჭვქვეშ აყენებდა არჩევნების შედეგებს. პარალელურად, ცესკო-ს ვებგვერდზე იტვირთებოდა შემატყობილი ოქმები და შესწორების ოქმები. გამოიკვეთა, რომ ადგილი ჰქონდა საარჩევნო უბნების შემატყობილ ოქმებში ხშირ შეცდომებს და მათ გასწორებას „შესწორების აქტებით“, რაც კიდევ უფრო ზრდიდა საარჩევნო პროცესის მიმართ საზოგადოების გარკვეული ნაწილის უნდობლობას. მიუხედავად ამისა, მოსამართლემ იმსჯელა სადავო საკითხზე მხოლოდ ფორმალურ-სამართლებრივი მისადაგების მიმართულებით.

მაგალითი 13

პირის დაბადების სააქტო ჩანაწერში სქესის აღმნიშვნელი ჩანაწერის შეცვლის შესახებ უზენაესი სასამართლოს მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებაში⁵⁷ პალატა არ მსჯელობს გენდერულ იდენტობაზე, როგორც ადამიანის პირად ცხოვრებასთან დაკავშირებულ ერთ-ერთ ყველაზე მგრძნობიარე საკითხზე, რომელსაც ასევე, რიგ შემთხვევებში, აქვს მნიშვნელოვანი გავლენა ოჯახურ ცხოვრებაზეც. პალატა სტერილურად აფასებს კანონის გამოყენების საკითხს ამ ფაქტზე თემაზე, რომლის სამართლებრივი რეგულირებაც, მგრძნობიარე ეთიკური და ზნეობრივი იმპლიკაციით ხასიათდება. პალატა არ უყურებს საკითხს ადამიანის უფლებათა საყოველთაოდ აღიარებული სტანდარტის, მისი განვითარების, ინდივიდის შინაგანი, პირადი გრძნობების პატივისცემის გადასახედიდან.

ამ სპეციფიკური საკითხის გადაწყვეტისას სასამართლომ არ გაითვალისწინა შემდეგი მეცნიერულად დადასტურებული და პრინციპული მნიშვნელობის მქონე გარემოებები:

- ა. გენდერული კუთვნილება არ განისაზღვრება მხოლოდ თანდაყოლილი გარეგანი სქესობრივი ნიშნებით და არსებითადაა დამოკიდებული ადამიანის გენდერულ თვითიდენტიფიკაციაზე.⁵⁸
- ბ. სქესის შეცვლის ოპერაცია გენდერული იდენტობის დასადასტურებლად მნიშვნელოვანია, მაგრამ არა – აუცილებელი. გადამწყვეტია ის, თუ რამდენად თანამიმდევრულად ცხოვრობს პირი სასურველი სქესით და ადაპტირდება ამ მდგომარეობასთან.⁵⁹

56 ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 06 ნოემბრის №3/97-2020 გადაწყვეტილება აღმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა); ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე შოთა ნიკურაძის 2020 წლის 06 ნოემბრის №3/98-2020 გადაწყვეტილება აღმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა); ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 08 ნოემბრის №3/99-2020 გადაწყვეტილება აღმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

57 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ნეგზარ სხირტლაძის, მაია ვაჩაძის, ვასილ როინიშვილის 2019 წლის 18 აპრილის №ბს-579-579(კ-18) გადაწყვეტილება აღმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (დაბადების სააქტო ჩანაწერში გენდერის მარკერის შეცვლაზე უარის თქმის შესახებ).

58 შედარე მაგ.: BVerfGE 115, 1 (15); 128, 109 (124).

59 შედარე მაგ.: BVerfGE 128, 109 (116, 132 f). იქვეა მითითებული სამეცნიერო ლიტერატურაზე.

- გ. სქესის შეცვლის ოპერაცია დაკავშირებულია სერიოზულ რისკებთან ადამიანის ჯანმრთელობისათვის. ყველა ტრანსგენდერს არ სურს/არ შეუძლია მისი ჩატარება. სურვილისა და შესაძლებლობის შემთხვევაშიც კი, ის ხშირად არ არის რეკომენდებული პაციენტის ჯანმრთელობის მდგომარეობის ან ასაკის გამო. ოპერაცია მოიცავს რეპროდუქციულ ორგანოთა მოცილებას, რაც იწვევს ადამიანის სტერილიზაციას.⁶⁰
- დ. ტრანსგენდერთა გადაწყვეტილებები სტაბილურია. მათი რიცხვი, ვინც სახელის ან სქესის ჩანაწერის შეცვლის შემდეგ, თავდაპირველ სქესს უბრუნდება, 1%-ზე დაბალია.⁶¹
- ე. ტრანსგენდერთა სექსუალური ორიენტაცია⁶² შეიძლება იყოს ჰეტეროსექსუალი, ჰომოსექსუალი, ბისექსუალური და სხვა.⁶³

მაგალითი 14

ტელეკომპანია პირველის საქმეზე⁶⁴ მოსამართლე არ მსჯელობს დავის კონტექსტთან დაკავშირებით და განჩინება მიღებულია გარემოებების ფართო შეფასების გარეშე. ტელეკომპანია პირველმა გაასაჯაროვა ფარული ჩანაწერი ყოფილი პრემიერ-მინისტრის ბიძინა ივანიშვილის შვილის – ბერა ივანიშვილი, მოქმედი პრემიერ-მინისტრის ირაკლი ღარიბაშვილსა და სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახურის უფროს ანზორ ჩუბინიძის მონაწილეობით. ისინი განიხილეს 15 წლის არასრულწლოვნის შეშინებას, ბერას მისამართით გაკეთებული არასასიამოვნო საჯარო კომენტარების გამო. ჩანაწერის გავრცელებიდან 3 დღეში ბერა ივანიშვილმა ირიბად დაადასტურა ჩანაწერის შინაარსი ტელეკომპანია „იმედთან“ ინტერვიუში და თქვა: „თუ ვინმე დედას შემაგინებს, მე ასეთ ადამიანს პასუხს მოვთხოვ დღესაც.“⁶⁵ პროკურატურამ გამოძიება დაიწყო მხოლოდ „კერძო საუბრის უნებართვო ჩანაწერის“ მუხლით, სატელეფონო საუბრის შინაარსით კი გამოძიება არ დაინტერესებულა. განჩინებაში მოსამართლე ყურადღებას არ უთმობს საკითხს, რომ პროკურატურის შუამდგომლობა საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების შესახებ სცდება სტანდარტულად საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებას და ეხება მედია-საშუალებაში საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებას, რა დროსაც საკითხს მედიის თავისუფლებაში ჩაურევლობის ასპექტი ემატება. მოსამართლე არ აფასებს შუამდგომლობას ჟურნალისტის ინფორმაციის წყაროს გაუმჟღავნებლობისთვის კანონმდებლობით დადგენილი სტანდარტის კუთხით; შეფასების გარეშე ტოვებს საქმის ზოგად კონტექსტს, მასში მონაწილე გავლენიანი ფიგურანტების ფონზე.⁶⁶

60 შეადარე მაგ.: A.P., Garçon and Nicot v. France, §120, 126; BVerfGE 128, 109 (116 ff, 131).

61 BVerfGE 128, 109 (118), აქვეა მოითხოვები სამეცნიერო ლიტერატურასა და კვლევებზე.

62 იმ სქესის პოზიციიდან, რომელსაც თავს მიაკუთვნებენ.

63 მაგ.: BVerfGE 128, 109 (115) – Lebenspartnerschaft von Transsexuellen.

64 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა კლდიაშვილის 2021 წლის 09 მარტის №11ა/4297 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 158-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები – კერძო კომუნიკაციის საიდუმლოების დარღვევა, ე.წ. „ტვ პირველი“).

65 ნეტგაზეთი, 9 მარტი, 2021 <https://netgazeti.ge/news/525443/> [20.11.2021]

66 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა კლდიაშვილის 2021 წლის 09 მარტის №11ა/4297

მაგალითი 15

იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს არამოსამართლე წევრის ანა დოლიძისა და მოსამართლე წევრის დიმიტრი გვრიტიშვილის საქმის კონტექსტში⁶⁷ საბჭოს არამოსამართლე წევრს დოლიძესა და საბჭოს მოსამართლე წევრებს შორის მიმდინარეობდა მწვავე დისკუსია/დაპირისპირება სასამართლო სისტემის მდგომარეობასთან დაკავშირებით. ამ ფონზე დიმიტრი გვრიტიშვილის მიერ ანა დოლიძის შესახებ ისეთი ფაქტების გავრცელება, რომელიც წარმოაჩენდა მას რუსეთის ინტერესების სასარგებლოდ და საქართველოს ინტერესების საზიანოდ მოქმედ პირად, მიემართებოდა მისი დისკრედიტაციის მიზანს და არა დისკუსიას სასამართლოს დამოუკიდებლობის გარშემო. ამ ფონზე, მიღებულ გადაწყვეტილებაში მოსამართლემ არ ახსენა/არ იმსჯელა ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხის შესახებ, როგორიცაა მოსარჩელის და მოპასუხის ურთიერთდამოკიდებულების და ურთიერთპატივისცემის მნიშვნელობა საზოგადოების ნდობის უზრუნველყოფის საკითხში, რაც უკავშირდება იმ მისიას, რომლის შესრულებაც საქართველოს კონსტიტუციის 64-ე მუხლის მიხედვით აკისრია იუსტიციის უმაღლეს საბჭოს. საერთო სასამართლოების დამოუკიდებლობასა და ეფექტიანობის უზრუნველყოფა ორგანოში, იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრების ურთიერთდამოკიდებულება უნდა აძლევდეთ საბჭოს წევრებს სასამართლო სისტემის გაუმჯობესებაზე ორიენტირებული საქმიანობის განხორციელების, საგნობრივი დებატების და კამათის შესაძლებლობას. ნეგატიური ურთიერთდამოკიდებულება აყალიბებს ნეგატიურ სამუშაო კულტურას, რასაც შეუძლია მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენოს იმ ამოცანების შესრულებას, რაც ამ ორგანოს აკისრია. ბუნებრივია, სასამართლოების განხილვის საგნად ვერ იქცეოდა საზოგადოებისთვის კარგად ნაცნობი კონფრონტაციული დამოკიდებულება საბჭოს მოდავე წევრებს შორის. ამის მიუხედავად, იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრების მიერ შესასრულებელი კონსტიტუციური მისიის ნიველირება მხოლოდ ვიწროსამართლებრივ ქრილში, წარმოაჩენს ორი პირის დაპირისპირებას კონტექსტის და ასევე, ეთიკური ასპექტის დანახვის გარეშე.

მაგალითი 16

მამუკა ახვლედიანის თბილისის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლების შესახებ საქმეზე⁶⁸ მოსარჩელე იყო თბილისის საქალაქო სასამართლოსა და სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის თავმჯდომარე, რომელიც სატაროდ გამოთქვამდა კრიტიკულ მოსაზრებებს საერთო სასამართლოების სისტემაში არსებულ მდგომარეობასთან დაკავშირებით. სწორედ

გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 158-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები – კერძო კომუნიკაციის საიდუმლოების დარღვევა, ე.წ. „ტვ პირველი“).

67 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მაია გიგაურის 2018 წლის 2 ოქტომბრის №2/14643-18 და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების გენადი მაკარიძის, ამირან ძაბუნაძის, გელა ქირიას 2019 წლის 30 დეკემბრის №28/7995-18 გადაწყვეტილებები საშუალო სასამართლოს საქმეზე (პატივისა და ღირსების შემლახავი ინფორმაციის უარყოფა მასობრივი ინფორმაციის საშუალებით, ანა დოლიძისა და დიმიტრი გვრიტიშვილის დავა).

68 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით წერეთელის 2016 წლის 28 სექტემბრის, №3/2222-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციულ სამართლის საქმეზე (მამუკა ახვლედიანის, სასამართლოს და კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლება).

აღნიშნულს მოჰყვა მისი გათავისუფლება თავმჯდომარის თანამდებობიდან. მართალია, გათავისუფლება ფორმალურად სხვა სამართლებრივი საფუძვლით მოხდა, მაგრამ გასათვალისწინებელი იყო არსებული კონტექსტი. დემოკრატიული საზოგადოებისათვის სასიცოცხლოდ აუცილებელია, რომ სასამართლო სისტემაში არსებულ პრობლემებზე მიმდინარეობდეს დისკუსია და ყველას, პირველ რიგში, მოსამართლეებს, შეეძლოს კრიტიკული მოსაზრების დაფიქსირება, ამის გამო ნეგატიური შედეგების მოლოდინისა და შიშის გარეშე. აღსანიშნავია, რომ მოსარჩელე, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკაზე დაყრდნობით,⁶⁹ მართებულად მიუთითებდა იმ მსუსხავ ეფექტზე, რომელიც მოქმედებს მთელი საზოგადოების წინააღმდეგ და რაც შეიძლება მოჰყვეს გამოხატვის თავისუფლების გამო მოსამართლის სანქცირებას. ეს ეფექტი არის ფაქტორი, რომელიც შეიძლება გაუმართლებელს ხდიდეს დისციპლინური სახდელის გამოყენებას მოსამართლის წინააღმდეგ, რომელიც უფლებამოსილია საზოგადოების ყურადღება მიაპყროს სასამართლო ხელისუფლებასთან დაკავშირებულ საკითხებს.⁷⁰

მაგალითი 17

საარჩევნო დავაზე მიღებულ 3 გადაწყვეტილებაში⁷¹ სასამართლო არ მსჯელობს არჩევნების მნიშვნელობაზე, იმ ფუნდამენტური როლის გათვალისწინებით, რაც უჭირავს თავისუფალი არჩევნების უფლებებს დემოკრატიულ საზოგადოებაში. აღნიშნული წარმოადგენს მოთხოვნას სამართლის უზენაესობით მართული სახელმწიფოს მიმართ. სამართლებრივი სახელმწიფოს მოთხოვნებიდან გამომდინარე, ევროსასამართლო განსაკუთრებულად უსვამს ხაზს თავისუფალი არჩევნების უფლებას, რაც განმტკიცებულია კონვენციის დამატებითი ოქმის მე-3 მუხლით. ევროსასამართლოს აზრით, თავისუფალი არჩევნების ჩატარებისთვის შესაბამისი პირობების შექმნა „გადამწყვეტი მნიშვნელობისაა სამართლის უზენაესობით მართული ეფექტიანი და ნამდვილი დემოკრატიის საფუძვლების დანერგვისა და შენარჩუნებისათვის (...)“. Yumak and Sadak v. Turkey, პარ. 105, [08.07.2008]

მაგალითი 18

N3/209-10 საქმე⁷² შეეხებოდა ბახმაროში მდებარე მიწის ნაკვეთზე საკუთრების უფლების აღიარებას. ბახმარო უნიკალური კურორტია და ძალიან მაღალია მისი გეგმაზომიერი განვითარებისა და სტიქიური მშენებლობების პრევენციის

69 Kudeshkina v. Russia, ECHR no.29492/05, §98,99.

70 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების მანანა ჩოხელის, გიორგი გოგიაშვილის, ამირან ძაბუნაძის 2017 წლის 31 იანვრის №3ბ/1963-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ინდივიდუალური ადმინისტრაციული სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა).

71 ფოთის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით გელაშვილის 2020 წლის 07 ნოემბრის №3/68-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა); ფოთის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით კეკელიძის 2020 წლის 07 ნოემბრის №3/67-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა); სენაკის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ლევან ნუცუბიძის 2020 წლის 07 ნოემბრის №3/148 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

72 ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ციცინო როხვაძის 2020 წლის 16 ოქტომბრის №3/209-19 გადაწყვეტილება, ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა/ აქტის გამოცემა).

სატარო ინტერესი. მეორე მხრივ, უნდა მოხდეს კერძო ინტერესების სათანადო გათვალისწინება და პატივისცემა. სასამართლო ახდენს „ფიზიკური და კერძო სამართლის იურიდიული პირების მფლობელობაში (სარგებლობაში) არსებულ მიწის ნაკვეთებზე საკუთრების უფლების აღიარების შესახებ“ კანონის 51 მუხლის მე-2 პუნქტის ციტირებას, რომ თვითნებურად დაკავებულ მიწაზე საკუთრების უფლების აღიარების შესახებ მოთხოვნის განხილვისას, გათვალისწინებული უნდა იყოს მისი სივრცის დაგეგმარებისა და ქალაქთმშენებლობითი გეგმების პირობებთან შესაბამისობა. იმავდროულად, ის მხოლოდ ამ ციტირებით შემოიფარგლება და არ ინტერესდება, თუ რამდენად იყო დაცული კანონის ეს მოთხოვნა და ბალანსი კერძო და სატარო ინტერესებს შორის ამ კონკრეტულ შემთხვევაში. არც იმაზე ვხვდებით მითითებას, რომ ადმინისტრაციულმა ორგანომ, ახალი აქტის გამოცემისას, ყურადღება მიაპყროს აღნიშნულ გარემოებას.

მაგალითი 19

N2/15922-21 სამოქალაქო საქმეზე⁷³ მოსამართლემ არ მიქცია ყურადღება გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერების მნიშვნელობას არა მხოლოდ კერძო-სამართლებრივი, არამედ ასევე, სატარო-სამართლებრივი კუთხით. განჩინება არ შეიცავს მსჯელობას – რა ეფექტი შეიძლება იქონიოს გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერებამ, აღსრულების უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმებამ, ჩატარებული სა-აღსრულებო წარმოების უკუქცევამ, ზოგადად, სამართლებრივი სტაბილურობის უზრუნველყოფაზე.

მაგალითი 20

ე.წ. მეტროს მემანქანეების გახმაურებულ საქმეზე,⁷⁴ გაფიცვის გადადების შესახებ განჩინებაში მოსამართლე მსჯელობს საკითხის ეკონომიკურ ასპექტებზე, რომლითაც ასაბუთებს გაფიცვის გადადების შესახებ შპს „თბილისის სატრანსპორტო კომპანიის“ მოთხოვნის დაკმაყოფილებას, თუმცა, მხედველობის მიღმა ტოვებს სოციალურ ასპექტებს, რომლებიც ახლო კავშირშია მოსარჩელის შრომით ურთიერთობებთან დამსაქმებელთან. აღნიშნული ორივე ასპექტის თანაბარი ყურადღებით განხილვის გარეშე განჩინება ქმნის ვაკუუმს, რომელიც, საერთო ჯამში, პრობლემურად აისახება განჩინების დასაბუთებაზე.

73 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლიანა კაჟაშვილის 2021 წლის 12 ივლისის №2/15-922-21 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (დავით ზილფიმიანის საჩივარი შპს „პოლდინგი საქართველოს“ მიმართ მის სარჩელზე უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით დავით ზილფიმიანის მიმართ შპს „ჩემიქსემ ინტერნეტნაღასის“ სასარგებლოდ მიმდინარე იძულებითი აღსრულების შეჩერების შესახებ).

74 თბილისის საქალაქო სასამართლოს, მოსამართლე გიორგი გოგიჩაშვილის, 2018 წლის 1-ლი მაისის, №2425047-18 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (შპს „თბილისის სატრანსპორტო კომპანიის“ განცხადებაზე დასაქმებულთა ჯგუფი ააიპ „ერთობა 2013“-ის გაფიცვის გადადების შესახებ. ე.წ. „მეტროს მემანქანეების გაფიცვა“).

მაბალითი 21

ე.წ. ვანო ჩხარტიშვილის საქმეზე მიღებულ განჩინებებში⁷⁵ მოსამართლე მსჯელობს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გავლენაზე კონსტიტუციის მე-19 მუხლით გარანტირებულ საკუთრების უფლებაზე, ზოგადი სახით. თუმცა, განჩინება დუმს საქართველოს კონსტიტუციის მე-6 მუხლით გარანტირებული ეკონომიკური თავისუფლების ასპექტზე და კერძოდ, თავისუფალი მეწარმეობის დაცულობის კუთხით არ აფასებს განსახილველ საკითხს. მოცემული განჩინება არა მხოლოდ საკუთრების, არამედ მეწარმეობის თავისუფლებაშიც იწვევს ჩარევას, რაც ყურადღების მიღმაა დატოვებული.

მაბალითი 22

მოსამართლეთა უმაღლესი განათლების დამადასტურებელი დიპლომის აღიარების გახმაურებულ საქმეებზე⁷⁶ მოსამართლემ ისე მიიღო გადაწყვეტილება და მოსამართლეების მიერ მიღებული განათლება ისე გაუთანაბრა მაგისტრის აკადემიურ ხარისხს, რომ პირის განათლების უფლების პარალელურად არც კი უხსენებია სასამართლო ხელისუფლების სათანადო კვალიფიკაციის მქონე პირთა მიერ განხორციელების უმნიშვნელოვანესი საჯარო ინტერესი. ამ საკითხზე მსჯელობას, შესაძლოა გადამწყვეტი მნიშვნელობა მოეხდინა საქმის შედეგზე.

მაბალითი 23

ოჯახში ძალადობის/ოჯახური დანაშაულის სისხლის სამართლის საქმეზე სასამართლომ განმარტა: „დაზარალებულის მიერ ჩვენების მიცემაზე უარის თქმა არ შეიძლება უპირობოდ გახდეს ბრალდებულის გამართლების საფუძველი და სასამართლო ყურადღებას მიაქცევს დაზარალებულის ქცევას. თავდაპირველად დაზარალებული იყო მოტივირებული რათა ხელი შეეწყოს ობიექტური გამოძიებისათვის (ნებაყოფლობით გამოიკითხა, მონაწილეობდა საგამოძიებო/საპროცესო მოქმედებებში, მათ შორის ხელზე არსებული დაზიანებების დათავლიერებასა და საგამოძიებო ექსპერიმენტში (ვითარების აღდგენაში), რაც სრულიად განსხვავდება მისი შემდგომი ქცევისაგან, როდესაც არ მისცა ჩვენება სასამართლოს. ს.ბ.-ს ქმედებები ნამდვილად გავს ოჯახური ძალადობის მსხვერპლთა კლასიკურ ქცევას, რომლებიც ძალადობის შემდგომ მუდმივ შიშსა და დაძაბულობაში განაგრძობენ ცხოვრებას და ფაქტად იღებს იმ გარემოებას, რომ დაზარალებული, რომელიც არის ძალადობის მსხვერპლი, შეშინებულია და მოძალადისგან მომავალი საფრთხის განეიტრალებას მის მიმართ ღმობიერი პოზიციის დაკავებაში ხედავს, რამაც განაპირობა

75 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ზაალ მარუაშვილი 2020 წლის 8 სექტემბრის №2/18241-20 (შპს „ევრაზიან ინვესტი“ ჯიანჭი ფანის წინააღმდეგ, ზიანის ანაზღაურება) და თბილისის საქალაქო სასამართლოს, მოსამართლე თამარ ბურჯანაძის 2020 წლის 15 სექტემბრის №2/18865-20 (შპს ევრო-აზიური მენეჯმენტ ჯგუფი“ შპს „სი ი ეფ სი“-ს წინააღმდეგ, სარჩელის უზრუნველყოფა) გადაწყვეტილებები სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ე.წ. ვანო ჩხარტიშვილი).

76 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნინო ბუაჩიძის 2017 წლის 16 ოქტომბრის; თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მერი გულუაშვილის 2018 წლის 17 ოქტომბრის და თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მერი გულუაშვილის 2019 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილებები (ნომრები დაშტრიხულია) აღმინისტრაციული სამართლის საქმეებზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

სწორედ მისი პირვანდელი მტკიცე ნების – ხელი შეეწყო მართლმსაჯულების განხორციელებისთვის – რადიკალურად შეცვლა და სასამართლოში ჩვენების მიცემაზე უარის თქმა.⁷⁷

მაბალითი 24

ოჯახური ძალადობის საქმეზე⁷⁸ სასჯელის გამოყენების დასაბუთებისას და სასჯელის ინდივიდუალიზაციის საკითხზე მსჯელობისას მოსამართლემ ყურადღება მიაქცია საზოგადოებაში არსებულ სტერეოტიპებს და გამოწვევებს, რაც უკავშირდება ოჯახური ძალადობის მსხვერპლთა ქცევას, რეაგირებას ძალადობაზე; მსჯელობს ხშირად მათ დაგვიანებულ რეაგირებაზე, რაც უკავშირდება საზოგადოებაში გავრცელებულ სხვადასხვა მოსაზრებას, დამკვიდრებულ ცხოვრების წესს და ა.შ.; ასევე, მსჯელობს ასეთ ვითარებაში სახელმწიფოს როლზე, რაც განაჩენს აქცევს ფართო და საინტერესო დოკუმენტად.

ამ საკითხზე მოსამართლე მსჯელობს: „ოჯახში ძალადობასთან საბრძოლველად მიღებული კანონების შესრულებას აბრკოლებს საზოგადოებაში არსებული დამოკიდებულება და ღრმადფესვადგმული პატრიარქალური მიდგომები და გენდერული სტერეოტიპები, რაც გენდერული ნიშნით ძალადობის მიმართ შემწყნარებლურ დამოკიდებულებას განაპირობებს, ხოლო ოჯახში ძალადობა ქვეყნის უმეტეს ნაწილში ძალზე პირადულ და არა საჯარო საკითხად მიიჩნევა. პრაქტიკის ანალიზით ირკვევა, რომ ოჯახში ძალადობის მსხვერპლები სახელმწიფოს დახმარებას არ სთხოვენ სანამ მდგომარეობა უკიდურესად არ გართულდება და სამართალდამცავების ჩარევა მათთვის სიცოცხლის გადარჩენისა და ჯანმრთელობის დაზიანებისაგან დაცვის ერთადერთი გზა არ აღმოჩნდება. ამ კონდიციამდე მისვლას კი ხშირად ხელს უწყობს ნათესავებისა და ოჯახის წევრების გარემო, რომლებიც ზეწოლას ახდენენ მსხვერპლის თავისუფალ ნებაზე. ხშირად მსხვერპლის თავისუფალი ნება პარალიზებულია მრავალი ფაქტორით, კერძოდ, სიყვარულით განპირობებული მიმტევებლობის, ნათესავების ზეწოლის, საზოგადოების რეაგირებისა თუ მოძალადის შიშის, შვილების ან საცხოვრებელის დაკარგვის საფრთხის გამო, ვერ ახერხებენ საკუთარი პოზიციის ბოლომდე დაფიქსირებას, რასაც მოგვიანებით ნანობენ და შედეგებსაც საკუთარ ჯანმრთელობაზე იღებენ, ზოგ შემთხვევაში კი მიდიან ლეტალურ შედეგებამდე. მსხვერპლის და მისი შვილების უსაფრთხოებას ექმნება განმეორებითი და შესაძლოა ინტენსივობით უფრო მაღალი ხარისხის საფრთხე, როდესაც მათ რთული სოციალურ-ეკონომიკური პირობების, შიშის თუ პრობლემის სერიოზულობის არასათანადო აღქმის გამო უხდებათ კონფლიქტურ სიტუაციაში დაბრუნება და თითქოსდა საკუთარი ნებით უარს ამბობენ გაერიდონ ძალადობრივ გარემოს

77 ბოლნისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თეა ლეონიძის 2020 წლის 11 ნოემბრის №1-522-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი (ორი ეპიზოდი) და 151-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის), გვ. 8.

78 ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნიკოლოზ მარგველაშვილის 2020 წლის 02 აპრილის №1/82-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი (ორი ეპიზოდი) და 11¹, 381¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის, ოჯახში ძალადობა).

(გვ.5-6). სწორედ ზ/აღნიშნულიდან გამომდინარე, ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და ადეკვატური რეაგირების განხორციელების პასუხისმგებლობა გონივრულობის ფარგლებში ეკისრება სახელმწიფოს.“

მაბალითი 25

გაუპატიურების მცდელობის სისხლის სამართლის საქმეზე სასამართლომ დაზარალებულის ჩვენებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა მიანიჭა. კერძოდ, მოსამართლემ განმარტა: „დაზარალებულის ჩვენების მტკიცებით მნიშვნელობაზე, ძალადობრივ დანაშაულებთან დაკავშირებით საყურადღებოა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს (2015 წლის 19 ნოემბრის 253აპ-15 გადაწყვეტილება, გვ. 2,3) გადაწყვეტილებაში მოყვანილი განმარტება მიცემულ ჩვენებასთან დაკავშირებით. საკასაციო პალატა აღნიშნავს შემდეგს: განსახილველი დანაშაული, თავისი ბუნებიდან და ხასიათიდან გამომდინარე, როგორც წესი, არ არის სატარო და არ გამოირჩევა თვითმხილველ მოწმეთა სიმრავლით; შესაბამისად, ასეთი კატეგორიის საქმეებში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია დაზარალებულის ჩვენების თანმიმდევრულობა, შესაბამისობა სხვა მტკიცებულებებთან და ისეთი მოტივის არარსებობა, რამაც სასამართლოს შესაძლებელია აფიქრებინოს დაზარალებულის მიკერძოებულობის შესახებ ბრალდებულის საწინააღმდეგოდ.“⁷⁹

79 რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ეკატერინე პარტენიშვილის 2020 წლის 06 თებერვლის №1-522-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 19-ე, 137-ე მუხლის პირველი ნაწილი – გაუპატიურების მცდელობა, გვ. 18.

დანართი 2

კრიტერიუმი 2. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლის მიერ საქმის გონივრულ ვადაში განხილვის შესახებ

მაგალითი 1

მეტროს მემანქანეების საქმეზე⁸⁰ მიღებული განჩინებით დასტურდება, რომ შპს „თბილისის სატრანსპორტო კომპანია“ განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 1 მაისს. სასამართლომ განცხადება განიხილა და განჩინება მიიღო იმავე დღეს. რომელ კანონზე დაყრდნობით განიხილა სასამართლომ განცხადება მისი წარდგენის დღესვე, განჩინებაში არაა მითითებული. სასამართლო ხელმძღვანელობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-285-ე მუხლებით, რომელიც რაიმე სპეციალურ დანაწესს ამ შინაარსის განცხადების განხილვის წესზე არ ადგენს.

მართალია, საქართველოს შრომის კოდექსის 50-ე მუხლის შინაარსი განცხადების დაჩქარებული წესით განხილვის შესაძლებლობას/აუცილებლობას გულისხმობს, თუმცა, როცა არ არსებობს კონკრეტული ნორმა და „ნორმატიული აქტების შესახებ კანონი“ დაუშვებლად მიიჩნევს სპეციალური (საგამონაკლისო) ნორმების ანალოგიის სახით გამოყენებას („ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის 5.3 მუხლი – სპეციალური (საგამონაკლისო) ნორმები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ანალოგიით) – ფუნდამენტური კონსტიტუციური უფლების შეზღუდვა, საგამონაკლისო წესით, ზეპირი განხილვის გარეშე და მხარის ჩაურთველად, დაუშვებელია.

მაგალითი 2

მსჯავრდებული გიორგი მამალაძე დაკავებული იყო 2017 წლის 10 თებერვალს და აღკვეთის ღონისძიების სახით შეეფარდა პატიმრობა⁸¹. შესაბამისად, საპატიმრო საქმის პრიორიტეტულად განხილვის გათვალისწინებით, პირველი ინსტანციის სასამართლომ გადაწყვეტილება მიიღო სისხლის სამართლის საპროცესო

80 თბილისის საქალაქო სასამართლოს, მოსამართლე გიორგი გოგიჩაშვილის, 2018 წლის 1-ლი მაისის №2425047-18 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ე.წ. „მეტროს მემანქანეების გაფიცვის გადაღება“).

81 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, მურმან ისაევის, მანუჩარ კაპანაძის 2018 წლის 13 თებერვლის №1/ბ-972-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 18-ე, 108-ე მუხლი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი – მკვლელობის მცდელობა, გიორგი მამალაძის ბრალდება, ე.წ. „ციანიდი“).

კოდექსის ნორმების დაცვით, გამოძიების დაწყებიდან 6 თვეში და 25 დღეში.⁸² თუმცა, მხედველობაშია მისაღები, რომ 6 თვესა და 25 დღეში საქმეზე ჩატარდა არა ერთი ისეთი ექსპერტიზა (ბიოლოგიური, ვიდეო, ფონოსკოპიური და ჰაბიტუს-კოპიური, ქიმიურ ტოქსიკოლოგიური ექსპერტიზა), რომელთა დასკვნის მიღება სხვა საქმეებზე თვეობით არის შეუძლებელი და დაიკითხა უამრავი მოწმე. შესაბამისად, სავარაუდოა, რომ საქმის გამოძიება და განხილვა დაჩქარებულ ვადებში განხორცილდა.

მაგალითი 3

ერთ-ერთ საქმეზე⁸³ განჩინება მიღებულია სასამართლოსთვის საჩივრით მიმართვის მომდევნო სამუშაო დღეს (საჩივარი სასამართლოში შეტანილია 9 ივლისს, პარასკევს). კანონით გათვალისწინებულია საჩივრის დასაშვებობის შემთხვევების ხუთდღიანი და არსებითი განხილვის ოცდღიანი ვადა (ჯამში 25-დღიანი ვადა). განჩინება გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერებისა და მოვალის ქონების ყველანაირი შეზღუდვისგან გათავისუფლების შესახებ მიღებულია აშკარად დაჩქარებულ ვადაში.

მაგალითი 4

ეკა გიგაურსა და გოგა ხაინდრავას შორის დავაზე მიღებული გადაწყვეტილებიდან⁸⁴ არ ჩანს სააპელაციო სასამართლოსთვის მიმართვის ზუსტი თარიღი. თუმცა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების მიღების თარიღის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის სავარაუდო პერიოდი – ერთი წელია, რაც არ ტოვებს გონივრულ ვადაში კონკრეტული საქმის განხილვის შთაბეჭდილებას. ამ დასკვნის საფუძველს იძლევა ის გარემოება, რომ სააპელაციო საჩივრით აპელანტი ითხოვდა სასამართლოსგან მხოლოდ შეფასებით მსჯელობას. სასამართლოს არ დაუდგენია ფაქტები, ახალი გარემოებები, არ გამოუკვლევია მტკიცებულებები. საქმის სწრაფი განხილვის საჭიროება იმითაც იყო განპირობებული, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმეზე გადაწყვეტილება მიმართვიდან სამი წლის შემდეგ იქნა გამოტანილი.

82 საქართველოს სსკ-ის 185-ე მუხლის მე-6 ნაწილის თანახმად, პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენი გამოაქვს წინასასამართლო სხდომის მოსამართლის მიერ საქმის არსებითი განხილვისათვის გადაცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებიდან არაუგვიანეს 24 თვისა. მითითებული კოდექსის მე-8 მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, სასამართლო ვალდებულია პრიორიტეტულად განიხილოს ის სისხლის სამართლის საქმე, რომელშიც ბრალდებულის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების სახით გამოყენებულია პატიმრობა.

83 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლიანა კაჟაშვილის 2021 წლის 12 ივლისის №2/15-922-21 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (დავით ზილფიმიანის საჩივარი შპს "პოლდინგი საქართველოს" მიმართ მის სარჩელზე უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით დავით ზილფიმიანის მიმართ შპს "ჩემიქსემ ინტერნეტშენალის" სასარგებლოდ მიმდინარე იძულებითი აღსრულების შეჩერების შესახებ).

84 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ამირან ძაბუნაძის, გენადი მაკარიძის, გელა ქირიას 2019 წლის 30 დეკემბრის №28/401-19 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შელახვა, „პატივის, ღირსებისა და საქმიანი რეპუტაციის შელახვა“ ცნობებთან დაკავშირებით სასამართლოს მიერ დადგენილი ფორმით ცნობის გამოქვეყნება, სასამართლოს გადაწყვეტილების შესახებ მორალური ზიანის ანაზღაურება – „ეკა გიგაური გიორგი ხაინდრავას წინააღმდეგ“).

მაგალითი 5

მოსამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის აღირების საქმეზე⁸⁵ სადავო აქტი გამოიცა 2017 წლის 26 ივნისს. სასამართლოს გადაწყვეტილება მიღებულია 2017 წლის 16 ოქტომბერს. თუ გავითვალისწინებთ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრებისა და პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის ვადებს, საქმის განხილვის ვადა დარღვეულია. ამასთანავე, არ არის ცნობილი, რამდენად არსებობდა რაიმე ობიექტური გარემოება, რის გამოც ეს მოხდა სასამართლოსაგან დამოუკიდებელი მიზეზების გამო.

მაგალითი 6

თბილავიამშენის საქმეზე⁸⁶ სასამართლოს პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილება არ შეიცავს ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ როდის წარადგინეს მოსარჩელებმა სარჩელი სასამართლოში და რა ვადაში მიმდინარეობდა საქმის განხილვა. საქმისათვის მინიჭებული ნომერი 2/9401-13 გვაფიქრებინებს, რომ სარჩელი სასამართლოში წარდგენილია 2013 წელს. ამასთან, გადაწყვეტილების მე-9 პუნქტში, რომელიც ეხება უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენებას, აღნიშნულია, რომ 2014 წლის 22 მაისს, სასამართლოს ერთობლივი განცხადებით მიმართეს მოსარჩელებმა, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების შესახებ. ამდენად, შეგვიძლია დასაბუთებულად ვივარაუდოთ, რომ სარჩელი სასამართლოში წარდგენილია 2014 წლის 22 მაისამდე, 2013 წელს.

მხოლოდ საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების სააპელაციო წესით გასაჩივრების შემდეგ მიღებული თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2019 წლის 6 დეკემბრის განჩინებით (სადაც განხილვის საგანი იყო ასევე თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 14.07.2017წ. განჩინებები მოსამართლე ლევან მიქაბერიძისა და სასამართლოს კოლეგიური შემადგენლობის აცხილების შესახებ) გვაქვს ინფორმაცია, რომ 2017 წლის 28 ივნისს, სასამართლოს კოლეგიური შემადგენლობის ორმა მოსამართლემ მიიღო განჩინება – კოლეგიის თავმჯდომარე მოსამართლე – სოსო ღურწკაიას აცხილების შესახებ. საქმე, კოლეგიური შემადგენლობის ახალი წევრის განსაზღვრის მიზნით, გადაეცა თბილისის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარეს, რის შემდეგაც, თბილისის საქალაქო სასამართლოს თავმჯდომარის 2017 წლის 4 ივლისის ბრძნების საფუძველზე, 2/9401-13 სამოქალაქო საქმის განხილვის მიზნით, დამტკიცდა კოლეგიური შემადგენლობა: თავმჯდომარე – ლევან მიქაბერიძე, წევრები: ვლადიმერ კაკაბაძე და ზაზა მარტიაშვილი.

85 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნინო ბუაჩიძის 2017 წლის 16 ოქტომბრის გადაწყვეტილება (ნომერი დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

86 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლეების ლევან მიქაბერიძის, ზაზა მარტიაშვილის და ვლადიმერ კაკაბაძის 2017 წლის 26 ივლისის №2/9401-13 და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ოთარ სიჭინავას, თეა სოხაშვილი-ნიკოლაიშვილის, ამირან ძაბუნაძის 2019 წლის 6 დეკემბრის №2ბ/6084-17 გადაწყვეტილებები სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პარტნიორთა კრების ოქმის ბათილად ცნობა, წილის დათმობის შესახებ ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, აქციების გასხვისების შესახებ განკარგულებების ბათილად ცნობა, საკუთრების დაბრუნება „თბილავიამშენი“).

გადაწყვეტილება ასევე არ იძლევა ინფორმაციას იმის გასარკვევად, თუ რა ფაქტორები ახდენდა ზეგავლენას საქმის განხილვის ხანგრძლივობაზე (გადაწყვეტილებაში მოცემული ინფორმაციის გაანალიზებით, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ საქმის განხილვა მიმდინარეობდა მინიმუმ სამი წელი).

გადაწყვეტილებაში მითითებული ფაქტების გათვალისწინებით, პირველი ინსტანციის სასამართლოში ფაქტების განხილვა სამი წელი გრძელდებოდა. რამ გამოიწვია საქმის განხილვის ასე გაჭიანურება, გადაწყვეტილებიდან არ ჩანს. ამ ვადის ფონზე, კითხვებს აჩენს ლევან მიქაბერიძის მიერ საქმის განხილვის დასრულება (გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების ჩათვლით) სამ კვირაში; მით უფრო, გადაწყვეტილებიდან ირკვევა, რომ დაიკითხა არაერთი მოწმე, განსახილველი და შესაფასებელი იყო არაერთი მტკიცებულება, საქმე იყო რთული კატეგორიის, ვინაიდან პირველ ინსტანციაში ის განიხილებოდა სამი მოსამართლის შემადგენლობით.

თბილავიამშენის საქმეზე სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული განჩინება არ შეიცავს ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ როდის წარადგინეს აპელანტებმა სააპელაციო საჩივარი საქალაქო სასამართლოში, გადაიგზავნა თუ არა იგი კანონით დადგენილ ვადაში და რა დრო დასჭირდა საქმის განხილვას. საქმისათვის მინიჭებული ნომერი 2ბ/6084-17 გვაფიქრებინებს, რომ საქმე, სააპელაციო საჩივართან ერთად, თბილისის სააპელაციო სასამართლოში გადაგზავნილია 2017 წელს. განჩინება ასევე არ იძლევა ინფორმაციას იმის გასარკვევად, თუ რა ფაქტორები ახდენდა ზეგავლენას საქმის განხილვის ხანგრძლივობაზე (განჩინებაში მოცემული ინფორმაციის გაანალიზებით, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ საქმის განხილვა მიმდინარეობდა მინიმუმ ორი წელი). განჩინებით დგინდება, რომ გაიმართა ზეპირი მოსმენა, თუმცა არ ჩანს, ხომ არ ჩატარდა რამოდენიმე სასამართლო სხდომა და თუ ასეთს ჰქონდა ადგილი, რა განაპირობებდა სხდომების გადადებას/გაგრძელებას სხვა დროისთვის.

მაგალითი 7

გიორგი რურუას ბრალდების საქმეზე⁸⁷ განაჩენი გამოტანილი იქნა 2020 წლის 30 ივლისს, პირის ბრალდებულად ცნობიდან და დაკავებიდან დაახლოებით 8 თვის და 12 დღის გასვლის შემდეგ. მოცემულ საქმეში ბრალდებული იმყოფებოდა პატიმრობაში. საქმე არ იყო ისეთი რთული, რაც გაამართლებდა 8-თვიანი ვადის გასვლას გამოძიებისა და სასამართლოს განხილვის ჩათვლით.

⁸⁷ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ვალერიან ბუგინიშვილის 2020 წლის 30 ივლისის №1/308-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 236-ე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტები -ცეცხლსასროლი იარაღის მართსაწინააღმდეგო შეძენა, შენახვა, ტარება, დამზადება, გასაღება; 381-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების შეუსრულებლობა ანდა მისი შესრულებისათვის ხელის შეშლა, გიორგი რურუას ბრალდება).

მაგალითი 8

ე.წ. გენდერის აღიარების საქმეზე⁸⁸ მიღებული განჩინებიდან არ გამომდინარეობს როდის მიმართა კასატორმა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს. იმის გათვალისწინებით, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინება მიღებულია 24.10.2017 წელს, მაღალია ალბათობა, რომ საპროცესო ვადა დარღვეულია – ასკ 34.4. მუხლის მიხედვით, ადმინისტრაციულ საქმეზე საკასაციო საჩივრის წარმოებაში მიღებისა და გადაწყვეტილების გამოტანის ვადაა 6 თვე.

ამავე კონტექსტში აღსანიშნავია, რომ მოცემულ საქმეში სასწორზე იდგა ინდივიდთან დაკავშირებული ერთ-ერთი ყველაზე ფაქიზი საკითხი, მეორე მხრივ, რეალურად, უზენაეს სასამართლოს არ შეუცვლია არსებული პრაქტიკა, მეტიც – შეინარჩუნა საკითხისადმი დრომოჭმული მიდგომა. ევროპულმა სასამართლომ გადაწყვეტილებაში საქმეზე X v. the former Yugoslav Republic of Macedonia, დაადგინა, რომ „სწრაფი, გამჭვირვალე და ხელმისაწვდომი პროცედურების“ არარსებობა დაბადების მოწმობაში ცვლილებების განხორციელების გზაზე ტრანსგენდერი ადამიანებისთვის მე-8 მუხლის დარღვევას წარმოადგენს (X v. the former Yugoslav Republic of Macedonia, § 70).

მაგალითი 9

№603აპ-19 განაჩენი⁸⁹ საკასაციო ინსტანციაში გამოტანილ იქნა 2020 წლის 8 იანვარს, გამოძიების დაწყებიდან ოთხი წლის შემდეგ. გამოძიება დაიწყო 2016 წლის თებერვალში. მართალია საქმე განხილულ იქნა სამი ინსტანციის სასამართლოს მიერ, მაგრამ ოთხი წელი დროის ხანგრძლივი პერიოდია, მით უფრო რომ საქმე ეხება არასრულწლოვნის მიმართ განხორციელებულ სექსუალურ ძალადობას.

ამასთან, საქმეში ერთი ბრალდებული და დანაშაულის ერთი ეპიზოდია, არ გამოირჩევა მტკიცებულებათა სიმრავლით. საქმეში არ იკვეთება დაცვის მხარის ქმედებები, რომლებიც საქმის განხილვის საფუძვლიან გაჭიანურებას გამოიწვევდა საკუთარი უფლებების გამოყენების გზით. საქმეში სასამართლოს არც სახელმწიფოს მხრიდან საქმის გაჭიანურების გამომწვევ საფუძვლიან თუ უსაფუძვლო მიზეზებზე უმსჯელია.⁹⁰ მიუხედავად იმისა, რომ კასატორს გონივრული ვადის დარღვევის საკითხი არ დაუყენებია, სასამართლოს უფლება ჰქონდა გასცდენოდა მხარის მოთხოვნას (non ultra petitas) და ემსჯელა გონივრული ვადის დარღვევაზე, რის

88 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ნუგზარ სხირტლაძის, მაია ვაჩაძის, ვასილ როინიშვილის 2019 წლის 18 აპრილის №ბს-579-579(კ-18) გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (დაბადების სააქტო ჩანაწერში გენდერის მარკერის შეცვლაზე უარის თქმის შესახებ).

89 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2020 წლის 08 იანვრის №2კ-603აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 111- 138-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სექსუალური ხასიათის ძალმომრეობითი მოქმედება).

90 უცნობია, რა ვახდა 4 წლის განმავლობაში საქმის გაჭიანურების მიზეზი. განაჩენიდან არ ჩანს იყო ეს უსარგებლო საგამოძიებო მოქმედებები, იყო ეს, დაუსრულებელი სასამართლო პროცესების გამარვა, სასამართლო სხდომის ოქმების, განაჩენის მომზადება თუ – ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტული სამართლით დადგენილი სხვა გარემოებები. იხ.: შტეფან ტრექსელი, ადამიანის უფლებები სისხლის სამართლის პროცესში, 2009, გვ. 171. bit.ly/3ITlvmQ [20.11.2021]

საფუძველსაც წარმოადგენს ვენეციის კომისიის დასკვნა და საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება.⁹¹

მაგალითი 10

№3/123-2020 საქმეზე⁹² განსახილველ საკითხზე კანონით დადგენილია შუამდგომლობის განხილვის ორკვირიანი ვადა. მაკონტროლებელი ორგანოსთვის ინფორმაციის მიღების მოთხოვნას აქვს მოკლე ვადაში განხილვის ინტერესი. სასამართლომ ბრძანება გამოსცა ხელვაჩაურის რაიონული სასამართლოდან საქმის განსჯადობით მიღებიდან ერთ თვეში. ბრძანების გაცემისას სასამართლომ მხოლოდ ერთი მხარის მიერ წარდგენილი ფორმალური პროცესუალური წინაპირობები შეამოწმა. ამ პირობებში შუამდგომლობის აღძვრიდან ერთი თვის ვადაში ბრძანების მიღება შეიძლება ჩაითვალოს გაჭიანურებად.

მაგალითი 11

№3/15-19 საქმეზე⁹³ სამი განმცხადებლის საქმის წარმოება დაიწყო 2018 წლის ივლისში კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის მოთხოვნით ლენტეხის სასამართლოსადმი მიმართვით. საქმეთა გაერთიანების შედეგად, საქმეს მიუერთდა კიდევ ორი მოსარჩელე – 2019 წლის აპრილში. საბოლოოდ, სასამართლომ სამი მოსარჩელის საქმის განხილვას წელიწადი და სამი თვე მოანდომა მაშინ, როცა შემდგომ მიერთებული ორი მოსარჩელის საქმე ექვს თვეში დაასრულა. კონკრეტულ შემთხვევაში, როგორც განჩინებით ჩანს, განცხადების განხილვის გაჭიანურება გამოიწვია ცაგერის ამბროლაურის და ლენტეხის სასამართლოებს შორის განსჯადი სასამართლოს ძიებაში საქმის არაერთგზის გადაადგილებამ.

მაგალითი 12

N010100119003-56504 განაჩენი⁹⁴ გამოტანილია ვადების დაცვით თუ არა, განაჩენში არ ჩანს. რამდენადაც, პირები დაკავებულნი არიან 2019 წლის 17 ივლისს, ხოლო განაჩენის თარიღში წელი დაშტრიხულია და მითითებულია შემდეგნაირად – „06 აპრილი, – 2-2“. შეუძლებელია იმის გარკვევა: განაჩენი 2020 წლის 6 აპრილს გამოვიდა, თუ – 2021 წლის 6 აპრილს.

91 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 306-ე მუხლის მე-4 ნაწილის კონსტიტუციურობის თაობაზე და საქართველოს უზენაესი სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 297-ე მუხლის „8“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობის თაობაზე, N3/1/608,609 <https://www.constcourt.ge/ka/judicial-acts?legal=744> [20.11.2021]

92 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/123-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება).

93 ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლეილა გურგუჩიანის 2019 წლის 15 ოქტომბრის №3/15-19 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და საქმის წარმოების განახლება).

94 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით მამისეიშვილის 6 აპრილის №010100119003-56504 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ – ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი; მე-5 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი, მე-6 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი (02 ეპიზოდი) – ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის ან ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება).

მაგალითი 13

N1-522-19 განაჩენში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებებისა და განხორციელებული საგამოძიებო თუ საპროცესო მოქმედებების თარიღების მიხედვით, მოცემულ საქმეზე გამოძიება დაწყებული უნდა იყოს 2019 წლის 1 ივნისს (აღნიშნული დროით არის დათარიღებული შეტყობინების რეგისტრაციის ბარათი).⁹⁵ განაჩენი გამოტანილია გამოძიების დაწყებიდან 1 წლის, 5 თვისა და 10 დღის შემდეგ, 2020 წლის 20 ნოემბერს. მართალია, საქმის განხილვის კანონით გათვალისწინებული ორწლიანი ვადა დარღვეული არ არის, თუმცა, საქმის მოცულობისა და სირთულის გათვალისწინებით, საქმის განხილვა არაგონივრულ (გაჭიანურებულ) ვადაში იქნა დასრულებული.

მაგალითი 14

N1/151-20 საქმეზე⁹⁶ მართალია, არ ჩანს გამოძიების დაწყების თარიღი, მაგრამ საქმის მასალებიდან იკვეთება დევნის დაწყების ვადა, კერძოდ პირის დაკავების დღე და საათი. ბრალდებული დაკავებულ იქნა 2020 წლის 6 ივნისს. განაჩენი გამოტანილია 2021 წლის 26 თებერვალს, დაკავებიდან თითქმის 9 თვის შემდეგ. განაჩენიდან იკვეთება, რომ საქმე არ არის რთული. საქმეში დაკითხულია სულ რამოდენიმე მოწმე, ჩატარდა თუ არა ექსპერტიზა – განაჩენში ნახსენები არ არის. სავარაუდოდ რომც ჩატარებულიყო ექსპერტიზის დასკვნა, რადგან ბრალდებულის მიმართ აღკვეთ ღონისძიებად გამოყენებულ იქნა პატიმრობა. საქმე გონივრულ ვადებში უნდა დასრულებულიყო, კერძოდ – მაქსიმუმ ოთხ თვეში. 9 თვის განმავლობაში საქმის განხილვა შესაძლებელია განვიხილოთ არაგონივრულად, მაშინ, როდესაც საქმე, შესაძლებელია, ოთხი თვის ვადაში დასრულებულიყო.

95 ბოლნისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თეა ლეონიძის 2020 წლის 11 ნოემბრის №1-522-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი (ორი ეპიზოდი) და 151-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის), გვ.4.

96 გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნუნე ნემსიწვერიძის 2021 წლის 26 თებერვლის №1/151-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 236-ე მუხლის მესამე ნაწილი – ცეცხლსასროლი იარაღის და საბრძოლო მასალის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა და შენახვა).

კრიტიკიუმი 3. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ საქმის საჯარო განხილვის/ზეპირი მოსმენის უზრუნველყოფის შესახებ

მაგალითი 1

გიორგი მამალაძის საქმეზე მიღებული განაჩენი⁹⁷ არ შეიცავს ინფორმაციას მოცემული საქმის განხილვის საჯაროობასთან დაკავშირებით; თუმცა, ინტერნეტში ღია წყაროებიდან მოძიებული ინფორმაციის თანახმად, ცნობილია, რომ გიორგი მამალაძის ბრალდების საქმის განხილვა განხორციელდა დახურულ სასამართლო სხდომებზე.⁹⁸

როგორც დამატებით მოძიებული მასალით ირკვევა, გიორგი მამალაძის მიმართ მიმდინარე პროცესის დახურვას საფუძვლად დაედო პერსონალური მონაცემების, პირადი ცხოვრებისა და პროცესის მონაწილის უსაფრთხოების დაცვა.⁹⁹ გაურკვეველია, რა სახის პერსონალური ინფორმაციის დაცვის მიზნით მოხდა სასამართლო სხდომის დახურვა, თუმცა განაჩენში საუბარია იმის შესახებ, რომ გიორგი მამალაძის ტელეფონიდან და კომპიუტერიდან ამოღებული ინფორმაცია შეიცავდა ინტიმური ხასიათის ინფორმაციას.¹⁰⁰ გადაწყვეტილებიდან ირკვევა, რომ აღნიშნული ინფორმაცია არანაირ კავშირში არ იყო გიორგი მამალაძის მიმართ წარდგენილ ბრალდებასთან (საქართველოს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 18, 109-ე მუხლის მე-3 ნაწილის “გ” პუნქტი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი). შესაბამისად, არარელევანტური ინფორმაციის დაცვის მიზნით, ხელოვნურად განხორციელდა სასამართლო სხდომის სრულად დახურვა, მით უფრო, რომ სასამართლოს შეეძლო მიეღო გადაწყვეტილება სხდომის ნაწილობრივი და არა სრულად დახურვის შესახებ.

97 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, მურმან ისაევის, მანუჩარ კაპანაძის 2018 წლის 13 თებერვლის №1/ბ-972-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 18-ე, 108-ე მუხლი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი – მკვლელობის მცდელობა, გიორგი მამალაძის ბრალდება, ე.წ. „ციანიდი“).

98 მედიანუსი, დეკანოზ გიორგი მამალაძის ადვოკატები დღეს მოსამართლის გადაწყვეტილებას გაასაჩივრებენ, 22 მაისი 2017 bit.ly/3GwQD3o [20.11.2021]

საქართველოს პროკურატურის განცხადება: პროკურატურამ მკვლელობის მომზადების ფაქტზე ბრალდებულის სახით დეკანოზი გიორგი მამალაძე დააკავა, 13 თებერვალი 2017, http://old.pog.gov.ge/geo/news?info_id=1137 [20.11.2021]
პროკურატურა: გიორგი მამალაძის სასამართლო პროცესის დახურვას მოვითხოვთ, 5 მაისი 2017, <https://netgazeti.ge/news/191583/> [20.11.2021]

99 სახალხო დამცველის 2017 წლის 3 მაისის წერილი.

100 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, მურმან ისაევის, მანუჩარ კაპანაძის 2018 წლის 13 თებერვლის №1/ბ-972-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 18-ე, 108-ე მუხლი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი – მკვლელობის მცდელობა, გიორგი მამალაძის ბრალდება, ე.წ. „ციანიდი“), გვ.37.

მაგალითი 2

№1/88 საქმეზე¹⁰¹ მიღებული განაჩენიდან ჩანს, რომ სხდომა დახურულია. მართალია, სხდომის დახურვისთვის არსებობდა კანონით გათვალისწინებული საფუძველი, თუმცა განაჩენში არაა მოცემული მსჯელობა სხდომის დახურვის შესახებ, არ ჩანს ვისი ინიციატივით, რა არგუმენტაციით და საფუძველით დაიხურა სხდომა, არ ჩანს ასევე სასამართლოს მსჯელობა, დამოკიდებულება ამ თვალსაზრისით.

მაგალითი 3

ე.წ. მეტროს მემანქანეების საქმის¹⁰² მასალები ადასტურებს, რომ მოსამართლეს განჩინების მიღებისას ხელთ არ გააჩნდა მოწინააღმდეგე მხარის არგუმენტები. 01.05.2018 წლის განჩინებიდან გამომდინარეობს, რომ გაფიცვის დაწყება დანიშნული იყო 3 მაისიდან. ამდენად, სასამართლოს ხელთ მცირე, მაგრამ საკმარისი დრო იყო ზეპირი მოსმენით განეხილა საკითხი (მოცემული განჩინების მიღების პერიოდში მოქმედი შრომის კოდექსის 49-ე მუხლის მე-5 ნაწილის მიხედვით, კოლექტიური დავის დროს, მხარეებმა გაფიცვის ან ლოკაუტის დაწყებამდე არანაკლებ 3 კალენდარული დღით ადრე, ერთმანეთს და მინისტრს წერილობით უნდა შეატყობინონ გაფიცვის ან ლოკაუტის დრო, ადგილი და ხასიათი). შესაბამისად, მოსამართლეს შეეძლო განცხადებაზე ემსჯელა და განჩინება მიეღო ზეპირი განხილვის შემდეგ, რაც მნიშვნელოვანი იქნებოდა ორივე მხარის არგუმენტების მოსმენის გათვალისწინებით, მხარეთა შორის სამართლიანი ბალანსის დასაცავად.

მაგალითი 4

ნინოწმინდის ბავშვთა პანსიონატის საქმეზე¹⁰³ მიღებული განჩინებიდან ირკვევა, რომ იგი მიღებულია ზეპირი სხდომის ჩატარების გარეშე. მართალია, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი არ ითვალისწინებს მოთხოვნას ამგვარი განჩინების მიღებამდე ზეპირი სხდომის ჩატარების შესახებ, თუმცა ბავშვის საუკეთესო ინტერესიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილი იყო გამართულიყო ზეპირი სხდომა. განსაკუთრებით იმის გათვალისწინებით, როცა მოსამართლე შუამდგომლობის უარყოფის საფუძველად მიუთითებს მტკიცებულებების არარსებობას, მათ შორის იმ ფაქტზე, რომ პანსიონატში არიან შშმ ბავშვები, რომ სავარაუდოდ ადგილი აქვს ძალადობის ფაქტს. განჩინებიდან არ ჩანს – რა სახის მტკიცებულებების წარდგენას ითხოვდა მოსამართლე და მხარის მიერ წარუდგენლობის შემთხვევაში, იყო თუ არა ბავშვის საუკეთესო ინტერესებთან შესაბამისობაში სასამართლოს ჩარევა ან ჩაურევლობა მტკიცებულებების მოგროვების პროცესში. არ ირკვევა – რამდენად ხელმისაწვდომი იყო მოსარჩელისთვის მოთხოვნილი მტკიცებულებები, ან შესაძლებელი თუ იყო მისთვის იმ ფაქტების მა-

101 სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან ნუცუბიძის 2020 წლის 09 ნოემბრის №1/88 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ა) და ბ) ქვეპუნტები – ოჯახში ძალადობა).

102 თბილისის საქალაქო სასამართლოს, მოსამართლე გიორგი გოგიჩაშვილის, 2018 წლის 1-ლი მაისის №2425047-18 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ე.წ. „მეტროს მემანქანეების გაფიცვის გადაღება“).

103 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ბაია ოტიაშვილის 2021 წლის 26 აპრილის №4567073-21 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ა(ა)პ „პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის“ ნინოწმინდის პანსიონატის წინააღმდეგ).

ღალი სტანდარტით მტკიცება, რასაც შუამდგომლობის საფუძველად უთითებდა. ამ გარემოებების გათვალისწინებით, მიზანშეწონილი იქნებოდა ზეპირი განხილვის ჩატარება და მხარეთა მოსმენის საფუძველზე შუამდგომლობის დასაბუთებულობის საკითხზე ჩამოყალიბება.

მაგალითი 5

ე.წ. „რუსთავი 2-ის საქმეზე“¹⁰⁴ სასამართლოს მიერ ფორმალურად საპროცესო მოთხოვნები არ დარღვეულა. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 267-ე პრიმა მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებული საკითხები შეიძლება განხილული იქნეს ზეპირი მოსმენის გარეშე.

თუმცა, 2009 წელს ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ გადაწყვეტილებაში *Micallef v. Malta* ([GC], §§ 80-86) განაცხადა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის გამოყენება დროებით ღონისძიებებზე. კონვენციის მე-6 მუხლის გარანტიები მოიცავს საქმის ღია განხილვას, რაც იცავს მართლმსაჯულების განხორციელებას ფარულობისგან და უზრუნველყოფს საქმის სამართლიან განხილვას¹⁰⁵. მაშინ, როდესაც მოსმენა ფუნდამენტურ პრინციპს წარმოადგენს, ამგვარი მოსმენის ჩატარება არ არის აბსოლუტური.¹⁰⁶ პირველ ინსტანციაში საქმის განხილვა მნიშვნელოვანია¹⁰⁷, თუკი არ არსებობს განსაკუთრებული გარემოებები, რომლებიც ამართლებენ ამგვარი ღია სხდომის ჩატარებლობას.¹⁰⁸

მოცემულ შემთხვევაში, გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფად მოთხოვნილი სპეციფიკური ღონისძიების – დროებითი მმართველის დანიშვნის, რაც უკავშირდებოდა საპროცესო კანონმდებლობის ფართო ინტერპრეტაციის საკითხს, ასევე საქმის მიმართ განსაკუთრებული მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესის გათვალისწინებით, განცხადების განსახილველად მიზანშეწონილი იყო ზეპირი სხდომის ჩატარება.

მაგალითი 6

№ს-579-579(კ-18) საქმეზე,¹⁰⁹ მართალია, სსკ 401.1 მუხლის საფუძველზე საკასაციო საჩივრის დასაშვებობას ამოწმებს სასამართლოს კოლეგიური შემადგენლობა, რომელიც უფლებამოსილია აღნიშნული საკითხი ზეპირი განხილვის

¹⁰⁴ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თამაზ ურთმელიძის 2015 წლის 5 ნოემბერის № 2/15651-15 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ქიზარ ხალვაშის და შპს „პანორამას“ განცხადება გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე; ტელეკომპანია „რუსთავი 2-ის“ ხელმძღვანელობის, მართვისა და წარმომადგენლობის მიზნით დროებითი მმართველის დანიშვნა).

¹⁰⁵ *Malhous v. the Czech Republic* N33071/96, ECHR [GC] 07/12/2001, §§ 55-56.

¹⁰⁶ *De Tommaso v. Italy* N43395/09, EVHR [GC], 02/23/2017, § 163.

¹⁰⁷ *Fredin v. Sweden* (no. 2) N18928/91, ECHR 02/23/1994, §§ 21-22; *Allan Jacobsson v. Sweden* (no. 2), N16970/90, ECHR 02/19/1998, § 46; *Göç v. Turkey* N36590/97, ECHR [GC] 07/11/2002, § 47; *Selmani and Others v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* N67259/14, ECHR 09/05/2017, §§ 37-39.

¹⁰⁸ *Hesse-Anger and Anger v. Germany* N45835/99, ECHR 06/02/2003; *Mirovni Inštitut v. Slovenia* N32303/13, ECHR 13/03/2018, § 36.

¹⁰⁹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ნუგზარ სხირტლაძის, მაია ვაჩაძის, ვასილ როინიშვილის 2019 წლის 18 აპრილის №ს-579-579(კ-18) გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (დაბადების სააქტო ჩანაწერში გენდერის მარკერის შეცვლაზე უარის თქმის შესახებ).

გარეშე გადაწყვიტოს, მაგრამ სადავო საკითხის სენსიტიურობიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილი იყო მოსამართლეებს ემსჯელათ, თუ რატომ არ მიიჩნიეს პირის გენდერული იდენტობის აღიარების საკითხის ზეპირი განხილვა საჭიროდ ისეთ საქმეზე, რომელსაც სხვა ტრანსგენდერი პირებისთვის პრეცედენტული მნიშვნელობა ჰქონდა.

მაგალითი 7

N3/68-2020 საქმის შემთხვევაში,¹¹⁰ სსკ 193-ე მუხლის მოთხოვნისგან განსხვავებით, რომელშიც აღნიშნულია, რომ განცხადებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ გადაწყვეტს ამ სარჩელის განმხილველი სასამართლო მოპასუხისთვის შეუტყობინებლად, 1971 მუხლი, არეგულირებს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე საჩივრის განხილვის საკითხს და არ შეიცავს ამგვარ მითითებას. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების დაუყოვნებლივ გამოყენება (მიღება) შეიძლება გამართლებული იყოს უზრუნველყოფის ღონისძიების მიღების გადაუდებელი ხასიათით, თუმცა არა ყველა ვითარებაში. ზეპირი მოსმენის გარეშე მოცემული განცხადების განხილვა არ იყო გამართლებული, ვინაიდან, როგორც განჩინებიდან ირკვევა, მოსარჩელის მიერ არ ყოფილა წინ წამოწეული მყისიერი, გადაუდებელი და ყოველგვარი მოცდის გარეშე უზრუნველყოფის ღონისძიების მიღების აუცილებლობის არგუმენტები.

მაგალითი 8

N 3/123-2020, N 3/201/2020 და N 3/117-2020 საქმეებზე¹¹¹ მოსამართლის ბრძანებები მიღებულია მხარეთა მონაწილეობის გარეშე, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 2147 მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრული წესით. ზეპირი მოსმენა არ გამართულა. იმავდროულად, იმავე მუხლის მე-2 ნაწილი ითვალისწინებს საქმის განხილვას საგადასახადო ორგანოს წარმომადგენლისა და იმ პირის (მისი წარმომადგენლის) მონაწილეობით, რომლის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მიწოდების თაობაზე ბრძანების გამოცემასაც ითხოვს საგადასახადო ორგანო (გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარეთა მოწვევა ვერ ხერხდება). მხოლოდ მე-3 ნაწილის ციტირება საკმარისი არ არის და, გაურკვეველია, რითი იყო განპირობებული მხარეთა მონაწილეობის გარეშე საქმის განხილვა.

110 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლიანა კაჟაშვილის 2021 წლის 12 ივლისის №2/15-922-21 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (დავით ზილფიმიანის საჩივარი შპს "პოლდინგი საქართველოს" მიმართ მის სარჩელზე უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით დავით ზილფიმიანის მიმართ შპს "ჩემიქსემ ინტერნეტნაღასის" სასარგებლოდ მიმდინარე იძულებითი აღსრულების შეჩერების შესახებ).

111 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/117-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 14 აპრილის №3/201-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/123-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება).

დანართი 4

კრიტერიუმი 4. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ გადაწყვეტილებების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთების ხარისხის შესახებ

მაგალითი 1

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ნიკანორ მელიას ბრალდების საქმეზე¹¹² მიღებული განჩინება საერთოდ არ იძლევა სურათს იმისა, თუ რა გარემოებებზე, არგუმენტებზე, მტკიცებულებებზე მიუთითეს და ისაუბრეს მხარეებმა პროცესზე. განჩინებიდან შეუძლებელია დავასკვნათ, რამდენად ზიდა ბრალდების მხარემ აღკვეთის ღონისძიების შეფარდების მტკიცების ტვირთი.¹¹³

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, მოსამართლე უთითებს ბრალდების სიმძიმეს და მოსალოდნელ მკაცრ სასჯელს, რაც ქართული საპროცესო სამართლით, აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების საფუძველს აღარ წარმოადგენს. აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების დასაბუთებისას ეს ზოგადი გარემოება, ასევე, არ გაითვალისწინება სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ. სასამართლომ „ბრალდების სიმძიმე და მოსალოდნელი მკაცრი სასჯელი“ შეაფასა როგორც „პასუხისმგებლობისაგან თავის არიდების მოტივაცია“ და დაასკვნა, რომ მ. მელიას ასეთი მოტივაცია აქვს. მხედველობაშია მისაღები ის გარემოება, რომ აღნიშნული მსჯელობაც ზოგადია და არ ეყრდნობა რაიმე კონკრეტულ გამოვლენილ/გამოკვლეულ გარემოებას. ამასთან, აღნიშნული, ფაქტობრივად, ერთადერთი გარემოებაა, რითიც მოსამართლემ დაასაბუთა აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების მართებულობა.

მოსამართლემ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების დასაბუთებისას მოიშველია ერთადერთი ფაქტობრივი გარემოება. განჩინებაში მითითებულია, რომ ნ. მელია არ გამოცხადდა ბრალდების დადგენილების ჩასაბარებლად გამოძიების ორგანოში. სასამართლომ ეს შეაფასა „ბრალდებულის ხელმისაწვდომობის“ ხელშემ-

112 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თემურ გოგოხიას 2019 წლის 27 ივნისის №10ა/3114 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 225-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილები – ჯგუფური ძალადობის ორგანიზება, ხელმძღვანელობა ან მასში მონაწილეობა, ნიკანორ მელიას აღკვეთის ღონისძიება).

113 სსსკ 198-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, „ბრალდების მხარე ვალდებულია ამტკიცოს მის მიერ მოთხოვნილი აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობა და სხვა ნაკლებად მკაცრი აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეწონილობა.

შლელ გარემოებად, რაც ქმნის „დაუმორჩილებლობის საფუძვლიან ეჭვს“. სასამართლო აქვე აღნიშნავს, რომ ნ. მელია გამოცხადდა სასამართლო პროცესზე ნებაყოფლობით, თუმცა ამ გარემოებას სასამართლომ აღარ მისცა პოზიტიური შეფასება მისი წინა ნეგატიური შეფასების საპირისპიროდ. სასამართლომ ბრალდებულის საუარესოდ განმარტა სსსკ-ის 38-ე მუხლის მე-3 ნაწილი, რომლის ძალითაც ნ. მელიას აქვს უფლება ჩაიბაროს ბრალდების დადგენილება მისივე დამცველის მეშვეობით ისე, როგორც მან ის ჩაიბარა. სასამართლომ, ასევე ბრალდებულის საუარესოდ განმარტა სსსკ-ის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილის პირველი წინადადება, რომლის თანახმადაც, აღკვეთის ღონისძიება გამოიყენება იმ მიზნით, რომ ბრალდებულმა თავი არ აარიდოს სასამართლოში და, არა, გამოძიების ორგანოში გამოცხადებას. გამოძიების ორგანოში გამოცხადება არის ბრალდებულის უფლება და არა ვალდებულება. ასევე ბრალდებულს არა აქვს გამოძიებისათვის „ხელმისაწვდომობის“ და/ან „დამორჩილების“ კანონისმიერი მოვალეობა. „ბრალდებულის ხელმისაწვდომობა“, როგორც ვალდებულება, ამ განჩინების ნოვაციას. მიმალვის საფრთხესთან დაკავშირებით, მოსამართლის მიერ დასაწყისში განვითარებული მსჯელობა, თითქოს იქითკენ იხრება, რომ პირის გადაადგილების კონსტიტუციური თავისუფლება არ შეიძლება ბრალდებულის საწინააღმდეგოდ იყოს შეფასებული, თუკი ის საზღვარგარეთ უკანონო კავშირებსა და გავლენებს არ ფლობს. თუმცა, მოსამართლე არაფერს ამბობს იმაზე, რომ მელია რაიმე უკანონო კავშირებს და გავლენებს ფლობს საზღვარგარეთ და, ამ მსჯელობის მიუხედავად, ასკვნის – რომ მიმალვის საფრთხე არსებობს. მოსამართლე ამბობს, რომ ბრალდებულის დიპლმატიური პრივილეგიები გაუადვილებს მას თავშესაფრის მოთხოვნის უფლებას, თუმცა არსად აკონკრეტებს თუ რა დიპლმატიური პრივილეგიების ფლობაზე საუბარი რაც გაუადვილებს თავშესაფრის მიღებას, და რა კავშირი არსებობს ამ ორს შორის (გვ.5).

მოსამართლე არ ასაბუთებს თუ რატომ ჩათვალა, რომ გირაოს კონკრეტული ოდენობა ნამდვილად უზრუნველყოფს აღკვეთის ღონისძიების მიზნებს და ისე განსაზღვრავს გირაოს კონკრეტულ თანხას, რომ არ ასაბუთებს თუ რა ქონებრივი გარემოებების საფუძველზე მიიჩნია მან კონკრეტული თანხა პროპორციულად. მოსამართლე დეტალურად მსჯელობს პატიმრობის გამომრიცხავ გარემოებებზე კონკრეტული ფაქტების გამოყენებით, თუმცა არ მსჯელობს ბრალდებულის ქონების კონკრეტულ მასშტაბებზე, რომლის გაანალიზებითაც ცხადი იქნებოდა გირაოს თანხის პროპორციულობა.

ბრალდებულის მხრიდან მოწმეებზე ზემოქმედების ნაწილში, მოსამართლე განმარტავს, რომ სასამართლოს ამოცანაა „შეაფასოს ამ საფრთხის (მოწმეებზე ზეწოლის) ინტენსივობა ინდივიდუალური გარემოებების მიხედვით“ და შემდეგ, ყოველგვარი ინდივიდუალური გარემოებების და მათ ინტენსივობაზე მსჯელობის არარსებობის პირობებში, აკეთებს დასკვნას, რომ (გვ. 7) „ბრალდებულისათვის ცნობილია საქმისათვის მნიშვნელოვანი მოწმეების მიერ გამოძიებისთვის მიწოდებული ინფორმაციის შინაარსი, ასევე, მათი იდენტიფიკაციისათვის საჭირო ცნობები. იმის გათვალისწინებით, რომ ბრალდებულს მოწმეებთან ფაქტობრივი დაკავშირების

შესაძლებლობა გააჩნია, ასევე, აქვს პასუხისმგებლობისაგან თავის დაღწევის მოტივაცია, შესაძლოა შეეცადოს მათთან აკრძალულ კომუნიკაციას მათი ჩვენებების შეცვლის მიზნით“, რაც ზოგადი და ალოგიკური მსჯელობაა. აქედან მოსამართლემ დაასკვნა, რომ ბრალდებული, შესაძლოა, შეეცადოს მოწმეებზე ზემოქმედებას, თუმცა ზემოაღნიშნული მსჯელობა მიუთითებდა სწორედ იმაზე, რომ ბრალდებულს მოწმეებთან კომუნიკაცია არ ჰქონია, მიუხედავად იმისა, რომ ჰქონდა ინფორმაცია მათ შესახებ და იცოდა რას ამბობენ გამოძიებაში მის წინააღმდეგ. აქედან კი, მოსამართლემ გამოიტანა მისი წინა წინადადების/მსჯელობის შეუსაბამო, ალოგიკური დასკვნა, რომ შესაძლოა, ბრალდებულს ჰქონოდა ზემოქმედების მცდელობა, მაშინ, როდესაც არსებობდა ფაქტი, რომ მას მოწმეებთან კომუნიკაციის მცდელობა არ ჰქონია.

მაგალითი 2

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ტელეკომპანია პირველის საქმეზე¹¹⁴ მოსამართლე განჩინებაში არსად უთითებს ბრალდების მხარის მიერ მითითებულ/მოტანილ/თანდართულ რაიმე მტკიცებულებას, რომელიც გაამართლებდა ჩხრეკა-ამოღების საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებას.¹¹⁵

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, პროკურატურის შუამდგომლობა არ არის განხილული საქართველოს კონსტიტუციის მე-17 მუხლის, „სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-11 და ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-10 მუხლის გათვალისწინებით. კერძოდ, ჟურნალისტური წყაროს დაცვის ვალდებულების თვალსაზრისით, რაც უკავშირდება მათ მიერ “public watchdog“-ის ფუნქციის შესრულებას და ჟურნალისტური წყაროს გამხელისაგან დაცულობას.¹¹⁶ განჩინებაში ასევე არ არის მითითება მინისტრთა კომიტეტის 2000 წლის 8 მარტის რეკომენდაციაზე¹¹⁷, რომელიც წარმოადგენს მითითების წყაროს ჟურნალისტის წყაროს გამხელის საკითხებზე ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ. ასევე, სასამართლომ არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გაემოყენებინა. კერძოდ, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 50-ე მუხლის პირველი ნაწილის „თ“ პუნქტი, რომლის მიხედვით, მოწმედ დაკითხვისა და საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ინფორმაციის შემცველი საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების ან სხვა ობიექტის გადაცემის ვალდებულება არ ეკისრება: ჟურნალისტს – პროფესიული საქმიანობისას მიღებულ ინფორმაციასთან დაკავშირებით.

114 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა კლდიაშვილის 2021 წლის 09 მარტის №11ა/4297 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 158-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები – კერძო კომუნიკაციის საიდუმლოების დარღვევა, ე.წ. “ტვ პირველი”).

115 საქართველოს სსკ-ის 119-ე მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, ამოღება ტარდება იმ შემთხვევაში თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი ინახება გარკვეულ ადგილზე, გარკვეულ პირთან და მის აღმოსაჩენად საჭიროა ძებნა. საქართველოს სსკ-ის მე-3 მუხლის მე-11 პუნქტის თანახმად: „დასაბუთებული ვარაუდი – ფაქტების ან ინფორმაციის ერთობლიობა, რომელიც მოცემული სისხლის სამართლის საქმის გარემოებათა ერთობლიობით დააკმაყოფილებდა ობიექტურ პირს, რათა დაესკვნა პირის მიერ დანაშაულის შესაძლო ჩადენა, ამ კოდექსით პირდაპირ გათვალისწინებული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებისთვის ან/და აღკვეთის ღონისძიების გამოყენებისთვის გათვალისწინებული მტკიცებულებითი სტანდარტი.“

116 Ressiot and Others v. France N15054/07 ECHR 28/06/2012 §99; Goodwin v. the United Kingdom N28957/95 ECHR 11/07/2002 §39; Roemen and Schmit v. Luxembourg N51772/99 ECHR 25/02/2003 §57; Ernst and Others v. Belgium N33400/96 ECHR 15/07/2003 §91; Tillack v. Belgium N20477/05 ECHR 27/11/2007 §53.

117 Recommendation No. R(2000)7 of the Committee Of Ministers To Member States On The Right Of Journalists Not To Disclose Their Sources Of Information.

განჩინებაში, არ არის მითითებული თუ ვინ არის განჩინების ადრესატი, რაც სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 112-ე მუხლის მეორე ნაწილის დარღვევას წარმოადგენს.¹¹⁸

პირველი ინსტანციის სასამართლოსაგან განსხვავებით, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს საგამოძიებო კოლეგიის მოსამართლემ, მის მიერ მოცემულ საქმეზე მიღებულ განჩინებაში ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ ჟურნალისტს არ ეკისრება პროფესიული საქმიანობისას მიღებული ინფორმაციის გადაცემის ვალდებულება; თუმცა, მიუხედავად ასეთი ხაზგასმისა, სასამართლო განმარტავს, რომ ეს არზღუდავს ჟურნალისტს, სურვილის შემთხვევაში, ნებაყოფლობით მიაწოდოს გამოძიებას ინფორმაცია. სასამართლოს აზრით, მსგავს ვითარებაში არც ბრალდების მხარეა შეზღუდული მისცეს ჟურნალისტს წინადადება ნებაყოფლობით წარმოადგინოს ინფორმაცია და სასამართლოც უფლებამოსილია გასცეს განჩინება. სასამართლოს აღნიშნული მსჯელობა არსებითად ეწინააღმდეგება ეროვნულ კანონმდებლობას, რამეთუ საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების თაობაზე მოსამართლის განჩინება არის სავალდებულო და მისი შეუსრულებლობის შემთხვევაში ამოღება ხდება იძულებით.¹¹⁹

მაგალითი 3

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, თბილავიამშენის საქმეზე¹²⁰ მოსარჩელე მიუთითებდა, რომ ჩუქების ხელშეკრულების დადება მოხდა იძულებით. იძულება არის არა ფაქტის, არამედ სამართლებრივი შეფასების საკითხი. სასამართლომ ფსიქიკური ძალადობის მტკიცების ტვირთი მთლიანად მოსარჩელეს დააკისრა და სრულად გაიზიარა მოპასუხის განმარტება და მოწმეების – საგამოძიებო ორგანოების თანამშრომელთა ჩვენებები იმის თაობაზე, რომ არანაირ ფსიქოლოგიურ ძალადობას პანტიკო თორდიაზე ადგილი არ ჰქონია. სასამართლომ ფართო ქრილში არ განიხილა საკითხი, რა ზემოქმედება შეიძლებოდა ჰქონოდა მოსარჩელეზე მის საგამოძიებო ორგანოებში დაბარებას.

118 სსსკ-ის 112-ე მუხლის თანახმად, სასამართლოს განჩინებაში აღნიშნული უნდა იყოს: მისი შედგენის თარიღი და ადგილი; მოსამართლის გვარი; პირი, რომელმაც მას შუამდგომლობით მიმართა; განკარგულება საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების შესახებ, იმის ზუსტი მითითებით, თუ რა არის მისი არსი და ვისზე ვრცელდება ის; განჩინების მოქმედების ვადა; პირი ან ორგანო, რომელმაც უნდა შეასრულოს განჩინება; მოსამართლის ხელმოწერა.

119 საქართველოს სსკ-ის 120-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, განჩინების, ხოლო გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში – დადგენილების წარდგენის შემდეგ გამომძიებელი პირს, რომელთანაც ტარდება ამოღება ან ჩხრეკა, სთავაზობს ამოსაღები საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის ნებაყოფლობით გადაცემას. ამოსაღები ობიექტის ნებაყოფლობით გადაცემის შემთხვევაში აღნიშნული ფაქტი ფიქსირდება ოქმში, ხოლო მის ნებაყოფლობით გადაცემაზე უარის თქმის ან მისი არასრულად გადაცემის შემთხვევაში ამოღება ხდება იძულებით.

120 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლეების ლევან მიქაბერიძის, ზაზა მარტიაშვილის და ვლადიმერ კაკაბაძის 2017 წლის 26 ივლისის №2/9401-13 და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ოთარ სიჭინავას, თეა სოხაშვილი-ნიკოლაიშვილის, ამირან ძაბუნიძის 2019 წლის 6 დეკემბრის №2ბ/6084-17 გადაწყვეტილებები სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პარტნიორთა კრების ოქმის ბათილად ცნობა, წილის დათმობის შესახებ ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, აქციების გასხვისების შესახებ განკარგულებების ბათილად ცნობა, საკუთრების დაბრუნება "თბილავიამშენი").

მაგალითი 4

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, გოგი წულაიას გახმაურებულ საქმეზე,¹²¹ მოსამართლე არ უთითებს პროკურორის არგუმენტებს აღკვეთის ღონისძიების რომელიმე საფუძვლის არსებობის შესახებ. მოსამართლე მხოლოდ ზოგადად მიუთითებს, რომ პროკურორმა მოითხოვა ა/ღონისძიების გამოყენება სამივე საფუძვლით (როცა არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ბრალდებული მიიმალება ან არ გამოცხადდება სასამართლოში, გაანადგურებს მტკიცებულებებს ან ჩაიდენს ახალ დანაშაულს) და რომ დაასაბუთა ეს საფუძვლები. არაა რაიმე მითითება/მინიშნება კონკრეტულად რაზე ისაუბრა პროკურორმა. ასევე არაა რაიმე მითითება/მინიშნება თუ რა შემხვედრი პოზიციები ჰქონდა დაცვას და რა გარემოებებზე აყრდნობდა თავის პოზიციას. შესაბამისად, განჩინებიდან არ იქმნება აზრი, თუ რატომ ვერ იქნებოდა მიზანი მიღწეული სხვა აღკვეთის ღონისძიების გამოყენებით.

მოსამართლემ მხოლოდ ჩამოთვალა მტკიცებულებები და მიუთითა, რომ აღნიშნული ჩამონათვალი ქმნის დასაბუთებულ ვარაუდს და ბრალდებულმა ბრალად წარდგენილი დანაშაული ჩაიდინა. აქვე აღნიშნავს, რომ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების წინაპირობაა სწორედ მტკიცების კონკრეტული სტანდარტი – დასაბუთებული ვარაუდი, მაგრამ, არ მიუთითებს, ჩამოთვლილი თითოეული მტკიცებულება რა ფაქტობრივ გარემოებას ადასტურებს და ამდენად, ბუნდოვანია – რის საფუძველზე იქმნება დასაბუთებული ვარაუდი მათი ერთობლიობით, რომ პირმა ჩაიდინა დანაშაული.

მოსამართლე ავითარებს მხოლოდ საკუთარ ძალზე მცირე და ზოგად თეორიულ მსჯელობას კანონის ნორმათა ციტირებით და ასკვნის რომ პროკურორის მოთხოვნა დასაბუთებულია; თუმცა თეორიული მსჯელობა მიჰყავს მხოლოდ 2 საფუძვლის: ა.) ახალი დანაშაული ჩადენის და ბ. მოწმეებზე ზემოქმედების თვალსაზრისით. არადა განჩინების დასაწყისში, მოსამართლე ამბობს, რომ პროკურორის მოთხოვნა დასაბუთებულია სამივე საფუძვლით. საქმეში მესამე საფუძველზე მსჯელობა საერთოდ არ არის წარმოდგენილი.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, მოსამართლე სწორად ციტირებს სტრასბურგის სასამართლოს საქმიდან ამონარიდს: „თუ არსებობს ქვეშაური სატარო ინტერესი, რომელსაც უდანაშაულობის პრეზუმფციის მიუხედავად, შეუძლია გადაწონოს პირის თავისუფლების მოთხოვნა, რომლის არსებობა დგინდება ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში საქმის გარემოების გათვალისწინებით“. მიუხედავად ამისა, ის უგულებელყოფს ამ ამონარიდის შინაარსს და არ უთითებს ამ საქმის კონკრეტულ გარემოებებზე, რაც დაასაბუთებდა სატარო ინტერესის არსებობას, რომელიც გადაწონის პირის თავისუფლების უფლებას.

¹²¹ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ზვიად შარაძის 2021 წლის 19 მარტის №10ა/1170 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 138-ე მუხლის პირველი ნაწილი – სექსუალური ხასიათის სხვაგვარი (გაუპატიურების გარდა) ქმედება, ბრალდებული გიორგი წულაიას პირველი წარდგენა და აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება).

ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ვანო ჩხარტიშვილის გახმაურებულ საქმეზე,¹²² მოსამართლემ არ მიუთითა არც ერთი გარემოების შესახებ, რაც, კანონის თანახმად, შეიძლება გახდეს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძველი.¹²³ სასამართლო აცხადებს, რომ მოსარჩელის მოთხოვნა სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს, ვინაიდან უზრუნველყოფის ღონისძიების მიუღებლობამ შეიძლება გააძნელოს ან შეუძლებელი გახადოს სასამართლოს შესაძლო გადაწყვეტილების აღსრულება; თუმცა არ ასაბუთებს რა სამართლებრივი მოსაზრებები უდევს საფუძვლად მის ამგვარ დასკვნას და რა გარემოებებით დასტურდება ისინი.

იმავე საქმეში¹²⁴ მოსამართლე მიუთითებს პროპორციულობის პრინციპის დაცვის აუცილებლობაზე საკუთრების უფლების ხელყოფასთან კავშირში, კერძოდ, იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ამგვარმა ღონისძიებამ არ განაპირობოს პირისთვის „ინდივიდუალური და განსაკუთრებული ტვირთის“ დაკისრება, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ გამოყენებული ციტატის და ასევე, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებათა შესაბამისად. ამდენად, მოსამართლემ იცის გამოსაყენებელი პრინციპების შესახებ, თუმცა თვითნებურია ამ პრინციპების გამოყენება/მისადაგება. კერძოდ, სასამართლო უთითებს, რომ დავის საგანია ერთ-ერთი დირექტორის მიერ ვალდებულების არამართლზომიერი და ბრალეული შეუსრულებლობის გამო საწარმოსთვის ზიანის ანაზღაურება; ამასთან, საწარმოს მართვისთვის საჭიროა ორივე დირექტორის თანხმობა, ხოლო მოპასუხე თავს არიდებს მოვალეობის შესრულებას. სასამართლო მიუთითებს კომპანიის წესდების 6.5 მუხლზე, რომლის მიხედვითაც, იმ შემთხვევაში თუკი, საკითხზე გადაწყვეტილების მიღებას ვერ ახერხებენ დირექტორები, გადაწყვეტილებას იღებს პატრიოტთა კრება. სასამართლოს განმარტებით, საკითხი უკავშირდება არა ორ დირექტორს შორის შეუთანხმებლობას საკითხის ირგვლივ, არამედ ერთ-ერთი დირექტორის მიერ ვალდებულების არატეროვან და ბრალეულ შეუსრულებლობას. აღნიშნული განმარტება სასამართლომ ისე გააკეთა, რომ არ დაუსაბუთებია შესაბამისი გარემოება (რაში გამოიხატა „ალბათობის მაღალი ხარისხით“ ერთ-ერთი დირექტორის მიერ ვალდებულების არატეროვანი და ბრალეული შეუსრულებლობა), რაც თავის მხრივ, თვითნებურს ხდის სასამართლოს დასკვნას და ქმნის დირექტორთა შეუთანხმებლობის შემთხვევაში საწარმოს პატრიოტთა მიერ შეთანხმებული წესის არაკეთილსინდისიერად გვერდის ავლის შთაბეჭდილებას. აღნიშნულის შედეგად, მოსამართლემ დააკმაყოფილა სარჩელის უზრუნ-

122 თბილისის საქალაქო სასამართლოს, მოსამართლე თამარ ბურჯანაძის 2020 წლის 15 სექტემბრის №2/18865-20 (შპს ევრო-აზიური მენეჯმენტ ჯგუფი“ შპს “სი ი ეფ სი“ -ს წინააღმდეგ, სარჩელის უზრუნველყოფა) გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ე.წ. ვანო ჩხარტიშვილი).

123 სსკ 191-ე მუხლის მიხედვით, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოიყენება იმ შემთხვევაში, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, დარღვეული ან სადავო უფლების განხორციელებას, გამოიწვევს გამოუსწორებელ და პირდაპირ ზიანს ან ისეთ ზიანს, რომელიც კომპენსირებული ვერ იქნება მოპასუხისთვის ზიანის ანაზღაურების დაკისრებით.

124 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ზაალ მარუაშვილი 2020 წლის 8 სექტემბრის №2/18241-20 (შპს “ევრაზიან ინვესტი“ ჯიანვეი ფანის წინააღმდეგ, ზიანის ანაზღაურება) გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ე.წ. ვანო ჩხარტიშვილი).

ველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ მოთხოვნა და კომპანიის დირექტორის ყველა უფლებამოსილების განხორციელება მიაღწა/დააკისრა ერთ პირს ერთპიროვნულად.

მაბალითი 6

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, ნინოწმინდის ბავშვთა პანსიონატის გახმაურებულ საქმეში¹²⁵ პროცესუალურ საკითხებზე მსჯელობა ქაოტური და არათანმიმდევრულია. აღრეულია შუამდგომლობის არსებითი განხილვის და დასაშვებობის საფუძვლები, სარჩელის უზრუნველყოფის და დროებითი განჩინების ინსტიტუტები. მოსამართლის მიერ მოყვანილია საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის (ძველი რედაქცია – სამართლიანი სასამართლოს უფლების შესახებ) შინაარსი, თუმცა არ არის მსჯელობა რა კონტექსტში დასჭირდა მისი გამოყენება. ასევე განმარტებულია ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 29-ე მუხლი და მოყვანილია მსჯელობა ინდივიდუალური ადმინისტრაციული აქტის გასაჩივრებისას სუსპენზიურ ეფექტზე, რომლის კავშირი განსახილველ საკითხთან არ ჩანს.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, სასამართლო არ უთითებს კონსტიტუციის შესაბამის ნორმებს, არც ადამინის უფლებათა ევროპული კონვენციის შესაბამის დებულებებს და არც ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს. სასამართლომ არ გამოიყენა ბავშვის უფლებების დაცვის არცერთი საერთაშორისო და ეროვნული სტანდარტი - არ ახსენებს ბავშვის საუკეთესო ინტერესს, არც ბავშვის უფლებათა კოდექსს, ბავშვის უფლებათა კონვენციას. შესაბამისად, განჩინება ძალიან ზედაპირული და დაუსაბუთებელია – აჩვენებს ბავშვთა უფლებების ცოდნის პრობლემურობას და სასამართლოს მგრძნობელობის ნაკლებობას საკითხისადმი.

მაბალითი 7

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ე.წ. ციანიდის გახმაურებულ საქმეზე¹²⁶, დაცვის არგუმენტზე, თუ რატომ არ ჩატარდა გენეტიკური და დაქტილოსკოპიური ექსპერტიზები ამოღებულ ციანიდზე, სასამართლომ უპასუხა: „შეჯიბრებით პროცესში ამ ექსპერტიზების ჩატარება შეეძლო მოეთხოვა დაცვის მხარეს, და რომ ყველა მსგავს საქმეზე ბრალდების მხარეს ვერ დავავალდებულებთ მსგავსი ექსპერტიზების ჩატარებას, გარდა ამისა, გენეტიკური ექსპერტიზის ჩატარების შემთხვევაში დაცვის მხარე დაიწყებდა მტკიცებას, რომ გიორგი მამალაძეს უკვე ჰქონდა მოკიდებული ხელი დათვალიერების დროს ამ შეფუთვაზე.“ სასამართლოს ეს არგუმენტი არ არის დამატერბელი, ვინაიდან მსგავსი კატეგორიის საქმეზე, რომელიც ეხება მაღალი იერარქიის მქონე პირის (სასულიერო ან საერო) მკვლელობის მომზადებას, აღნიშნული საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებლობა, საქმის სხვა გარემოებებთან ერთად, წარმოშობს ეჭვს სადაო ნივთის (ციანიდის)

125 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ბაია ოტიაშვილის 2021 წლის 26 აპრილის №4567073-21 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ა(ა)პ “პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის” ნინოწმინდის პანსიონატის წინააღმდეგ).

126 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, მურმან ისაევის, მანუჩარ კაპანაძის 2018 წლის 13 თებერვლის №1/ბ-972-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 18-ე, 108-ე მუხლი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი – მკვლელობის მცდელობა, გიორგი მამალაძის ბრალდება, ე.წ. “ციანიდი”).

ბრალდებულისადმი კუთვნილებასთან დაკავშირებით (გვ. 42). საქმიდან საერთოდ გაურკვეველია რატომ არ ჩაატარა ასეთი ექსპერტიზა ბრალდების მხარემ თუნდაც ციანიდის წარმოშობის წყაროს და მესამე პირის პასუხისმგებლობის დადგენის მიზნით.

სასამართლო არ მსჯელობს დაცვის არგუმენტზე, რომლის თანახმად: სასამართლოს რომც დაედასტურებინა ციანიდის ამოღების ფაქტი, გიორგი მამალაძეზე, როგორც თანამონაწილეზე ვერ იმსჯელებდა, ვინაიდან სხვა ამსრულებელი საქმეში არ ფიგურირებდა და თუნდაც დახმარების არსებობის შემთხვევაში, დამხმარეს ვერ დაეკისრებოდა პასუხისმგებლობა ამსრულებლის დაუდგენლობის პირობებში.

დაცვის მხარე სააპელაციო საჩივარში მიუთითებდა იმაზე, რომ გიორგი მამალაძეს ციანიდი არ ჰქონია, ის ჩაუდეს და რომ ციანიდის ამოღება ვერ უძლებდა მტკიცებულებათა უტყუარობის საკმარის სტანდარტს.¹²⁷ მართალია, სასამართლომ, გარკვეულწილად, განაჩენში იმსჯელა აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, თუმცა ყურადღების მიღმა დატოვა და კრიტიკულად არ შეაფასა საქმისათვის ისეთი მნიშვნელოვანი გარემოებები, როგორებიცაა¹²⁸: ბარგის ამოღება მისი მესაკუთრის (გიორგი მამალაძე) მონაწილეობის გარეშე, რა დროში და რა ვითარებაში განხორციელდა ამოღებული ბარგის ტრანსპორტირება აეროპორტიდან საქართველოს მთავარი პროკურატურის ადმინისტრაციულ შენობაში. სასამართლომ კრიტიკულად არ შეაფასა ის გარემოება, რომ ბარგის დათვალიერება განხორციელდა მისი ამოღებიდან რამოდენიმე საათის გასვლის შემდეგ (ბარგის დათვალიერება განხორციელდა 2017 წლის 10 თებერვლის 16:00-19:25 საათებს შორის შუალედში). ასევე შეფასება არ მისცა იმ ფაქტს, თუ რატომ არ განხორციელდა ბარგის დათვალიერება აეროპორტში. იმ პირობებში, როდესაც გამოძიება დაწყებული იყო უცხო ქვეყნის ტერიტორიაზე მკვლელობის ჩადენის მომზადების ფაქტზე და ბარგის ამოღებაც განხორციელდა გადაუდებელი აუცილებლობის პირობებში, დანაშაულის ჩადენაში მამხილებელი მტკიცებულების მოპოვების მიზნით, უდავოდ მნიშვნელოვანი იყო გიორგი მამალაძის მონაწილეობით მისი კუთვნილი ბარგის, ამოღების ადგილზე დათვალიერება.

სასამართლომ ყურადღების მიღმა დატოვა დაცვის მხარის მიერ მითითებული ისეთი წონადი გარემოება, როგორიც არის 2017 წლის 2 თებერვლიდან გიორგი მამალაძის მიმართ განხორციელებული ფარული საგამოძიებო მოქმედებები.¹²⁹

127 დაცვის მხარე იმ გარემოების დასაბუთებლად, რომ რომ გიორგი მამალაძეს ციანიდი ჩაუდეს, მიუთითებდა შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე: 1) 2017 წლის 2 თებერვლიდან გიორგი მამალაძის მიმართ ოფიციალურად ხორციელდებოდა ფარული საგამოძიებო მოქმედებები; 2) გამოძიებისათვის ცნობილი გახდა გიორგი მამალაძის გერმანიაში გამგზავრების შესახებ და მიუხედავად იმისა, რომ არ იყო დადგენილი შეიძინა თუ არა მან ციანიდი, გადაწყდა მისი დაკავება აეროპორტში; 3) გიორგი მამალაძის ბარგის ამოღება მოხდა მისი დასწრების გარეშე; 4) დათვალიერება განხორციელდა რამოდენიმე საათის შემდეგ, დაუსაბუთებელი საფუძვლით და 5) ამოღებულ ნივთიერებაზე არ ჩატარებულა დაქტილოსკოპური და გენეტიკური ექსპერტიზები და ა.შ.

128 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, მურმან ისაევის, მანუჩარ კაპანაძის 2018 წლის 13 თებერვლის №1/ბ-972-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 18-ე, 108-ე მუხლი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი – მკვლელობის მცდელობა, გიორგი მამალაძის ბრალდება, ე.წ. "ციანიდი"), გვ. 33.

129 იქვე, გვ. 46.

ფარული საგამოძიებო მოქმედების მიმდინარეობის მანძილზე, როგორც წესი, სამართალდამცავი ორგანოების მიერ ობიექტისაგან ფარულად ხორციელდება მის მიერ განხორციელებული სატელეფონო საუბრების მოსმენა-მიყურადება. ფარულ საგამოძიებო მოქმედებაში ასევე ჩაბმული იყო ბრალდების მთავარი მოწმე – ირაკლი მამალაძე. წარმოდგენილი განაჩენით, დადგენილი არ არის ის გარემოება, თუ სად, ვისგან და რა ვითარებაში შეიძინა გიორგი მამალაძემ მისი ბარგის დათვალიერების დროს აღმოჩენილი ციანიდი. ის გარემოება, რომ ფარული საგამოძიებო მოქმედების შედეგად მოპოვებული ინფორმაციით ვერ დასტურდება გიორგი მამალაძის მიერ ციანიდის შეძენის ფაქტი, ეჭვქვეშ აყენებს მის მიერ ციანიდის შეძენის ფაქტს. აღნიშნული გარემოება და ის ფაქტი, რომ ბარგი ამოღებული იქნა გიორგი მამალაძის მონაწილეობის გარეშე და დათვალიერდა ამოღებიდან რამოდენიმე საათის შემდეგ წარმოშობს გონივრულ ეჭვს იმის თაობაზე, რომ ციანიდი გიორგი მამალაძეს არ შეუძენია და თან არ ჰქონია.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, პალატა არ მსჯელობს სსკ.-ის 229-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის ნიშნების არსებობაზე, რომელიც მოცემულ შემთხვევაში კონკურენციაშია სსკ.-ის 108-ე მუხლთან.

მაგალითი 8

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ტელეკომპანია „რუსთავი 2“-ის გახმაურებულ საქმეზე¹³⁰ მოსამართლემ განჩინებაში მოცემული დებულებებით, ფაქტობრივად, ცენზურა დაუწესა სამაუწყებლო კომპანიას. აღნიშნული დასკვნის გაკეთების შესაძლებლობას გვაძლევს საქართველოს კონსტიტუციის 24-ე მუხლი (დავის განხილვის დროს მოქმედი რედაქცია).¹³¹

მოსამართლემ გაიზიარა რა განმცხადებლის (ქიბარ ხალვაში და შპს „პანორამა“) არგუმენტები, მიუთითა, რომ:

- „რუსთავი 2-მა საზოგადოებრივი ინტერესის საკითხებზე ინფორმაციის გაშუქებისას უნდა გამოიყენოს ობიექტური და სამართლიანი რეპორტაჟის მეთოდი.

130 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თამაზ ურთმელიძის 2015 წლის 5 ნოემბერის № 2/15651-15 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ქიბარ ხალვაშის და შპს „პანორამას“ განცხადება გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე; ტელეკომპანია „რუსთავი 2“-ის ხელმძღვანელობის, მართვისა და წარმომადგენლობის მიზნით დროებითი მმართველის დანიშვნა).

131 საქართველოს კონსტიტუციის 24-მუხლის 1-ლი პუნქტი (დავის განხილვის დროს მოქმედი რედაქცია): „ყოველ ადამიანს აქვს უფლება, თავისუფლად მიიღოს და გაავრცელოს ინფორმაცია, გამოთქვას და გაავრცელოს თავისი აზრი ზეპირად, წერილობით ან სხვაგვარი საშუალებით, ხოლო მეორე პუნქტი მიუთითებს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით თავისუფლებასა და ცენზურის დაუშვებლობაზე. კონსტიტუციის აღნიშნული დებულება წარმოადგენს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების თავისუფლების უმთავრეს კონსტიტუციურ გარანტიას. ამ მუხლით დაცულია ადამიანის შეხედულებები, მისი რწმენა, ინფორმაცია, ასევე ის საშუალებები, რომლებიც მათი გამოთქმისა და გავრცელებისათვის არის შერჩეული, მათ შორის არის პრესა, ტელევიზია, ინფორმაციის და აზრის გავრცელების სხვა საშუალებები. „ინფორმაციის თავისუფლებას საქართველოს კონსტიტუცია გამორჩეულ ადგილს ანიჭებს და დიდ ყურადღებას უთმობს. საზოგადოებაში, სადაც აზრის თავისუფლება აღიარებულია და დაცულია კონსტიტუციით, ასევე დაცულია ინფორმაციის თავისუფლება. ინფორმაციის თავისუფლების გარეშე წარმოდგენილია აზრის თავისუფლებისა და თავისუფალი საზოგადოებისათვის დამახასიათებელი სასიცოცხლო დისკუსიისა და აზრთა ჭიდილის პროცესის უზრუნველყოფა. აზრის ჩამოყალიბებისათვის აუცილებელია, რომ მოპოვებულ იქნეს ინფორმაცია, ინფორმაციის გავრცელების თავისუფლება კი უზრუნველყოფს, რომ აზრი მივიღოს ავტორიდან ადრესატამდე“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2008 წლის 30 ოქტომბრის №2/3/406,408 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს სახალხო დამცველი და საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-10).

აღნიშნა, რომ „მოპასუხის (შპს „სამაუწყებლო კომპანია რუსთავი 2“-ის პარტნიორები) მმართველობის პირობებში ეს საკითხიც დგას კითხვის ნიშნის ქვეშ. მითითებული მიზნების უგულველყოფა კი, საბოლოო ჯამში, საფრთხეს უქმნის დემოკრატიულ საზოგადოებაში მედიის ძირითად დანიშნულებას“.

- მოსამართლე მიუთითებს, რომ მოპასუხისათვის (შპს „სამაუწყებლო კომპანია რუსთავი 2“-ის პარტნიორები) წინა პლანზე დგას მისი საკუთრების უფლების დაცვისა და სასამართლო დავის მის სასარგებლოდ დასრულების ინტერესი და ღიშობს, რომ მისი მმართველობის პერიოდში მოპასუხე (შპს „სამაუწყებლო კომპანია რუსთავი 2“-ის პარტნიორები) შეეცდება, რომ საწარმოს მთელი საქმიანობაც ამას ემსახურებოდეს.
- მოსამართლე მიუთითებს, რომ „არსებობს საფრთხე, რომ მოპასუხის საქმიანობის მიმართულება ძირითადად გადატანილ იქნეს მხოლოდ და მხოლოდ არსებული დავის გარშემო საკითხების გაშუქებაზე. ეს არა მხოლოდ უარყოფითად აისახება საწარმოს რეიტინგზე და მის ფინანსურ საკითხებზე, არამედ შექმნის სერიოზულ საფრთხეს, რომ მედიამ დაკარგოს თავისი ძირითადი როლი და დანიშნულება – იდგეს საზოგადოებრივი ინტერესის სადარაჯოზე“. სასამართლო მიუთითებს, რომ არსებული მმართველობის პირობებში, მედიის მიერ ამ დანიშნულების შესრულება სერიოზული კითხვის ნიშნის ქვეშ დგას (იხ. განჩინების მე-12 გვ.).

მოსამართლე არ მიუთითებს ქართული სასამართლოების პრაქტიკაში დროებითი მმართველის დანიშვნის, როგორც გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენების შემთხვევებზე, თუმცა მისი გადაწყვეტილების დასაბუთებისას ამერიკულ კანონმდებლობასა და პრაქტიკას (აშშ-ის სხვადასხვა შტატის სასამართლოების გადაწყვეტილების) მოიხმობს. საგულისხმოა, რომ განჩინება ერთ დღეშია მიღებული და დროებითი მმართველის დანიშვნის შესახებ აშშ-ის კანონმდებლობისა და პრაქტიკის თაობაზე ინფორმაციის წარსულში გამოყენების/გაზიარების შემთხვევაზე არაფერია ნათქვამი.

მოსამართლე დროებით მმართველზე მსჯელობს როგორც დამოუკიდებელ და ნეიტრალურ პირზე (აღნიშნავს, რომ: „ვინაიდან დროებითი მმართველი არ არის დაინტერესებული დავის შედეგით, შესაბამისად, ის მხარეებთან მიმართებით იმყოფება უკეთეს პოზიციაში, რომ მიიღოს საწარმოს მართვასა და ხელმძღვანელობასთან დაკავშირებული ობიექტური და მომგებიანი გადაწყვეტილებები“ (იხ. განჩინების მე-10 გვ. მესამე აბზაცი)); თუმცა, ნიშანდობლივია, რომ ასეთად ნიშნავს მოსაჩივრების მიერ შეთავაზებულ პირებს; საერთოდ არ მსჯელობს ამ პირების განათლებაზე, გამოცდილებაზე, კვალიფიკაციაზე, ავტორიტეტზე, რეპუტაციაზე და ა. შ..

მოსამართლე არ აფუძნებს განჩინებას ევროპულ თუ ეროვნულ სტანდარტებზე, მათ შორის საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალზე, როგორც სამართლის სავალდებულო წყაროებზე. სასამართლომ იმგვარად შემოიტანა ქართული სამართლებრივი სისტემისთვის უცხო ინსტიტუტი დროებითი მმართველის სახით, რომ არ იმსჯელა საკითხზე უფლებრივ (საკუთრების და გამოხატვის თავისუფლების)

ქრილში; მოსამართლე განჩინებაში მიუთითებს დროებითი მმართველის დანიშვნის სიკეთეზე ისე, რომ არ ხსნის სასამართლოს მიერ ამ ნოვაციის გამოყენებისა და დადგენილი პრაქტიკიდან გადახვევის აუცილებლობას და იმას, თუ რატომ ამართლებდა საქმის კონკრეტული ფაქტობრივი გარემოებები ამ გადახვევას.¹³² ამასთან, კონსტიტუციით განმტკიცებული საკუთრების უფლების შეზღუდვა შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ თანაბომიერების პრინციპის დაცვით. ამ კუთხით სასამართლოს არ უმსჯელია.

მაგალითი 9

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, ე.წ. კაბელების გახმაურებულ საქმეზე¹³³ მოსამართლე მის მიერ აღწერილ ყველა ფაქტობრივ გარემოებას მიაწერს ყველა ბრალდებულს. ყველა ქმედების აღწერისას ამბობს, რომ „ბრალდებულებმა ჩაიდინეს“ ესა თუ ის ქმედება. მაგალითად, ერთ ადგილას (გვ 145) განაჩენი ამბობს: „მათ (ბრალდებულთა) მიერ განხორციელებული რიგი ქმედებების შედეგად ბიუჯეტს მიაღდა ზიანი“ და ა. შ.. შესაბამისად, განაჩენი არც ბრალდებულთა ინდივიდუალიზაციას ახდენს და არც ქმედებების იდენტიფიკაციას. განაჩენში არაა მოცემული კონკრეტული ბლადებულისათვის შერაცხული ქმედების აღწერა, მით უფრო რომ 5 ბრალდებულია და ისინი თავდაცვის სამინისტროს სხვადასხვა დეპარტამენტში საქმიანობდნენ სხვადასხვა პოზიციაზე. შესაბამისად, ისინი ახორციელებდნენ, როგორც მინიმუმ, სხვადასხვა ფუნქციას და მათთვის შერაცხული ქმედებაც, ქმედების ობიექტური მხარე სხვადასხვა უნდა იყოს.

ამასთან, განაჩენი მოიცავდა რთულ ფინანსურ საკითხებს, რომლებზეც, რიგ შემთხვევაში, მოსამართლის მსჯელობა არ არის განმარტებული. განსაკუთრებით პრობლემურია განაჩენის მსჯელობა იმ ნაწილში, როდესაც ის ეხება ბრალდების მხარის მიერ ჩატარებული ფინანსური ექსპერტიზების დასკვნის გაზიარებას და დაცვის მხარის მიერ ჩატარებული ექსპერტიზის დასკვნის უარყოფას. მოსამართლე ციტირებს ექსპერტის დასკვნებს მათი გაანალიზებისა და მკითხველისთვის გასაგებ ენაზე გადმოცემის გარეშე.

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, მოსამართლემ არ უპასუხა მრავალ მტკიცებულებასა და გარემოებას, რომლებსაც დაცვის მხარე აყენებდა და რაც ასახულია დაცვის საბოლოო სიტყვაში. ამას ადასტურებს ისიც, რომ დაცვის მხარე

132 საქართველოს კონსტიტუცია, ისე ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის პირველი დამატებითი ოქმის პირველი მუხლი აღგენს მნიშვნელოვან გარანტიას საკუთრების შეუფერხებელი სარგებლობის. საქართველოს კონსტიტუციის მიხედვით კი საკუთრებისა და მემკვიდრეობის უფლება აღიარებული და უზრუნველყოფილია.

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს განმარტებით – „საკუთრების უფლება ადამიანის არა მარტო არსებობის ელემენტარული საფუძველია, არამედ უზრუნველყოფს მის თავისუფლებას, მისი უნარისა და შესაძლებლობების აღქვადურ რეალიზაციას, ცხოვრების საკუთარი პასუხისმგებლობით წარმართვას. ყოველივე ეს კანონზომიერად განაპირობებს ინდივიდის კერძო ინიციატივებს ეკონომიკურ სფეროში, რაც ხელს უწყობს ეკონომიკური ურთიერთობების, თავისუფალი მენარმოების, საბაზრო ეკონომიკის განვითარებას, ნორმალურ, სტაბილურ სამოქალაქო ბრუნვას“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2007 წლის 2 ივლისის №1/2/384 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქეები – დავით ჯიმშელიშვილი, ტარიელ გვეტაძე და ნელი დალალიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-5).

133 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ბესიკ ბუგინიშვილის 2016 წლის 16 მაისის №1/1373-15 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 182-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ა) და ბ) და მე-3 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტი – მოთვისება ან გაფლანგვა, ე.წ. „კაბელები“).

იძულებულია იმავე გარემოებებზე ხელახლა მიუთითოს სააპელაციო საჩივარში:

- განაჩენი ამტკიცებს, თითქოს „თავდაცვის სამინისტროს შესყიდვების დეპარტამენტის უფროსს გიზო ლლონტს არ მოუკვლევია თავდაცვის სამინისტრო თავისი რესურსებით შეძლებდა თუ არა სამუშაოების ჩატარებას. ამის მიუხედავად განაჩენის მტკიცებით, სამუშაოების 90 პროცენტს სამინისტრო თავისი რესურსებით ჩაატარებდა (გვ. 110)“. განაჩენში არ არის განხილული დაცვის მხარის დასკვნით სიტყვაში მოყვანილი მტკიცებულებები, რომელთა თანახმად, სსიპ დელტას ოპტიკურ ბოჭკოვანი მაგისტრალის გაყვანის გამოცდილება არ ჰქონია, ასევე სამინისტროს შიდა რესურსი 2013 წელს იყო მთლიანად დატვირთული.
- განაჩენის მიხედვით, „ბრალდებულ ნ. კაიშაურის მიერ ოპტიკური ხაზის შეძენის მოთხოვნის გაგზავნა შესყიდვების დეპარტამენტში J4 დეპარტამენტის გვერდის ავლით, ეწინააღმდეგება თავდაცვის სამინისტროს და გენერალური შტაბის დებულებით განსაზღვრულ წესს (განაჩენი, გვ. 110-112)“. სასამართლომ ეს დასკვნა გამოიტანა ისე, რომ არ არის პასუხი გაცემული დაცვის არგუმენტზე, საიდანაც ირკვევა, რომ თავდაცვის მინისტრის ბრძანებით შექმნილი იყო სპეციალური ჯგუფი, რომელსაც კურირებდა ზაზა ბროლაძე. აღნიშნული ჯგუფის ფუნქცია იყო მსგავსი საკითხების კოორდინაცია, შესაბამისად ნუგზარ კაიშაურს შეეძლო მსგავსი წერილის გადაგზავნა ზ. ბროლაძისთვის. განაჩენში იგნორირებულია დაცვის მხარის დასკვნით სიტყვაში მოყვანილი არგუმენტები – თუ როგორ მოხდა ნ. კაიშაურის მიერ შედგენილი შესყიდვის მოთხოვნა შესყიდვების დეპარტამენტში (კერძოდ, გადაგზავნილი იქნა თავად მინისტრის მოადგილის, ზაზა ბროლაძის მიერ).
- განაჩენის მიხედვით (გვ. 120). „მთავრობისთვის გაგზავნილ წერილში მოთხოვნილი იქნა ხაზოვანი ნაგებობა (უძრავი ქონება) და აპარატურა, ხოლო საბოლოოდ შესყიდულ იქნა მხოლოდ მოძრავი ქონება. სწორედ ამ მოტივით არ მოხდა მთავრობისთვის ხელშეკრულების გაგზავნა თანხმობის მისაღებად“. განაჩენში არასწორად არის განმარტებული თითქოს ფინანსთა სამინისტროსთვის გაგზავნილი წერილით მოთხოვნილი ოპტიკის ხაზი ნიშნავს – ხაზოვან ნაგებობას/უძრავ ქონებას (გვ. 120). ამ კუთხით არ არის განხილული დაცვის მხარის არგუმენტი, რომ ოპტიკის ხაზში იგულისხმებოდა არა უძრავი ქონება, არამედ კაბელში არსებული წვერები (დაცვის დასკვნითი სიტყვა, გვ. 36).
- განაჩენში არ არის პასუხი გაცემული დაცვის არგუმენტზე, რომ საქართველოს მთავრობის რეგლამენტის მე-10 მუხლის მოთხოვნიდან გამომდინარე, 2013 წლის 26 დეკემბერს, განკარგულების პროექტთან და განმარტებით ბარათთან ერთად, ფინანსთა სამინისტროს პრემიერ-მინისტრისათვის უნდა გადაეგზავნა ხელშეკრულების პროექტი და არა თავდაცვის სამინისტროს.
- განაჩენი პრეზუმფციის სახით უშვებს, თითქოს დანაშაულებრივი სქემის ყველა დეტალი ცნობილი იყო ყველა ბრალდებულისთვის და წინასწარ შეთანხმებული იყო მათთან. ამის დამადასტურებელი მტკიცებულებები განაჩენში არ არის მოყვანილი.
- დასკვნით სიტყვაში დაცვის მხარე მიუთითებდა, რომ ბრალდების 2 ძირითადი მოწმე (ა. ქოლოკავა და გ. შენგელია) არ აკმაყოფილებდა სსსკ-ის 82-ე მუხლით

დადგენილ უტყუარობის სტანდარტს და მიუთითებდა მათ არათანამიმდევრულობასა და წინააღმდეგობრიობზე. განაჩენში მოსამართლეს არ უმსჯელია იმაზე, თუ დაცვის მხარის მტკიცების საწინააღმდეგოდ, რატომ აკმაყოფილებდა ამ 2 მოწმის ჩვენება უტყუარობის სტანდარტს და რატომ ირწმუნა მათი ჩვენებები.

ზოგიერთი მტკიცებულების განაჩენისეულ გადმოცემასთან დაკავშირებით, დაცვა მიუთითებს, რომ ეს მტკიცებულება/ჩვენება ყალბადაა გადმოცემული, შეცვლილია, არასწორადაა ციტირებული. ვინაიდან თავად განაჩენი მოწმეთა ჩვენებებს გადმოსცემს მესამე პირში, საკუთარი ენით, და სავარაუდო არასრულად, შეუძლებელია განაჩენით იმის დადგენა, თუ რამდენად ავთენტურია ჩვენებების შინაარსის მოსამართლისეული გადმოცემა.¹³⁴

განაჩენის უდიდესი ნაწილი ეთმობა მტკიცებულებათა უბრალო ჩამონათვალს. მოსამართლე ერთმანეთის მიყოლებით მესამე პირში თხრობით გადმოსცემს/აღწერს მოწმეთა ჩვენებებს, დაცვის მხარის მიერ წარმოდგენილ მოწმეთა ჩვენებებს, ბრალდებულთა ჩვენებებს და სხვა დოკუმენტურ მტკიცებულებათა შინაარსს, ყოველგვარი მსჯელობის, შეფასების და/ან იმის მითითების გარეშე, თუ რატომ გადმოსცემს რომელიმე მტკიცებულებას, მით უფრო, რომ მაგალითად, მოწმეთა ჩვენებების შინაარსის უდიდესი ნაწილი საერთოდ არ ეხება საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს (მაგალითად, სად და როდის დაინიშნა მოწმე, სხვადასხვა წელს რა საქმიანობას ეწეოდა და ა.შ.). ამიტომ განაჩენის უდიდესი ნაწილი საერთოდ უსარგებლოა რაიმეს დასაბუთებისა და მტკიცებულებათა შეფასების თვალსაზრისით.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, განაჩენში მოყვანილია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება,¹³⁵ რომელიც განმარტავს, რომ საქმის მასალების გაცნობის უფლება არ არის აბსოლუტური უფლება და ბრალდებულს შეიძლება არ გადაეცეს საქმის მასალები თუ, ეროვნული უშიშროება ამას მოითხოვს. მოყვანილია სასამართლოს სხვა პრეცედენტები.¹³⁶ ასევე, მითითებულია, რომ დაცვის მხარეს ჰქონდა უფლება ადმინისტრაციული წესით ედავა გადაუცემელი ინფორმაციის გასაიდუმლოების საკითხზე, რაც არ გაუკეთებია. მოსამართლე ამ საკითხის შეფასებისას არ იცავს პროპორციულობის ტესტს, კერძოდ, თუ რამდენად აუცილებელია მოთხოვნილი ინფორმაციის გადაუცემლობა ეროვნული უშიშროების ინტერესის დასაცავად. მოსამართლემ აღნიშნა, რომ დაცვის მხარეს ჰქონდა უფლება საქმის მასალებს გაცნობოდა პროცესის ნებისმიერ ეტაპზე.

134 მტკიცებულებათა ამგვარად, მესამე პირში, თხრობითი სახით გადმოცემისას, როგორც წესი, იკარგება მოწმის ჩვენების ზუსტი შინაარსი. ამასთან, შეუძლებელია გაარკვიო რამდენად სრულად გადმოსცემს მოსამართლე ჩვენების შინაარსს ან გადმოსცემს თუ არა პროცესზე გამოკვლეულ ყველა მტკიცებულებას, მით უფრო, რომ ამ გადმოცემისას, არსად არაა მითითება სხდომის ოქმის აუდიოჩანაწერზე, კონკრეტული დროის მითითებით. ამგვარი მითითება, შესაძლებელს გახდიდა, მხარეს მონათხრობიდან საჭირო აღვლინებოდა გადაემჩნებინა. განაჩენის ამგვარად სტრუქტურირების უარყოფითი მხარე არის ასევე ის, რომ მხარისათვის რთულია მიხედვით რატომ ყველა მოსამართლე ამა თუ იმ ჩვენებას ან რატომ გადმოსცემს რომელიმე დოკუმენტური მტკიცებულების შინაარსს. ამასთან, მოსამართლე, იმავდროულად, არ აკეთებს რაიმე შეჯამებას/დასკვნას თუ რა დაადგინა ამ მტკიცებულებით, ან რატომაც საჭირო, ვთქვათ, მოწმის ჩვენების დიდი ნაწილის ციტირება, მაშინ, როდესაც ბრალდებასთან დაკავშირებული და ჩვენებაში გადმოცემული კონკრეტული ინფორმაცია გაცილებით მცირეა. განაჩენის ამგვარად სტრუქტურირების პირობებში იქმნება შთაბეჭდილება, რომ მოსამართლემ ბევრი იმუშავა და საქმეში წარმოდგენილია ბრალდების მხარის ბევრი მტკიცებულება. სინამდვილეში კი ამ განაჩენის მხოლოდ მცირე ნაწილი ეთმობა მოსამართლის ინდივიდუალურ მსჯელობას და ე.წ. „დასაბუთებას“.

135 Rowe and Davis v. The United Kingdom N28901/95 ECHR 16/02/2000

136 მათ შორის, Mirilashvili v Russia N6293/04 ECHR 11/12/2008

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, ნატალია ილიჩოვას და ივერი მელაშვილის გახმაურებულ საქმეზე (ე.წ. კარტოგრაფების საქმე),¹³⁷ ფორმალურ (საპროცესო) საფუძველზე მსჯელობისას გამოყენებულია წინადადება, რომელიც შედგება 17 სტრიქონისაგან (გვ.8); ასევე, სასამართლო აბსტრაქტულად მიუთითებს პატიმრობის არგამოყენების შემთხვევაში საფრთხეების გამაძლიერებელ შემდეგ ფაქტორებზე: „...შესაძლო სხვადასხვა ინტერესი, დაუდგენელი გარემოება, არაჯანსაღი ინტერესის წარმოშობის რეალურობა..“ (გვ. 10). ის არ აკონკრეტებს, თუ რა იგულისხმება ამ გარემოებებსა და ინტერესებში და რატომაა მათი წარმოშობა რეალური. ასევე, განჩინების არც ერთ მსჯელობას არა აქვს რაიმე საერთო კონკრეტულ ბრალდებულთან. უფრო მეტიც, განჩინება საერთოდ არ მსჯელობს თითოეულ ბრალდებულზე, არამედ თავის შემატყბვებელ დასკვნებს მიაკუთვნებს ორივე ბრალდებულს ყოველგვარი გარემოების იდენტიფიცირების გარეშე. მოსამართლე ასკვნის, რომ ორივე ბრალდებულის შემთხვევაში არსებობს მიმალვისა და მტკიცებულებების განადგურების რისკი. იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ეს განჩინება კოლექტიურად იხილავს 2 ბრალდებულს, რომელთა მიმართ, წესით, ცალ-ცალკე და ინდივიდუალურად უნდა შეფასებულიყო აღკვეთის გამოყენების ყველა საფუძველი.

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, განჩინება უბრალოდ ჩამოთვლის საქმეში არსებულ მტკიცებულებებს და ამ ჩამონათვალზე დაყრდნობით ასკვნის, რომ არსებობს აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების ფორმალური საფუძველი. ბრალდების მხარის მტკიცებულებების შეფასება (გვ.8-10) შინაარსობრივად უფრო ვარაუდების ერთობლიობაა, ვიდრე დეტალური ანალიზის საფუძველზე გაკეთებული დასკვნებისა. ის ასახავს მოსამართლის სუბიექტურ განწყობას, რაც არ ემყარება ობიექტური მონაცემების კეთილსინდისიერ და გონივრულ შეფასებას (გვ. 7). ეს ეწინააღმდეგება საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ პირის თავისუფლებაში ჩარევასთან დაკავშირებით დადგენილ სტანდარტებს.¹³⁸

პირველი ინსტანციის სასამართლოს განჩინებიდან დაცვის მხარის არგუმენტების მოკლე შინაარსიც კი არ ირკვევა. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაში მოკლედ არის აღწერილი ივერი მელაშვილის ადვოკატის პოზიცია (გვ. 2-3), საიდანაც ჩანს, რომ მას პირველი ინსტანციის სასამართლოში წარდგენილი ჰქონდა მნიშვნელოვანი არგუმენტები და მტკიცებულებები (მაგ., ბრალდებულთა თანამშრომლობა გამოძიებასთან; მტკიცებულებათა განადგურების შეუძლებლობა, რადგანაც ყველა მტკიცებულება ამოღებული იყო; მოწმეებზე გავლენის მოხდენის შეუძლებლობა მათი სამსახურებრივი და სოციალური სტატუსის გამო და ა.შ.), რომლებიც სასამართლოს უნდა შეეფასებინა. აღსანიშნავია, რომ ნატალია ილიჩოვას ადვოკატის არგუმენტები არც სააპელაციო სასამართლოს განჩინებიდან ირკვევა.

¹³⁷ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით კურტანიძის 2020 წლის 8 ოქტომბრის №10ა/4258 (სსკ-ის 308-ე მუხლის პირველი ნაწილი, საქართველოს საწინააღმდეგო მოქმედება მიმართული საქართველოს ტერიტორიიდან მისი ნაწილის გამოყოფისაკენ) და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლე პაატა სილაგაძის 2020 წლის 13 ოქტომბრის №1გ/1692-20 გადაწყვეტილებები სისხლის სამართლის საქმეზე (ნატალია ილიჩოვას და ივერი მელაშვილის ბრალდება, ე.წ. „კარტოგრაფების“).

¹³⁸ შეადარე: საკონსტიტუციო სასამართლოს 2009 წლის 6 აპრილის №2/1/415 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს სახალხო დამცველი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-21.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს განჩინება, ფაქტობრივად, პროკურატურის მოთხოვნის გამართლებას ეძღვნება. იმავდროულად, გაუგებარია, რა კონკრეტულ არგუმენტებს ეყრდნობოდა პროკურატურის პოზიცია ან რა კონტრარგუმენტები წარმოადგინა მან დაცვის მხარის არგუმენტებთან დაკავშირებით. სასამართლო ისე იზიარებს ბრალდების მხარის მოთხოვნას, რომ არ ახორციელებს მნიშვნელოვანი დეტალების აღწერასა და კრიტიკულ ანალიზს. მაგალითად, გაურკვეველია, თუ კონკრეტულად რას ეყრდნობა შეფასება, რომ „პროკურორმა ახსნა გამოძების მიმდინარეობაში ბრალდებულთა ჩარევის ხელმისაწვდომობა და რისკფაქტორების შეურყევლობა, შეუქცევლობა და სიჭარბე, დასაბუთებულად წარმოადგინა რელევანტური და საკმარისი არგუმენტები (გვ. 9-10)“.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, განჩინებაში მოხმობილია საკონსტიტუციო სასამართლოს განმარტება და ასევე სტარსბურგის ერთ-ერთი პრეცედენტული გადაწყვეტილება, თუმცა არარელევანტურად, ვინაიდან თავად განსახილველი განჩინების მთელი შინაარსი ეწინააღმდეგება სტარსბურგის მითითებულ გადაწყვეტილებას. კერძოდ, განჩინებაში ციტირებულია 1990 წლის საქმე ფოქსი, კემპბელი და ჰარტლი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ (Fox, Campbell and Hartley v. UK)¹³⁹, რომელიც პრეცედენტული მნიშვნელობისაა და ამ საქმეში სტარსბურგის სასამართლოს მიერ პირველად განისაზღვრა „გონივრული ეჭვის“ კონცეფცია. გონივრული ეჭვი გულისხმობს ფაქტების ან ინფორმაციის არსებობას, რომლებიც დაარწმუნებდა ობიექტურ დამკვირვებელს, რომ პირს შესაძლოა, ჩაედინა სამართალდარღვევა. ხოლო ის, თუ რა შეიძლება ჩაითვალოს „გონივრულად“, დამოკიდებულია ყველა შესაბამის გარემოებაზე. ზემოხსენებულ საქმეში სასამართლომ დაადგინა დარღვევა. ე.წ. კარტოგრაფების საქმეზე სასამართლო უბრალოდ ციტირებს სტარსბურგის სასამართლოს, თუმცა საკუთარ მსჯელობაში არ უთითებს არც ერთ გარემოებას (გარდა ზოგადი დაშვებებისა და ვარაუდებისა), რაც დაარწმუნებდა ობიექტურ დამკვირვებელს აღკვეთის ღონისძიების გამოყენების ფაქტობრივი და ფორმალური საფუძვლების არსებობაში.

მართალია, გადაწყვეტილებაში მოცემულია საპროცესო კანონმდებლობის ნორმათა ციტირება, თუმცა ამ ნორმათა მხოლოდ ციტირება არ აქცევს გადაწყვეტილებას დასაბუთებულად.

მაგალითი 11

ფაქტობრივი დასაბუთების კუთხით, ანა დოლიძის და დიმიტრი გვრიტიშვილის გახმაურებულ დავაში¹⁴⁰ მოპასუხის გამონათქვამით გავრცელებული ინფორმაციის სინამდვილე არ დადასტურდა. მიუხედავად ამისა, სასამართლო ასკვნის, რომ მოპასუხეს არც არსებითად მცდარი ფაქტი გაუვრცელებია და არც აშკარა და უხეშ დაუდევრობას ჰქონია ადგილი (3.2.2). ის მიუთითებს ერთ-ერთ აპლიკაციაში

139 Fox, Campbell and Hartley v. the UK N12244/86 N12245/86 N12383/86 ECHR 30/08/1990

140 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მაია გიგაურის 2018 წლის 2 ოქტომბრის №2/14643-18 და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების გენადი მაკარიძის, ამირან ძაბუნაძის, გელა ქირიას 2019 წლის 30 დეკემბრის №28/7995-18 გადაწყვეტილებები სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პატივისა და ღირსების შემლახავი ინფორმაციის უარყოფა მასობრივი ინფორმაციის საშუალებით, ანა დოლიძის და დიმიტრი გვრიტიშვილის დავა).

მოსარჩელის მიერ გაკეთებულ ჩანაწერზე, სადაც აღნიშნულია ორგანიზაციის სახელწოდება, შემდეგ მითითებულია „სამხრეთ ოსეთი/მოსკოვი, რუსეთი“, თანამდებობა და საქმიანობის შინაარსი. ეს ჩანაწერი საშუალო ინტელექტუალური შესაძლებლობის ადამიანს, მით უმეტეს მოპასუხეს, რომელიც მოქმედი მოსამართლეა და შესაბამისი კვალიფიკაცია უნდა ჰქონდეს, ვერ მისცემდა მყარი დასკვნის გაკეთების საფუძველს, რომ მოპასუხე იმყოფებოდა რუსეთში, რუსეთის ინტერესებში და საქართველოს საზიანოდ მოქმედებდა; უფრო მეტიც, მოპასუხეს შეეძლო დაეზუსტებინა მოსარჩელის (ანა დოლიძის) რუსეთში მოგზაურობასთან ან აპლიკაციაში მითითებული ნებისმიერ სხვა საექვო საკითხთან დაკავშირებული კითხვები მისივე კოლეგასთან – ანა დოლიძესთან. ნაცვლად ამისა, ინფორმაცია, უფრო სწორედ მისი (ანა დოლიძის) მოპასუხის ინტერესებზე მორგებული ვერსია, ყოველგვარი გადამოწმების გარეშე, მიეწოდა საზოგადოებას ტელევიზიის საშუალებით. ამდენად, მინიმუმ, სახეზეა აშკარა და უხეში დაუდევრობა.¹⁴¹

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, როგორც პირველი, ისე მეორე ინსტანციის სასამართლოები უთითებენ ეროვნულ და საერთაშორისო სამართალზე, მათ შორის სპეციფიკურად – ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალზე, თუმცა, რიგ შემთხვევებში, ეს მითითება არარელევანტური, ხოლო რიგ შემთხვევებში – არასაკმარისი. არარელევანტურობის კუთხით აღსანიშნავია:

- თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ კონსტიტუციის მე-19, 24-ე და 42-ე მუხლებზე მითითება (სავარაუდოდ, ძველი რედაქცია გამოყენებული), სააპელაციო სასამართლომ კი ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებები მხოლოდ იმის აღსანიშნავად მოიშველია, რომ გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვა აუცილებელი უნდა იყოს დემოკრატიულ საზოგადოებაში.
- როდესაც თბილისის საქალაქო სასამართლო საუბრობს „ბალანსის“ დაცვის აუცილებლობაზე გამოხატვის თავისუფლებასა და რეპუტაციას შორის,¹⁴² იგი ამ ორ სიკეთეს არ აანალიზებს კონსტიტუციის ქრილში. ეს სიცარიელე ნიშანდობლივია რეპუტაციის დაცვასთან კავშირში – გადაწყვეტილებიდან არ გამომდინა-

141 გადაწყვეტილების მიხედვით, მოპასუხემ მოსარჩელესთან დაკავშირებით გაავრცელა შემდეგი ინფორმაცია (3.1.5):

1) მოსარჩელე იმყოფებოდა მოსკოვში და სამხრეთ ოსეთის ტერიტორიაზე, რასაც ადასტურებს მის მიერ შევსებული დოკუმენტი; 2) ის სამაჩაბლოს თვლის სამხრეთ ოსეთად, რადგანაც დოკუმენტში ამ სახელწოდებას მიუთითებს; 3) სამხრეთ ოსეთში მოსარჩელე ავრცელებდა მონაცემებს ჰოლანდიაში რეგისტრირებული რუსული ორგანიზაციისათვის. მოსარჩელე წარმოჩინდა რუსეთთან დაკავშირებულ, რუსულ ორგანიზაციაზე მომუშავე პირად, რომელიც აღიარებს სამხრეთ ოსეთს და რომელმაც შეავრცოა საქართველოსათვის დამაზიანებელი ინფორმაცია ოკუპირებულ ტერიტორიაზე. გადაწყვეტილებიდან ირკვევა შემდეგი გარემოებები (3.1.6.; 3.1.7): 1) მოსარჩელე იყო ჰოლანდიური ორგანიზაციის კონტრაქტორი; 2) ეს ორგანიზაცია ახორციელებდა რუსეთის მიერ ადამიანის უფლებათა დარღვევების შესწავლასა და მათზე რეაგირებას; 3) მოსარჩელე ახორციელებდა ადამიანის უფლებათა დარღვევების შესწავლას, რაც სამართლებრივ სახელმწიფოში ანტისახელმწიფოებრივ საქმიანობად ვერ ჩაითვლება; 4) მოსარჩელე არ იმყოფებოდა მოსკოვში და არც მისი ე.წ. სამხრეთ ოსეთის ტერიტორიაზე ყოფნა დასტურდება.

142 თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებაში ვკითხულობთ: „სასამართლო ადასტურებს, რომ აუცილებელია დაცულ იქნას ბალანსი ერთი მხრივ სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლებას და მეორეს მხრივ პატივის, ღირსების და საქმიანი რეპუტაციის დაცვის უფლებას შორის, მაგრამ მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელემ ვერ დაადასტურა მის მიმართ ცილისწამების არსებობის ფაქტი. სასამართლომ ვერ გაიზიარა მოსარჩელის პოზიცია, რომ მოპასუხემ არსებითად მცდარი ფაქტი გაავრცელა და რომ მისი სიმცდარე მოპასუხისათვის ცნობილი იყო წინასწარ. სასამართლომ ასევე დაადგინა, რომ მოპასუხის მიერ გავრცელებული ინფორმაცია ვერ იქნება მოსარჩელისთვის ზიანის მიმყენებელი, რამდენადაც განცხადებები არ შეფასდა მისი მხრიდან მცდარ ინფორმაციად.“

რეობს მოიაზრებს თუ არა პირის რეპუტაციას კონსტიტუციით დაცულ სიკეთედ და თუ კი, რა შინაარსით. ეს საკითხი ნიშანდობლივია იმ კუთხითაც, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებიდან ერთმნიშვნელოვნად არ გამომდინარეობს სასამართლო „მიჰყვება“ ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოს მეთოდოლოგიურად იმაში, რომ ის „კლასიკურად“ იხილავს დავას პროპორციულობის პრინციპის გათვალისწინებით, რა დროსაც მე-8 მუხლი გამოყენებას არ ექვემდებარება, თუ იყენებს ე.წ. „უფლებების დაბალანსების“ („balancing of rights“) ტექსტს, რა დროსაც უნდა დადასტუდეს სერიოზულობის ზღვარის („threshold of seriousness“) არსებობა. სავარაუდოა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიდგომა შინაარსობრივად ამ უკანასკნელს უნდა გულისხმობდეს,¹⁴³ თუმცა „სერიოზულობის ზღვარის“ არსებობის შესახებ სასამართლო დუმს. ამასთან, „უფლებების დაბალანსების“ კუთხით, მოსამართლეს არ შეუფასებია მოპასუხის განცხადება მისი პროფესიული უნარ-ჩვევების გათვალისწინებით, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის 10.2 მუხლით გათვალისწინებული „ვალდებულებებისა და პასუხისმგებლობების“ კონტექსტში.

მაგალითი 12

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, გიორგი რურუას გახმაურებულ საქმეზე¹⁴⁴ სასამართლომ არ უპასუხა დაცვის მხარის შემდეგ არგუმენტებს:

- როგორც დასკვნით სიტყვაში დაცვის მხარემ (გვ. 9) განაცხადა, პოლიციის თანამშრომელთა ჩვენებები წინააღმდეგობაშია ერთმანეთთან იმ საკითხთან დაკავშირებით, თუ სად იმყოფებოდა როლანდ მესხი და სად მიიღო მან პატაკი. კერძოდ, ის იმყოფებოდა რუსთაველზე, თუ მის სამსახურში. დაცვის მხარე აქედან გამომდინარე მიუთითებს, რომ სინამდვილეში ჩხრეკის ჩასატარებლად არავითარი ოპერატიული ინფორმაცია არ არსებობდა და ეს მოგონილი იქნა პოლიციის თანამშრომლების მიერ. სასამართლოს ეს არგუმენტი საერთოდ არ განუხილავს და არ უპასუხია. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ასევე პრობლემურია სასამართლოს შემდეგი მითითება: „მოწმეთა ჩვენებებში არ შეინიშნება რაიმე არსებითი წინააღმდეგობა საქმის გარემოებებთან მიმართებით, რის გამოც საფუძველს მოკლებულია, ვივარაუდოთ, რომ ისინი ცრუობენ, მით უფრო, რომ საწინააღმდეგოს მტკიცებისთვის რაიმე ლოგიკური მიზეზი არ არსებობს“.
- დასკვნით სიტყვაში (გვ. 10) დაცვის მხარე მიუთითებს დროის უჩვეულო მცირე მონაკვეთზე (1 წუთზე), რომლის განმავლობაშიც მოხდა გიორგი რურუას ჩხრეკის შესახებ დადგენილების შევსება, ამ დადგენილების ბრალდებულისთვის გაცნობა და შემდეგ ჩხრეკის დაწყება. სასამართლოს დაცვის მხარის ამ არგუმენტისთვის არ უპასუხია.

¹⁴³ აღნიშნულის საფუძველს იძლევა სასამართლოს შემდეგი მითითება: „სასამართლო ეთანხმება მოდავე მხარეებს, რომ რუსეთ-საქართველოს ომი და რუსეთის მხრიდან გავრცელებული აგრესია არის საყოველთაოდ ცნობილი ფაქტი და რომ რუსეთთან კავშირში მყოფი ქართველი ადამიანები განიხილებიან უარყოფით კონტექსტში.“

¹⁴⁴ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ვალერიან ბუგაიშვილის 2020 წლის 30 ივლისის №1/308-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტები -ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა, შენახვა, ტარება, დამზადება, გასაღება; 381-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების შეუსრულებლობა ანდა მისი შესრულებისათვის ხელის შეშლა, გიორგი რურუას ბრალდება).

- დაცვის მხარის მტკიცებით, ამოღებულ საგნებზე ბიოლოგიური ანაწმენდები ამოღებული იქნა საპროცესო კანონმდებლობის დარღვევით (იხ. დაცვის დასკვნითი სიტყვა, გვ. 19). აღნიშნულ მოსაზრებას დაცვის მხარეს საკმაოდ ვრცლად ასაბუთებს საკუთარ დასკვნით სიტყვაში. დაცვის მხარემ ასევე მიუთითა გარემოებებზე, რომელთა გამო არ გამოირიცხება ნივთმტკიცებების პაკეტების გახსნის და მათი მანიპულირების შესაძლებლობა. არცერთი ეს საკითხი სასამართლოს განაჩენში არ განუხილავს.
- პრობლემაურია ასევე ის, რომ არ მომხდარა ჩხრეკის ტექნიკური საშუალებებით დაფიქსირება, მიუხედავად იმისა, რომ პოლიციის ბევრი თანამშრომელი ესწრებოდა ჩხრეკას, ეჭვს იწვევს ასევე ის, რომ საპატრულო პოლიციის კამერები ან არ მუშაობდა ან პოლიციის მუშაკებს მათი გამოყენება „დაავიწყდათ“. სასამართლოს აღნიშნულ საკითხებზეც არ უმსჯელია.

სასამართლომ შეზღუდა დაცვის მხარე მოეპოვებინა საქმის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე მტკიცებულება. კერძოდ, განაჩენის მიხედვით, გიორგი რურუა სადავოდ ხდიდა მისი ჩხრეკისას ცეცხლსასროლი იარაღის ამოღების ფაქტს, მიუთითებდა რომ მისი ჩხრეკა ჩატარდა პოლიციის სამმართველოს შენობაში და არა დაკავების ადგილას და რომ მას ცეცხლსასროლი იარაღი „ჩაუდეს“. მანვე სასამართლო სხდომაზე განმარტა, რომ გიგა დარსაველიძე, რომელმაც შეადგინა ჩხრეკის ოქმი, შემთხვევის ადგილას ვაკის სასაფლაოს ტერიტორიაზე არ უნახავს და რომ გიგა დარსაველიძე მხოლოდ სასამართლო პროცესზე, ჩვენების მიცემის დროს ნახა. იმ გარემოების გადასამოწმებლად, იმყოფებოდა თუ არა გიგა დარსაველიძე ჩხრეკის ჩატარების ადგილას, დაცვის მხარემ ითხოვა გიგა დარსაველიძის მობილური ტელეფონის ანძების დეტალური ნუსხის გამოთხოვა. სასამართლომ აღნიშნული შუამდგომლობა არ დააკმაყოფილა იმ საფუძველით, რომ ჩხრეკის ოქმი დაცვის მხარეს გადაცემული ჰქონდა გამოძიების დაწყების დღიდან. ამასთან, გიგა დარსაველიძის მიერ იყო შედგენილი სხვა საპროცესო დოკუმენტები, მათ შორის გიორგი რურუას გამოკითხვის ოქმი და დაცვის მხარეს უფლება ჰქონდა საქმის არსებითი განხილვის სხდომამდე გამოეთხოვა გიგა დარსაველიძის მობილური ტელეფონის ანძების დეტალური ნუსხა.¹⁴⁵ მოცემულ შემთხვევაში, მართალია, გიგა დარსაველიძის მიერ გარდა ჩხრეკის ოქმისა, შედგენილი იყო სხვადასხვა საგამოძიებო და საპროცესო მოქმედებების ამსახველი ოქმები და ამ დოკუმენტების შინაარსი დაცვის მხარისათვის ცნობილი უნდა ყოფილიყო საქმის არსებითი განხილვის სხდომამდე, თუმცა, იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ გიორგი რურუა ხელს არ აწერდა საგამოძიებო და საპროცესო მოქმედების ოქმებს, მიუთითებდა საგამოძიებო ორგანოების მიერ მტკიცებულებების ფალსიფიკაციის ფაქტზე და იმაზე, რომ მან გიგა დარსაველიძე პირველად ნახა სასამართლო სხდომაზე. მოთხოვნილი ინფორმაცია მნიშვნელოვან მტკიცებულებას წარმოადგენდა პოლიციელების მიერ სასამართლოსათვის მიცემული ჩვენებების სიმართლის გადამოწმების და გიორგი რურუას განმარტებების სიმართლის გარკვევის თვალსაზრისით. მით უფრო, რომ მოცემულ საქმეში ბრალდებული სადავოდ ხდიდა ცეცხლსასროლი

¹⁴⁵ იქვე, გვ. 64

იარაღის თან ქონის ფაქტს და ბრალდება ამ ნაწილში ძირითადად მხოლოდ პოლიციის თანამშრომელთა ჩვენებებს ეფუძნებოდა.¹⁴⁶

განაჩენი არ შეიცავს დასაბუთებას იმის თაობაზე, თუ რატომ აღმოჩნდა ავტომანქანების საცობი და გზის გადაკეტვა ხელშემშლელი ფაქტორი დაკავების ადგილზე დაკავების ოქმის შედგენისათვის, მაშინ როდესაც პოლიციის თანამშრომლებმა იმავე ადგილას და იმავე გარემოებებში მოახერხეს, გიორგი რურუს პირადი ჩხრეკის ჩატარება და ჩხრეკის ოქმის შედგენა. ამასთან, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს ის გარემოებაც, რომ დაკავების ოქმის მიხედვით, გიორგი რურუ დაკავებული იქნა პირადი ჩხრეკის დასრულებისთანავე, ანუ მას შემდეგ, რაც იგი პირადი ჩხრეკის ჩატარების მიზნით მოთავსდა ავტომანქანაში. შესაბამისად, დაკავების ოქმში მითითებული მიზეზი, რომ დაკავების ადგილას მოგროვილი ხალხი და, მათ შორის, გიორგი რურუს ნაცნობების შესაძლო ყოფნა წარმოადგენდა ოქმის შევსებისათვის საფრთხეს, არარეალურია, რადგან – გიორგი რურუ და დაკავების ოქმის შემდგენი პირიც ამ დროს უნდა ყოფილიყვნენ ავტომანქანაში და ავტომანქანის გარეთ მყოფ პირებს შეუძლებელია სცოდნოდან ავტომანქანაში მიმდინარე მოქმედებების თაობაზე.¹⁴⁷

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, მიუხედავად საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებისა,¹⁴⁸ გიორგი რურუს მიმართ გამოტანილი განაჩენი ეფუძნება ოპერატიული ინფორმაციის საფუძველზე ჩატარებული ჩხრეკის შედეგად ამოღებულ ნივთიერ მტკიცებულებას და ამ ნივთიერი მტკიცებულების გიორგი რურუს მიერ ფლობის ფაქტი დასტურდება მხოლოდ იმ პოლიციელთა ჩვენებებით, რომლებიც იმ ორგანოს წარმომადგენლები იყვნენ, რომლებმაც გიორგი რურუს წინააღმდეგ გამოძიება დაიწყო, აწარმოეს სისხლის სამართლის საქმე და, შესაძლოა, დაინტერესებული ყოფილიყვნენ საქმის შედეგით.

146 საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის მე-7 ნაწილის შირაარსიდან გამომდინარე ბრალდებულს უფლება აქვს დამოუკიდებლად ან ადვოკატის მეშვეობით მოიპოვოს მტკიცებულება, გამოითხოვოს მტკიცებულება, რომელიც საჭიროა ბრალდების უარსაყოფად ან პასუხისმგებლობის შესამსუბუქებლად. მითითებული კოდექსის 239-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, კი საქმის არსებითი განხილვის დროს დამატებითი მტკიცებულების წარდგენის შემთხვევაში სასამართლო მხარის შუამდგომლობით იხილავს მისი დასაშვებობის საკითხს და არკვევს საქმის არსებით განხილვამდე მტკიცებულების წარუდგენლობის მიზეზს, რის საფუძველზედაც იღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე მტკიცებულების დაშვება-არდაშვების თაობაზე.

147 განაჩენის მიხედვით, გიორგი რურუ დაკავებული იქნა ვაკის სასაფლაოს მიმდებარე ტერიტორიაზე 2019 წლის 18 ნოემბერს, 13:15 საათზე. „დაკავების ოქმი შედგენილია გიგა დარსაველიძის მიერ, რომელიც ოქმში უთითებს, რომ გიორგი რურუს დაკავება მოხდა მისი პირადი ჩხრეკის დამთავრებისთანავე, მშვიდ წყნარ ვითარებაში, წინააღმდეგობის გაწევის გარეშე. ასევე გამომძიებელი გიგა დარსაველიძე აღნიშნავს, რომ დაკავების ოქმი შედგენილი არ იქნა დაკავების ადგილზე, ვინაიდან საავტომობილო გზაზე ტრანსპორტის ხშირი მოძრაობის გამო შეიქმნა საცობი, მოგროვდა ხალხი, მათ შორის შესაძლოა ყოფილიყვნენ დაკავებულის ნაცნობები და არსებობდა ოქმის შედგენისათვის ხელის შეშლის რეალური საფრთხე“. დაკავების ოქმისგან განსხვავებით, გიორგი რურუს პირადი ჩხრეკის ოქმი შედგენილი იქნა ჩხრეკის ჩატარების ადგილას, ქ. თბილისში, ვაკის სასაფლაოს მიმდებარე ტერიტორიაზე. მონმე გიგა დარსაველიძის განმარტებით, ქუჩაში გიორგი რურუს პირადი ჩხრეკა გავრძელდა ერთ ნუთამდე, შემდეგ კი, საავტომობილო გზაზე შექმნილი საცობის, ხმაურისა და გზის გადაკეტვის გამო, ქუჩაში ჩხრეკის ჩატარება მიზანშეწონილი არ იყო, გიორგი რურუს ჩრეკა გავრძელდა იქვე მდგომ შავი ფერის „შკოდას“ ავტომანქანაში, რა დროსაც, ასევე იმავე ავტომანქანაში, შედგენილი იქნა ჩხრეკის ოქმიც.

148 საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბერს მიღებული №2/2/1276 გადაწყვეტილების თანახმად (გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ), არაკონსტიტუციურად იქნეს ცნობილი: ა) საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილის მე-2 წინადადების ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც უშვებს ჩხრეკის შედეგად ამოღებული უკანონო ნივთის მტკიცებულებად გამოყენების შესაძლებლობას, იმ პირობებში, როდესაც ამოღებული ნივთის ბრალდებულის მფლობელობაში ყოფნა დასტურდება მხოლოდ სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლების ჩვენებებით და ამავე დროს, სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლებს შეეძლოთ, თუმცა არ მიიღეს სათანადო ზომები ჩხრეკის სანდოობის დამადასტურებელი ნეიტრალური მტკიცებულებების მოსაპოვებლად, საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-7 პუნქტთან მიმართებით. ბ) საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილის მე-2 წინადადების ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც ითვალისწინებს გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისას სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის იმ ჩვენების მტკიცებულებად გამოყენებას, რომელიც ეფუძნება ოპერატიული წყაროს („კონფიდენტი“, „ინფორმანტი“) ან ანონიმური პირის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას, საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-7 პუნქტთან მიმართებით.

არარელევანტურია მოსამართლის მიერ ევროსასამართლოს პრაქტიკის გამოყენება:

- მოსამართლის მითითება (გვ. 55) ევროსასამართლოს გადაწყვეტილებაზე (რომელიც როგორც ჩანს შაბლონურად ხდება) Barbera, Messegué, Jabardo V. Spain, განაცხადი no. 10590/93, პუნქტი 68, რომ მტკიცებულებათა შეფასება არის ეროვნული სასამართლოების პრეროგატივა და მტკიცებულებების შეფასებას ეროვნული სასამართლო უნდა ახდენდეს, არ საჭიროებს საერთაშორისო სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის დამოწმებას ყოველ ჯერზე.
- სსკ-ის. 381-ე მუხლით მსჯავრდებასთან დაკავშირებით, სასამართლომ მიუთითა ევროპის სასამართლოს პრაქტიკაზე, რომლის თანახმად, პირისგან ბიოლოგიური ნიმუშების იძულებით აღება არ წარმოადგენს თვითინკრიმინაციისგან დაცვის პრივილეგიის დარღვევას. ამის მიუხედავად, კონკრეტული გადაწყვეტილება სასამართლოს მიერ არ არის მითითებული. მითითებულია მხოლოდ ევროსასამართლოს პრაქტიკაზე ზოგადად (გვ. 68). ვეთანხებით სასამართლოს მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკის მიხედვით თვითმამხილებელი ჩვენებების მიცემისგან დაცვა არ ვრცელდება სისხლის სამართალწარმოების პროცესში ისეთი მასალების გამოყენებაზე, რომლებიც მოპოვებული იყო ბრალდებულისაგან მისი ნების წინააღმდეგ იძულებითი ღონისძიებების განხორციელების უფლებამოსილების გამოყენების გზით (მაგალითად: შესაბამისი ორდერის საფუძველზე მოძიებული დოკუმენტები, სუნთქვის, სისხლის ან შარდის ნიმუშები, ან სხეულის ქსოვილის ნიმუშები დნმ ანალიზის ჩატარების მიზნით); თუმცა, მოცემულ შემთხვევაში, საქმე გვაქვს არა იძულებითი გზით მოპოვებულ მტკიცებულებასთან, არამედ ბრალდებული პირისათვის იძულებითი წესით აღსასრულებელი სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეშლისათვის პირისათვის სისხლის სამართლებრივი მსჯავრდების დაკისრებასთან.

მაგალითი 13

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, მამუკა ახვლედიანის გახმაურებულ საქმეზე, გადაწყვეტილებაში ჩამოთვლილია ფაქტობრივი გარემოებები და მტკიცებულებები, რასაც ეყდნობა სასამართლო,¹⁴⁹ მაგრამ ვერ ვხვდებით მათ კრიტიკულ ანალიზსა და შეფასებას. მაგალითად, გაურკვეველია, თუ რამდენად ქმნიდა მითითებული გარემოებები იმის მყარ საფუძველს, რომ მოსარჩელის თანამდებობიდან გათავისუფლება იყო გამოსადეგი, აუცილებელი და პროპორციული ღონისძიება იმ გადაცდომებისათვის, რასაც მას ედავებოდნენ. ასევე, სააპელაციო სასამართლოს განჩინებიდან ირკვევა, რომ მოსარჩელე აპელირებდა იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ზოგიერთი წევრის მიკერძოებულობაზე, რადგანაც მათ წინასწარ ჰქონდათ გამოხატული უარყოფითი დამოკიდებულება მისი განცხადებების

149 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით წერეთელის 2016 წლის 28 სექტემბრის, №3/2222-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციულ სამართლის საქმეზე (მამუკა ახვლედიანის, სასამართლოს და კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლება), გვ.2-4.

მიმართ.¹⁵⁰ პირველმა ინსტანციამ ეს მნიშვნელოვანი გარემოება საერთოდ ყურადღების მიღმა დატოვა.

იმ მტკიცებულებათა ჩამონათვალში, რომელსაც ეყრდნობა სასამართლო, მითითებულია მხარეთა ახსნა-განმარტება.¹⁵¹ თუმცა, გადაწყვეტილების შინაარსიდან შეუძლებელია იმის გარკვევა, თუ რაში მდგომარეობდა მათ მიერ წარმოდგენილი მნიშვნელოვანი არგუმენტებისა თუ კონტრარგუმენტების შინაარსი. პირიდაპირ მხოლოდ ის ირკვევა, რომ შეფასდა მოსარჩელის წარმომადგენლის პოზიცია „საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა დისციპლინური პასუხისმგებლობისა და დისციპლინური სამართალწარმოების შესახებ“ კანონის 55-ე მუხლის ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით.¹⁵² ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილებიდან არ ჩანს, რომ მოსამართლემ მხარეების მიერ წარმოდგენილი ყველა არსებითი არგუმენტი განიხილა და შეაფასა.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ამავე საქმეზე მიღებულ გადაწყვეტილებაში კითხვებს აჩენს ის ნაწილი, სადაც სასამართლო უარს აცხადებს სადავო აქტის მიზანშეწონილობის შეფასებაზე.¹⁵³ ბუნდოვანია, თუ რას გულისხმობს სასამართლო **მიზანშეწონილობის** შემოწმებაში და ხომ არ აიგივებს ამას **თანაზომიერების** შემოწმებასთან, რის შთაბეჭდილებასაც გადაწყვეტილების შინაარსი ქმნის. ეს ძალიან მნიშვნელოვანი საკითხია, რადგანაც სასამართლოს მიერ თანაზომიერების პრინციპის გამოყენებაზე უარის თქმა სამართლებრივი სახელმწიფოს კონსტიტუციური პრინციპის დარღვევის ტოლფასია.

სასამართლო არ ითვალისწინებს სახელმწიფო თანამდებობის დაკავების ძირითადი უფლების¹⁵⁴ მნიშვნელობას. საკონსტიტუციო სასამართლოს #2/5/595 გადაწყვეტილების (არასრულყოფილი) ციტირება¹⁵⁵ საკმარისი არ არის, მასში მითითებული სტანდარტების გათვალისწინების გარეშე. აღნიშნული უფლება იცავს სამსახურიდან თვითნებური, დაუსაბუთებელი გათავისუფლებისაგან.¹⁵⁶ გათავისუფლების მატერიალური საფუძვლები უნდა შეესაბამებოდეს კონსტიტუციით დადგენილ მოთხოვნებს.¹⁵⁷ პირი უნდა სარგებლობდეს მინიმალური პროცედურული

150 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების მანანა ჩოხელი, გიორგი გოგიაშვილის, ამირან ძაბუნაძის 2017 წლის 31 იანვრის №3ბ/1963-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა, მამუკა ახვლედიანის, სასამართლოს და კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლება), გვ.17.

151 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით წერეთელის 2016 წლის 28 სექტემბრის, №3/2222-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციულ სამართლის საქმეზე (მამუკა ახვლედიანის, სასამართლოს და კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლება), გვ.4.

152 იქვე, გვ.10.

153 იქვე, გვ. 12.

154 საქართველოს კონსტიტუციის იმ დროს მოქმედი რედაქციის 29-ე მუხლი.

155 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით წერეთელის 2016 წლის 28 სექტემბრის, №3/2222-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციულ სამართლის საქმეზე (მამუკა ახვლედიანის, სასამართლოს და კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლება), გვ. 6.

156 საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 4 აგვისტოს #2/5/595 გადაწყვეტილება საქმეზე „ნათია იმნაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-4; საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 23 მაისის გადაწყვეტილება №3/2/574 საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე გიორგი უგულავა საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-19.

157 საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 4 აგვისტოს #2/5/595 გადაწყვეტილება საქმეზე „ნათია

გარანტიებით, რაც აუცილებელი და საკმარისი იქნება თანამდებობიდან დაუსაბუთებელი გათავისუფლების პრევენციისათვის.¹⁵⁸

სასამართლომ გამორიცხა მოსარჩელის შემთხვევაზე „საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა დისციპლინური პასუხისმგებლობისა და დისციპლინური სამართალწარმოების შესახებ“ კანონისა და ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის, ანუ მინიმალური **პროცედურული გარანტიების** გავრცელება.¹⁵⁹ იმ შემთხვევაშიც კი, თუ გავიზიარებთ მიდგომას, რომ სასამართლოს თავმჯდომარის ფუნქციები ორგანიზაციულ-ადმინისტრაციული ხასიათისაა, მასზე ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით გათვალისწინებული პროცედურული გარანტიები მაინც უნდა გავრცელებულიყო. მოსამართლე არ განმარტავს, თუ რატომ არ ჩაითვალა ამ ფუნქციების მქონე თანამდებობის პირის გათავისუფლებაზე გადაწყვეტილების მიღება საბჭოს მიერ **ადმინისტრაციული ფუნქციის** განხორციელებად.¹⁶⁰

სხვა კანონების გამორიცხვის შემდეგ, შეფასების ერთადერთ მასშტაბად დარჩა ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“. სასამართლო აცხადებს, რომ იუსტიციის საბჭოს სხდომა ჩატარდა ამ კანონით დადგენილი წესით.¹⁶¹ ორგანული კანონის 30-ე მუხლის მე-4 პუნქტი და 32-ე მუხლის პირველი პუნქტი სასამართლოს/კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან გათავისუფლების კომპეტენციის დამდგენი ნორმები იყო. ისინი არ განსაზღვრავდნენ სტანდარტებს, რომლებიც უნდა დაეცვა საბჭოს შესაბამისი გადაწყვეტილებების მიღებისას. აქედან გამომდინარე, შეუძლებელი იყო მხოლოდ ორგანული კანონის საფუძველზე იმის გარკვევა, ხომ არ განხორციელდა მოსარჩელის თვითნებური, დაუსაბუთებელი გათავისუფლება.

გათავისუფლების **მატერიალური საფუძვლების** დაცვაში, პირველ რიგში, თანაზომიერების პრინციპი იგულისხმება, რომელიც სამართლებრივი სახელმწიფოს მთავარი მატერიალური განზომილებაა. სასამართლოს არ შეუმოწმებია საბჭოს გადაწყვეტილების თანაზომიერება. საკმარისი არ არის კანონმდებლობის ფორმალური მოთხოვნების დაცვის შემოწმება.¹⁶² არც ერთი ორგანო, მათ შორის კოლეგიური,¹⁶³ არ არის გათავისუფლებული ამ პრინციპის მოთხოვნათა შესრულებისაგან.

იმნაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-5.

158 საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 4 აგვისტოს #2/5/595 გადაწყვეტილება საქმეზე „ნათია იმნაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-5,6.

159 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით წერეთელის 2016 წლის 28 სექტემბრის, №3/2222-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციულ სამართლის საქმეზე (მამუკა ახვლედიანის, სასამართლოს და კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლება), გვ.8-11.

160 საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-3 მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტი.

161 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით წერეთელის 2016 წლის 28 სექტემბრის, №3/2222-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციულ სამართლის საქმეზე (მამუკა ახვლედიანის, სასამართლოს და კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლება), გვ.12.

162 იქვე, გვ. 6-7.

163 იქვე, გვ.12.

გადაწყვეტილება ციტირებს საქმეს *Olujic v. Croatia*, მაგრამ არ ახდენს იმავე¹⁶⁴ და სხვა საქმეებზე¹⁶⁵ დადგენილი სტანდარტების მიხედვით იმის გარკვევას, თუ რამდენად ვრცელდებოდა განსახილველ შემთხვევაზე კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის მოქმედება. იმავედროულად, სასამართლო ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმეებზე აპელირებით¹⁶⁶ აცხადებს, რომ კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი არ ირღვევა, როდესაც სასამართლოს მიერ „სამოქალაქო უფლებებისა და მოვალეობების“ დავის განხილვა არ შეესაბამება ამ ნორმის მოთხოვნებს, მაგრამ აღნიშნული სამართალწარმოება ექვემდებარება შემდეგომ სასამართლო კონტროლს, რომელსაც გააჩნია სრული იურისდიქცია და უზრუნველყოფილია მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის გარანტიებით. ამით სასამართლო ირიბად უშვებს, რომ იუსტიციის უმაღლესი საბჭო შეიძლება განხილულ იქნეს სასამართლოდ კონვენციის მიზნებისათვის. ის გარემოება, რომ საბჭოს გადაწყვეტილება სასამართლოში გასაჩივრებას ექვემდებარება, ვერ უზრუნველყოფს მის „საკმარის გადამოწმებას“, რადგანაც სასამართლომ, ფაქტობრივად, გამორიცხა იმ სამართლებრივი მასშტაბების გამოყენება, რომლებიც ადგენდა შემოწმების პროცესუალურ თუ მატერიალურ სტანდარტებს, რითაც გადამოწმებას ფორმალური ხასიათი მიეცა.

მაბალითი 14

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ე.წ. მეტროს მემანქანების გაფიცვის გახმაურებულ საქმეზე¹⁶⁷ გაფიცვის გადადების საკითხთან დაკავშირებით, მოსამართლემ მოიხმო ევროკავშირის სასამართლოს საკამათო გადაწყვეტილების¹⁶⁸ 43-44-ე პუნქტები. ამ გადაწყვეტილების მიხედვით, გაფიცვის უფლება არსებობს, მაგრამ ის შეიძლება გამოყენებულ იქნას მხოლოდ მაშინ, როდესაც ის არაპროპორციულად არ ახდენს გავლენას ბიზნესის წარმოების თავისუფლებაზე,¹⁶⁹ ან მომსახურების განევაზე. ამ გადაწყვეტილებას მალევე მოჰყვა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება¹⁷⁰, რომლის მიხედვით, კოლექტიური მოლაპარაკება განუყოფელი ნაწილია ევროპული კონვენციის მე-11 მუხლისა და რომ გაფიცვის უფლებაში შეიძლება განხორციელდეს ჩარევა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს მკაცრად არის აუცილებელი დემოკრატიულ საზოგადოებაში. განსახილველ შემთხვევაში, სასამართლოს უნდა ემსჯელა გაფიცვის უფლების შეზღუდვის მიზანშეწონილობაზე ზემოაღნიშნული სტანდარტის გათვალისწინე-

164 *Olujic v. Croatia* N22330/05 ECHR 05/02/2009 §32-43.

165 განსაკუთრებით: *Vilho Eskelinen a. O. V. Finland* N63235/00 ECHR 19/04/2007 §61,62.

166 *Oleksandr Volkov v. Ukraine* N21722/11 ECHR 09/01/2013 §123; *Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italy* N43509/08 ECHR 27/09/2011; *Albert and Le Compte v. Belgium* N7299/75; 7496/76 ECHR 10/02/1983 §29; *Tsfayo v. the United Kingdom* N60860/00 ECHR 14/11/2006 §42.

167 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე გიორგი გოგიჩაშვილის 2018 წლის 18 მაისის №2453275-18 და თბილისის საქალაქო სასამართლოს, მოსამართლე გიორგი გოგიჩაშვილის, 2018 წლის 1-ლი მაისის №2425047-18 გადაწყვეტილებები სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ე.წ. „მეტროს მემანქანების გაფიცვა“).

168 საქმე *International Transport Workers' Federation, Finnish Seamen's Union v. Viking Line ABP, OÜ viking Line Eesti*, 11.12.2007, გაკრიტიკებულია არაერთი ავტორის მიერ.

169 უფლება გათვალისწინებული ევროკავშირის ქარტიის მე-16 მუხლით.

170 *Demir and Baykara v Turkey* N34503/97 ECHR 12/11/2008

ბით, ვინაიდან სასამართლოს მიერ მითითებული საფუძვლით (მოსახლეობის მიერ სატრანსპორტო მომსახურების მიღების უწყვეტობისთვის დაბრკოლების შექმნა) გაფიცვის გარკვეული დროით შემოფარგვლა საქმის არსს არ ცვლიდა, ვინაიდან ეს საფრთხე, ბუნებრივია, იარსებებდა 30-დღიანი ვადის გასვლის შემდეგაც.

განმცხადებელიც და მოსამართლეს მსჯელობენ მხოლოდ უფლების შეზღუდვის ლეგიტიმური მიზნის არსებობის დასაბუთებაზე და საერთოდ არ ეხებიან უფლების შეზღუდვის პროპორციულობას. სასამართლოს არ უმსჯელია, რამდენად თანაზომიერია კონსტიტუციური უფლების მსგავსი შეზღუდვა.

სასამართლომ განჩინება მიაქცია დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად, რითაც უზრუნველყო გაფიცვის დაუყოვნებლივ გადადება. განჩინება არ შეიცავს არანაირ დასაბუთებას, თუ რა ნორმებს ან ფაქტობრივ გარემოებებს დაეყრდნო სასამართლო.

იმავე, ე.წ. მეტროს მემანქანეების გაფიცვის საქმეზე მიღებულ სხვა განჩინებაში, რომელიც სარჩელის უზრუნველყოფის სახით გაფიცვის უფლების შეზღუდვას ეხება,¹⁷¹ პრობლემაა სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტული სამართალი¹⁷² მოწმობს, რომ მართალია გაფიცვის უფლება არ არის აბსოლუტური და ის შეიძლება შეიზღუდოს ეროვნული კანონებით. განხილულ საქმეში, ევროპულმა სასამართლომ მიუთითა საერთაშორისო კონვენსუსზე იმის შესახებ, რომ ტრანსპორტი ზოგადად და რკინიგზა არ მიიჩნევა სასიცოცხლო მომსახურებად, რომლის შეწყვეტამ შეიძლება მოსახლეობის სიცოცხლე ან ჯანმრთელობას ავნოს (ibid, § 72); და ასე რომც იყოს, საჭიროა აუცილებლობის მყარი დასაბუთება და მიუხედავად ეკონომიკური დანაკარგისა, ეს არ წარმოადგენს საკმარის მიზეზს სრული აკრძალვისა (ibid, § 73).

განსახილველ შემთხვევაში, სასამართლოს უნდა ემსჯელა გაფიცვის უფლების შეზღუდვის მიზანშეწონილობაზე ზემოაღნიშნული სტანდარტის გათვალისწინებით. ერთი მხრივ, მოცემული საფუძვლით (მოსახლეობის სატრანსპორტო უზრუნველყოფა) გაფიცვის უფლების შეზღუდვა არ შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტს, მეორე მხრივ, გამოყენებული ზომა ფაქტობრივად აუქმებს გაფიცვის უფლებას და დაუსაბუთებელ ჩარევას წარმოადგენს აღნიშნული ფუნდამენტური უფლების რეალიზებაში, ვინაიდან მას აცლის არსს იმის გათვალისწინებით, რომ ა(ა)იპ ერთობა 2013-ში გაერთიანებულ ელ-მატარებლების მემანქანეებს შეეზღუდათ ა(ა)იპ ერთობა 2013-ის მიერ დეკლარირებულ გაფიცვაში მონაწილეობის მიღების უფლება, შპს თბილისის სატრანსპორტო კომპანიის მიერ მათთვის დადგენილ სამუშაო საათებში.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი ნაწილით, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება სასამართლოს ვარაუდს, რომ სარჩელი შეიძლება დაკმაყოფილდეს. სასამართლოს მსჯელობა სარჩელის

171 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე გიორგი გოგიჩაშვილის 2018 წლის 18 მაისის №2453275-18 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ე.წ. „მეტროს მემანქანეების გაფიცვა“).

172 Enerji Yapı-Yol Sen v. Turkey N68959/01 ECHR 21/04/2009 §32, მაგალითად, შეზღუდვები შეიძლება დაწესდეს მოსახლეობისთვის აუცილებელი სერვისების მიწოდების მიზნით, თუმცა სრული შეზღუდვა მოითხოვს სოლიდურ მიზეზებს (Ognevenko v. Russia N44873/09 ECHR 20/11/2018 §§ 72-73).

მატერიალურ და საპროცესო წინაპირობებზე გავლენას არ ახდენს სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებაზე. მართალია, სასამართლომ გამოიყენა სარჩელის აღძვრამდე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება, თუმცა განჩინებაში არ უმსჯელია ვარაუდზე, სარჩელის დაკმაყოფილების შესახებ.

მაგალითი 15

მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებულ დავებზე მიღებული სამი გადაწყვეტილების¹⁷³ ანალიზის შედეგად, გამოიკვეთა შემდეგი:

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, სამივე გადაწყვეტილებაში გაურკვეველია, თუ რა პრინციპით ხდება დაშტრიხვა. გადაწყვეტილების ნომრის გარდა, ან დაშტრიხულია ის წლები, რომელთა განმავლობაშიც მოსარჩელე სწავლობდა სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებაში, რაც შეუძლებელს ხდის იმის დადგენას, რამდენწლიანი საგანმანათლებლო პროგრამა გაიარა მოსარჩელემ ან დაშტრიხულია მოსარჩელის აკადემიური ხარისხი, ფაკულტეტებისა და პროგრამების სახელწოდებები. აღნიშნულ ფაქტობრივ გარემოებებს არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება საქმის გადაწყვეტისთვის.

მოსამართლის უმაღლესი განათლების დიპლომების აღიარების საქმეზე,¹⁷⁴ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობის საფუძვლებზე, დასკვნითი მსჯელობის ნაწილში გადაწყვეტილების ტექსტი გაუგებარი და წინააღმდეგობრივია. სასამართლო, ერთი მხრივ, აცხადებს, რომ „...ადგილი არ აქვს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-601 მუხლით გათვალისწინებულ კანონის დარღვევას...“, ხოლო მეორე მხრივ, იქვე აგრძელებს: „...გასაჩივრებულ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტში ასახული კონკრეტული ურთიერთობის მოწესრიგება არ შეესაბამება მათი გამოცემის სამართლებრივ საფუძვლებს და წინააღმდეგობაში მოდის მოცემული ურთიერთობის მარეგულირებელ სამართლებრივ ნორმებთან.“

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, დავის მართებულად გადაწყვეტისათვის ცენტრალური მნიშვნელობა ჰქონდა „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონის 89-ე მუხლის მე-8 პუნქტის მართებულ განმარტებას, რაც აწესრიგებს 2005-2006 სასწავლო წლის დაწყებამდე მიღებული უმაღლესი განათლების დიპლომის გათანაბრებას მაგისტრის ან ბაკალავრის დიპლომთან. ამ ნორმის ტექსტი ცალსახად ადგენს, რომ ერთსაფეხურიანი, არანაკლებ ხუთწლიანი საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულების შედეგად მიღებული უმაღლესი განათლების დიპლომი გათანაბრებულია მაგისტრის დიპლომთან, ხოლო ხუთ წელზე ნაკლები უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულების შედეგად მიღებული დიპლომი გათანაბრებულია ბაკალავრის დიპლომთან. განსახილველ სამივე შემთხვევაში

173 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნინო ბუაჩიძის 2017 წლის 16 ოქტომბრის; თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მერი გულუაშვილის 2018 წლის 17 ოქტომბრის და თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მერი გულუაშვილის 2019 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილებები (ნომრები დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეებზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

174 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნინო ბუაჩიძის 2017 წლის 16 ოქტომბრის (ნომერი დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეებზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

სახეზეა სამოსამართლო სამართლის *contra legem* განვითარების მცდელობა, რაც არღვევს სასამართლო ხელისუფლების კანონით შეზღუდვისა და ხელისუფლების დანაწილების კონსტიტუციურ პრინციპებს.

სამივე გადაწყვეტილებაში იკვეთება მოსამართლის მცდელობა, მოსარჩელის კანონიერი ნდობის არსებობა დააფუძნოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 601 მუხლის მე-4 ნაწილზე. ეს ნორმა შეეხება კანონსაწინააღმდეგო აღმჭურველი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობას და მისი „მორგება“ სადავო ურთიერთობაზე, რომელიც აშკარად სხვა შინაარსისაა, ასევე კანონის *contra legem* ინტერპრეტაციაა. ამ კონტექსტში არარელევანტურია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკაზე¹⁷⁵ მითითება, რადგანაც მოსარჩელის შემთხვევისაგან არსებითად განსხვავებულ შემთხვევას შეეხება. სასამართლოს მიერ შემოთავაზებული ინტერპრეტაციის პირობებშიც კი, 601 მუხლის მე-4 ნაწილის გამოყენება მაინც არ შეიძლება, რადგანაც სახეზეა საჯარო ინტერესის არსებითი დარღვევა, რაც გამოიხატება არასათანადო კვალიფიკაციის პირთა მიერ მართლმსაჯულების განხორციელებაში.

მართალია, მოსამართლეები არ მიუთითებენ ნდობის დაცვის კონსტიტუციურ პრინციპზე, მაგრამ აუცილებლად მიგვაჩნია ყურადღება გაგამახვილოთ მის უმნიშვნელოვანეს მხარეებზე. ეს პრინციპი სამართლებრივი უსაფრთხოებისა და სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპის ელემენტია, რომელიც იცავს პირის ნდობას არსებული სამართლებრივი მდგომარეობის ან სამართლებრივი პოზიციის მდგრადობისადმი. იმავდროულად, დაცულია მხოლოდ ლეგიტიმური, კანონიერ საფუძველზე დამყარებული მოლოდინი.¹⁷⁶ ნდობის დაცვის პრინციპი არ არის პირის კანონსაწინააღმდეგო სურვილების ასრულების, სახელმწიფო ორგანოთა კანონსაწინააღმდეგო მოქმედებების გამართლებისა და ახალი კანონსაწინააღმდეგო მოქმედებების განხორციელების ლეგიტიმაციის მექანიზმი.

მოსამართლეები თითქოს 89-ე მუხლის მე-8 პუნქტის განმარტებას ახდენენ განათლების კონსტიტუციური უფლებისა და საერთაშორისო სამართლებრივი აქტების მოთხოვნათა გათვალისწინებით. თუმცა არ ითვალისწინებენ, რომ განათლების უფლება არ აკისრებს სახელმწიფოს ვალდებულებას, აღიაროს პირისათვის სასურველი აკადემიური ხარისხი, რომელიც არ შეესაბამება მის მიერ მიღებულ განათლებას. პირს განათლების უფლებაზე დაფუძნებული მოთხოვნა შეიძლება გაუჩნდეს მხოლოდ მაშინ, როდესაც მიუხედავად უმაღლესი განათლების შესაბამისი საფეხურის დასრულებისა, კანონმა მაინც გამორიცხა მისთვის მაგისტრის ხარისხის მინიჭება. მოსამართლემ დასაბუთებისას უგულებელყო, რომ განათლების უფლება, არ გულისხმობს პირისათვის სასურველი აკადემიური ხარისხის აღიარების ვალდებულებას, შესაბამისი წინაპირობების დაკმაყოფილების გარეშე.

175 *Mürsel Eren v. Turkey* N60856/00 ECHR 07/02/2006.

176 შეადარე: საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2013 წლის 27 დეკემბრის №2/3/522, 553 გადაწყვეტილება საქმეზე „სპს „გრიშა ამორდია“ საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II – 42, 43, 44, 65; საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 11 აპრილის №1/2/569 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქეები – დავით კანდელაკი, ნატალია დვალის, ზურაბ დავითაშვილი, ემზარ გოგუაძე, გიორგი მელაძე და მამუკა ფაჩუაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II – 33.

ამასთან, ერთ-ერთი გადაწყვეტილებიდან¹⁷⁷ არ ირკვევა, თუ რა წარმოდგენდა მოსარჩელის დიპლომის ნამდვილობის დადასტურების საკითხის განხილვაზე ადმინისტრაციული ორგანოს უარის თქმის ნორმატიულ საფუძველს. იმ საკითხზე ყურადღების გამახვილების გარეშე, შეუძლებელი იყო სადავო აქტის კანონიერების სრულფასოვანი შეფასება.

გადაწყვეტილებაში¹⁷⁸ სასამართლო არასწორად აპელირებს „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონის 88-ე მუხლის 11 პუნქტზე, რომლის შესაბამისადაც, „ლიცენზირებული ან კანონით ლიცენზირებულად ჩათვლილი უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების მიერ 2005–2006 სასწავლო წლის დაწყებამდე საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით გაცემული, საგანმანათლებლო პროგრამის გავლის დამადასტურებელი დოკუმენტი აღიარებულია სახელმწიფოს მიერ, ამ დაწესებულების აკრედიტაციის მიუხედავად“. მოსარჩელის დიპლომი გაცემულია 2005-2006 სასწავლო წლის დაწყების შემდეგ და მასზე ეს ნორმა არ ვრცელდებოდა.

საქართველოში გაცემული საგანმანათლებლო დოკუმენტის ნამდვილობის დადასტურებისათვის აუცილებელია იმის დადგენა, თუ:¹⁷⁹ 1) რამდენად გაიარა პირმა სრულად საგანმანათლებლო პროგრამა, რაც შექმნიდა მისთვის კვალიფიკაციის მინიჭების საფუძველს და 2) რამდენად ანიჭებს მას დიპლომი კანონმდებლობის შესაბამისად კვალიფიკაციას. სასამართლომ დაავალა მოპასუხეს ადმინისტრაციული აქტის გამოცემა მოსარჩელის დიპლომის ნამდვილობის დადასტურების შესახებ ისე, რომ შესაბამისი მტკიცებულებების შეფასების საფუძველზე უტყუარად არ დაუდგენია ზემოაღნიშნული გარემოებების არსებობა მოსარჩელის შემთხვევაში¹⁸⁰.

მაგალითი 16

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, N1ბ/55-20 სისხლის სამართლის საქმეზე¹⁸¹ მიღებულ განაჩენში აღწერილია/ჩამოთვლილია დაცვის მხარის სააპელაციო საჩივრის პოზიციები, თუმცა არ ჩანს მსჯელობა ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი არგუმენტის/პოზიციის შესახებ – თუ რატომ არ იქნა წარმოდგენილი და დაკითხული პროცესზე ბრალდების მთავარი მოწმე, რომელიც თან ახლდა ბრალდებულს დაკავებისას (რომელიც მთავარი სადავო გარემოების, დაკავების ადგილის ერთადერთი არაპოლიციელი მოწმეა); არ ჩანს – რა რწმენას უქმნის ეს მოსამართლეს, არ ჩანს – რატომ არ დაიკითხა ის და რატომ გამოქვეყნდა მისი ჩვენება.

177 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მერი გულუაშვილის 2018 წლის 17 ოქტომბრის გადაწყვეტილება (ნომერი დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

178 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მერი გულუაშვილის 2019 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილება (ნომერი დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

179 „განათლების ხარისხის განვითარების შესახებ“ კანონის 25-ე მუხლი.

180 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მერი გულუაშვილის 2018 წლის 17 ოქტომბრის გადაწყვეტილება (ნომერი დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

181 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, ნინო სანდოძის, ვეფხია ლომოძის 2020 წლის 19 თებერვლის №1ბ-55-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 260-ე მუხლის მე-6 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი – განსაკუთრებით დიდი ოდენობით ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა და შენახვა).

დაცვის მხარის საკასაციო საჩივრის შესწავლით, ჩანს, რომ დაცვის მხარე აყენებს პოლიციელ მოწმეთა ჩვენებების სარწმუნოების საკითხს. სასამართლოს მსჯელობა ეხება ამ საკითხებსაც, თუმცა ზოგადი არგუმენტებით შემოიფარგლება, რომ მოწმეთა ჩვენებები სანდოა, ვინაიდან არ ჩანს პოლიციელთა რაიმე ინტერესი, რაც განაპირობებდა მათ არასანდოობას. ამგვარი მსჯელობა არ არის საკმარისი მტკიცებულებათა უტყუარობის დასადგენად.

განაჩენში არ ჩანს, რა პოზიცია ჰქონდა ბრალდებას დაცვის მხარის არგუმენტებზე, სასამართლო იზიარებს მათ მოსაზრებებს, თუ თავად მივიდა ამ დასკვნებამდე ცალმხრივად, ბრალდების პოზიციების მიუხედავად. განაჩენში არ ჩანს მხარეთა პოზიციების შეტიბრი ამ თვალსაზრისით.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, მოსამართლე უთითებს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებას, თუმცა არაა იდენტიფიცირებული თავად გადაწყვეტილება, თარიღი და საქმის ნომერი. ამდენად, შეუძლებელია გავიგოთ, რამდენად რელევანტურია მითითება. განაჩენი, ასევე ციტირებს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებას პოლიციელთა ჩვენებების მნიშვნელობასთან, სანდოობასა და უტყუარობასთან დაკავშირებით დადგენილ სატნდარტზე, თუმცა, თავად არ მსჯელობს ეს სტანდარტი რატომ მიიჩნია დაცულად განსახილველ საქმეში. შესაბამისად, ამგვარი ციტირება, არარელევანტურია.

მაგალითი 17

სამართლებრივი დასაბუთების კუთხით, განაჩენში N1/4959-17 სისხლის სამართლის საქმეზე¹⁸², დაცვის პოზიცია აგებულია იმ გარემოებაზე, რომ არ არსებობდა გასაღება, არამედ ბრალდებულმა და საკონტროლო შესყიდვის განმახორციელებელმა პირმა, მთავარმა მოწმემ, ერთობლივად შეიძინეს და მოიხმარეს ნარკოტიკი. განაჩენი „გასაღების“ არც სამართლებრივი კვალიფიკაციის დასაბუთებას გვთავაზობს (სსკ-ის 260-ე მუხლის მე-4 ნაწ).

მოსამართლე არ ასაბუთებს მეორე ეპიზოდის კვალიფიკაციას (260-ე მუხლის მე-3 ნაწილი). როგორც სააპელაციო საჩივრიდან ჩანს, დაცვა სადავოდ ხდიდა ამ კვალიფიკაციასაც. საჩივრიდან ჩანს, რომ ნარკოტიკის დიდი ოდენობის მისაღებად, მოსამართლემ გააერთიანა პირველ ეპიზოდსა და მე-2 ეპიზოდებში ამოღებული ნარკოტიკის ოდენობა, რაც სამართლებრივად სწორი არ არის. ბრალად შერაცხული ეპიზოდები ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი ეპიზოდებია და ამ ეპიზოდებში ამოღებული ნარკოტიკის ოდენობის დაჯამება დაუშვებელია კვალიფიკაციის თვალსაზრისით. ამ დროს უნდა მოხდეს ეპიზოდების დამოუკიდებელი კვალიფიკაცია, მუხლის შესაბამისი ნაწილებით.

¹⁸² თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2018 წლის 18 მაისის №1/4959-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსკ-ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი და მე-4 ნაწილი – ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა, გასაღება) საქმეზე.

განაჩენში მოყვანილია ევროპის სასამართლოს გადაწყვეტილება საქმეზე Higgins v. France (1998 წლის 19 თებერვალი). მეორე მხრივ, განაჩენში მოყვანილი მსჯელობა ამ საქმეში არ გვხვდება.¹⁸³ გადაწყვეტილებიდან Ruiz Torija v. Spain 28-29 პარაგრაფების ციტირება არასწორია. სავარაუდოდ, მითითებული უნდა იყოს 30-ე პარაგრაფი.

მაგალითი 18

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, N1/1221-18 სისხლის სამართლის საქმეზე,¹⁸⁴ განაჩენში არ არის მითითებული ბრალის ფორმა და დანაშაულის მოტივი. ამ მონაცემების მიუთითებლობა აძნელებს მესამე პირის მიერ განაჩენში მითითებული გარემოებების აღქმას.

სამართლებრივი დასაბუთების კუთხით, მოსამართლემ დადგენილად მიიჩნია ის გარემოება, რომ ზ. ქ. – მ ჩაიდინა დანაშაული – ყალბი ოფიციალური დოკუმენტის შექმნა და გამოყენება. სასამართლომ არასწორად განმარტა საქართველოს სსკ-ის 362-ე მუხლის პირველი ნაწილი და ოფიციალურ დოკუმენტად განიხილა ზ. ს. – ს მიერ 2014 წლის 21 ნოემბერს შედგენილი განცხადება. როგორც განაჩენის შინაარსით ირკვევა მოსამართლის ამგვარ განმარტებას საფუძვლად დაედო ის გარემოება, რომ აღნიშნული განცხადება დადასტურებული იქნა ნოტარიუსის მიერ.¹⁸⁵ დოკუმენტზე ხელმოწერის დადასტურება არ ნიშნავს იმას, რომ დოკუმენტში მითითებული ფაქტები არის ნამდვილი. დოკუმენტის შინაარსზე სრულად პასუხისმგებელია მასზე ხელმომწერი პირი. მოცემულ შემთხვევაში ზ---- ს----ემ განცხადებაში დააფიქსირა განმარტება უძრავ ქონებასთან დაკავშირებით, რაც მას ასევე შეეძლო გაეკეთებინა ზეპირსიტყვიერად ადმინისტრაციული წარმოების პროცესში მოწმის სახით განმარტების მიცემის დროს, ან/და წერილობითი ფორმით, სანოტარო წესით ხელმოწერის დადასტურების გარეშე. მოსამართლემ არ იმსჯელა იმასთან დაკავშირებით, თუ რამდენად წარმოადგენდა ზ---- ს----ის განცხადება ყალბ ოფიციალურ დოკუმენტს და, შესაბამისად, საქართველოს სსკ-ის 362-ე მუხლით დასჯად ქმედებას. ამასთან, საქართველოს პრეზიდენტის 2007 წლის 24 ნოემბრის

183 განაჩენში მითითებულია შემდეგი: „სტრასბურგის სასამართლომ საქმეში Higgins v. France (1998 წლის 19 თებერვალი) განმარტა დასაბუთების ნაკლებობის შესახებ და მიუთითა, რომ საქმეში არსებულ მტკიცებულებების მიმართ წარმოშობილი ეჭვების დასაბუთების ნაკლებობა ჩაითვლება ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის დარღვევად.“ Higgins and others v. France გადაწყვეტილებაში მოცემულია შემდეგი მსჯელობა: Article 6 § 1 obliges courts to give reasons for their decisions, but cannot be understood as requiring a detailed answer to every argument (see the Van de Hurk v. the Netherlands judgment of 19 April 1994, Series A no. 288, p. 20, § 61). The extent to which this duty to give reasons applies may vary according to the nature of the decision and must be determined in the light of the circumstances of the case (see the Ruiz Torija v. Spain and the Hiro Balani v. Spain judgments of 9 December 1994, Series A nos. 303-A and B, p. 12, § 29, and pp. 29–30, § 27).

184 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნინო ნაცყებიას 2020 წლის 25 მარტის №1/1221-18 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 362-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ყალბი დოკუმენტის დამზადება, გასაღება, გამოყენება).

185 „ნოტარიატის შესახებ“ საქართველოს კანონის „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის 62-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად „ნოტარიუსი განცხადების დამოწმებისას ადასტურებს, რომ განცხადება და/ან ხელმოწერა მასზე უშუალოდ განმცხადებელს ეკუთვნის. ნოტარიუსი არ ადასტურებს განცხადებაში მოყვანილი ფაქტების ნამდვილობას და, შესაბამისად, პასუხს არ აგებს მათზე“.

№660 ბრძანებულებით¹⁸⁶ განსაზღვრულ ჩამონათვალში უფლების დამდგენ დოკუმენტად სანოტარო წესით დამოწმებული განცხადება მითითებული არ არის..

მაგალითი 19

სამართლებრივი დასაბუთების კუთხით N1/1473-2019 საქმეზე,¹⁸⁷ მოსამართლე არ განმარტავს, რატომ გამოირიცხება ბრალდებულების მიერ ნარკოტიკების კანონიერი შეძენა და „დაუდგენელ ვითარებას“ ბრალდებულების საზიანოდ განმარტავს. ამით კი არღვევს სისხლის სამართლის პროცესის ფუნდამენტურ პრინციპს – ყველა ექვი ბრალდებულის სასარგებლოდ უნდა გადაწყდეს.

მაგალითი 20

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, N18/235-19 სისხლის სამართლის საქმეზე¹⁸⁸, დაცვის მხარე უთითებს კანონზე, რომელის მიხედვითაც დამნაშავე ქონების მართლზომიერ მფლობელობას ან გამგებლობას უნდა ახორციელებდეს სამსახურებრივი მოვალეობის, სახელშეკრულებო ურთიერთობის ან სპეციალური დავალების სახით, იმისთვის რათა მისი შემდგომი ქონესთან დაკავშირებული ქმედება დაკვალიფიცირდეს მითვისების დანაშაულად. საქმის მასალებით და მოწმეთა ჩვენებებით დადასტურებულია, რომ ბრალდებული არა მოსარგებლე, არამედ კანონიერი მესაკუთრე იყო სადავო ქონების. სადავოდ გამხდარი თანხა მსჯავრდებულს მიღებული ჰქონდა შპს „Nasu Oil“-ისგან კანონიერ საფუძველზე, მისი განკარგვის უფლებით, ხოლო სამართლებრივად ამ თანხის მესაკუთრე არ იყო არც შპს „Nasu Oil“ და არც სხვა რომელიმე ფიზიკური ან იურიდიული პირი (იხ. დაცვის მხარის დასკვნითი სიტყვა, გვ. 8.). აქედან გამომდინარე, დაცვის მხარე ამტკიცებს, რომ სახეზეა არა მითვისება, არამედ სამოქალაქო ვალდებულების შეუსრულებლობა, რაც სამოქალაქო დავის საფუძველი შეიძლება გახდეს. სასამართლოს დაცვის მხარის ამ არგუმენტზე არ უპასუხია. პირიქით, სასამართლო მიუთითებს გარკვეულ გაფტობრივ დეტალებზე თანხის გადახდასთან დაკავშირებით, რაც წინააღმდეგობაში მოდის სასამართლოს მსჯელობასთან იმის შესახებ, რომ დამნაშავე სადავო ქონების მართლზომიერ მფლობელობას ან გამგებლობას უნდა ახორციელებდეს სამსახურებრივი მოვალეობის, სახელშეკრულებო ურთიერთობის ან სპეციალური დავალების სახით, იმისთვის, რომ მისი ქმედება დაკვალიფიცირ-

186 საქართველოს პრეზიდენტის 2007 წლის 24 ნოემბრის N660 ბრძანებულება „პროექტის შემთანხმებული და მშენებლობის ნებართვის გამცემი ორგანოს მიერ უნებართვოდ ან/და პროექტის დარღვევით აშენებული ობიექტების ან მათი ნაწილების ლეგალიზების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების წესის“ მე-3 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, „ობიექტის ან მისი ნაწილის მესაკუთრე ან სხვა უფლებამოსილი პირი (ხოლო ამ წესის პირველი მუხლის 21 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში – მრავალბინიანი სახლის ბინათმესაკუთრეთა აშხანაცობა) აღნიშნული ობიექტის ლეგალიზების მოთხოვნის შესახებ განცხადებით მიმართავს შესაბამის ორგანოს, რომელიც მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესით განიხილავს საკითხს და იღებს გადაწყვეტილებას ობიექტის ან მისი ნაწილის ლეგალიზების ან ლეგალიზებაზე უარის თქმის შესახებ. აღნიშნული მუხლის მე-2 ნაწილი შეიცავს იმ დოკუმენტების ჩამონათვალს, რაც განმცხადებლის მიერ უნდა იქნას წარდგენილი ადმინისტრაციულ ორგანოში“.

187 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2019 წლის 25 სექტემბრის №1/1473-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-6 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი – ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა).

188 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების მანუჩარ კაპანაძის, კახაბერ მაჭავარიანის, ლევან თევზაძის 2020 წლის 02 ივლისის №18/235-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 182-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი – სხვისი ნივთის ან ქონებრივი უფლების მითვისება ან გაფლანგვა).

დეს მითვისების დანაშაულად (განაჩენში პირდაპირ აღნიშნულია, რომ 2013 წლის 9 ივლისს შპს „ნადამ“ შეიძინა და შპს „Nasu oil“-ზე გაყიდა 726 სული ცხვარი, საერთო ცოცხალი წონით 30 357 კილოგრამი; შპს „Nasu oil“-მა 2013 წლის 19 ივლისს შპს „ნადას“ გადაურიცხა საქონლის ღირებულების თანხა – 125 000 ლარი).

მაგალითი 21

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, N1/1151-17 სისხლის სამართლის საქმეზე¹⁸⁹, მოსამართლემ გადაწყვეტილებაში არ მოიყვანა დაცვის მხარის შემდეგი მნიშვნელოვანი არგუმენტები:

- განაჩენში არაა მითითებული, თუ რა პოზიცია ჰქონდა დაცვას, დაცვის მოწმეთა ჩვენებების მოკლე აღწერით (რაც განაჩენშია მოცემული) შესაძლებელია მიხვდე, რომ დაცვა სავარაუდოდ ავითარებდა ალიბის ვერსიას, რომ ბრალდებული დანაშაულის ჩადენის დროს არ შეიძლებოდა ყოფილიყო შემთხვევის ადგილას, არამედ იყო სახლში. სასამართლო ავითარებს ზოგად მსჯელობას, რომ არაა სანდო დაცვის მხარის მიერ წარმოდგენილ მოწმეთა ჩვენებები, თუმცა არ უთითებს, თუ კონკრეტულად რომელი მოწმის ჩვენებაა არასანდო და რომელ გარემოებაზე დაყრდნობით. სასამართლო მსჯელობს ბრალდებულის დედ-მამის ჩვენებათა არასანდოობაზე, თუმცა არ მსჯელობს, თუ რატომაა არასანდო სახლში მყოფი სხვა მოწმეების ჩვენებები.
- დაცვის მხარის სააპელაციო საჩივრის გაცნობით, ცხადი გახდა, რომ დაცვა სადაოდ ხდიდა გატაცებული თანხის ოდენობასაც, ვინაიდან თანხის ოდენობა ბრალად შერაცხული ქმედების მაკვალიფიცირებელი ნიშანიც არის (მე-4 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტი, დიდი ოდენობა).
- დაცვის მხარე ასევე უთითებდა ერთადერთი პირდაპირი მოწმის მიერ მიცემულ ჩვენებებში არსებულ წინააღმდეგობებზე, არათანამიმდევრულობაზე, მათ შორის ტანსაცმლის აღწერილობასა და მის შეუსაბამობაზე საქმეზე დართულ ნივთიერ მტკიცებულებასთან, ტანსაცმელთან.
- დაცვის მხარემ ყურადღება გაამახვილა იმაზე, რომ მიუხედავად ბრალდების მხარის მტკიცებისა, რომ ბრალდებულსა და დაზარალებულს შორის ადგილი ჰქონდა ფიზიკურ დაპირისპირებას, დაზარალებულის ტანსაცმელზე არ აღმოჩნდა ბრალდებულის გენეტიკური პროფილი და არც ბრალდებულის ტანსაცმელზე აღმოჩნდა დაზარალებულის გენეტიკური პროფილი.

189 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა შკუბულიანის 2017 წლის 18 სექტემბრის №1/1151-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 178-ე მუხლის მე-3 ნაწილის დ) და მე-4 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტები – ძარცვა).

მაგალითი 22

გადაწყვეტილების სიცხადის ერთ-ერთ სისხლის სამართლის საქმეზე,¹⁹⁰ არ არის ნათლად ჩამოყალიბებული ფაქტობრივი გარემოება ყაჩაღობის ეპიზოდში თანაამსრულებელთა თაობაზე – როდის, რა დროს და რა ვითარებაში მიიღეს მათ მონაწილეობა მობილური ტელეფონის ყაჩაღობის გზით დაუფლებებაში. განაჩენში ნათლად არ არის დაგდგენილი თითოეული ბრალდებულის მიერ განხორციელებული კონკრეტული ქმედება და ქმედების შემადგენელი კომპონენტები. მხოლოდ ზოგადადაა საუბარი, რომ ერთმა ბრალდებულმა გაიყვანა და მერე სხვებმაც მიაყენეს დაზიანება, თვით ფაქტიც კი არ არის აღწერილი და დადგენილი როგორ ან რა მომენტში დაუფლნენ მობილურ ტელეფონს. განაჩენში არ არის ნათლად გამოკვეთილი ბრალდებულთა განზრახვა და მისი ელემენტები ტელეფონის ყაჩაღური გზით დაუფლებებაზე.

მაგალითი 23

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, №ბს-579-579(კ-18) საქმეზე¹⁹¹ მიღებულ გადაწყვეტილებაში მოსამართლის მითითება, რომ სასამართლო არ არის ვალდებული დეტალური პასუხი გასცეს თითოეულ არგუმენტს, გვაფიქრებინებს – მან არ უპასუხა კასატორის არგუმენტების ნაწილს. უცნობია, რომელი არგუმენტები იქნა მიჩნეული არარელევანტურად ან რომელს არ გაეცა დეტალური პასუხი და რატომ. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იქნებოდა იმის გარკვევა, ხომ არ აპელირებდა კასატორი ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე საქმეზე A.P., Garçon and Nicot v. France, რომელიც სწორედ კასატორის მსგავს მდგომარეობაში მყოფი პირისათვის ოპერაციის წინაპირობის დაყენებას შეეხება.

გადაწყვეტილებით, უზენაესი სასამართლო მოითხოვს, რომ სქესის შეცვლის მიზნით პირის მიერ განცდილი ცვლილებები ატარებდეს შეუქცევად ხასიათს, რაც მხოლოდ ჰორმონალური მკურნალობით ვერ მიიღწევა, ანუ აუცილებელ წინაპირობად მიიჩნევა ოპერაციის ჩატარებას. ეს პოზიცია ეწინააღმდეგება ადამიანის უფლებათა ევროპულ კონვენციას და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკას შემდეგი მიზეზების გამო:

1. კონვენციის მე-8 მუხლის მოქმედების სფეროში (პირადი და ოჯახური ცხოვრების დაცულობის უფლება) შედის იმ ტრანსგენდერების გენდერული იდენტობის სამართლებრივი აღიარება, რომლებიც არ დაქვემდებარებიან ან არ სურთ გაიარონ სქესის შეცვლის სამედიცინო პროცედურები.¹⁹²

190 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა შუბუღიანის 2020 წლის 25 თებერვლის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 179 მუხლის მე-2 ნაწილის ბ ქვეპუნქტი – ყაჩაღობა).
თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა შუბუღიანის 2020 წლის 25 თებერვლის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 179 მუხლის მე-2 ნაწილის ბ ქვეპუნქტი – ყაჩაღობა).

191 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ნუგზარ სხირტლაძის, მაია ვაჩაძის, ვასილ როინიშვილის 2019 წლის 18 აპრილის №ბს-579-579(კ-18) გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (დაზარალების სააქტო ჩანაწერში გენდერის მარკერის შეცვლაზე უარის თქმის შესახებ).

192 A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §94.

2. სახელმწიფოს აქვს პოზიტიური ვალდებულება, სამართლებრივად აღიაროს სქესის ცვლილება და განსაზღვროს შესაბამისი პროცედურა.¹⁹³ მას ენიჭება გარკვეული თავისუფლება სამართლებრივი აღიარებისათვის საჭირო პირობების დადგენისას, თუმცა უნდა დაიცვას სამართლიანი ბალანსი კონკურირებად სიკეთებს შორის.¹⁹⁴ როდესაც საქმე შეეხება, ერთი მხრივ, ადამიანის სტერილიზაციას, ანუ ფიზიკურ ხელშეუხებლობაში ჩარევას, ხოლო მეორე მხრივ, გენდერულ იდენტობას, სახელმწიფოს დისკრეცია იზღუდება.¹⁹⁵
3. ტერმინი „შეუქცევადობა“ ასახავს რადიკალურ ტრანსფორმაციას, რომელიც ტრანსგენდერთა კონტექსტში წამოსწევს სტერილიზაციის საკითხს,¹⁹⁶ რაც ჩარევაა არა მხოლოდ მე-8, არამედ მე-3 მუხლით¹⁹⁷ დაცულ სფეროშიც.¹⁹⁸ სტერილიზაცია სამედიცინო საჭიროების და პირის თანხმობის გარეშე, ხელყოფს მის თავისუფლებასა და ღირსებას.¹⁹⁹ ნამდვილ თანხმობად ვერ განიხილება შემთხვევა, როდესაც უარი პირს ართმევს გენდერული იდენტობის უფლების რეალიზების შესაძლებლობას.²⁰⁰ ის იძულებულია ამ უფლების განხორციელებისათვის დაეთანხმოს ფიზიკური ხელშეუხებლობის უფლებაში ჩარევას.²⁰¹ ტრანსგენდერთა დაყენება ამ დილემის წინაშე, არღვევს ბალანსს – საჯარო და ინდივიდუალურ ინტერესებს შორის.²⁰²
4. ტრანსგენდერის მოთხოვნის უარყოფა სქესის ჩანაწერის შეცვლაზე იმ საფუძვლით, რომ მან არ ჩაიტარა სქესის შეცვლის ოპერაცია, რაც სტერილიზაციას იწვევს, არის კონვენციის მე-8 მუხლიდან გამომდინარე, სახელმწიფოს პოზიტიური ვალდებულების დარღვევა.²⁰³

მაგალითი 24

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს N1/54-20 სისხლის სამართლის საქმეზე მიღებულ გადაწყვეტილებაში²⁰⁴ მოსამართლეს განაჩენში გამოკვეთილი აქვს მტკიცებულებათა ერთობლიობის

193 შეადარე ასევე: BVerfGE 116, 243 (264); BVerfGE 128, 109 (124).

194 Härmäläinen v. Finland N37259/09 ECHR 16/07/2014 §64, 65; A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §97, 99, 101.

195 Härmäläinen v. Finland N37259/09 ECHR 16/07/2014 §67; A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §121, 123.

196 A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §117.

197 წამების, არაადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობის აკრძალვა.

198 A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §127.

199 Soares de Melo v. Portugal N72850/14 ECHR 16/02/2016 §§ 109-11; GB and RB v. Moldova N16761/09 ECHR 18/12/2012 §§ 29-30, 32; A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §128.

200 Van Küc v. Germany N35968/97 ECHR 12/06/2003 §75; A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §127.

201 A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §131. შეადარე ასევე: BVerfGE 128, 109 (125).

202 A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §132; შეადარე ასევე: BVerfGE 121, 175 (202); BVerfGE 128, 109 (133 ff.).

203 A.P., Garçon and Nicot v. France N79885/12 ECHR 06/04/2017 §135.

204 თეთრიწყაროს რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ბადრი ლუპარიშვილის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/54-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის მე – 300 მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილები – თევზჭერა ელექტროშოკის აპარატით, რამაც მწისვენლოვანი ზიანი გამოიწვია ჩადენილი აკრძალულ დროს).

პრინციპი, სადაც, ფორმალურად აცხადებს, რომ მიუხედავად პრეიუდიციისა, მაინც უნდა შეფასდეს მტკიცებულებები, მაგრამ რეალურად სასამართლოს ასეთი შეფასება არ განუხორციელებია. განაჩენში მოსამართლე მხოლოდ ჩამოთვლის გამოძიების მიერ მოპოვებულ მტკიცებულებებს, ყოველგვარი სამართლებრივი შეფასების გარეშე, მაგ., განაჩენში მითითებულია, რომ დანაშაულის ჩადენა დადგენილია გამოკითხვის ოქმებით, საგამოძიებო ექსპერიმენტით, საქმეზე დართული ნივთმტკიცებით, თუმცა არც კი ასახელებს რა არის ეს ნივთმტკიცება.²⁰⁵

მაგალითი 25

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ბოლნისის რაიონული სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეზე მიღებულ გადაწყვეტილებაში,²⁰⁶ სადაც პირს ბრალი ედება განზრახ მკვლელობის მცდელობაში, მოსამართლე მიუთითებს დაცვის მხარის პოზიციაზე, რომ ის არ ეთანხმება დანაშაულის კვალიფიკაციას, თუმცა, ჩხუბის ფაქტი არ გაუხდია სადავოდ. მოსამართლე არ მიუთითებს, კონკრეტულად რა არის დაცვის მხარის პოზიცია, რატომ არ ეთანხმება ბრალდებას და რა არის მისი ძირითადი არგუმენტი. შესაბამისად, არც პასუხობს დაცვის მხარის ძირითად არგუმენტს, რომელიც გასაგებს გახდიდა თავად დაცვის მხარისა და, ზოგადად, მკითხველისთვის, რატომ ჩათვალა სასამართლომ, რომ ჩხუბის შედეგად, განზრახ მკვლელობის მცდელობა უტყუარად გამოვლინდა.

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, მოსამართლე ფაქტობრივი გარემოებების მოხმობისას უთითებს, რომ ბრალდებული ფიზიკურად უფრო ძლიერია დაზარალებულზე, თუმცა, გამოკვლეული არცერთი მტკიცებულება აღნიშნულს არ ადასტურებს. უცნობია, რატომ ჩათვალა მოსამართლემ აღნიშნული ფაქტი დადგენილად. აღსანიშნავია, რომ მოცემულ ფაქტს არსებითი გავლენა აქვს დანაშაულის კვალიფიკაციაზე, რადმენადაც ამით გამოიკვეთება – ჩხუბის დროს აუცილებელ მოგერიებას ჰქონდა ადგილი თუ განზრახ მკვლელობის მცდელობას.

2. მოსამართლე დადგენილად მიიჩნევს, რომ ბრალდებულმა დანით მიაყენა დაზიანებები დაზარალებულს, თუმცა, საქმეში დანა, როგორც არსებითი მტკიცებულება, არ არის ამოღებული. მოსამართლე არ განმარტავს, რატომ ჩათვალა დანით ქრილობის მიყენება დადგენილ გარემოებად.
3. მოსამართლე აცხადებს, რომ აუცილებელი მოგერიების პირობებში აუცილებელია ყურადღება გამახვილდეს ობიექტურად არსებულ რეალობაზე, კონფლიქტის ინტენსივობაზე, ა.შ.; ერთდაერთი მოწმე, დაზარალებულის გარდა,

²⁰⁵ აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ, სხვა საქმეზე (თბილისის სააპელაციო სასამართლოს, მოსამართლეების ვეფხია ლომიძის, ნათია ბარბაქაძის, მაია თეთრაულის 2020 წლის 24 თებერვლის №1ბ/1613-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 19, 109-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ პუნქტი – განზრახ მკვლელობის მცდელობა) მტკიცებულებები არა მხოლოდ ჩამოთვლილი, არამედ განხილული და შემდგომში ნამსჯელია სასამართლოს მიერ. აღსანიშნავია, რომ პალატამ რელევანტურად მიჩნეული უდავო მტკიცებულებები არა მხოლოდ ჩამოთვალა, არამედ ინდივიდუალურად განიხილა. აღსანიშნავია, რომ ამ მიდგომით აღნიშნული განაჩენი სრულიად განსხვავდება პირველი ინსტანციის სასამართლოს განაჩენთან პრაქტიკისგან, სადაც უდავოდ მიჩნეულ რელევანტურ მტკიცებულებებს მოსამართლე მხოლოდ ჩამოთვლის შინაარსის გაშლის გარეშე.

²⁰⁶ ბოლნისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თეა ლეონიძის 2020 წლის 30 ნოემბრის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 19, 108 მუხლი – განზრახ მკვლელობის მცდელობა).

რომელიც იყო ჩხუბის თვითმხილველი, აცხადებს, რომ ჩხუბის დროს, დაინახა – დაზარალებულმა და ბრალდებულმა ერთმანეთს დაარტყეს, რომ „თითქოს დაზარალებული ბრალდებულს მუშტებს ურტყამდა“. სასამართლო ამ გარემოებას არ აქარწყლებს რაიმე კონრარგუმენტით, რომლითაც აუცილებელ მოგიერიებას გამორიცხავდა. მსჯელობაში ამ მნიშვნელოვან ფაქტობრივ გარემოებას არ ახსენებს.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, გადაწყვეტილებაში მსჯელობა, თითქოს, ეროვნულ კანონმდებლობას ეყრდნობა, თუმცა გაუმართავად – აღრეულია მსჯელობა პირდაპირ და ირიბ განზრახვასთან დაკავშირებით. მოსამართლე მოიხმობს სტრასბურგის სასამართლოს ერთ საქმეს, ციტირებს სწორად, თუმცა რატომ დასჭირდა ამ ამონარიდის ციტირება – საქმეში არ ჩანს. ციტირება არაფერს სძენს მოცემული განაჩენის დასაბუთებულობას.

მაგალითი 26

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, N010100119003-56504 გადაწყვეტილებაში²⁰⁷ მოსამართლე იყენებს ეჭვის გადაწყვეტა ბრალდებულის სასარგებლოდ პრინციპს (in dubio pro reo), რომელსაც სასამართლომ მტკიცებულებების შეფასების პროცესში კი არ უნდა გამოიყენოს, არამედ, ყველა მტკიცებულების შეფასების დასრულების შემდეგ. მოსამართლე კი ამ პრინციპს იყენებს მტკიცებულებების შეფასებამდე განაჩენში (განაჩენი 33), რაც არასწორია და შეუძლებელიცაა მისი გამოყენება. მოსამართლემ ყველა მტკიცებულების შეფასების შემდეგ უნდა გააკეთოს დასკვნა – ხომ არ დარჩა მას რაიმე ეჭვი, რომ ქმედება, შესაძლებელია, არ იყოს განხორციელებული ამ პირის მიერ.

სასამართლო, მართალია, ზოგადი ფრაზებით საუბრობს 260-ე მუხლის შემადგენლობაზე, იზიარებს რა ლიტერატურაში გაბატონებულ პოზიციას ნარკოტიკული საშუალების უკანონოდ შეძენაზე, გასაღებასა და დიდ ოდენობაზე (განაჩენი სასამართლო შეფასება 3), მაგრამ მოსამართლე ჩადენილი, რეალურად განხორციელებული ქმედების სამართლებრივ შეფასებას არ ახდენს. მოსამართლის შეფასება მთავრდება მხოლოდ ლიტერატურაში გაბატონებული აზრის გადმოცემით მაგ., თუ რაში გამოიხატება ნარკოტიკულ დანაშაულთა ობიექტური მხარე, რა იგულისხმება შენახვაში, შეძენაში. ასევე ე. წ. „კოპი პეისტიტ“ აქვს გადმოტანილი სსკ-ის 27 მუხლის მე-2 ნაწილი პირთა ჯუფთან მიმართებით, თუმცა განაჩენში მოსამართლე არც ფაქტობრივ გარემოებებს ადგენს და არც სამართლებრივ შეფასებას აკეთებს შეკავშირებაზე – რეალურად რაში გამოიხატა და როდის განხორციელდა შეკავშირება.

²⁰⁷ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით მამისეიშვილის 6 აპრილის №010100119003-56504 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ – ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი; მე-5 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი, მე-6 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი (02 ეპიზოდი) – ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის ან ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება).

მაგალითი 27

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, სამტრედიის რაიონული სასამართლოს №2/13-21 სამოქალაქო საქმეზე²⁰⁸ მიღებული გადაწყვეტილების მიხედვით, არასრულწლოვანის საკუთრებაში არსებული ქონების გასხვისების აუცილებლობა განაპირობა იმ გარემოებამ, რომ მშობლების საცხოვრებელი ბინა დატვირთული იყო იპოთეკით. სასესხო ვალდებულების ყოველთვიური დაფარვა ამცირებდა არასრულწლოვანის საჭიროებების დაკმაყოფილებაზე მიმართული ფინანსების ოდენობას. მშობლების მიზანი იყო ქონების რეალიზაციით აღიშნული ვალდებულების გადაფარვა. სასამართლომ გაიზიარა ეს ვერსია. იმავდროულად, არჩანს, რომ მას წარედგინა მტკიცებულებები, რაც დაადასტურებდა იპოთეკისა და სასესხო ვალდებულების იმ მოცულობით არსებობას, რაც მშობლების შემოსავლის გათვალისწინებით, ხელს შეუშლიდა არასრულწლოვანის საჭიროებების დაკმაყოფილებას და დღის წესრიგში დააყენებდა ქონების განკარგვის აუცილებლობას.

მაგალითი 28

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ფოთის საქალაქო სასამართლოს N3/67-2020; N3/68-2020 და სენაკის რაიონული სასამართლოს №3/148 საარჩევნო დავებზე²⁰⁹ მიღებულ გადაწყვეტილებებში გადმოცემულია სარჩელის დაკმაყოფილების საფუძვლად მოსარჩელის მიერ მითითებული არგუმენტები, თუმცა სასამართლოს ისინი არ განუხილავს, ვინაიდან მიიჩნია, რომ მოსარჩელის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება საოლქო საარჩევნო კომისიაში ხარვეზიანი იყო. ამ თვალსაზრისით, მოსამართლე მიუთითებს იმის შესახებ, რომ მოსარჩელეს მიაჩნდა – საკითხი უნდა გადაწყვეტილიყო საარჩევნო კოდექსის 78-ე მუხლის მე-21 ნაწილის მიხედვით, თუმცა შესაბამისი არგუმენტაცია გადმოცემული არა აქვს. აღნიშნულ საკითხზე მოსარჩელის პოზიციის ყურადღებით განხილვა და გადაწყვეტილებაში ასახვა მნიშვნელოვანი იყო, ვინაიდან სწორედ იგი იყო ერთადერთი გარემოება, რომლის გამოც უარი ეთქვა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე.

იმ ნაწილში, რომელიც უკავშირდება წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების ნაკლს, სამართლებრივი დასაბუთება არ არსებობს (გაკეთებულია მხოლოდ მითითება გამოსაყენებელი ნორმის შესახებ). აღნიშნული განსაკუთრებით პრობლემურია, ვინაიდან მოსარჩელეს ფაქტობრივად უარი ეთქვა მართლმსაჯულების განხორციელებაზე (Denial of Justice). მიუხედავად ამისა, მოსამართლე არ უთითებს არც ერთ საერთაშორისო აქტს, სტანდარტს ან საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს პრაქტიკას.

208 სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მურთაზ კაპანაძის 2021 წლის 19 თებერვლის №2/13-21 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (არასრულწლოვანის უძრავი ქონების განკარგვაზე თანხმობის გაცემა).

209 ფოთის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით კვეკელიძის 2020 წლის 07 ნოემბრის №3/67-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა); ფოთის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით გელაშვილის 2020 წლის 07 ნოემბრის №3/68-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა); სენაკის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ლევან ნუცუბიძის 2020 წლის 07 ნოემბრის №3/148 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

მაგალითი 29

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, გორის რაიონული სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეზე²¹⁰ მოსამართლემ მიუთითა, რომ მხარეებმა თითოეული მტკიცებულება მიიჩნიეს უდავოდ; ამასთან, ბრალდებულმა აღიარა ოჯახური დანაშაულის 2 ეპიზოდი, ხოლო მუქარის ეპიზოდი – არა. შესაბამისად, ცხადი ხდება, რომ განსხვავებული არგუმენტები დაფიქსირებულია სასამართლო განხილვის დროს. მიუხედავად ამისა, მოსამართლე მხოლოდ ბრალდების გამამყარებელი არგუმენტებით მსჯელობს და ავითარებს დაზარალებულის სუბიექტურ მსჯელობას – არ ეხება ბრალდებულის რაიმე კონკრეტულ არგუმენტს და არ პასუხობს მას, მხოლოდ მის პოზიციას უთითებს, რომ ბრალდებული არ აღიარებს მუქარის ნაწილში თავს დამნაშავედ. სასამართლო საქმეს მტკიცებულებების გამოკვლევის გარეშე ასრულებს და განაჩენს აფუძნებს გამოძიების მასალებს, არსებით სხდომაზე გამოკვლევის გარეშე, მიუხედავად იმისა, რომ განაჩენიდან იკვეთება: ბრალდებული მუქარის ბრალდების ნაწილში არ ცნობს თავს დამნაშავედ.

მაგალითი 30

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს N698აპ-19 საქმეზე²¹¹ საკასაციო პალატამ ხელახლა დაადგინა და დაასაბუთა ფაქტობრივი გარემოებები, რაც არ უნდა გაეკეთებინა. პალატამ დადგენილად უნდა მიიღოს სააპელაციო სასამართლოს განაჩენში აღწერილი ფაქტობრივი გარემოებები, შეფასებას კი ახორციელებს კანონით დადგენილ ფარგლებში, სამართლებრივ საკითხებზე. მიუხედავად აღნიშნულისა, საკასაციო პალატა გასცდა კანონის მოთხოვნებს – ნაცვლად იმისა, რომ საქმეში არსებული მტკიცებულებების მხოლოდ სამართლებრივი შეფასებით შემოფარგლულიყო, რეალურად შევიდა მტკიცებულებათა გამოკვლევაში. კერძოდ, მან რეალურად საქმის მასალებიდან ამოიღო და განაჩენში ასახა საქმეში არსებული მტკიცებულებები, რითაც ახალი ფაქტები მიიჩნია დადგენილად, და სწორედ ამ ახალი ფაქტების საფუძველზე მიიღო ლ. კ.-ს მიმართ გამამართლებელი გადაწყვეტილება. არაერთ ამონარიდს ვხვდებით ფარული მიყურადებიდან განაჩენში. განაჩენში არ იკვეთება სააპელაციო პალატამ თუ გამოიკვლია ეს კონკრეტული ჩანაწერები საქმის განხილვისას მხარეთა მონაწილეობით, და ბრალდებულებს თუ მიეცათ ამ საკითხზე შეკითხვის დასმის უფლება.²¹²

210 გორის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე გუგა კუპრეიშვილის 2020 წლის 07 აპრილის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126¹ მუხლის პირველი ნაწილი, ორი ეპიზოდი – ოჯახში ძალადობა, სსსკ-ის 11¹, 151 მუხლის მეორე ნაწილის "დ" ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სიცოხლის მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას ვისაც ემუქრებიან გაუჩნდა მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში).

211 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ლალი ფაფიაშვილის, მერაბ გაბინაშვილის, შალვა თაღუშაძის 2020 წლის 05 მარტის № 2კ-698აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 19, 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის "ა" და მე-3 ნაწილის "ბ" ქვეპუნქტები – თაღლითობის მცდელობა).

212 როგორცაა: 2016 წლის 24 აგვისტოს ჩანაწერი, რომლის თანახმად:
ლ. : გუშინ იმას ვურეკავდი იმ ზ-ს იმაზე და გუშინ ვერ მიპასუხა და დღეს კიდევ დაველაპარაკები.
გ. : დაელაპარაკე აბა და ისენიც მე მირეკავენ რა ხდებაო მაგაზეო და.
ლ. : ჰო კაი.
გ. : კაი. და მანდ მესამე ეტაპიც უნდა გავაკეთოთ.

მაგალითი 31

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს N3/201-2020; N3/117-2020; №3/123-2020 საქმეებზე²¹³ მიღებულ ბრძანებებში აღწერილია მხოლოდ შუამდგომლობის ავტორის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები. არ ირკვევა შ.პ.ს. ფ-ს პოზიცია და არგუმენტები.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 2146 მუხლის პირველი ნაწილის განმარტება უნდა მოხდეს იმის გათვალისწინებით, რომ გადასახადის გადამხდელის ფინანსებთან დაკავშირებული ინფორმაცია არავისთვისაა ხელმისაწვდომი მისი თანხმობის გარეშე. მხოლოდ ის ფაქტი, რომ საგადასახადო ორგანოს მიმართვის მიუხედავად, გადასახადის გადამხდელმა მას დადგენილ ვადაში არ მიაწოდა ინფორმაცია, ვერ შექმნის მოსამართლის ბრძანების თვითკმარ სამართლებრივ საფუძველს. კოდექსის აღნიშნული ნორმის მხოლოდ ფორმალური განმარტებით, საგადასახადო ორგანოს შუამდგომლობა ნებისმიერ შემთხვევაში დაკმაყოფილდება, რაც აზრს დაუკარგავს სასამართლო კონტროლს. ბრძანებიდან ირკვევა, რომ გადასახადის გადამხდელს საგადასახადო ორგანოს მოთხოვნა არ ჩაბარებია და უკან დაბრუნდა. აქედან გამომდინარე, საკამათოა, თუ რამდენად იყო სახეზე ინფორმაციის წარდგენაზე უარი და რამდენად ვრცელდება ამ ურთიერთობაზე 2146 მუხლი.

ლ.: პა?

გ.: მესამე ეტაპზე უნდა გავიღეთ.

ლ.: პო.

გ.: მესამე ეტაპი უფრო “კაი პონტია”.

ლ.: გასაგებია.

გ.: კაი.

ან.

(იხ. განაჩენი 26)

გ.ნ. “მესამე ეტაპის” შესახებ გ. მ. ესაუბრება ასევე სხვა მამაკაცს (იხ. 2016 წლის 16

ოქტომბრის ჩანაწერის კრებსი). კერძოდ:

გ.: მომისმინე, რასთან დაკავშირებით გირეკავ, ხვალ შენ და დ. სადღაც 12-ის მერე საით იქნებით?

მ.: ს-ში.

გ.: ს-ში იქნებით ორივე.

მ.: ალბად.

გ.: ე.ი. რომ მოვიდე, გნახავთ ორივეს. იმ თემასთან დაკავშირებით ბიჭო, რაღაცეები ამოძრავდა და.

მ.: რავი, დარევე, არამგონია, რომ სადმე ვიყოთ გასული და ხვალაც ს-ში ვიქნებით.

გ.: ანუ მესამე ეტაპი იწყება რა და მესამე ეტაპზე განაცხადები ახლა იწყება და სამუშაო იწყება იანვრიდან, მარა განაცხადები ახლავე იწყება რა, კომპანიების.

მ.: პო გამოდი და დავილაპარაკოთ, ვნახოთ რა.

გ.: პო.

(იხ. განაჩენი 28)

213 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/117-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება).

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 14 აპრილის №3/201-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება).

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/123-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება).

მაგალითი 32

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, N2-748-17 გადაწყვეტილებაში სამოქალაქო საქმეზე,²¹⁴ მოსამართლე განმარტავს მტკიცების ტვირთის მნიშვნელობას, თუმცა აღარ აგრძელებს მსჯელობას, როგორ გადაანაწილა მტკიცების ტვირთი მხარეებზე, რატომ ჩათვალა საჭიროდ კონკრეტულ შემთხვევაში მტკიცების ტვირთის განმარტება.

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, სასამართლო აღნიშნავს, რომ სასამართლო, ეყრდნობა პოლიციის მასალებს და დადგენილად მიიჩნევს სადავო ფაქტობრივ გარემოებებს. სასამართლო ციტირებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსიდან მტკიცების ტვირთის განაწილების პრინციპზე, თუმცა, რატომ მიიჩნევს სადავო ფაქტობრივ გარემოებებს დადგენილად პოლიციის მასალების საფუძველზე, გაუგებარია.

სასამართლო აღნიშნავს, რომ მხარის მიერ წარმოდგენილი შესაგებელი არაკვალიფიციურია, ნაცვლად იმისა, იმსჯელოს, თუ კანონის რომელ მოთხოვნას არ პასუხობს შესაგებელი (იხ. გადაწყვეტილების მე-4 გვ.).

მაგალითი 33

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, ახალციხის რაიონული სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეზე მიღებულ გადაწყვეტილებაში²¹⁵ დაშტრიხულია არა მხოლოდ მოსარჩელე ფიზიკური პირი, არამედ მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანო, ყველა აქტი და წერილი, რაც საქმეშია და შეაფასა სასამართლომ, გადაწყვეტილების მიღების დროს. მოსარჩელის მონაცემების დაშტრიხვას სასამართლომ, ალბათ, საფუძვლად დაუდო პერსონალური მონაცემების დაცვა, რაც ასევე სადავოა, თუმცა, რაზე დაყრდნობით დაშტრიხა სასამართლომ ადმინისტრაციული ორგანოს მონაცემები, გაუგებარია.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის ნაწილში, მოსამართლემ მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ აქტის გამოცემისათვის დადგენილი ვადის გაშვება შეაფასა როგორც განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარი, ჩათვალა, რომ მოპასუხემ გამოსცა ვირტუალური აქტი და იმსჯელა ამ აქტის უკანონობაზე; ბათილად ცნო იგი და დაავალა ადმინისტრაციულ ორგანოს ახალი აქტის გამოცემა. მოსამართლე უთითებს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მეოთხე ნაწილზე და მსჯელობს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობის საფუძვლებზე, მაშინ, როცა წინა პუნქტებში დადგენილი აქვს, რომ ადმინისტრაციულმა ორგანომ აქტის გამოცემისათვის დადგენილი ვადის გაშვებით, ფაქტობრივად უარი თქვა აქტის გამოცემაზე. მოსამართლე ერთმანეთისგან არ მიჯნავს აქტის გამოცემით განცხადების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმას და კანონით დადგენილი ვადის გაშვებით აქტის გამოცემაზე უარის თქმას.

214 თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მარინე ცერცვაძის 2020 წლის 13 ოქტომბრის №2/748-17 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (თანხის დაკისრება).

215 ახალციხის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ანაიტ ოვანესიანის 2020 წლის ოქტომბრის გადაწყვეტილება (მონაცემები დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის შესაბამისობა კანონმდებლობასთან).

მაგალითი 34

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, N4/323-20 გადაწყვეტილება²¹⁶ გადატვირთულია თეორიულ-სამართლებრივი მოსაზრებებით, ნორმების განმარტებებით, არასაჭირო ციტირებებით, რაც მხოლოდ ზრდის სასამართლოს აქტის მოცულობას და მკითხველისთვის გაუგებარს ხდის კონკრეტულ მოცემულობაში რა საჭირო იყო მათი გამოყენება. კერძოდ: განმარტებულია ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის მიზნები, ამოცანები, რეგულირების სფერო; ორ-ჯერ სხვადასხვა ადგილას არის განმარტებული და ციტირებული ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის მე-8 მუხლი; დეტალურად განმარტებულია პოლიციის შესახებ კანონის მიზნები; მოსამართლე ახსნებს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტებს, თუმცა აღარ ავითარებს მსჯელობას, მათი კონკრეტულ შემთხვევასთან მისადაგების შესახებ.

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, მოსამართლე მოიხმობს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-5 მუხლის პირველ ნაწილს, რომლითაც ადმინისტრაციულ ორგანოს უფლება არა აქვს კანონმდებლობის მოთხოვნების საწინააღმდეგოდ განახორციელოს რაიმე ქმედება და მასზე დაყრდნობით ასკვნის, რომ ეს განაპირობებს კეთილსინდისიერი მმართველობის პრეზუმირებას, საწინააღმდეგოს მტკიცების ტვირთი, შეჯიბრებითობის საწყისზე დაყრდნობით, მოწინააღმდეგე მხარეს ეკისრება. სასამართლოს მიერ გაკეთებული ეს დასკვნა არღვევს სწორედ რომ საქართველოს კონსტიტუციის 62-ე მუხლის მე-5 პუნქტით დაცული თანასწორობის პრინციპს, სამართალწარმოებაში (საქართველოს კონსტიტუციის 62.5 მუხლი – სამართალწარმოება ხორციელდება მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის საფუძველზე).

მაგალითი 35

გადაწყვეტილების სიცხადის კუთხით, N1/2929-18 გადაწყვეტილებიდან²¹⁷ რეალურად არ იკვეთება ქმედების ობიექტური შემადგენლობის უმნიშვნელოვანესი კომპონენტები – კერძოდ, თუ რა მომენტიდან გაჩნდა მსჯავრდებულის ხელთ ქმედების ჩადენის იარაღი – დანის მაგვარი საგანი. ქმედების განხორციელების დასაწყისშივე ეკავა ხელთ, თუ მას მერე ამოიღო. ქმედების ეს დეტალები ბუნდოვანია განაჩენში, მით უფრო რომ სასამართლოს დადგენილი აქვს, ა. თოხაძეს დაჭერილი ჰქონდა ბ. ჟ.-ს ორივე ხელი. ვინაიდან დანაშაულის ჩადენის საგანს გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ქმედების ყაჩაღობად კვალიფიკაციისათვის, უმნიშვნელოვანესი იყო სასამართლოს დაედგინა, რა მომენტიდან ეკავა ხელთ მსჯავრდებულს იარაღი, როდის დაინახა ეს დაზარალებულმა. კითხვის ნიშნები ჩნდება ყაჩაღობის დანაშაულის შემადგენლობის არსებობის თაობაზე, კერძოდ, მსჯავრდებულს გაქ-

216 თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 29 ოქტომბრის №4/323-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – ალკოჰოლის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი პირის დაუმორჩილებლობა სამართალდამცავის კანონიერი მოთხოვნისადმი).

217 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლილი მსხილაძის 2018 წლის 31 ოქტომბრის №1/2928-18 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე. (სსსკ-ის 179-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ყაჩაღობა).

ცევის მომენტში რა განზრახვა ამოძრავებდა, მხოლოდ გაქცევის თუ, ქურდობით დაწყებული 100 ლარიანი კუპიურის გატაცების.

მაგალითი 36

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, ცაგერის რაიონული სასამართლოს N3/15-19 გადაწყვეტილება²¹⁸ არ პასუხობს მხარეთა მიერ მითითებულ გარემოებებს. განცხადების დასაშვებობაზე მსჯელობისას სასამართლო ვალდებულია თავის ინიციატივით შეამოწმოს განცხადებით დაცულია თუ არა სასამართლოსადმი მიმართვის ვადა და არის თუ არა განმცხადებელი უფლებამოსილი მოითხოვოს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა. განჩინებაში არ არის მსჯელობა იმ ფაქტის დასადგენად, დაცულია თუ არა განმცხადებლების მიერ განცხადების შეტანის ერთ-თვიანი ვადა, მიუხედავად იმისა, რომ მოწინააღმდეგე მხარეც სადავოდ ხდიდა ამ გარემოებას. განჩინებაში ერთადერთი წინადადება რაც ამ საკითხს ეხება, არის, „გადაწყვეტილების არსებობის შესახებ მათთვის [განმცხადებლებისთვის] ცნობილი გახდა 2018 წლის 10 ივლისს, რის შემდეგაც წერილობით მიმართეს სასამართლოს გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ გადაცემის მოთხოვნით“.

ვადის ათვლის დასაწყისად კანონით მიჩნეულია მომენტი, როდესაც განმცხადებლისთვის ცნობილი გახდა გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის საფუძვლის არსებობა. საკონსტიტუციო სასამართლოს 2013 წლის 5 ნოემბრის #3/1/531 გადაწყვეტილებით, სასამართლოს პლენუმმა განმარტა: „სასამართლო უნდა სარგებლობდეს მკაფიო და ხელშესახები კრიტერიუმებით იმის შესამოწმებლად და დასადგენად, რომ პირმა არ იცოდა და ობიექტურად არც შეიძლებოდა სცოდნოდა მის ინტერესებთან დაკავშირებული გადაწყვეტილების არსებობის შესახებ. უნდა მოხდეს იმის პრევენცია, რომ პირმა დროში უმიზეზოდ არ გაახანგრძლივოს უფლების განხორციელება, ის შეზღუდული უნდა იყოს შესაძლებლობაში, მიმართოს სასამართლოს იმ შემთხვევაში, თუ მას შეეძლო ეს თავის დროზე განეხორციელებინა და არ ისარგებლა ამ შესაძლებლობით.“ ამ საკითხებზე მსჯელობას განჩინება არ შეიცავს.

განჩინებიდან ირკვევა, რომ სასამართლოს მიერ ბათილად ნაცნობი 2005 წლის გადაწყვეტილებით გაუქმდა ადმინისტრაციული აქტი, რომლის საფუძველზეც უძრავი ქონება (მიწის ნაკვეთები) გადაცემული იყო ერთ-ერთი სოფლის მაცხოვრებელ 13 კომლზე. მათგან 5 განმცხადებელი მოსამართლემ კომლის წევრებად მიიჩნია, მაგრამ გადაწყვეტილება ბათილად ცნო სრულად ისე, რომ დანარჩენ რვა კომლის წევრს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა არ მოუთხოვია.

განჩინება არ შეიცავს ფაქტობრივ დასაბუთებას იმის თაობაზე, რომ სადავო გადაწყვეტილების საფუძველზე მოწინააღმდეგეების საკუთრებაში რიცხული მიწის ნაკვეთები ზუსტად ის ნაკვეთებია (ფართობიც იგივეა და ადგილმდებარეობაც), რომლებზეც განმცხადებლებს შესაძლოა ჰქონოდათ პრეტენზია.

²¹⁸ ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლეილა გურგუჩიანის 2019 წლის 15 ოქტომბრის №3/15-19 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და საქმის წარმოების განახლება).

მაგალითი 37

ფაქტობრივი დასაბუთების კუთხით, N3/201-2020, N3/123-2020 და N3/117-2020 გადაწყვეტილებებში²¹⁹ განიხილება არ შეიცავს ფაქტობრივ დასაბუთებას და შემოიფარგლება მხოლოდ სასამართლოსთვის მიმართვის წინაპირობების ზედპირული აღწერით. მაგალითისთვის, არ არის დადგენილი მოითხოვა თუ არა მაკონტროლებელმა საბანკო ინფორმაციის ნებაყოფლობით წარდგენა გადამხდელისგან, არ არის გადმოცემული გადამხდელის პოზიცია და არც ის ჩანს საერთოდ ეცნობა თუ არა გადამხდელს შუამდგომლობის არსებობის თაობაზე. მოსამართლის მსჯელობა შემოიფარგლება ჩანაწერით: „საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებების საფუძველზე, სასამართლო მიიჩნევს, რომ შუამდგომლობა საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.“

მაგალითი 38

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, N3/ბ-300-19 ადმინისტრაციულ საქმეზე²²⁰ სასამართლო მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე მუხლის მესამე ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტზე²²¹ და აღნიშნავს, რომ ეთანხმება პირველი ინსტანციის დასკვნებს; თუმცა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნები კონკრეტულად არ არის მითითებული, შესაბამისად, განიხილებიდან არ ჩანს რას ეთანხმება სასამართლო. სასამართლო არ იყენებს აღნიშნულ პროცესუალურ ნორმას უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკის შესაბამისად. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე მუხლის გამოყენებასთან დაკავშირებით, საკასაციო პალატამ განმარტა: „სააპელაციო სასამართლოს განიხილება აღწერილობითი და სამოტივაციო ნაწილების ნაცვლად უნდა შეიცავდეს მოკლე დასაბუთებას გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების, ან უცვლელად დატოვების შესახებ. აღნიშნული დასკვნა კი, თავის მხრივ, უნდა ემყარებოდეს იმ გარემოებათა ანალიზს, რომელიც სასამართლოს მიერ წარმოებაში მიღებულ საჩივარშია გადმოცემული.“²²²

219 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/117-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება).

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 14 აპრილის №3/201-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება);

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ალექსანდრე გოგუაძის 2020 წლის 03 აპრილის №3/123-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (კომერციული ბანკისაგან პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის მოპოვება).

220 ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების გოჩა აბუსერიძის, ნანა კალანდაძის, ხათუნა ხომერიკის 2019 წლის 14 ნოემბრის №3/ბ-300-19 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საკუთრების უფლების რეგისტრაციის გაუქმება).

221 სააპელაციო სასამართლოს განიხილება აღწერილობითი და სამოტივაციო ნაწილების ნაცვლად უნდა შეიცავდეს მოკლე დასაბუთებას გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების ან უცვლელად დატოვების შესახებ. თუ სააპელაციო სასამართლო ეთანხმება პირველი ინსტანციის სასამართლოს შეფასებებს და დასკვნებს საქმის ფაქტობრივ ან/და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით, მაშინ დასაბუთება იცვლება მათზე მითითებით.

222 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ზურაბ ძლიერიშვილის, თეიმურაზ თოდრია და ბესარიონ ალავეიძის 2015 წლის 6 თებერვლის № ას-1324-1262-2014 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (სანივთო სამართლებრივი დავა).

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, N346აპ-19 სისხლის სამართლის საქმეზე²²³ საკასაციო სასამართლომ შეიმუშავა საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ დადგენილი მტკიცების სტანდარტთან შეუსაბამო მიდგომა. მოსამართლე მიუთითებს: „მიღებული დასკვნიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატას მიაჩნია, რომ ძალადობრივი ქმედების ჩადენის ზემოთ აღწერილ და სხვა მსგავს ვითარებაში (მათ შორის განზრახ ან გაუფრთხილებლობით სიცოცხლის მოსპობისა თუ სხვადასხვა ხარისხის ჯანმრთელობის დაზიანების შემთხვევებშიც), როდესაც საქმეში არ მოიპოვება ისეთი მტკიცებულება, ფაქტი ან მონაცემი, რომელიც შეიძლება საფუძველი გახდეს გონივრული ეჭვისთვის, რომ დაზარალებულს შესაძლოა, დაზიანებები მიეღო სრულიად სხვა ვითარებაში, სხვა დროს, სხვა პირისგან და არა ბრალდებულის (მსჯავრდებულის) მიერ მის მიმართ ჩადენილი ძალადობის შედეგად, სასამართლო-სამედიცინო თუ სხვა სახის (მაგალითად, ბიოლოგიური) ექსპერტიზის დასკვნა, როდესაც ის პირდაპირ და ობიექტურად ასახავს დამნაშავეს მიერ ჩადენილი ძალადობის კვლევას და შედეგებს, იძენს პირდაპირი მტკიცებულების მნიშვნელობას და დაზარალებულის (მოწმის) თუნდაც ერთ პირდაპირ ჩვენებასთან, ასევე სხვა არაპირდაპირ მტკიცებულებებთან (მათ შორის – არაპირდაპირ ჩვენებებთან) ერთად ქმნის მტკიცებულებათა ისეთ ერთობლიობას, რაც სავსებით საკმარისია გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტის დაცვით გამამტყუნებელი განაჩენის დასადგენად“. ეს მიდგომა პრობლემურია, ვინაიდან სასამართლოები კვლავ იყენებენ მოწმეთა ირიბ ჩვენებებს გამამტყუნებელი ვერდიქტის დასაბუთებლად, ისე რომ მხედველობაში არ იღებენ საკონსტიტუციო სასამართლოს დადგენილ სტანდარტს.²²⁴

223 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 01 ნოემბრის №2კ-346აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 125-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ცემა, 344-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთა, 353-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – წინააღმდეგობა, შეტყაობა ან ძალადობა საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველის ან ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლის მიმართ, 362-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ყალბი პირადობის მოწმობის შენახვა გამოყენების მიზნით და გამოყენება).

224 საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 22 იანვრის ნ. 1/1/548 გადაწყვეტილებას, რომლითაც, ფაქტობრივად, აიკრძალა პირის ბრალეულობის დასადასტურებლად ირიბი ჩვენებების გამოყენება საკითხის მკაფიო დარეგულირებამდე.

მაგალითი 40

სამართლებრივი დასაბუთების კუთხით, N309აპ-19 გადაწყვეტილებაში,²²⁵ მართალია, საკასაციო პალატამ ხულიგნობის სამართლებრივი შეფასების ნაწილში ისე გააკეთა, რომ არ უმსჯელია არა თუ უცხო ქვეყნების, არამედ საქართველოში არსებულ პრეცედენტულ სამართალსა და ლიტერატურაში არსებულ პოზიციებზე. ხულიგნური ქვენა გრძნობით ჩადენილი მკვლელობის კვალიფიკაციასთან დაკავშირებით, ერთიანი ჩამოყალიბებული მიდგომა ქართულ სასამართლო პრაქტიკასა და ლიტერატურაში არ არსებობს. ლიტერატურაში მიიჩნევენ, რომ 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „გ“ პუნქტის განმარტებისათვის სსკ-ის 239-ე მუხლი არ გამოდგება, რაც საკასაციო პალატამ ამ გადაწყვეტილებაში გამოიყენა. მეცნიერებაში არსებობს პოზიცია, რომ მკვლელობის ჩადენის ადგილს, მაგალითად, საზოგადოების თავშეყრის ადგილს, დამოუკიდებელი მნიშვნელობა არ გააჩნია ამ პუნქტის გამოყენებისათვის. მთავარია, დადგინდეს, რომ გადამწყვეტ და უშუალო მიზეზს, რომელმაც წარმოშვა მკვლელობის განზრახვა, წარმოადგენდა ზემოაღნიშნული ანტისაზოგადოებრივი ქვენაგრძნობა.²²⁶

მაგალითი 41

სამართლებრივი დასაბუთების კუთხით, N1/67-2020 გადაწყვეტილებაში განაჩენიდან არ იკვეთება მოსამართლის მიერ ბრალდებულის აღიარების სანდოობის შემოწმება, მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული კანონის სავალდებულო მოთხოვნაა. სასამართლო იშველიებს ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს, თავისი პოზიციის გამამართლებელ საფუძვლად, რომ საპროცესო შეთანხმება არ არღვევს ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის მოთხოვნებს, იმით რომ ბრალდებული უარს ამბობს მის არაერთ უფლებაზე, თუ დაცულია „დაცვის მინიმალური გარანტიები“ და „უფლებებზე უარის თქმა არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს საჯარო ინტერესს“.

თუმცა სასამართლო კონკრეტულად არ ადგენს და არ აქვს ნამსჯელი ბრალდებულის აღიარებითი ჩვენების არსებით განხილვაზე გამოკვლევის შედეგად, რატომ მიიჩნია, რომ აღიარება ნებაყოფლობითია, ბრალდებული სანდოობაზე დასკვნა, რის საფუძველზე გააკეთა, რატომ დაუჭერა ბრალდებულს.²²⁷

225 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალაფიძის 2019 წლის 18 ოქტომბრის №2კ-309აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის მე-19, 109-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი – გაზრახ მკვლელობის მცდელობა).

226 საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ხულიგნურ ქვენაგრძნობას ადგილი არ ჰქონია იმიტომ რომ სახეზე არ არსებობდა „პირის მისწრაფება, რომ მას სურდა უხეშად დაერღვია საზოგადოებრივი წესრიგი, გამოეხატა თავისი უპატივცემულობა საზოგადოებისა და მისი წევრების მიმართ, რომლის გარეშეც ქმედება არ შეიძლება დაკვალიფიკირდეს ხულიგნური ქვენა გრძნობით ჩადენილად.“ საკასაციო პალატას დადგენილად მიაჩნია, რომ გ. ჩ.-ს დაზარალებულის მოკვლის კონკრეტული მოტივი არ გააჩნდა. მაგრამ, ვინაიდან წარმოდგენილი მტკიცებულებებით ასევე ირკვევა, რომ მსჯავრდებული და დაზარალებული მართლმადიდებელი მსახიობი იყვნენ და დაზარალებულის ფაქტს მათ გარდა სხვა არავინ შესწრებია, მსჯავრდებულის ქმედებაში არ იკვეთება ხულიგნური ქვენა გრძნობის მოტივისათვის დამახასიათებელი აუცილებელი ნიშნები – აშკარა ანტისაზოგადოებრივი განწყობა, დამნაშავეს სურვილი, რომ უხეშად დაერღვია საზოგადოებრივი წესრიგი და გამოეხატა უპატივცემულობა საზოგადოებისა და მისი წევრების მიმართ. სსენებულის გათვალისწინებით, მხოლოდ ის ფაქტი, რომ გ. ჩ.-მ დანაშაული ჩაიდინა ყოველგვარი საბაბის გარეშე, არ წარმოადგენს მისი ქმედების ხულიგნური ქვენა გრძნობით დაკვალიფიკირების საფუძველს.“

227 ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 13 ნოემბრის №1/67-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ 372-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ზემოქმედების განხორციელება დაზარალებულზე).

მაგალითი 42

სამართლებრივი დასაბუთების კუთხით, თელავის რაიონული სასამართლოს N4/323-20; N4/312-20; N4/311-20 გადაწყვეტილებებში ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეებზე²²⁸ სასამართლო მოიხმობს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-5 მუხლის პირველ ნაწილს, რომლითაც ადმინისტრაციულ ორგანოს უფლება არა აქვს კანონმდებლობის მოთხოვნების საწინააღმდეგოდ განახორციელოს რაიმე ქმედება და მასზე დაყრდნობით ასკვნის, რომ ეს განაპირობებს კეთილსინდისიერი მმართველობის პრეზიუმირებას, საწინააღმდეგოს მტკიცების ტვირთი, შეჯიბრებითობის საწყისზე დაყრდნობით, მოწინააღმდეგე მხარეს ეკისრება.

სასამართლოს მიერ გაკეთებული ეს დასკვნა არღვევს სწორედ რომ საქართველოს კონსტიტუციის 62-ე მუხლის მე-5 პუნქტით დაცული თანასწორობის პრინციპს, სამართალწარმოებაში (საქართველოს კონსტიტუციის 62.5 მუხლი – სამართალწარმოება ხორციელდება მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის საფუძველზე), ვინაიდან მან არასწორად მიანიჭა მეტი მნიშვნელობა საჯარო მოხელის ახსნა-განმარტებას შეჯიბრებით პროცესში.

Article 43

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, 2/15-922-21 საქმეზე²²⁹ განიხილება არ შეიცავს დასაბუთებას, რა საფუძვლით დაკმაყოფილდა საჩივარი. მოსამართლე აღნიშნავს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება უნდა მოხდეს მხარეთა თანასწორობის და შეჯიბრებითობის პრინციპების დაცვით, თუმცა არ მსჭელობს კონკრეტულ შემთხვევაში როგორ გაითვალისწინა ისინი.

მოსამართლე განმარტავს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების წინაპირობად უნდა გაირკვეს მხოლოდ ორი საკითხი: „პირველი, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება უზრუნველყოფს თუ არა მომავალში მისაღები გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსრულებას, ან ზოგადად აღსრულებას. მეორე, აღსრულებადია თუ არა თავად მოთხოვნილი ღონისძიება.“ არ არის მითითებული საფუძველი, რომელიც განაპირობებს მოსამართლის მიერ მხოლოდ ამ ორი საკითხის გამოკვეთას.

228 თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 16 ოქტომბრის №4/311-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის მოთხოვნისადმი დაუმორჩილებლობა); თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მარინე ცერცვაძის 2020 წლის 18 ოქტომბრის №4/312-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი სიტყვიერი შეურაცხყოფის მიყენება იზოლატორს თანამშრომლის მიმართ); თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 29 ოქტომბრის №4/323-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი – ალკოჰოლის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი პირის დაუმორჩილებლობა სამართალდამცავის კანონიერი მოთხოვნისადმი).

229 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლიანა კაჟაშვილის 2021 წლის 12 ივლისის №2/15-922-21 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (დავით ზილფიმიანის საჩივარი შპს "პოლდინგი საქართველოს" მიმართ მის სარჩელზე უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით დავით ზილფიმიანის მიმართ შპს "ჩემიქსემ ინტერნეტნაღასის" სასარგებლოდ მიმდინარე იძულებითი აღსრულების შეჩერების შესახებ).

ამასთან, მოსამართლე საერთოდ არ მსჯელობს სარჩელის უზრუნველყოფის ისეთ სავალდებულო სამართლებრივ წინაპირობაზე, როგორიცაა სარჩელის დაკმაყოფილების ვარაუდი. ეს საკითხი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია კონკრეტულ შემთხვევაში, იმდენად, რამდენადაც, საჩივრის ავტორის მოთხოვნა (ურთიერთ-მოთხოვნათა გაქვითვის შესახებ) მიმართულია არა აღსრულების კრედიტორის, არამედ იმ კომპანიის მიმართ, რომლის 100%-იანი წილის მფლობელია აღსრულების კრედიტორი. განჩინება არ შეიცავს მსჯელობას, თუ არსებობს შესაბამისი სამართლებრივი საფუძველი, რომელიც ითვალისწინებს მოვალის მიმართ საწარმოს პარტნიორის (კრედიტორის) მოთხოვნის გაქვითვას, ამავე მოვალის საწარმოს (მესამე პირის) მიმართ არსებულ მოთხოვნასთან.

განჩინებით ირკვევა, რომ განჩინების მიღების დროს ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვის მოთხოვნა ჯერ არც იყო დაყენებული მოსარჩელის მიერ. საქმეში არც აღსრულების კრედიტორი ყოფილა ჩართული და სასამართლოსთვის უცნობი იყო პოზიცია მის მიმართ არსებული მოთხოვნის მესამე პირისთვის დათმობის, ან რაიმე საფუძველით გადაცემის შესახებ. მოსამართლე არ მსჯელობს სარჩელის დაზუსტებაზე და მოთხოვნის დაყენებამდე უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების სავალდებულობაზე.

განჩინება საერთოდ არ შეიცავს დასაბუთებას, თუ რა სამართლებრივი საფუძველით მოხდა აღმასრულებლის მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის ღონისძიებების გაუქმება, რამაც არა მხოლოდ შეაჩერა სააღსრულებო წარმოება არსებულ ეტაპზე, არამედ აღადგინა სააღსრულებო ორგანოსადმი მიმართვამდე არსებული მდგომარეობა და უზრუნველყოფის გარეშე დატოვა სასამართლოს კანონიერ ძალაში მყოფი გადაწყვეტილებით დადასტურებული მოთხოვნა.

მაგალითი 44

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, N3/99-2020 საქმეზე²³⁰, მოსამართლემ იმსჯელა საოლქო საარჩევნო კომისიის მიერ საჩივრის განუხილველად დატოვების კანონიერებაზე, საჩივრის არაუფლებამოსილი პირის მიერ აღძვრის საფუძველით. თუმცა, აღნიშნულ საკითხზე მოსამართლემ იმსჯელა ისე, რომ გადაწყვეტილებაში ნახსენებია კი არ არის თუ ვინ, რა სტატუსის მატარებელმა სუბიექტმა (საარჩევნო ბლოკი, საინიციატივო ჯგუფი, სხვა) აღძრა საჩივარი. მოსამართლე არ ადგენს კონკრეტულად ვინ მოიაზრა გასაჩივრებაზე უფლებამოსილ სუბიექტად.

230 ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ზურაბ ბალაგაძის 2020 წლის 08 ნოემბრის №3/99-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

სამართლებრივი დასაბუთებულობის კუთხით, N3/97-2020 და N3/98-2020 საარჩევნო დავებზე მიღებულ გადაწყვეტილებებში,²³¹ მოსამართლე განმარტავს, რომ: „საქართველოს საარჩევნო კოდექსი“ უშვებს კენჭისყრისა და არჩევნების შედეგების, რომელიც აისახება შემატყობველ ოქმებში, დაშვებული შეცდომების გამოსწორების საშუალებას, რასაც წარმოადგენს კომისიის მიერ შედგენილი შესწორების აქტი, რომელშიც აღინიშნება შემატყობველ ოქმში შეტანილი მონაცემის შესწორება და ამ ოქმის შედგენის თარიღი/დრო. თუმცა ეს არ უნდა იქნეს ისე გაგებული, რომ კომისიის სათანადო უფლებამოსილმა წევრებმა სათანადო გულისხმიერებითა და კანონის მოთხოვნათა უგულველყოფით შეადგინონ შემატყობველი ოქმები, იმ იმედით, რომ კანონი აძლევთ მას მისი გამოსწორების საშუალებას.“ ამ განმარტების მიუხედავად, აღარ ვითარდება მსჯელობა, იწვევს თუ არა რაიმე სამართლებრივ შედეგს, ასეთი უგულველყოფა, ან ჰქონდა თუ არა კონკრეტულ შემთხვევაში მას ადგილი.

დისციპლინურ პასუხისმგებლობის დაკისრების მოთხოვნასთან დაკავშირებით, სასამართლო განმარტავს: „სასამართლო მიიჩნევს, რომ მოცემულ შემთხვევაში, საქართველოს საარჩევნო კოდექსის 28-ე მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნის გამოყენება საოლქო საარჩევნო კომისიის კომპეტენციას წარმოადგენს. სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი მტკიცებულებებით არ დასტურდება, რომ დისკრეციული უფლებამოსილება განხორციელებულია კანონით დადგენილ ფარგლებს გადაცილებით ან/და იმ მიზნის უგულველყოფით, შესაბამისად საოლქო საარჩევნო კომისიის მიერ საჩივრის ამ მოთხოვნასთან მიმართებაში მიღებულია კანონშესაბამისი გადაწყვეტილება, რის გამოც ამ ნაწილშიც არ არსებობს სადავო აქტის ბათილად ცნობის სამართლებრივი საფუძველი.“

გადაწყვეტილებიდან არ ჩანს, რას ემყარება ეს მსჯელობა, რა მტკიცებულებები გამოიკვლია სასამართლომ, რაში მდგომარეობდა კონკრეტულ შემთხვევაში დისკრეციული უფლებამოსილების კანონით დადგენილი ფარგლები და მათ დაუდგენლად როგორ შეძლო შეეფასებინა მოპასუხის ქმედების მართლზომიერება. ამის შემდეგ სასამართლო მსჯელობს დისციპლინური სახდელის განსაზღვრისას ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციულ უფლებამოსილებაზე. მას შემდეგ, რაც სასამართლომ, ფაქტობრივად, უარი განაცხადა ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელების კანონიერების კონტროლზე, აზრს მოკლებულია მსჯელობის განვითარება სახდელის შერჩევისას ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გასათვალისწინებელ გარემოებებზე.

231 ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე ზურაბ ბალაგაძის 2020 წლის 06 ნოემბრის №3/97-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა);
ზესტაფონის რაიონული სასამართლო მოსამართლე შოთა ნიკურაძის 2020 წლის 06 ნოემბრის №3/98-2020 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (საარჩევნო დავა).

ფაქტობრივი დასაბუთებულობის კუთხით, №ას-1527-2019 განჩინებიდან²³² ირკვევა, რომ მოსარჩელის მოთხოვნას წარმოადგენდა სესხის ძირი თანხის (2 670 000 აშშ დოლარი), სარგებლის (1 143 955 აშშ დოლარი) და პირგასამტეხლოს (611 228 აშშ დოლარი) დაბრუნება. განჩინებაში გასაგებად არის წარმოდგენილი სესხის ძირი თანხის დაბრუნების ნაწილზე, სადაც საკასაციო პალატა იზიარებს ქვედა ინსტანციის სასამართლოების მსჯელობას, რომ სესხის ხელშეკრულების წერილობით დადების ფაქტი საქმეში ვერ დადასტურდა, რის გამოც, მხარეთა შორის ურთიერთობა მართებულად ჩაითვალა არა სახელშეკრულებო, არამედ კონდიქციური სამართლიდან (უსაფუძვლო გამდიდრება) გამომდინარე ურთიერთობად. საკასაციო პალატამ გაიზიარა სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა პირგასამტეხლოს დაკისრებაზე უარის თქმის შესახებ (კანონის თანახმად, პირგასამტეხლო და მისი ოდენობა მხარეთა მიერ წინასწარ წერილობით უნდა იყოს შეთანხმებული).

რაც შეეხება სარგებლის დაკისრებას, განჩინებიდან ირკვევა, რომ კასატორი საკასაციო სასამართლოს წინაშე ასევე აპელირებდა სამოქალაქო კოდექსის 981.2-ე მუხლზე, რომელიც ითვალისწინებს ზიანის ანაზღურების ვალდებულებას არა სახელშეკრულებო ურთიერთობიდან, არამედ უსაფუძვლო გამდიდრების ნორმებიდან გამომდინარე და ადგენს, რომ „ფულად ვალზე გადახდილ უნდა იქნეს პროცენტი.“ ამ ნაწილში სასამართლოს არც კასატორის კონკრეტული პოზიცია ჩამოუყალიბებია და არც დაუსაბუთებია, თუ რატომ ჩათვალა პალატამ, რომ კასატორის მოთხოვნა აღნიშნულ ნაწილში დაუსაბუთებელი იყო (საკასაციო საჩივრის სხვა ნაწილებზე საკასაციო პალატა დეტალურად მსჯელობს). საკასაციო პალატის პასუხი კასატორის ამ მოთხოვნაზე, მხოლოდ შემდეგი წინადადებით შემოიფარგლება: „რაც შეეხება დაბრუნების ფარგლებს, სამოქალაქო კოდექსის 981.2 მუხლის კონტექსტში საკასაციო საჩივარი არ შეიცავს დასაბუთებულ მსჯელობას.“ ასევე, განჩინებიდან არ ირკვევა აყენებდა თუ არა კასატორი უსაფუძვლო გამდიდრებიდან გამომდინარე ზიანის ანაზღურების მოთხოვნას საქმის სააპელაციო სასამართლოში განხილვის ეტაპზე.

232 უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ბესარიონ ალაგიძის, ეკატერინე გასიტაშვილის, ზურაბ ძლიერიშვილის 2020 წლის 22 ივნისის №ას-1527-2019 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (თანხის დაკისრება).

დანართი 5

კრიტერიუმი 5. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლის მიერ სასამართლო გადაწყვეტილებების ეფექტიანი აღსრულების შესახებ

მაგალითი 1

ტელეკომპანია პირველის საქმეზე²³³ მიღებული განჩინების სარეზოლუციო ნაწილში არ არის მითითებული ის ქონება (ორგანიზაცია), სადაც განჩინებით გათვალისწინებული საგამოძიებო მოქმედება უნდა განხორციელდეს. ასევე, არ არის მითითებული ქონების მფლობელის ვინაობა.²³⁴

აღნიშნულ საკითხთან მიმართებაში, ასევე, არასწორი განმარტება გააკეთა სააპელაციო სასამართლომაც,²³⁵ რომელმაც გასაჩივრებულ განჩინებაში ადრესატის მიუთითებლობა და მოსამართლის მიერ ზემოთ მითითებული ნორმების უგულებელყოფა გაამართლა იმით, რომ პროკურორის შუამდგომლობას თან ერთვის შესაბამისი ამონაწერი, საიდანაც დგინდებოდა თუ ვინ შეიძლება ყოფილიყო ადრესატი და სად უნდა ჩატარებულიყო კონკრეტული საგამოძიებო მოქმედება. სასამართლოს ეს მსჯელობა ეწინააღმდეგება ეროვნულ კანონმდებლობას, რამეთუ შესაბამისი ნორმები ცალსახად ავალდებულებს მოსამართლეს განჩინებაში მიუთითოს საგამოძიებო მოქმედების ადრესატი და ადგილი, სადაც ეს საგამოძიებო მოქმედება უნდა ჩატარდეს. პროკურორის შუამდგომლობაზე დართული ამონაწერი არ წარმოადგენს სასამართლოს განჩინების დანართ დოკუმენტს (განჩინებაში ერთი სიტყვაც კი არ არის ამ დოკუმენტზე მითითებული). ამასთან, სარეზოლუციო ნაწილში განჩინების ადრესატის და საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების კონკრეტული ადგილის მიუთითებლობა, შეიცავს საგამოძიებო

233 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა კლდიაშვილის 2021 წლის 09 მარტის №11ა/4297 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 158-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები – კერძო კომუნიკაციის საიდუმლოების დარღვევა, ე.წ. „ტვ პირველი“).

234 საქართველოს სსსკ-ის 112-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილების შინაარსიდან გამომდინარე, სასამართლოს განჩინებაში, სხვა მონაცემებთან ერთად, აღნიშნული უნდა იყოს განკარგულება საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების შესახებ, იმის ზუსტი მითითებით, თუ რა არის მისი არსი და ვისზე ვრცელდება ის; პირი ან ორგანო, რომელმაც უნდა შეასრულოს განჩინება. ჩხრეკის ან ამოღების განჩინებაში აგრეთვე აღნიშნული უნდა იყოს: ის უძრავ-მოძრავი ქონება, სადაც ნებადართულია საგამოძიებო მოქმედების ჩატარება, და ის ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც მას ფლობს (თუ მისი ვინაობა ცნობილია).

235 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლე გიორგი მიროტაძის 2021 წლის 18 მარტის №1გ/300-21 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 158-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები – კერძო კომუნიკაციის საიდუმლოების დარღვევა, ე.წ. „ტვ პირველი“).

მოქმედების ჩამტარებელი პირის მხრიდან თვითნებობის მაღალ რისკებს, რამეთუ მან აღსრულება შესაძლოა მიმართოს პირთა ფართო წრეზე და ფართო არეალზე, რაც, თავის მხრივ, გამოიწვევს ამ პირთა უფლებებისა და კანონიერ ინტერესების დაუსაბუთებელ შეზღუდვას.

მაგალითი 2

რუსთავი 2-ის საქმეზე²³⁶ მიღებული განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის მე-11 პუნქტში მითითებულია, რომ დროებითმა მმართველებმა საწარმოს მართვის მოვალეობა უნდა შეასრულონ კეთილსინდისიერად. იმ პირობებში, როცა თავად განჩინების შინაარსი შეიცავს კონსტიტუციის საწინააღდეგო დებულებებს, გაუგებარი, ასეთი დებულებების აღსრულება როგორ უნდა მოხდეს კეთილსინდისიერად.

მაგალითი 3

ნიკანორ მელიას საქმეზე²³⁷ მიღებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილით, ბრალდებულს დაეკისრა დამატებითი ვალდებულებები, მათ შორის „საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილას საჯარო განცხადების გაკეთების აკრძალვა“. ნიშანდობლივია, რომ ამგვარ აკრძალვას აქამდე პრეცედენტი არ ჰქონია ქართულ სასამართლო პრაქტიკაში. გარდა იმისა, რომ ეს აკრძალვა წინააღმდეგობაში მოდის ადამიანის ძირთად თავისუფლებასთან, სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლებასთან და სრულიად დისპროპორციულია პიროვნების თავისუფლების უფლებისა და მისი ლეგიტიმური შეზღუდვის ინტერესის შეპირისპირების თვალსაზრისით, გაუგებარია ვინ და როგორ უნდა აღასრულოს განჩინების ეს მოთხოვნა და ვინ და როგორ უნდა დააადგინოს ამ აკრძალვის დარღვევა, ვინ და როგორ უნდა აუკრძალოს ბრალდებულს სიტყვის თქმა, ან როგორ უნდა აეკრძალოს პოლიტიკოსს საქმიანობა, ვინაიდან მისი საქმიანობა სწორედ აზრის გამოხატვას ემსახურება, მისი აზრის ყოველგვარი გამოხატვა კი საჯარო განცხადებაა.

236 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თამაზ ურთმელიძის 2015 წლის 5 ნოემბერის № 2/15651-15 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ქიზარ ხალვაშის და შპს „პანორამას“ განცხადება გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე; ტელეკომპანია „რუსთავი 2-ის“ ხელმძღვანელობის, მართვისა და წარმომადგენლობის მიზნით დროებითი მმართველის დანიშვნა).

237 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თემურ გოგობიას 2019 წლის 27 ივნისის №10ა/3114 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 225-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილები – ჯგუფური ძალადობის ორგანიზება, ხელმძღვანელობა ან მასში მონაწილეობა, ნიკანორ მელიას აღკვეთის ღონისძიება).

მაგალითი 4

გიორგი მამალაძის საქმეზე²³⁸ მიღებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი, სასჯელის ნაწილში, შედგენილია ცხადად. თუმცა, ნივთიერი მტკიცებულებების ბედის გადაწყვეტის ნაწილში, გიორგი მამალაძის პირადი ჩხრეკისას ამოღებული ნივთები, ასევე, ორი ცალი ჩემოდანი და ლეპტოპი სასამართლომ დაუბრუნა კანონიერ მფლობელს, კონკრეტული პირის მითითების გარეშე. გაურკვეველია, ვინ უნდა განახორციელოს კანონიერი მფლობელის დადგენა და რა ნიშნის მიხედვით; ანალოგიურად არის გადაწყვეტილი საქმეზე დართული სხვა მსგავსი ნივთიერი მტკიცებულებების ბედი.

მაგალითი 5

N1/44 გადაწყვეტილების²³⁹ სარეზოლუციო ნაწილში სასამართლომ გააუქმა ბრალდებულის მიმართ შეფარდებული აღკვეთის ღონისძიება გირაო, თუმცა არ განუმარტა მას გირაოს თანხის დაბრუნების წესი. ამასთან, გადაწყვეტილებიდან არ იკითხება გირაოს თანხა იყო თუ არა გადახდილი.

მაგალითი 6

№3/209-19 საქმეზე²⁴⁰ მიღებულ გადაწყვეტილებაში მოსამართლემ გამოიყენა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32.4 მუხლი, რომელიც უფლებამოსილებას ანიჭებს მოსამართლეს სადავო საკითხის გადაწყვეტლად ბათილად ცნოს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი და დააგალოს ადმინისტრაციულ ორგანოს, ამ გარემოებათა გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ გამოსცეს ახალი. მოსამართლე იყენებს აღნიშნულ უფლებამოსილებას ისე, რომ ადმინისტრაციული ორგანოს არ აძლევს კონკრეტულ დავალებას, რაც ხელშემშლელია გადაწყვეტილების აღსრულებისთვის. ამ დროს მაღალია იმის ალბათობა, რომ იგივე დავა კვლავ სასამართლოში დაბრუნდეს და გაჭიანურდეს მისი გადაწყვეტა.

238 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, მურმან ისაევის, მანუჩარ კაპანაძის 2018 წლის 13 თებერვლის №1/ზ-972-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 18-ე, 108-ე მუხლი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი – მკვლელობის მცდელობა, გიორგი მამალაძის ბრალდება, ე.წ. „ციანიდი“).

239 ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანხოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/44 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა).

240 ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ციცილო როხვაძის 2020 წლის 16 ოქტომბრის №3/209-19 გადაწყვეტილება, ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა/აქტის გამოცემა).

დანართი 6

კრიტერიუმი 6. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ კანონის ხარისხის შემოწმების შესახებ, რომელიც საფუძვლად დაედო სასამართლო გადაწყვეტილებას

მაგალითი 1

რუსთავი 2-ის საქმეზე²⁴¹ მიღებულ გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს ოფიციალურ ვებგვერდზე მოცემულია ინფორმაცია იმის შესახებ, რომ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 26 ოქტომბერს კონსტიტუციური სარჩელით (რეგისტრაციის №675) მიმართა „შპს სამაუწყებლო კომპანია რუსთავი 2-მა“ და „შპს ტელეკომპანია საქართველომ“. მოსარჩელე მხარემ, მოითხოვა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 268-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის არაკონსტიტუციურად ცნობა საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლის პირველ პუნქტთან მიმართებით.

საკონსტიტუციო სასამართლოს პირველი კოლეგიის განმწესრიგებელი სხდომა გაიმართა 2015 წლის 2 ნოემბერს; არსებითად განსახილველად მიღებულ იქნა N675 კონსტიტუციური სარჩელი („შპს სამაუწყებლო კომპანია რუსთავი 2“ და „შპს ტელეკომპანია საქართველო“ საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ); საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 268-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის კონსტიტუციურობის თაობაზე საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლის პირველ პუნქტთან მიმართებით; შეიჩერდა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 268-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის მოქმედება საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე, საოქმო ჩანაწერის საკონსტიტუციო სასამართლოს სხდომათა დარბაზში გამოცხადების მომენტიდან.

საკონსტიტუციო სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 268-ე მუხლი განსაზღვრავს პირველი ინსტანციის სასამართლოს

²⁴¹ თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თამაზ ურთმელიძის 2015 წლის 5 ნოემბერის № 2/15651-15 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ქიზარ ხალვაშის და შპს „პანორამას“ განცხადება გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე; ტელეკომპანია „რუსთავი 2-ის“ ხელმძღვანელობის, მართვისა და წარმომადგენლობის მიზნით დროებითი მმართველის დანიშვნა).

მიერ მიღებული გადაწყვეტილების დაუყოვნებელი აღსრულების საფუძვლებს. აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სამოქალაქო დავის საქმეზე, თუ განსაკუთრებულ გარემოებათა გამო გადაწყვეტილების აღსრულების დაყოვნებამ შეიძლება გადამხდევინებელს მნიშვნელოვანი ზიანი მიაყენოს, ან თუ გადაწყვეტილების აღსრულება შეუძლებელი აღმოჩნდება, სასამართლოს შეუძლია, მხარეთა თხოვნით, მთლიანად ან ნაწილობრივ დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად გადასცეს გადაწყვეტილება.

საკონსტიტუციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სადავო ნორმის მოქმედებას შეეძლო გამოეწვია მოსარჩელე მხარისათვის გამოუსწორებელი ზიანი, რამდენადაც კონსტიტუციურ სარჩელზე მოსარჩელის წინააღმდეგ საერთო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსრულების შედეგად, მას შესაძლოა დაეკარგა სადავო ქონებაზე საკუთრების უფლება. ამასთან, აღნიშნული ქონების ახალ მესაკუთრეს ექნებოდა ამ ქონების დაუყოვნებლივ გასხვისების, უფლებრივად დატვირთვის, ან შეცვლის შესაძლებლობა. გარდა ამისა, სადავო ნორმა არ შეიცავდა ერთმნიშვნელოვან, საკმარის და განჭვრეტად გარანტიებს უძრავ-მოძრავი ქონების გასხვისების, მისთვის სახის შეცვლის ან ფინანსური სახსრების რეალიზების შედეგად მესაკუთრისთვის ქონების დაბრუნების შესაძლებლობასთან დაკავშირებით. ამდენად, მოსარჩელეს, საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ სადავო ნორმის არაკონსტიტუციურად ცნობის შემთხვევაში, არ ექნებოდა ქონების (მოცემულ შემთხვევაში, ტელეკომპანიის) დაბრუნების განჭვრეტადი, მკაფიო ბერკეტები.

ამ პირობებში, როცა არსებობდა საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საერთო სასამართლოების მიერ სამოქალაქო საქმეებზე მიღებული გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივი აღსრულების შესახებ ნორმის მოქმედების შეჩერების თაობაზე, სასამართლომ არათუ მიუთითა აღნიშნულზე და გაითვალისწინა იგი, არამედ გამოიყენა ისეთი ღონისძიება, რაც შინაარსობრივად, სწორედ რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსრულებას წარმოადგენდა, ოღონდ, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის სხვა მუხლის გამოყენების გზით. საქალაქო სასამართლომ, გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მარეგულირებელი ნორმის ამ სახით გამოყენებით, როგორც მან ეს გააკეთა მის განჩინებაში, წარმოშვა იგივე საფრთხე, რისი თავიდან აცილებისთვისაც შეაჩერა საკონსტიტუციო სასამართლომ სადავო ნორმა, გადაწყვეტილების დაუყოვნებლივ აღსასრულებად მიქცევის შესახებ.

მაგალითი 2

მამუკა ახვლედიანის საქმეზე²⁴² სასამართლომ გამოიკცხა მოსარჩელის შემთხვევის მიმართ „საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა დისციპლინური პასუხისმგებლობისა და დისციპლინური სამართალწარმოების შესახებ“ კანონისა და ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის გამოყენება, თუმცა მას

242 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით წერეთელის 2016 წლის 28 სექტემბრის, №3/2222-16 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციულ სამართლის საქმეზე (მამუკა ახვლედიანის, სასამართლოს და კოლეგიის თავმჯდომარის თანამდებობიდან განთავისუფლება).

უნდა შეეჩერებინა სამართალწარმოება და მიემართა საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის დასაბუთებული კონსტიტუციური წარდგინებით. დავუშვათ, რომ მართლაც არ არსებობდა ამ კანონების ნორმების სხვაგვარი, სახელმწიფო თანამდებობის დაკავების ძირითადი უფლების შესაბამისი, განმარტების შესაძლებლობა. ამ შემთხვევაში სახეზე იქნებოდა სიტუაცია, როდესაც „საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა დისციპლინური პასუხისმგებლობისა და დისციპლინური სამართალწარმოების შესახებ“ კანონის მე-7 მუხლისა და ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-3 მუხლის მე-3 ნაწილის ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც გამორიცხავდა მათი მოქმედების გავრცელებას მოსარჩელის გათავისუფლებაზე და თვითნებური გათავისუფლებისაგან დაცვის მინიმალურ პროცედურულ გარანტიებს, არღვევდა სახელმწიფო თანამდებობის დაკავების ძირითად უფლებას და საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ დადგენილ სტანდარტებს. აღნიშნული საკითხის გარკვევას უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა სასამართლოს მიერ დავის გადაწყვეტისათვის.

მაგალითი 3

ტელეკომპანია პირველის საქმეთან²⁴³ დაკავშირებით, პროცედურული გარანტიების არსებობა შურნალისტური წყაროს იდენტიფიცირების საქმეებში მნიშვნელოვანია.²⁴⁴ კანონის კონსტიტუციურობის საკითხი პრობლემური იყო მოცემულ საქმეში. კერძოდ, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 112-ე მუხლის მე-8 ნაწილის მიხედვით, განჩინება, რომელიც ეხება შურნალისტური ინფორმაციის წყაროს საჩივრდება 207-ე მუხლით დადგენილი წესით – 48 საათში განჩინების აღსრულებიდან, რაც აღნიშნული პროცედურული გარანტიის არსებობას არაეფექტურს ხდის.²⁴⁵ ეს გარემოება კი წარმოადგენდა საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის დასაბუთებული კონსტიტუციური წარდგინებით მიმართვის საფუძველს.

მაგალითი 4

მიღებული უმაღლესი განათლების მაგისტრის აკადემიურ ხარისხთან გათანაბრების შესახებ დავაზე,²⁴⁶ სადაც მოსარჩელე საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ დადგინდებოდა, რომ მოსარჩელემ გაიარა მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მისაღებად აუცილებელი პროგრამა, „უმაღლესი განათლების შესახებ“ კანონის 89-ე მუხლის მე-8 პუნქტის ცალსახა შინაარსის გამო, სასამართლო ვერ მოახდენდა მის კონსტიტუციასთან შესაბამის ინტერპრეტაციას. ამ დროს მას რჩებოდა არა ნორმის contra legem განმარტების, არამედ კონსტიტუციური წარდგინებით საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის

243 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა კლდიაშვილის 2021 წლის 09 მარტის №11ა/4297 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 158-ე მუხლის 1-ლი და მე-2 ნაწილები – კერძო კომუნიკაციის საიდუმლოების დარღვევა, ე.წ. „ტვ პირველი“).

244 Sanoma Uitgevers B.V. v. the Netherlands N38224/03 ECHR [GC] 14/09/2010 §88.

245 ამავე კონტექსტში იხ. ibid., §91; Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. and Others v. the Netherlands N39315/06 ECHR 22/11/2012 §98.

246 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნინო ბუაჩიძის 2017 წლის 16 ოქტომბრის გადაწყვეტილება (ნომერი დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

მიმართვისა და იმ ნორმატიული შინაარსის კონსტიტუციურობის საკითხის დაყენების შესაძლებლობა, რომელიც გამორიცხავს 4 წლიანი საგანმანათლებლო პროგრამის გავლის შედეგად მიღებული დიპლომის გათანაბრებას მაგისტრის დიპლომთან, თუ პირმა ამ პროგრამის ფარგლებში მიიღო მაგისტრის ხარისხისათვის აუცილებელი განათლება.

ზემოაღნიშნული 89-ე მუხლის მე-8 პუნქტის კონსტიტუციურობაზე დავა შეიძლება დასამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპთან მიმართებითაც. კერძოდ, ნდობის დაცვისა და უკუძალის აკრძალვის კონტექსტში. ამავდროულად, ნაკლებად სავარაუდოა, რომ მოსამართლეს მოეხერხებინა ამ მიმართებით კონსტიტუციური წარდგინების სათანადო დასაბუთება. ნდობის დაცვასთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებაში მოყვანილი მსჯელობები ქმნის შთაბეჭდილებას, რომ მოსამართლე არასწორად განმარტავს ამ პრინციპის არსს. რაც შეეხება უკუძალის აკრძალვას, სასამართლო იმავე 89-ე მუხლის მე-8 პუნქტის გავრცელებას მოსარჩელეზე ნამდვილი უკუძალის შემთხვევად მიიჩნევს. ამ დროსაც ერთადერთი გზა კონსტიტუციური წარდგინების შეტანა იყო და არა იმ ნორმის *contra legem* განმარტება და მოსარჩელის სურვილებზე მორგება, რომელიც სასამართლოსვე განმარტებით მასზე არ უნდა გავრცელებულიყო.

მაგალითი 5

მიღებული უმაღლესი განათლების მაგისტრის აკადემიურ ხარისხთან გათანაბრების შესახებ დავაზე,²⁴⁷ სასამართლო მიიჩნევს, რომ იმ ნორმების, რასაც ეფუძნებოდა სადავო აქტი, განმარტება უნდა მომხდარიყო განათლების უფლების გათვალისწინებით. განათლების უფლების სასამართლისეული ვერსიის შესატყვისად, შესაბამისი ნორმების განმარტება, ფაქტობრივად, მათ *contra legem* ინტერპრეტაციას წარმოადგენს. ამდენად, სასამართლოს უნდა მიემართა საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის და ედავა ზემოაღნიშნული ნორმების კონსტიტუციურობაზე განათლების უფლებასთან მიმართებით, ნაცვლად *contra legem* ინტერპრეტაციისა. სხვა საკითხია, რამდენად წარმატებული იქნებოდა კონსტიტუციური წარდგინება, რომელიც განათლების უფლების არასწორ გაგებას დაეფუძნებოდა.

მაგალითი 6

N3/15-19 საქმესთან²⁴⁸ დაკავშირებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსში განხორციელებული ცვლილება სასამართლოსთვის განცხადებით მიმართვის 5-წლიანი ვადის გაუქმების შესახებ, სრულად ვერ ასახავს ცვლილების საფუძვლად მითითებული გადაწყვეტილების და, შესაბამისად, ნორმის კონსტიტუციურობის სტანდარტს. საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილია საქმის

247 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მერი გულუაშვილის 2019 წლის 27 თებერვლის გადაწყვეტილება (ნომერი დაშტრიხულია) ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (მოსამართლეთა დიპლომებთან/აკადემიური ხარისხებთან დაკავშირებული დავები).

248 ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლეილა გურგუჩიანის 2019 წლის 15 ოქტომბრის №3/15-19 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და საქმის წარმოების განახლება).

განახლების წინაპირობები.²⁴⁹ აღნიშნული სტანდარტი გადაწყვეტილებით იგნორირებულია. მოსამართლემ არ იმსჯელა ამ სტანდარტის დაცვით, არც ნორმის განმარტების მეთოდების მიმართ და არც ნორმის ნორმატიული შინაარსი დააყენა ეჭვქვეშ.

მაგალითი 7

N2კ-346აპ.-19 და N2კ-603აპ.-19 საქმეებზე²⁵⁰ პრობლემურია ის, რომ სასამართლოები იყენებენ მოწმეთა ირიბ ჩვენებებს გამამტყუნებელი ვერდიქტის დასასაბუთებლად, ისე რომ მხედველობაში არ იღებენ და არ ეხებიან საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 22 იანვრის №1/1/548 გადაწყვეტილებას, რომლითაც, ფაქტობრივად, აიკრძალა პირის ბრალეულობის დასადასტურებლად ირიბი ჩვენებების გამოყენება საკითხის მკაფიო დარეგულირებამდე.

249 მართლმსაჯულების შედეგების უსაფუძვლოდ ეჭვის ქვეშ დაყენების გამოსარიცხად, აუცილებელია სადავო ნორმით გათვალისწინებული შესაბამისი პირებისა და შემთხვევების სწორად, უტყუარად გამოვლენა. ამ თვალსაზრისით, ყურადღებას გავამახვილებთ რამდენიმე გარემოების ერთდროულად არსებობის აუცილებლობაზე:

ა) კანონიერ ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების შემდეგ, უფლების თავიდან სადავოდ ქცევა უქმნის რა საფრთხეს ისეთ მნიშვნელოვან საჯარო ინტერესებს, როგორებიცაა – სამართლებრივი უსაფრთხოება, სტაბილურობა, სასამართლოს გადაწყვეტილების იურიდიული ძალის მნიშვნელობა და, ზოგადად, მართლმსაჯულებისადმი სანდოობა, გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის მოთხოვნა უფლებამოსილი პირებისათვის არსებობს იმ შემთხვევაში, როდესაც სწორედ ეს გზა არის რეალური შესაძლებლობა უფლების დასაცავად, ანუ, როდესაც გადაწყვეტილების ბათილად ცნობას პოტენციურად შეუძლია უზრუნველყოს უფლების თავდაპირველი სახით აღდგენა ან შესაბამისი კომპენსაციის მიღება, რაც შეუძლებელი იქნებოდა გადაწყვეტილების ბათილობის გარეშე. არ შეიძლება სასამართლოსადმი მიმართვა თვითმიზნურ ხასიათს ატარებდეს, მით უფრო, თუ საუბარია უკვე კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების ბათილობის მოთხოვნაზე და დავის თავიდან დაწყებაზე. მართლმსაჯულების საბოლოო შედეგები მხოლოდ განსაკუთრებულ, იშვიათ შემთხვევაში შეიძლება დადგეს ეჭვის ქვეშ და მხოლოდ მაშინ შეიძლება გაბათილდეს, თუ ეს სავარაუდოდ დარღვეული უფლების აღდგენის, მისი დაცვისთვის აუცილებელი გზაა. ამიტომ გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის მოთხოვნის ინსტიტუტი, თავისი დანიშნულებიდან და მიზნებიდან გამომდინარე, უკავშირდება მხოლოდ ისეთ შემთხვევაში მისი გამოყენების შესაძლებლობას, როდესაც ის წარმოადგენს უშუალო გზას სავარაუდოდ დარღვეული უფლების დაცვისთვის, აღდგენისთვის. დაუშვებელია, კანონმდებლობა მართლმსაჯულების შედეგების საეჭვოებას ასეთი საფუძვლების გარეშე ინვესტდეს და, შედეგად, მართლმსაჯულებისადმი სანდოობის პერსონისთვის საკანონმდებლო საფუძვლს ქმნიდეს.

ბ) სადავო ნორმით დადგენილი ხანდაზმულობის ვადა უკავშირდება რა ლეგიტიმურ მიზნებს, რომელთა არსებობა და დაცვის საჭიროება ამ გადაწყვეტილებით კითხვის ქვეშ არ დამდგარა, სასამართლო უნდა სარგებლობდეს მკაფიო და ხელშესახები კრიტერიუმებით იმის შესამოწმებლად და დასადგენად, რომ პირმა არ იცოდა და ობიექტურად არც შეიძლებოდა სცოდნოდა მის ინტერესებთან დაკავშირებული გადაწყვეტილების არსებობის შესახებ. უნდა მოხდეს იმის პრევენცია, რომ პირმა დროში უმიზეზოდ არ გაახანგრძლივოს უფლების განხორციელება. ის შემზღუდელი უნდა იყოს შესაძლებლობაში, მიმართოს სასამართლოს იმ შემთხვევაში, თუ მას შეეძლო ეს თავის დროზე განეხორციელებინა და არ ისარგებლა ამ შესაძლებლობით. ხანდაზმულობის ვადის მიუხედავად, უფლების დაცვის შესაძლებლობა სასამართლოს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის გზით, უნდა უკავშირდებოდეს მხოლოდ რეალურ და ობიექტურ საჭიროებას და არა პირის დაუდევრობას ან საკუთარი უფლებებისადმი ინდიფერენტულ დამოკიდებულებას.

გ) ამასთან, იმისათვის, რომ 422-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულმა დაინტერესებულმა პირმა (სათანადო მოპასუხემ და მესამე პირებმა დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნით), ზემოაღნიშნულ შემთხვევაში, გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლიდან 5 წლის შემდეგ მოითხოვოს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა, მან უნდა წარადგინოს სათანადო მტკიცებულებები, რომლებიც მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 423-ე მუხლით გათვალისწინებული რომელიმე საფუძვლის არსებობაზე.

250 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 01 ნოემბრის №2კ-346აპ.-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 125-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ცემა, 344-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთა, 353-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – წინააღმდეგობა, მეჭარა ან ძალადობა საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველის ან ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლის მიმართ, 362-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ყალბი პირადობის მოწმობის შენახვა გამოყენების მიზნით და გამოყენება);

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2020 წლის 08 იანვრის №2კ-603აპ.-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 111- 138-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ღაცხის წვერის მიმართ ექსტრემული ხასიათის ძალმომრეობითი მოქმედება).

მაგალითი 8

პირის გენდერული იდენტობის სახელმწიფოს მიერ აღიარების საქმეზე²⁵¹ სამართლებრივ ნაწილში დასაბუთებულობის კუთხით (იხ. დანართი 4, მაგალითი 23), შეუსაბამობების გამო, „სამოქალაქო აქტების შესახებ“ კანონის 78-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის²⁵² შემოთავაზებული ინტერპრეტაცია ეწინააღმდეგება ადამიანის ღირსებას, პიროვნების თავისუფალი განვითარების, ფიზიკური ხელშეუხებლობისა და პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებებს.

78-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტი სასამართლოს უნდა განემარტა ამ უფლებების ფუნდამენტური მნიშვნელობის გათვალისწინებით, კონსტიტუციისა და ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის შესატყვისად. თუ ნორმის შინაარსი არ მისცემდა მას ამის ობიექტურ შესაძლებლობას, მაშინ სასამართლოს წარდგინებით უნდა მიემართა საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის.

მაგალითი 9

№1ბ/235-19 საქმესთან დაკავშირებით,²⁵³ კანონმდებლის მიერ სასჯელის ზომის განსაზღვრასთან დაკავშირებით მკაფიო სტანდარტები აქვს დადგენილი საკონსტიტუციო სასამართლოს.²⁵⁴ სახელმწიფომ არ უნდა დაადგინოს ისეთი სასჯელი, რომლის აუცილებლობა არ არსებობს ან/და მას ობიექტურად არ შეუძლია იმ შედეგების მიღწევა, რომლებზე ორიენტირებითაც იქნა შერჩეული. ამგვარ შემთხვევაში ხდება ადამიანის ინსტრუმენტალიზაცია სისხლის სამართლის პოლიტიკის ობიექტად, მისი ღირსების ხელყოფა არაადამიანური, სასტიკის სასჯელის დაწესების გზით. ამასთანავე, კანონმდებელმა უნდა მისცეს სასამართლოს კონკრეტულ შემთხვევაში ინდივიდუალური მიდგომის შესაძლებლობა.

სსსკ-ის 182-ე მუხლის მე-3 ნაწილი ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას შვიდიდან თერთმეტ წლამდე, რაც არის ზედმეტად მკაცრი ზომა სხვა მძიმე დანაშაულებისათვის გათვალისწინებულ სასჯელებთან შედარებით (მით უმეტეს, იმის გათვალისწინებით, რომ დიდ ოდენობად ითვლება ნივთის ღირებულება 10.000 ლარს ზემოთ). სასჯელის შედეგების მიღწევა შესაძლებელია უფრო მსუბუქი სანქციით. უფრო მსუბუქი სასჯელი შეიძლება დაეკისროს პირს, მაგალითად, ჭკუფური ყაჩაღობისათვის. სანქციის ძალიან მაღალი ქვედა ზღვარი სასამართლო არ აძლევს ინდივიდუალური მიდგომის სათანადო შესაძლებლობასაც. შედარებისათვის, ავსტრიაში მსგავსი დანაშაულისათვის გათვალისწინებულია როგორც გაცილებით დაბალი

251 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ნუგზარ სხირტლაძის, მაია ვაჩაძის, ვასილ როინიშვილის 2019 წლის 18 აპრილის №1ბ-579-579(კ-18) გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (დაბადების სააქტო ჩანაწერში გენდერის მარკერის შეცვლაზე უარის თქმის შესახებ).

252 სამოქალაქო აქტის ჩანაწერში სქესის შეცვლა.

253 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების მანუჩარ კაპანაძის, კახაბერ მაჭავარიანის, ლევან თევზაძის 2020 წლის 02 ივლისის №1ბ/235-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 182-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი – სხვისი ნივთის ან ქონებრივი უფლების მითვისება ან გაფლანგვა).

254 დაწვრილებით იხ.: საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე ბექა წიქარიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II – 1-105.

სანქცია, ასევე მოსამართლესაც აქვს ინდივიდუალური მიდგომის საშუალება.²⁵⁵ ამდენად, არსებობდა საკონსტიტუციო სასამართლოსათვის კონსტიტუციური წარდგინებით მიმართვის საფუძველი.

მაგალითი 10

N1/67-2020 საქმეში პირს ბრალად ედებოდა მოწმეზე ზემოქმედების განხორციელება ჩვენების შეცვლის მიზნით.²⁵⁶ განაჩენში არ არის აღწერილი საქმის გარემოებები და უცნობია თუ რომელი ჩვენების შეცვლა ურჩია ბრალდებულმა მოწმემ, თუმცა თუ აქ საუბარია ცრუ ჩვენების სწორი ჩვენებით შეცვლაზე მართლმსაჯულების ინტერესების სასარგებლოდ, მაშინ მოსამართლეს უნდა დაეყენებინა სსკ. 372-ე მუხლის პირველი ნაწილის ნორმატიული შინაარსის კონსტიტუციურობის საკითხი. სისხლის სამართლის კოდექსის 372-ე მუხლის პირველი ნაწილი ითვალისწინებს შემდეგს: „1. გამოსაკითხი პირისადმი, მოწმისადმი, დაზარალებულისადმი, ექსპერტისადმი ან თარჯიმნისადმი მიმართვა ან მისი დაყოლიება, შესაბამისად, ცრუ ინფორმაციის მიწოდებისათვის ან ცრუ ჩვენების მიცემისათვის, ან ყალბი დასკვნის მიცემისათვის, ან ინფორმაციის მიწოდებაზე ან ჩვენების მიცემაზე უარის თქმისათვის, ანდა არასწორად თარგმნისათვის, ან მის მიერ მიწოდებული ინფორმაციის ან მიცემული ჩვენების ან დასკვნის შეცვლისათვის“.

ამ მუხლის ალტერნატიული შემადგენლობით ისტება მოწმისთვის მიმართვა ნებისმიერი სახის ჩვენების შეცვლისკენ. შეიძლება წარმოვიდგინოთ ისეთი შემთხვევა, რომ მოწმემ წინასწარ გამოძიებაში მისცა მცდარი ან შეგნებულად ცრუ ჩვენება, ხოლო მესამე პირი მოწმეს მიმართავს თხოვნით, რომ გაასწოროს პირველ ჩვენებაში არსებული შეცდომები, ან გამოძიებას/სასამართლოს მისცეს სწორი ჩვენება და ისაუბროს სიმართლე. ასეთი შემთხვევაც დასჯადია სსკ. 372-ე მუხლით.

მეორე მხრივ, 2015 წელს განხორციელდა სსკ. 3711 მუხლის დეკრიმინალიზაცია, რომელიც ითვალისწინებდა მოწმის ან დაზარალებულის მიერ არსებითად ურთიერთსაწინააღმდეგო ჩვენების მიცემას. შესაბამისად, ჩვენების შეცვლა უკვე აღარ არის დანაშაული, გამომდინარე აქედან, არ შეიძლება ჩვენების შეცვლისკენ პირის წაქეზება იყოს დანაშაული (აქ საუბარია არ არის ცრუ ჩვენების მიცემაზე, რომლის დეკრიმინალიზაციაც არ მომხდარა).

255 5000 ევროზე მაღალი ღირებულების ქონების მითვისებისათვის გათვალისწინებულია თავისუფლების აღკვეთა 3 წლამდე, ხოლო 300000 ევროზე მაღალი ღირებულების ქონების მითვისებისათვის – 1-დან 10 წლამდე (StGB §133 Abs. 2).

256 ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ზურაბ ბალავაძის 2020 წლის 13 ნოემბრის №1/67-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ 372-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ზემოქმედების განხორციელება დაზარალებულზე).

დანართი 7

კრიტერიუმი 7. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ მტკიცებულებების შეფასების ხარისხის შესახებ

მაგალითი 1

გიორგი მამალაძის საქმეზე (ე.წ. ციანიდის საქმე)²⁵⁷ მიღებულ გადაწყვეტილებაში მტკიცებულებების დიდი ნაწილი შეფასებულია, თუმცა ეს არ ეხება საქმეში არსებულ ყველა მნიშვნელოვან მტკიცებულებას. მოცემულ საქმეზე საკვანძო მტკიცებულებებს წარმოადგენს ამოღებული ციანიდი და ბრალდებულსა და მოწმე ირაკლი მამალაძეს შორის არსებული საუბრების ფარული ვიდეოჩანაწერი.

განაჩენში ექვს იწვევს ამოღებული მტკიცებულების ბრალდებულისადმი კუთვნილება, გამომდინარე იქედან, რომ ციანიდის ამოღება არ მომხდარა დაუყოვნებლივ, არამედ საგამოძიებო მოქმედება განხორციელდა რამდენიმე საათის დაგვიანებით, საგამოძიებო მოქმედება არ იქნა ვიდეოზე აღბეჭდილი, ასევე ამოღებულ ციანიდზე არ ჩატარდა დაქტილოსკოპიური და გენეტიკური ექსპერტიზები. ამის მიუხედავად, სასამართლო ამ კუთვნილების ფაქტს მიიჩნევს გონივრული ექვსის გარეშე დადასტურებულად.

სასამართლომ მოწმეთა ჩვენებების სანდოობის შეფასებისას გამოიყენა ევრო-სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელსაც არ აქვს კავშირი განსახილველ საკითხზე. მოსამართლემ ყურადღება გაამახვილა მოწმე პოლიციელთა ჩვენებების სანდოობაზე და აღნიშნულის დასასაბუთებლად მოიხმო საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2017 წლის 10 მაისის N96 აპ-17 გადაწყვეტილება, რომელიც, თავის მხრივ, შეიცავს მითითებას ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე („ოჩელკოვი რუსეთის წინააღმდეგ“)²⁵⁸. ევროპული სასამართლოს ამ გადაწყვეტილების მიხედვით, ევროპული სასამართლო კონკრეტული საქმის ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე დაეთანხმა განმცხადებლის მოსაზრებას, რომ პოლიციელების განცხადებები მცირე მნიშვნელობის იყო, რადგან არ იყო განმ-

²⁵⁷ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, მურმან ისაევის, მანუჩარ კაპანაძის 2018 წლის 13 თებერვლის №1/ბ-972-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 18-ე, 108-ე მუხლი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი – მკვლელობის მცდელობა, გიორგი მამალაძის ბრალდება, ე.წ. „ციანიდი“).

²⁵⁸ იქვე, გვ. 44.

ტკიცებული არანაირი მტკიცებულებით. მოცემულ შემთხვევაში, აღნიშნული გადაწყვეტილება სასამართლომ მოიხმო შემდეგი დასკვნის დასადასტურებლად – „პალატას არ გააჩნია საფუძველი ეჭვი შეიტანოს მოწმეთა ჩვენებებში, დაკავების, ამოღების ოქმის და დათვალიერების ოქმების სისწორეში, რადგან ბრალდებულის მიმართ არ ვლინდება რაიმე დაინტერესების არსებობა სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლების მხრიდან. დაუდასტურებელია, რომ შორენა თეთრუაშვილის როლი სამართალდამცავი ორგანოებისათვის წარმოადგენს ისეთ მნიშვნელოვანს, რომ მისი მითითებისამებრ შეუსრულებიათ ყველა დავალება...“²⁵⁹

ხშირ შემთხვევაში კონკრეტული გარემოების დასასაბუთებლად მითითებული მტკიცებულება არარელევანტურია ამ გარემოების დასადასტურებლად. მაგალითად, გარემოების „მიჰქონდა თუ არა გიორგი მამალაძეს ციანიდი“ დასადასტურებლად მოსამართლე უთითებს მოწმე ბ.კ.-ს განმარტებას იმის შესახებ, რომ გიორგი მამალაძემ სპანეთში დააფუძნა კომპანია დარომ გიორგი მამალაძის ტელეფონიდან და კომპიუტერიდან ამოღებული ინფორმაცია შეიცავდა პერსონალურ მონაცემებს. გადაწყვეტილებაში ნახსენები აღნიშნული პერსონალური მონაცემების შინაარსი იმგვარია, რომ მათ რაიმე შემხებლობა საქმესთან არ აქვთ.

მაგალითი 2

თბილავიამშენის საქმეზე²⁶⁰ მოსამართლეს საფუძვლიანად არ გამოუკვლევია და არ შეუფასებია საქმეში არსებული საეჭვო ფაქტობრივი გარემოებები, კერძოდ, ის, რომ ერთსა და იმავე დღეს 21 ადამიანს გაუჩნდა სურვილი სახელმწიფოსათვის ეჩუქებინა მათ მიერ შეძენილი ქონება. ამ კუთხით საინტერესოა ნოტარიუსის ჩვენება, რომელმაც მიუთითა, რომ ზოგადად კვირა დღეს არ მუშაობდა, იმ შემთხვევის გარდა, როცა მოქალაქე ითხოვდა მომსახურების გაწევას. იმ კონკრეტულ დღეს მას დაურევს ეკონომიკის სამინისტროდან (გადაწყვეტილების 26-ე გვერდი, დადგენილი სადავო ფაქტობრივი გარემოებები 4.2.1.). მიზანშეწონილი იყო სასამართლოს გამოეკვლია – მართლაც იყო თუ არა ასეთი შემთხვევები კონკრეტული ნოტარიუსის პრაქტიკაში და რა სახის მომსახურებას მოიცავდა.

მაგალითი 3

ნინოწმინდის ბავშვთა პანსიონატის საქმეზე²⁶¹ მიღებულ გადაწყვეტილებაში მოსამართლე მიუთითებს ერთადერთ მტკიცებულებაზე – მხარის განმარტებაზე – 2021 წლის აპრილს პანსიონატში მნიშვნელოვანი დარღვევის დაფიქსირების შესახებ, თუმცა შემდგომში საერთოდ აღარ მსჯელობს ამ მტკიცებულებაზე და არ მიუთითებს დადგენილად მიიჩნია თუ არა აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოება. განჩინებიდან

259 იქვე, გვ. 44.

260 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლეების ლევან მიქაბერიძის, ზაზა მარტიაშვილის და ვლადიმერ კაკაბაძის 2017 წლის 26 ივლისის №2/9401-13 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პარტნიორთა კრების ოქმის ბათილად ცნობა, წილის დათმობის შესახებ ხელშეკრულების ბათილად ცნობა, აქციების გასხვისების შესახებ განკარგულებების ბათილად ცნობა, საკუთრების დაბრუნება „თბილავიამშენი“).

261 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ბაია ოტიაშვილის 2021 წლის 26 აპრილის №4567073-21 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ა(ა)პ „პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისთვის“ ნინოწმინდის პანსიონატის წინააღმდეგ).

არც ის ჩანს, მიიჩნია თუ არა ეს გარემოება მოსამართლემ შუამდგომლობაზე მსჯელობისთვის საჭიროდ.

სასამართლოს განჩინება ეყრდნობა მხოლოდ იმ ფაქტობრივ დასაბუთებას, რომ, საქმეში არ არის წარმოდგენილი მტკიცებულებები, რომლებიც ცალსახად დაადასტურებენ ა(ა)იპ წმინდა ნინოს სახელობის ობოლ, უპატრონო და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა პანსიონატში ბავშვთა უფლებების დარღვევებს. ხოლო, ის ფაქტი, რომ პანსიონატის მხრიდან სახალხო დამცველის აპარატი არ იქნა დაშვებული დაწესებულების შენობაში, არ შეიძლება გაგებული იქნას იმგვარად, რომ პანსიონატის მხრიდან ადგილი აქვს ბავშვთა უფლებების სისტემურ დარღვევებს ან რაიმე სახის ძალადობას, რაც აუცილებელს გახდიდა სასამართლოს მხრიდან საქმის არსებითი განხილვის გარეშე დროებითი განჩინების გამოყენების აუცილებლობას. სასამართლოს განჩინება არ შეიცავს მითითებას, რა სახის მტკიცებულებები შეიძლება ყოფილიყო წარდგენილი მოსარჩელის მხრიდან, რაც „ცალსახა“ დადასტურებისთვის იქნებოდა საკმარისი. არ შეიცავს მსჯელობას – იარსებებდა კი ისეთი მტკიცებულებები, რომლებიც კოლექტიური მოსარჩელისთვის ხელმისაწვდომი იქნებოდა და შეძლებდა სასამართლოსთვის წარდგენას.

მხედველობაშია მისაღები ის გარემოება, რომ საკითხი უკავშირდება პანსიონატში, ჩაკეტილ გარემოში მცხოვრებ ბავშვებს, რაც ართულებს მათი მდგომარეობის ამსახველი ინფორმაციის მიღების შესაძლებლობას. გარდა ამისა, შუამდგომლობის ავტორმა წარმადგინა 2021 წლის 15 აპრილის ინციდენტის შესახებ ინფორმაცია, რომლის მიხედვითაც, მონიტორინგის განხორციელების შესაძლებლობა არ მიეცათ, როგორც სახალხო დამცველის წარმომადგენლებს, ასევე სახელმწიფო ზრუნვის სოციალურ მუშაკს. ღია წყაროებიდან ირკვევა, რომ სასამართლოსთვის წარდგენილი იქნა სახალხო დამცველის ანგარიშები, სადაც ბავშვებზე ძალადობის მძიმე ფორმებია აღწერილი.²⁶² იმგვარი ტიპის დაწესებულებიდან, რომელიც დახურულია მონიტორინგისთვის, ბუნებრივია შეუძლებელი იქნება რაიმე სახის მტკიცებულების მოპოვება, თუკი სასამართლოს გზით ვერ მოხერხდება უფლებების დაცვისთვის შესაბამისი განკარგულების მიღება. აღსანიშნავია, რომ საჯარო წყაროები ასევე იძლევა შესაძლებლობას სასამართლოს დასკვნა არამართებულად მივიჩნიოთ იმის შესახებ, რომ შუამდგომლობის ავტორებმა ვერ დაამტკიცეს რომ პანსიონატში არიან შშმ ბავშვები და ამიტომ როგორც სპეც მოსარჩელეს ვერ უნდა მიემართათ სარჩელით, მაშინ, როდესაც წარდგენილი იყო ომბუდსმენის ანგარიში, რომელშიც მითითებულია, რომ ამ პანსიონში ბავშვებს აქვთ ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემები.²⁶³

ამასთან, მოსამართლე თავდაპირველად დასაშვებად მიიჩნევს შუამდგომლობის, როგორც სპეციალური მოსარჩელის მიერ წარდგენის შესაძლებლობას და არსებითადაც მსჯელობს შუამდგომლობის დასაბუთებულობასა და საფუძვლიანობაზე. იმავდროულად, მოგვიანებით განვითარებულ მსჯელობისას, სასამართლო

262 პარტნიორობა აღამიანის უფლებებისთვის bit.ly/3ITARYJ [22.11.2021]

263 იგოვე;

დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად არ მიიჩნევა პანსიონატში შშმ ბავშვთა არსებობას, ხოლო სხვა ბავშვების ნაწილში არაუფლებამოსილ წარმომადგენლად მიიჩნევა შუამდგომლობის ავტორს, რაც წინააღმდეგობრივი ფაქტობრივი დასაბუთებაა და არ რჩება შთაბეჭდილება მიიჩნია თუ არა მოსამართლემ პანსიონატში შშმ ბავშვების ყოფნა დადგენილად, არ მიიჩნია, თუ ვერ დაადგინა, მაგრამ არ ჩათვალა მნიშვნელოვან გარემოებად.

მაგალითი 4

ნიკანორ მელიას საქმეზე²⁶⁴ მოსამართლე 10-გვერდიან განჩინებაში, არსად არ უთითებს ბრალდების მხარის მიერ მითითებულ/მოტანილ/თანდართულ რაიმე მტკიცებულებაზე, რომელიც გაამართლებდა მოთხოვნილ და/ან გამოყენებულ ღონისძიებას. სასამართლო განჩინების მე-7 გვერდზე უთითებს: „საგულისხმოა, რომ ერთ-ერთი თვითმხილველი მოწმე უკვე გამოკითხულია და ის მიუთითებს, რომ ის დაექვემდებარა ზემოქმედებას და გარკვეულ პირთა ჯგუფის მიერ გაკიცხვას“. სასამართლო არ უთითებს, თუ ვისი მხრიდან დაექვემდებარა ეს მოწმე ზეწოლას, რაში გამოიხატა ეს, ვინ გაკიცხა და რა შემხებლობა აქვს ამას კონკრეტულ ბრალდებულთან. სასამართლომ ნაცვლად იმისა, რომ ემსჯელა ამ მტკიცებულების შემხებლობასა, რელევანტურობასა და უტყუარობასთან დაკავშირებით, დაასკვნა, რომ შესაძლებელია ამ მოწმეზე კვლავ განხორცილდეს ზეწოლა, თუმცა კვლავ არ მიუთითებს, თუ თავდაპირველად ვინ განახორციელა, მომავალში ვინ შეიძლება განახორციელოს ზეწოლა და რა შემხებლობა აქვს ამას ბრალდებულთან. განჩინება არ მოიცავს მითითებას სხვა არც ერთ მტკიცებულებაზე.

მაგალითი 5

N1/164-2020 საქმეზე მიღებულ გადაწყვეტილებაში მოსამართლემ, მართალია, ჩამოთვალა და დეტალურად მიმოიხილა გამოკვლეული მტკიცებულებების შინაარსი, ასევე, მათი ურთიერთკავშირი და თანხვედრა ერთმანეთთან, თუმცა, მოსამართლემ არ იმსჯელა ბრალდების მხარის მიერ წარდგენილი მტკიცებულებების საკმარისობის თაობაზე და დაზარალებულების ჩვენებების სანდოობა არ შეაფასა საქმეზე შეკრებილ სხვა მტკიცებულებებთან ერთობლიობაში. მოსამართლემ შეაფასა მხოლოდ ბრალდებულის ჩვენების სანდოობა და მიუთითა, რომ იმის გამო რომ მის მიმართ მიმდინარეობდა სისხლის სამართლებრივი დევნა, მისი განმარტება არ იყო სარწმუნო, რაც არ წარმოადგენს ბრალდებულის ჩვენების სანდოობის ექვეშ დაყენებისთვის საკმარის საფუძველს.²⁶⁵

264 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თემურ გოგოხიას 2019 წლის 27 ივნისის №10ა/3114 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 225-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილები – ჯგუფური ძალადობის ორგანიზება, ხელმძღვანელობა ან მასში მონაწილეობა, ნიკანორ მელიას აღკვეთის ღონისძიება).

265 ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე შოთა ნიკურაძის 2021 წლის 11 თებერვლის №1/164-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126-ე მუხლის 11 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ძალადობა, ცემა, რამაც დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია სისხლის სამართლის კოდექსის 120-ე მუხლით გათვალისწინებული შედეგი), გვ.5.

მაგალითი 6

N1/115-20 საქმეზე²⁶⁶ მიღებულ განაჩენში აღწერილი მტკიცებულებების შეფასების შედეგად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ ბრალდებულმა მართლაც ჩაიდინა ძალადობა ოჯახის წევრის მიმართ და არ მიიჩნია დადასტურებულად დაზარალებულის მიმართ 3 თვის განმავლობაში სისტემატური ფსიქოლოგიური ძალადობის განგრძობითობა. რამდენადაც, განაჩენში დაცვის მხარის პოზიცია აღწერილი არ არის, შეუძლებელია დავასკვნათ, თუ რამდენად სრულყოფილად მოხდა მის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებების შეფასება და ამ უკანასკნელი ფაქტობრივი გარემოების დადგენა.

მაგალითი 7

N3/209-19 საქმეზე²⁶⁷ მიღებული გადაწყვეტილებიდან ირკვევა, რომ ერთი მხრივ, კომისიამ დაათვალიერა მიწის ნაკვეთი და დაადგინა, რომ მასზე არ მდებარეობდა აშენებული ან დანგრეული საცხოვრებელი სახლი. მეორე მხრივ, დაინტერესებული პირისა და მოწმეების განმარტებების, ასევე ფოტოსურათების მიხედვით, ნაკვეთზე მდებარეობდა ხის სახლის საძირკვლის ნარჩენები – ბოძები. ამდენად, უტყუარად არ დგინდებოდა მიწის ნაკვეთზე შესაბამისი კანონის ამოქმედებამდე შენობა-ნაგებობის განთავსების ფაქტი და არსებობდა აშკარა წინააღმდეგობა, რის გარკვევასაც მთავარი მნიშვნელობა ექნებოდა საქმის გადაწყვეტისათვის. აღსანიშნავია, რომ ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-4 და მე-19 მუხლები სასამართლოს აძლევდა საკუთარი ინიციატივით დამატებითი ინფორმაციისა და მტკიცებულებების შეკრების უფლებამოსილებას. მას შეეძლო ექსპერტიზის დანიშვნა იმის გასარკვევად, რამდენად არსებობდა 2007 წლის 20 სექტემბრამდე მიწის ნაკვეთზე შენობა-ნაგებობა. ამის ნაცვლად, სასამართლომ გამოიყენა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 პუნქტი ისე, რომ არც მიუთითა ამგვარი ექსპერტიზის აუცილებლობაზე.

მაგალითი 8

მოსამართლემ განაცხადა, რომ პირების ბრალეულობისთვის დასაბუთებული ვარაუდის სტანდარტს ქმნის კონკრეტული მტკიცებულებები, რომელთა ჩამონათვალიც მან მიუთითა გადაწყვეტილების ტექსტში²⁶⁸. თუმცა, თითოეული მტკიცებულება რა ფაქტობრივ გარემოებას შეიცავს და რა ნაწილში მიუთითებს პირთა ბრალეულობას, მას არ აქვს მიმოხილული. არ არის მითითებული, მაგალითად, კონკრეტულად დასახელებული მოწმეების ჩვენებები რა ფაქტობრივ გარემოებებზე

266 ბოლნისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თეა ლეონიძის 2020 წლის 02 ოქტომბრის №1-115-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 11¹, 151-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „დ“ პუნქტი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის).

267 ოზურგეთის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ციციო როხვაძის 2020 წლის 16 ოქტომბრის №3/209-19 გადაწყვეტილება, ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე (ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა/აქტის გამოცემა).

268 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე თეიმურაზ სიხარულიძის 2021 წლის 28 აპრილის №10დ/1889 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 182-ე მუხლის 2/დ და 3/ბ – მითვისება ან გაფლანგვა, 194-ე მუხლის 2/ა და 3/გ ქვეპუნქტები – უკანონო შემოსავლი ლეგალიზაცია (ფულის გათეთრება), ბრალდებულის მიმართ აღკვეთის ღონისძიების გამოყენება).

მიუთითებს; ბინის ჩხრეკის ოქმი, ან ამოღებული ნივთები რა ფაქტობრივ გარემოებებს ავლენს.

მაგალითი 9

ერთ-ერთ გადაწყვეტილებაში²⁶⁹, მართალია, სასამართლო ბრალდების დამადასტურებელ მტკიცებულებად იშველიებს დაზარალებულის (სავარაუდოდ, მოპედის მესაკუთრის, თუმცა, არ ჩანს ვინაა მეორე დაზარალებული) მიერ ბრალდებულის ამოცნობის ოქმს, მაგრამ არ აფასებს მტკიცებულების ამოცნობის ოქმის სანდოობას, კერძოდ რამდენად შეძლებდა ამომცნობი დაემახსოვრებინა ამოსაცნობი ბრალდებულის გარეგნობა, იმ ვითარებაში როცა იგი დაინახა, კერძოდ ღამის საათებში – რამდენ ხანს ჰქონდა შესაძლებლობა ეცქირა მისთვის იმ დროის შუალედში, როცა ის გარედან ბარში შევიდა. მით უფრო რომ სასამართლო არ მსჯელობს, რა დრო იყო, რა მანძილი იყო, რა ხილვადობა იყო, რა უნარები აქვს მოწმე/დაზარალებულს ამის დასამახსოვრებლად. სასამართლო ერთ-ერთ ძირითად მტკიცებულებად, ამოცნობის ოქმს იშველიებს ყოველგვარი შეფასების გარეშე (იხ, განაჩენი 3.1.7, 3.1.8.).

მოსამართლე ყოველგვარი შეფასების გარეშე იზიარებს დაზარალებულის ჩვენებებს და უარყოფს ბრალდებულის ჩვენებებს მობილურის დაუფლებასთან დაკავშირებით. სასამართლო არ მსჯელობს, რატომაა დაზარალებულის ჩვენება დამატერებელი, ან თვით დაზარალებული სარწმუნო.

მაგალითი 10

№ას-1527-2019 საქმეზე²⁷⁰ საკვანძო საკითხი, რის გადასაწყვეტადაც აუცილებელი იყო მტკიცებულებათა საფუძვლიანი გამოკვლევა, არის მოსარჩელის მოთხოვნის საფუძვლის (სახელშეკრულებო თუ კონდიქციური სამართლიდან გამომდინარე) გარკვევა. სასამართლო ზეპირად დადებული სესხის ხელშეკრულების დადასტურებას ითხოვს მტკიცებულებათა ერთობლიობის საფუძველზე. მისთვის საკმარისი არ არის კასატორის წარდგენილი მტკიცებულებები, თუმცა განჩინებაში არ არის მოცემული მათი კონკრეტული კრიტიკული შეფასება. განჩინებიდან ასევე არ ჩანს ის სტანდარტი, რაც უნდა დაკმაყოფილდეს ზეპირად დადებული სესხის ხელშეკრულების დასადასტურებლად.

მაგალითი 11

განაჩენი მხოლოდ ჩამოთვლის მტკიცებულებებს და არ ამბობს თუ რა გარემოება დაადასტურა, არ დაადასტურა ან გამორიცხა ამ მტკიცებულებამ²⁷¹. მოსამართლე არ მსჯელობს, რატომაა სანდო და სარწმუნო მტკიცებულება. ხაზგასასმელია ის გარემოება, რომ დაცვის მხარე სადაოდ ხდიდა ამ მოწმის ჩვენების სანდოობას

269 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა შკუბელიანის 2020 წლის 25 თებერვლის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 179 მუხლის მე-2 ნაწილის ბ ქვეპუნქტი – ყაჩაღობა).

270 უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ბესარიონ ალავეიძის, ეკატერინე გასიტაშვილის, ზურაბ ძლიერიშვილის 2020 წლის 22 ივნისის №ას-1527-2019 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (თანხის დაკისრება).

271 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლაშა ჩხიკვაძის 2018 წლის 18 მაისის №1/4959-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ა) ქვეპუნქტი და მე-4 ნაწილი – ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა, შენახვა, გასაღება) საქმეზე.

იმ თვალსაზრისით, რომ მოწმემ სხდომაზე 2-ჯერ შეცვალა ნარკოტიკის შეძენის გარემოებები, თუმცა განაჩენში ამაზე მსჯელობა არაა.

მტკიცებულებათა სათანადო გამოკვლევის თვალსაზრისით, ყურადღება მისაქცევია ის გარემოება, როცა დაცვის მხარე უთითებს ძირითადი მოწმის ჩვენების ნაწილებს, იმ წინადადებების ციტირებით, რაზეც არაფერს ამბობს მოსამართლე, არც ადასტურებს, არც გამორიცხავს, საერთოდ აიგნორებს, რაც გვაძლევს საფუძველს ვივარაუდოთ, რომ მნიშვნელოვანი მტკიცებულებები არ იყო სათანადოდ გამოკვლეული და შეფასებული.

ბრალდებულის პირადი ჩხრეკის დროს ნარკოტიკული საშუალების ამოღება დადასტურებულია მოწმე პოლიციელთა ჩვენებებით. ბრალდებული ამტკიცებს, რომ მას ნარკოტიკული საშუალება პოლიციელებმა ჩაუდეს, შესაბამისად, ეჭვქვეშ აყენებს ამ მოწმეთა ჩვენებების სანდოობას. პოლიციელთა ჩვენების სანდოობის საკითხი განაჩენში არ არის განხილული.

მაგალითი 12

მოსამართლე უთითებს, რომ სანდო და თანამიმდევრულია ბრალდების მტკიცებულებები და არაა სანდო და თანამიმდევრული დაცვის მტკიცებულებები²⁷². თუმცა დაცვის მხარის სააპელაციო საჩივრის შესწავლით, ცხადი ხდება (სავარუდოდ, ასეთივე პოზიცია ექნებოდა დაცვას, მოწმეთა დაკითხვისას და დასკვნითი სიტყვისას), რომ მოსამართლე არ ამახვილებს ყურადღებას ბრალეების მოწმეთა იმ ფაქტობრივ არათანმიმდევრულობაზე, ზოგჯერ შეუსაბამობებზე, რასაც უთითებდა დაცვა (როგორებიცაა -ბრალდებულის/მსხვერპლის დაპირისპირების შემდეგ ბიოლოგიური კვალის არარსებობა, ან დაზარალებულის კუთვნილ თანხასთან დაკავშირებული არათანმიმდევრული ჩვენებები).

ამის საპირისპიროდ, მოსამართლე ხაზს უსვამს დაცვის მოწმის ჩვენების ზოგიერთ ნაწილში აღმოჩენილ შეუსაბამობას (აღიბის მიცემა) და ასკვნის, რომ დაცვის მოწმეები არ არიან სანდოები, თუმცა სასამართლოს დადგენილების გამოკვლევა აჩვენებს, რომ ეს შეუსაბამობები არ არის არსებითი ხასიათის. ბრალდებულის დასაძინებლად წასვლის ზუსტი დრო ადამიანური შეცდომით აიხსნება. თუმცა, დაცვის ყველა მოწმემ განაცხადა, რომ ბრალდებული ყაჩაღობის დროს საკუთარ სახლში იმყოფებოდა.

სასამართლო განსხვავებული სტანდარტით უდგება ბრალდების მხარის მოწმეთა ჩვენებას და აფასებს მათ სანდოობას: „მ. ო.-სთვის გ. მ.-ის მიერ ჩანთის წართმევის ფაქტი დადასტურებულია დაზარალებულის ჩვენებით, ასევე საქმის შედეგით სრულიად დაუინტერესებელი პირის, შემთხვევის ადგილის მიმდებარედ მცხოვრები, მოწმე ს.-ს ჩვენებით. ეს უკანასკნელი ხმაურის გამო გავიდა გარეთ და შეესწრო როგორ დატოვა შემთხვევის ადგილი მძარცველმა, რომელსაც ხელში ეკავა ჩანთა.

272 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა შკუბულიანის 2017 წლის 18 სექტემბრის №1/1151-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 178-ე მუხლის მე-3 ნაწილის დ) და მე-4 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტები – ძარცვა).

აგრეთვე ნახა ქალი (დაზარალებული), რომელიც ცუდად იყო, შველას ითხოვდა და ამბობდა, რომ ჩანთა წაართვეს. გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ ა.ს.-მ არა მართო დაინახა მძარცველი, არამედ იგი გამოელაპარაკა მას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლოს სარწმუნოდ მიაჩნია ა. ს. – ის განმარტება, რომ მან კარგად დაიმახსოვრა ბრალდებულის გარეგნობა და შემდეგ დარწმუნებით ამოიცნო გ. მ. ასევე, სასამართლო განსაკუთრებულ ყურადღებას ამახვილებს თავად დაზარალებულის მ. ო.-ის ჩვენებაზე, რომელმაც განმარტა, რომ გაეკიდა თავდამსხმელს და ტელეფონის ნათურის სახეზე მინათებით დაინახა გ. მ., რომელსაც მოთხოვა ჩანთის დაბრუნება. ამის შემდეგ, ჩაართყა მ. ო.-ს გ. მ.-მა თავში მკვრივი ბლაგვი საგანი, რის გამოც, დაზარალებული გახდა ცუდად. ის გარემოება, რომ დაზარალებულმა დაზიანება მიიღო შემთხვევის დროს, დადასტურებულია სასამართლო სამედიცინო ექსპერტიზის დასკვნით, რომლის საფუძველზეც, მ. ო.-მ მიიღო ტვინის შერყევა და აღენიშნებოდა ყურის ნიჟარის უკანა მხარეს ქრილობა. მოცემული ფაქტი მიუთითებს, რომ დაზარალებულმა დაზიანება მიიღო თავის არეში და სწორედ ისეთ ვითარებაში როგორც ამას დაზარალებული აღწერდა. განსაკუთრებით ყურადსაღებია ის გარემოება, რომ მ. ო. იცნობდა გ. მ.-ს, რის გამოც, იმის ალბათობა, რომ შეიძლებოდა ვინმეში შეშლოდა გ. მ., ფაქტობრივად, გამორიცხული იქნა. დადგენილია, რომ გ. მ. არის მ. ო.-ს სიძის ბ. ბ. – ს მეგობარი, ხშირად არის ნამყოფი მ. ო.-ს სახლში და იცნობს როგორც მ. ო. – ს, ასევე მისი ოჯახის წევრებს. აღნიშნული გარემოება გარდა მ. ო. – სა, დადასტურებულია მოწმეების: ბ. ო.-ს, ბ. ბ.-ს, თ. ო.-ს და თავად ბრალდებულ გ. მ.-ის ჩვენებებით. ამასთან, მ. ო.-ს რაიმე მოტივაცია ჰქონოდა, რომ ბრალდებულისთვის დაებრალეებინა დანაშაული, საქმეზე გამოკვლეული მასალებით არ გამოკვეთილა“.

მაგალითი 13

განაჩენი ჩამოთვლის მტკიცებულებებს და გარკვეული ხარისხით მსჯელობს მათ სანდოობაზე, თუმცა არასაკმარისად²⁷³. ძირითადად პოლიციელთა ჩვენებების სანდოობის არგუმენტიანია ის, რომ მათ შორის არ არის არსებითი უზუსტობანი და, იმავდროულად, არ ჩანს გარემოება, რაც მიანიშნებდა მათ დაინტერესებაზე. განაჩენი ძირითადად ეყრდნობა მოწმეთა ჩვენებებს, ამდენად ძალზე მნიშვნელოვანი იყო მათი, განსაკუთრებით, პოლიციელთა ჩვენებებისა და ერთადერთი არაპოლიციელი მოწმის ჩვენების უტყუარობის, სანდოობის შემოწმება და შეფასება.

საკასაციო საჩივრიდან ჩანს, რომ დაცვის მხარე სადაოდ ხდის პოლიციელთა ჩვენებების უტყუარობას და ყურადღებას ამახვილებს მათი ჩვენებების თანმხვედრ ნაწილებზე (რაშიც, სავარაუდოდ, წინასწარ მომზადებულები ჩანან) და იმ ნაწილებზე, სადაც ისინი წინასწარ შემზადებულები არ იყვნენ (დაცვის კითხვები) და, შესაბამისად, სხვადასხვა ინფორმაციას იძლევიან. განაჩენი არ უთმობს რაიმე ყურადღებას დაცვის მიერ მტკიცებულებათა უტყუარობის შეფასების ამ ლოგიკას.

273 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, ნინო სანდოძის, ვეფხია ლომოძის 2020 წლის 19 თებერვლის №1/ბ-55-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 260-ე მუხლის მე-6 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი – განსაკუთრებით დიდი ოდენობით ნარკოტიკული საშუალების უკანონო შეძენა და შენახვა).

განაჩენიდან არ ჩანს, რომ მტკიცებულებები/მომწეოთა ჩვენებები სათანადოდ, ყურადღებით შეფასებულია მათი უტყუარობისა და სარწმუნოების თვალსაზრისით. სასამართლოს მხრიდან განსაკუთრებული გულისხმიერება ამ საკითხისადმი მნიშვნელოვანი იყო, რადგან დაცვა აყენებდა საკითხებს, რომლის თანახმადაც, ნარკოტიკი ჩაუდეს ბრალდებულს, არ არის მისი დაკავების ადგილი იქ, სადაც ეს ოქმშია აღწერილი. ამ ფონზე კი სასამართლომ სხდომაზე უშუალოდ არ გამოიკვლია ერთადერთი არაპოლიციელი პირდაპირი მოწმის ჩვენება, არამედ დაკმაყოფილდა მისი ჩვენების გამოქვეყნებით და არც ის ახსნა.

მაგალითი 14

№603აპ-19 საქმეზე²⁷⁴ საკასაციო პალატამ შეფასება მისცა მხოლოდ არასრულწლოვანი დაზარალებულის ჩვენებას, დაუჭერა მას და მისი სანდოობა დაასაბუთა მის მიერ საქმის წარმოების პროცესში მიცემული ჩვენებების თანმიმდევრულობით, ასევე ექსპერტიზის დასკვნით მიიჩნია, რომ ეს დასკვნა დაზარალებულის ჩვენებასთან სრულ შესაბამისობაშია. საკასაციო პალატამ მწირი შეფასება მისცა მსჯავრდებულის და მისი გამამართლებელი მოწმეების ჩვენებებს. მაგალითად, არ შეფასდა მათ მიერ მიცემული ინფორმაცია, რომ არასრულწლოვანმა დაზარალებულმა ბრალდებულის საწინააღმდეგო ინფორმაცია პაპის და ბებულის დარიგებისა და მისთვის 20 ლარის მიცემის შედეგად მისცა.

საკასაციო პალატა არ იზიარებს დაცვის მხარის მოწმეებისა და მსჯავრდებულის ამ ინფორმაციას, მაგრამ არ ასაბუთებს რატომ მიიჩნევს არასარწმუნოდ და არა-დამაჯერებლად ამ ინფორმაციას. აქაც ერთადერთ არგუმენტად მოჰყავს დაზარალებულის ჩვენების თანმიმდევრულობა და ის გარემოება, რომ არასრულწლოვანს საქმის წარმოებისას ასეთი განცხადება არასოდეს გაუკეთებია.

საკასაციო პალატის განაჩენიდან არ ჩანს სააპელაციო სასამართლომ თუ მისცა ამ ჩვენებებს სამართლებრივი შეფასება და თუ გამოიკვლია ამ ჩვენებათა სანდოობის საკითხები, შესწავლილ იქნა თუ არა ფაქტები, კერძოდ, უშუალოდ მოწმეთა პიროვნებები, მათ მიერ ინფორმაციის მიღების საფუძველი, საიდან ჰქონდათ მათ ეს ინფორმაცია.

ასევე, სამართლებრივი შეფასება არ მიეცა, როგორც ირიბ ჩვენებებს ასევე ირიბ მტკიცებულებებს. ერთადერთი თვითმხილველი მოწმე დაზარალებულია, ყველა მოწმეს შემდგომი ინფორმაცია აქვთ დაზარალებულისაგან გადმოცემით. პალატა არ აკეთებს სამართლებრივ განმარტებას ირიბ მოწმეთა ჩვენებების მტკიცებულებითი ღირებულების შესახებ, ასევე განაჩენიდან გაურკვეველია ირიბ ჩვენებას ფაქტის დამადასტურებელ მტკიცებულებად იყენებს თუ მხოლოდ დაზარალებულის ჩვენების სამართლებრივი შეფასებისათვის. ანალოგიურად ექსპერტიზის დასკვნას და ექსპერტების ჩვენებებს არ აქვთ შესაბამისი სამართლებრივი შეფასება, ექსპერტიზის დასკვნა გაზიარებულია საკასაციო პალატის მიერ, მაგრამ როგორც

274 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2020 წლის 08 იანვრის №2კ-603აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 111- 138-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სექსუალური ხასიათის ძალმომრეობითი მოქმედება).

მტკიცებულება ის გამოყენებულია არა ფაქტის დამადასტურებელ მტკიცებულებად, რაც უმნიშვნელოვანესია, არამედ დაზარალებულის ჩვენების სანდოობის დამადასტურებელ მტკიცებულებად.

მაბალითი 15

N2კ-409აპ-19 საქმეზე²⁷⁵ საკასაციო პალატამ შეფასება მისცა მხოლოდ მსჯავრდებულ გ.გ.-ს ჩვენებას, იმსჯელა მის სანდოობაზე, უარყო ჩვენების სარწმუნოება და მისი დამატერებლობა, თუმცა იგივე ჩვენების ერთი ნაწილი სარწმუნოდ და დამატერებლად მიიჩნია მეორე ბრალდებულის მ.კ.-ს მსჯავრდებისათვის, ისე, რომ არ უმსჯელია მის მიერ არასანდოდ შეფასებული ჩვენების ეს ნაწილი რატომ ჩათვალია სანდოდ.

ასევე, საკასაციო პალატამ არ მისცა სამართლებრივი შეფასება ირიბ ჩვენებას, რომელიც მ.კ.-ს მსჯავრდებას დაუდო საფუძვლად. არ გაითვალისწინა საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება აღნიშნულთან მიმართებით და არ უმსჯელია, თუ რატომ დაუშვა მტკიცებულებად ირიბი ჩვენება, როდესაც ამ ინფორმაციის მიმწოდებელი ირიბი მოწმისათვის იყო ბრალდებული, რომელიც პირველადი წყარო იყო და სასამართლო სხდომას ესწრებოდა.

საკასაციო პალატამ არ იმსჯელა და სამართლებრივი შეფასება არ მისცა, რატომ იქნა მტკიცებულებად გამოყენებული ირიბი ჩვენება, მაშინ როცა მსჯავრდებულები ანუ ინფორმაციის პირველადი წყარო სახეზეა და დუმილის უფლებით არ სარგებლობენ. საკონსტიტუციო სასამართლო მის გადაწყვეტილებაში მიქაძე საქართველოს პარლანტის წინააღმდეგ ექვემდებარებას ასეთი ჩვენების მტკიცებულებად გამოყენების შესაძლებლობას, უთითებს რა რომ კანონი არ გამორიცხავს ირიბი ჩვენების გამოყენებას, როდესაც ფაქტის თვითმხილველი მოწმე (ვის სიტყვებსაც ირიბი ჩვენება ეყრდნობა) შეიძლება იქნეს მოწვეული სასამართლოში ჩვენების მისაცემად ან უკვე აქვს მიცემული ასეთი ჩვენება. ასეთ შემთხვევებში საექვო და გაუგებარი ხდება ირიბი ჩვენების გამოყენების აუცილებლობა და მიზანი. ერთდროულად ირიბი ჩვენების მიმცემი პირის და ინფორმაციის გამავრცელებელი პირის დაკითხვა, ზოგიერთ შემთხვევაში, შეიძლება ობიექტური აუცილებლობით იყოს განპირობებული, თუმცა ასევე შესაძლებელია მტკიცებულებათა სიმრავლის მცდარი აღქმა შექმნას და შეცდომის დაშვების ალბათობა გაზარდოს (გვ. 32).

ანალოგიურად, ექსპერტიზის დასკვნას არ აქვს შესაბამისი სამართლებრივი შეფასება, მოსამართლე შეფასების გარეშე იზიარებს დასკვნას. საკასაციო პალატა ისე აკეთებს დასკვნებს, რომ მტკიცებულებებს არ აძლევს შესაბამის სამართლებრივ შეფასებას.

²⁷⁵ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 08 ნოემბრის №2კ-409აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტი და მე-3 ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტები, ასევე, სსკ-ის მე-11¹, 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტითა და მე-3 ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტები – განზრახ მკვლელობა ჯგუფურად, განსაკუთრებული სისასტიკითა და ანგარებით; ასევე – სხვისი ნივთის დაზიანება და განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, ჩადენილი ცეცხლის წაკიდებით; ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის სხვა წევრის განზრახ მკვლელობა ჯგუფურად, განსაკუთრებული სისასტიკითა და ანგარებით; ასევე – სხვისი ნივთის დაზიანება და განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, ჩადენილი ცეცხლის წაკიდებით).

ანა დოლიძისა და დიმიტრი გვრიტიშვილის საქმიდან²⁷⁶ ირკვევა, რომ სადავო იყო მტკიცებულების ინტერპრეტაციის საკითხი. კერძოდ, საკითხი უკავშირდება მოსარჩელის – ანა დოლიძის სამუშაო ადგილს, რომლის თაობაზეც მოსარჩელის სივი-ში მითითებულია “ფონდი რუსული იუსტიციის ინიციატივები (სამხრეთ ოსეთი / მოსკოვი, რუსეთი)” და რომლის ირგვლივაც გააკეთა მოპასუხემ სადავო განცხადებები.

თბილისის საქალაქო სასამართლო გადაწყვეტილებაში აღნიშნავს, რომ მოსარჩელის მტკიცება იმის შესახებ, რომ მას ფიზიკურად მოსკოვში ვიზიტი არ განუხორციელებია, არც არის სადავო. შემდეგ სასამართლო აცხადებს, რომ ამ დოკუმენტში არსებული ჩანაწერი, სადაც მითითებულია „სამხრეთ ოსეთი/მოსკოვი, რუსეთი“, ნეიტრალური პირის მიერ, შესაძლოა აღქმულ იქნეს იმგვარად, რომ პირის საქმიანობა განხორციელდა მოსკოვში ან მისი საქმიანობა დაკავშირებულია მოსკოვთან ან რუსეთთან. თბილისის საქალაქო სასამართლოს აღნიშნული მსჯელობა რეალურად სიტყვათა თამაშია, ვინაიდან თუკი სასამართლოს დასკვნის საფუძველი მოპასუხის მიერ არსებითად არასწორი ინფორმაციის გავრცელების შესახებ შეიძლება ყოფილიყო ამ უკანასკნელის აღქმა იმის შესახებ, რომ საქმიანობა განხორციელდა მოსკოვში, მაშინ ვიზიტის განხორციელება პირდაპირ კავშირშია ამ საკითხთან. რეალურად, მოსარჩელე ანა დოლიძესთან დაკავშირებით 2018 წლის 16 თებერვალს ტელეკომპანია „პირველის“ გადაცემა „პირველების“ ეთერში გაუღერებულ სადავოდ ქცეულ გადაცემაში მომჩივანი აცხადებდა, რომ მოსარჩელე კონკრეტულ ტერიტორიაზე „იმყოფებოდა“, „მოიარა“.²⁷⁷

მეორე მხრივ, მითითება, რომ მოპასუხის მიერ შეიძლება აღქმული ყოფილიყო მოსარჩელის საქმიანობა როგორც „საქმიანობა დაკავშირებული მოსკოვთან ან რუსეთთან“, რთულია ერთმნიშვნელოვნად შეფასდეს შესაბამისი მტკიცებულების არქონის და მხარეთა არგუმენტების მოსმენის გარეშე. მართალია, რუსეთთან კავშირში მყოფი ორგანიზაციის საქმიანობა შეიძლება აღიქმებოდეს „პრორუსულად“ და აქედან გამომდინარე, იქ საქმიანობაც პირის სუსტ „მორალურ მხარედ“, მაგრამ აღნიშნულის მიუხედავად, თბილისის საქალაქო სასამართლოს მითითება იმის შესახებ, რომ „მართალია, თავად მოსარჩელე განმარტავდა, რომ აპლიკაციაში მითითებული აქვს კვლევის ობიექტები, მაგრამ აღნიშნულის ცოდნას ვერ მოვთხოვთ აპლიკაციის წამკითხველ სხვა, გარეშე პირს“ – აშკარად დაუსაბუთებელია. საუბარია მოსამართლის მიერ მოსარჩელის იმგვარი საქმიანობის აღქმის სისწორეზე, როგორიც არის „შეაგროვა მონაცემები, გამოკითხა მსხვერპლი, შეამოწმა ადგი-

276 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე მაია გიგაურის 2018 წლის 2 ოქტომბრის №2/14643-18 და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების გენადი მაკარიძის, ამირან ძაბუნაძის, გელა ქირიას 2019 წლის 30 დეკემბრის №2ბ/7995-18 გადაწყვეტილებები სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (პატივისა და ღირსების შემლახავი ინფორმაციის უარყოფა მასობრივი ინფორმაციის საშუალებით, ანა დოლიძის და დიმიტრი გვრიტიშვილის დავა).

277 „მოსკოვშიც იმყოფებოდა და იმყოფებოდა ჩვენი ინფორმაციით...“, „...არის კონკრეტული ლინკი არსებობს მის მიერ შევსებული ოფიციალური დოკუმენტის, სადაც იგი დიდი სიამოვნებით აღნიშნავს, რომ მოიარა. მათ შორის იმყოფებოდა მოსკოვში, იმყოფებოდა სამხრეთ ოსეთის, ე.წ., იმით რომ ჩემთვის სამაჩაბლოა. სამხრეთ ოსეთის ტერიტორიაზე იმყოფებოდა და კრებდა მონაცემებს, ჰოლანდიაში რეგისტრირებული რუსული ორგანიზაციისთვის“.

ლები, რომლებიც უკავშირდება რუსულ-ქართული კონფლიქტის ჰუმანიტარულ მისიას, მონაცემები გამოყენებულ იქნა ერთობლივი მოქმედების საფუძვლად ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში“. აღნიშნული საქმიანობა მოსამართლის საქმიანობის იდენტურია, წარმოადგენს რა fact-finding missions -ს, ე.წ. ფაქტების დადასტურების მისიას. ამდენად, მოპასუხის კეთილსინდისიერება უნდა შეფასებულიყო სწორედ მისი პროფესიული უნარ-ჩვევების გათვალისწინებით.

რაც შეეხება თბილისის სააპელაციო სასამართლოს, რომელმაც პირველი ინსტანციის სასამართლოსგან განსხვავებით, მიიჩნია, რომ მოპასუხის მხრიდან გაუღერდა არა ფაქტების შემცველი განცხადება, არამედ შეფასებითი მსჯელობა – „ლოგიკური დასკვნა და აზრი, რომელიც მოპასუხეს სამართლიანად და გონივრულად ჩამოუყალიბდა მოსარჩელის მიერ შევსებული აპლიკაციაზე დაყრდნობით.“ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიხედვით, მაშინაც კი, როდესაც განცხადება შეფასებით მსჯელობას წარმოადგენს, უნდა არსებობდეს საკმარისი ფაქტობრივი ბაზისი საამისოდ (Pedersen and Baadsgaard v. Denmark [GC], § 76; De Haes and Gijssels v. Belgium, § 42; Oberschlick v. Austria (no. 2), § 33; Lindon, Otchakovsky-Laurens and July v. France [GC], § 55). თუნდაც მივიჩნიოთ, რომ სწორედ ტელეკომპანია „მაესტროს“ ეთერში გასული სიუჟეტი უმყარებდა ამგვარ რწმენას მოპასუხეს, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს არ აუხსნია რამდენად წარმოადგენდა მოპასუხის ამგვარი რწმენა მოპასუხის მიერ მოსარჩელის მოსკოვში ვიზიტის შესახებ „ლოგიკური დასკვნის და აზრის ქონის შესაძლებლობას“ მაშინ, როდესაც მოპასუხე მაყურებელს აწვდიდა ინფორმაციას მოსარჩელესთან დაკავშირებული სრულიად კონკრეტული ფაქტის არსებობის შესახებ არა მხოლოდ მოსარჩელის აპლიკაციაზე, არამედ სხვა წყაროებზე დაყრდნობით.²⁷⁸

მაგალითი 17

N1/160-20 საქმეზე²⁷⁹ მიღებული განაჩენით, ბრალდება ჯე---- ჩა-----ს პირველ ეპიზოდში ედავება ყალბი პირადობის მოწმობის შენახვას გამოყენების მიზნით და გამოყენებას, ხოლო მეორე ეპიზოდში ყალბი პირადობის მოწმობის დამზადებას და შენახვას გამოყენების მიზნით. ბრალდების ორივე ეპიზოდში სასამართლოს მიერ დადგენილად იქნა მიჩნეული ის გარემოება, რომ ჯე---- ჩა-----მ შეინახა და გამოიყენა შესაბამისი უფლებამოსილი სახელმწიფო ორგანოს მიერ დამზადებული და გაცემული პირადობის მოწმობა, რომელშიც სამოქალაქო რეესტრის ელექტრონულ ბაზაში ასახული არასწორ მონაცემებზე დაყრდნობით, მითითებული იყო არასწორი დაბადების თარიღი.

278 სადავოდ ქცეული გამონათქვამებიდან ამონარიდი: „მოსკოვშიც იმყოფებოდა და იმყოფებოდა ჩვენი ინფორმაციით...“, „...არის კონკრეტული ლინკი არსებობს მის მიერ შევსებული ოფიციალური დოკუმენტის, სადაც იგი დიდი სიამოვნებით აღნიშნავს, რომ მოიარა. მათ შორის იმყოფებოდა მოსკოვში, იმყოფებოდა სამხრეთ ოსეთის(...)“.

279 სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დავით სვანაძის 2020 წლის 12 ნოემბრის №1/160-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 362-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 362-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 180-ე მუხლის მეორე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი - ყალბი დოკუმენტის, ბეჭდის, შტამპის ან ბლანკის დამზადება, გასაღება ან გამოყენება).

დადგენილია, რომ ბრალდებულმა პირადობის ელექტრონული მოწმობის დამზადების მიზნით, ორჯერ მიმართა სამოქალაქო რეესტრს და ორივეჯერ უფლებამოსილი ორგანოს მიერ მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაზე დაყრდნობით გაცემული იქნა არასწორი მონაცემების შემცველი პირადობის მოწმობა. კანონის თანახმად, იმ პირობებშიც კი თუკი ბრალდებული არასწორ მონაცემებს (შეგნებულად ან შეუგნებლად) მიუთითებდა განცხადებაში, სამოქალაქო აქტების რეგისტრაციის ორგანოს ნებისმიერ შემთხვევაში გააჩნდა ვალდებულება განეხილა წარდგენილი განცხადება და კანონის შესაბამისად მიეღო გადაწყვეტილება.²⁸⁰ მოცემულ შემთხვევაში კი პირს მსჯავრი დაედო იმ ქმედების ჩადენისათვის, რომელიც სინამდვილეში მას არ განუხორციელებია. ჯე---- ჩა-----ს მისი მიმართვის შემდეგ, ადმინისტრაციული ორგანოსაგან გადაეცა სამოქალაქო რეესტრის ელექტრონულ ბაზაში ასახული ინფორმაციის შემცველი პირადობის მოწმობა და იგი, ბუნებრივია, ამ მოწმობას, როგორც პიროვნების დამადასტურებელ დოკუმენტს ინახავდა და საჭიროების შემთხვევაში იყენებდა კიდევ. სასამართლომ მტკიცებულებები შეაფასა ზერელედ და სასამართლო განაჩენით დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებში ბრალდებულს მიაკუთვნა ისეთი ქმედებების განხორციელება, რომელიც ფიზიკურად მას არ განუხორციელებია.

მაგალითი 18

N1/185-2020 საქმეზე²⁸¹ მოსამართლემ მიიჩნია, რომ გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტით დასტურდებოდა ბრალდებულის მიერ დანაშაულის ჩადენის ფაქტი და ამ თვალსაზრისით ყრუადღება გაამახვილა მოწმეთა (პოლიციების) ჩვენებებისა და წერილობითი მტკიცებულებების თანხვერდ ხასიათზე. ბრალდებული, უარყოფდა რა იარაღის ფლობას, მის დაკავებას უკავშირებდა ქონებრივ დავას, რომელიც მას ჰქონდა დეპუტატობის კანდიდატებთან, რომლებიც, მისი განმარტებით, დაემუქრნენ წამლისა და იარაღის „ჩადებით“. სასამართლო მიუთითებს განაჩენში, რომ არც ერთი პირდაპირი და ირიბი მტკიცებულება არ მოეპოვება ბრალდებულის ჩვენების დასადასტურებლად.

ძირითადი სამართლებრივი პრინციპია, რომ გარემოებები, რომლებშიც ჩატარდა ჩხრეკა, ეჭვქვეშ არ უნდა აყენებდეს ამოღებული მტკიცებულებების სანდოობას. ამ თვალსაზრისით, მნიშვნელოვანია დადგინდეს, „დადასტურდა თუ არა ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნივთიერი მტკიცებულებები სხვა წყაროებიდან მიღებული მტკიცებულებით. სასამართლო თვლის, რომ საქმის მასალებში არსებული არც

280 „სამოქალაქო აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის „ი“ ქვეპუნქტის თანახმად, „სამოქალაქო აქტების მონაცემთა ელექტრონული ბაზა არის ელექტრონული ფორმით არსებული სამოქალაქო აქტების ჩანაწერებისა და სამოქალაქო აქტების ჩანაწერებში არსებული მონაცემების ერთობლიობა“. მითითებული კანონის მე-4 მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ პუნქტის თანახმად, სამოქალაქო აქტების რეგისტრაციის ორგანოთა უფლებამოსილებას განეკუთვნება როგორც სამოქალაქო აქტის თადაპირველი რეგისტრაცია, ასევე სამოქალაქო აქტის ჩანაწერში ცვლილების, შესწორების ან/და დამატების შეტანა, სამოქალაქო აქტის ხელახალი რეგისტრაცია. „სამოქალაქო აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-16 მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, „სამოქალაქო აქტების რეგისტრაციის ორგანო მისი უფლებამოსილებისთვის მიკუთვნებულ საკითხებზე განცხადებას იხილავს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით დადგენილ ვადაში, თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული“.

281 ფოთის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით გელაშვილის 2020 წლის 17 ნოემბრის №1/185-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-3 ნაწილი და მე-4 ნაწილი – ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა).

ერთი სხვა მტკიცებულება, ჩხრეკის ოქმების არარსებობის პირობებში, არ იყო თავისთავად საკმარისად მყარი.“ („მეგრელიშვილი საქართველოს წინააღმდეგ“, (საჩივარი № 30364/09), სტრასბურგი, 2020 წლის 7 მაისი, პარ.37-38). აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ, საქმის გარემოებების მიხედვით, იარაღის ამოღება და ჩხრეკა ჩატარდა ისეთ ადგილას, სადაც პოლიციის თანამშრომლების და ბრალდებულის გარდაარაგინი მყოფობდა. რაც შეეხება პოლიციის თანამშრომლებს, რადგან ისინი ბრალდებულის წინააღმდეგ გამოდიოდნენ საქმის წარმოების საწყის ეტაპზე და მიეკუთვნებოდნენ იმ ორგანოს, რომელმაც წამოიწყო აღნიშნული საქმის წარმოება, ისინი დაინტერესებულნი იყვნენ ბრალდების შედეგით. მათი ინტერესი განსაკუთრებით აშკარა იყო ბრალდებულის ბრალდების გათვალისწინებით იმასთან დაკავშირებით, რომ მომჩივანს ნარკოტიკები მათ „ჩაუდეს“. ამის მიუხედავად, მათი ჩვენება ავტომატურად მიჩნეულ იქნა ობიექტურად, მაგალითად, ბრალდებულის ჩვენებებისგან განსხვავებით, რომლებიც უარყოფილ იქნა როგორც არასანდო (იქვე, პარ.38). მოცემულ საქმეში, არ არსებობდა ნეიტრალური მტკიცებულებები, რომლებიც სხვა მტკიცებულებებთან ერთად დაადასტურებდნენ ბრალდებულის მიერ დანაშაულის ჩადენის ფაქტს.²⁸²

მაგალითი 19

N1/25-20 საქმეზე²⁸³ მიღებულ გადაწყვეტილებაში ჩამოთვლილია მტკიცებულებები და მათი მოკლე შინაარსი (გვ. 10). საქმის ფაქტობრივი გარემოებების მიხედვით პირის მიმართ სისხლის სამართლებრივი დევნის დაწყებას საფუძვლად დაედო პირადი და საცხოვრებელი სახლის ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნარკოტიკული საშუალება. როგორც განაჩენიდან ირკვევა, ჩხრეკის ჩატარებას საფუძვლად დაედო თბილისის პოლიციის დეპარტამენტის დეტექტივების სამმართველოს მე-2 განყოფილების უფროსის 2019 წლის 23 თებერვლის პატაკი იმის თაობაზე, რომ კონკრეტული პირები საცხოვრებელ სახლებში ახდენენ ნარკოტიკული საშუალების შენახვას, შეძენას და რეალიზაციას; მათ შორის ვ.მ.-ს საგამოძიებო მოქმედება – ჩხრეკა ჩატარდა 2019 წლის 28 თებერვალს მოსამართლის ნებართვის გარეშე, მაშინ როდესაც ინფორმაცია ნარკოტიკული დანაშაულის შესახებ მიღებული იყო 2019 წლის 23 თებერვალს და 28 თებერვალს ჩხრეკის ჩატარებამდე საკმარისი დრო იყო ჩხრეკაზე მოსამართლის ნებართვის მოსაპოვებლად.

დაცვის მხარის მიერ სასამართლოს წარედგინა ბრალდებულის 2018 წლის 29 ოქტომბერს საქართველოს პროკურატურაში წარდგენილი განცხადება, რომლითაც იგი პროკურატურას ინფორმაციას აწვდიდა იმის შესახებ, რომ მასთან დაპირისპირებაში მყოფი ვინმე შ.გ აპირებდა მის შესახებ ნარკოტიკული დანაშაულის ჩადენის თაობაზე ცრუ ინფორმაციის მიწოდებას. იმ პირობებში, როდესაც არსებობდა ბრალდებულის მიერ რამოდენიმე თვით ადრე დაწერილი გამაფრთხილებელი

282 აღნიშნული შეიძლება იყოს ვიდეო ჩანაწერები, მხარეთაგან დამოუკიდებელი მოწმეების ჩვენებები, პოლიციის სამხრე კამერის ჩანაწერები, დაქტილოსკოპიური და ბიულთოგიური ექსპერტიზის დასკვნები და ა.შ.

283 ახალქალაქის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მალხაზ ენუქიძის (წელი დაშტრიხულია) 18 ნოემბრის №1/25-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 11¹, 126 მუხლის 1²-ლი ნაწილი და 126¹ მუხლის 1-ლი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა).

განცხადება დანაშაულის ჩადენაში ცრუ ინფორმაციის მიწოდების შესაძლებლობის თაობაზე, ჩხრეკა ჩატარდა ოპერატიული ინფორმაციის საფუძველზე სასამართლოს შესაბამისი ნებართვის გარეშე და ბრალდება ძირითადად ეფუძნებოდა ამ ჩხრეკის შედეგად ამოღებულ ნარკოტიკულ საშუალებას და მოწმე პოლიციელების ჩვენებებს. ამ მხრივ, ყურადსაღებია საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის №2/2/1276 გადაწყვეტილება, რომლითაც არაკონსტიტუციურად იქნა ცნობილი საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილის მე-2 წინადადების ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც უშვებს ჩხრეკის შედეგად ამოღებული უკანონო ნივთის მტკიცებულებად გამოყენების შესაძლებლობას, იმ პირობებში, როდესაც ამოღებული ნივთის ბრალდებულის მფლობელობაში ყოფნა დასტურდება მხოლოდ სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლების ჩვენებებით და, ამავე დროს, სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლებს შეეძლოთ, თუმცა არ მიიღეს სათანადო ზომები ჩხრეკის სანდოობის დამადასტურებელი ნეიტრალური მტკიცებულებების მოსაპოვებლად, საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-7 პუნქტთან მიმართებით.

მოსამართლემ არ იმსჯელა მოწმე პოლიციელების ჩვენებების სანდოობაზე და თანმიმდევრულობაზე.

მაგალითი 20

№1/54 გამამართლებელი განაჩენი²⁸⁴ ეყრდნობა ბრალდების პირდაპირი მტკიცებულების არარსებობას, ამიტომ განაჩენი უნდა შეიცავდეს თანმიმდევრულ და დამატერებელ მსჯელობას იმის შესახებ, რომ არ არსებობს ბრალდების დამადასტურებელი არც ერთი პირდაპირი მტკიცებულება.

მამის ჩვენებასთან დაკავშირებით, მოსამართლე უთითებს, რომ მამამ დაადასტურა მხოლოდ ბრალდებულის მის შვილთან სიტყვიერი კომუნიკაციის ფაქტი. ამის საწინააღმდეგოდ კი მტკიცებულებათა ჩამონათვალის ნაწილში (მე-12 პუნქტი) მოსამართლე უთითებს – მამამ გაიგონა ხმა, ხმაურზე ავიდა სახლის მეორე სართულზე და დაინახა, რომ ბრალდებულს მისი შვილის თმაზე ეკიდა ხელი. ეს აშკარად სიტყვიერ კომუნიკაციაზე მეტია და ძალადობას წარმოადგენს. ბრალდებაც სწორედ ამას უთითებდა, რომ ბრალდებულმა მოქანა თმიდან დაზარალებულს და მოსთხოვა სახლში დაბრუნება. განაჩენში არ ჩანს, რატომ არ გაიზიარა მოსამართლემ ჩვენების ეს ნაწილი ან დასაბუთების ნაწილში რატომ აღწერს ამ ჩვენებას სხვაგვარად. მოსამართლის მსჯელობა არ შეესაბამება ამავე განაჩენში აღწერილ მტკიცებულებებს.

284 სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან ნუცუბიძის 2020 წლის 10 ნოემბრის №1-54 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ 1261-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტი და 111-151-ე მუხლის მე-2 ნაწილის დ) ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის) საქმეზე.

№1/88 საქმეზე მიღებულ განაჩენში²⁸⁵ გაუგებარია სასამართლოს მსჯელობა როცა საქმე ეხება დანაშაულის ჩადენის იარაღს. პირს მსჯავრი დაედო არასრულწლოვანზე განხორციელებულ ძალადობაში (სსკ. 1261 მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისთვის), კერძოდ იმაში, რომ არასრულწლოვანს თავში ჩაართყა მაცივრიდან გამოღებული პლასტმასის ბოთლი. მხარეთა დავას იწვევს ის საკითხი – ბოთლი ყინულიანი იყო თუ ცარიელი. ამ დროს განაჩენში სასამართლო განმარტავს შემდეგს: „ს-----ს დამნაშევედ ცნობისათვის ვერავითარი გავლენა ვერ ექნება იმას, ცარიელი იყო ბოთლი თუ სავსე, „წაართყა“ თუ ჩაართყა“. სასამართლოს ასეთი მსჯელობა არასწორია, ვინაიდან ბოთლის შიგთავსს და დარტყმის მეთოდს პირდაპირი გავლენა შეიძლება ჰქონდეს ქმედების დანაშაულად კვალიფიკაციაზე, ვინაიდან ს-ს ბრალად შერაცხული აქვს ოჯახური ძალადობა, რამაც გამოიწვია ფიზიკური ტკივილი.

დაცვის მხარის არგუმენტები განაჩენში მოყვანილი არ არის.

მოსამართლის მსჯელობა დანაშაულის შედეგთან (ფიზიკურ ტკივილთან) დაკავშირებით, წინააღმდეგობრივი და დაუსაბუთებელია. სასამართლომ მიუთითა შემდეგი:

„გამოკვლეულ მტკიცებულებებთან შეჯერების შედეგად, არავითარი საფუძველი არასრულწლოვანი დაზარალებულის ჩვენების ეჭვქვეშ დასაყენებლად არ არსებობს და იგი სრულად უნდა იყოს გაზიარებული, როგორც უტყუარი, ბრალის დამადასტურებელი მტკიცებულება. რაც შეეხება არასრულწლოვანი დაზარალებულის განმარტებას იმის შესახებ, რომ მას დარტყმის შემდეგ თავი არ სტკენია და თითქოს ს-----ს მხრიდან ეს ქმედება დაკავშირებული იყო სწავლისკენ მოწოდებასთან, ვერ იქნება გაზიარებული. სასამართლო განმარტავს, რომ კონკრეტულ ვითარებაში ბრალდებულის მიერ ბავშვზე ძალადობა სწავლის ხარისხის გამო, დადასტურების შემთხვევაშიც კი ვერ ჩაითვლება არათუ პასუხისმგებლობის გამომრიცხავ, არამედ შემამსუბუქებელ გარემოებადაც კი, რადგან ვერავითარი ინტერესი ვერ გადასწონის ბავშვის უფლებას დაცული იყოს ძალადობრივი გარემოსაგან და მიეცეს ნორმალური განვითარების უფლება. რაც შეეხება ტკივილს, მ-----ემ განმარტა, რომ ბოთლის დარტყმისას დაიწყო ტირილი. შესაბამისად სასამართლო უტყუარად დადასტურებულად მიიჩნევს, რომ ბავშვის ტირილი გამოიწვია სწორედ ბოთლის დარტყმით გამოწვეულმა ტკივილმა.“

სასამართლო თავის მსჯელობაში მიუთითებს, რომ არავითარი საფუძველი არ არსებობს დაზარალებულის ჩვენების ეჭვის ქვეშ დასაყენებლად. ამ დროს, დაზარალებულმა სხდომაზე განაცხადა, რომ პლასტმასის ბოთლის თავში ჩართყმისას მას ტკივილი არ განუცდია. მოსამართლე ტკივილის ფაქტს უტყუარად დადასტურებულად მიიჩნევს მხოლოდ იმის გამო რომ არასრულწლოვანმა დაზარალებულმა იტირა. ამავდროულად ის მიუთითებს, რომ არ აქვს მნიშვნელობა ბოთლი ცარიელი იყო თუ სავსე, ბოთლი წაართყა თუ ჩაართყა.

²⁸⁵ სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან ნუცუბიძის 2020 წლის 09 ნოემბრის №1-88 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 1261-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ა) და ბ) ქვეპუნქტები – ოჯახში ძალადობა).

მაგალითი 22

N1/24-20 საქმეზე²⁸⁶ მიღებული გამამართლებელი განაჩენი აგებულია პირდაპირი მტკიცებულებების არარსებობის გარემოებაზე, თუმცა მსჯელობიდან დაკარგულია 2 მნიშვნელოვანი მოწმის/მეზობლების ჩვენებების დეტალური ანალიზი. კერძოდ, რომელ გარემოებაზე მიუთითებენ მოწმეები როგორც თვითმხილველები და რომელზე, როგორც ირიბი მოწმეები, ვინაიდან ეს მოწმეები არ არიან ცალსახად ირიბი მოწმეები, არამედ რაღაც ნაწილში მათ ესმით, რაღაც ნაწილში ხედავენ და რაღაც ნაწილში ამბავს უყვებიან.

მაგალითი 23

N1/198-20 საქმესთან²⁸⁷ დაკავშირებით აღსანიშნავია, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 151-ე მუხლით კრიმინალიზებულია სიცოცხლის მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას, ვისაც ემუქრებიან, გაუჩნდა მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში. დაზარალებული ერთადერთი სუბიექტია, ვისაც შეუძლია სასამართლოს მიაწოდოს ინფორმაცია მან აღიქვა თუ არა მუქარა რეალურად და განიცადა თუ არა შიში.

განსახილველი შემთხვევის განაჩენში არ არის შეფასებული დაზარალებულის ჩვენება, უფრო მეტიც, ის მტკიცებულებათა ჩამონათვალში მითითებულიც არ არის. განაჩენის შინაარსით შეუძლებელია ასევე იმის დადგენა – მტკიცებულებათა ჩამონათვალში მითითებული მოწმეები შემთხვევის თვითმხილველები არიან თუ არა და წარმოდგენილი მტკიცებულებების ერთობლიობა აკმაყოფილებდა თუ არა გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისათვის საკმარის მტკიცებულებათა ერთობლიობის სტანდარტს.

მაგალითი 24

ერთ-ერთ საქმეზე²⁸⁸ სასამართლომ ჩამოთვალა და დეტალურად მიმოიხილა გამოკვლეული მტკიცებულებების შინაარსი, ასევე მათი ურთიერთკავშირი და თანხვედრა ერთმანეთთან. თუმცა, აღნიშნული მტკიცებულებები სრულად და ადეკვატურად შეფასებული ვერ იქნება, რამდენადაც არ ჩანს აღნიშნულ მტკიცებულებებთან დაკავშირებით დაცვის მხარის პოზიცია, რომელსაც სასამართლომ უნდა უპასუხოს და განმარტოს, რატომ არ ეთანხმება მათ.

286 ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლეილა გურგუჩიანის 2020 წლის 11 მაისის №1/24-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 1261 – ე მუხლის მეორე ნაწილის ა) ბ) გ) ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა).

287 სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დავით სვანაძის 2020 წლის 25 ნოემბრის №1/198-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 151-ე მუხლის პირველი ნაწილი – სიცოცხლის მოსპობის მუქარა).

288 რუსთავის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ეკატერინე პარტენიშვილის 2020 წლის 06 თებერვლის №1-522-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 19-ე, 137-ე მუხლის პირველი ნაწილი – გაუპატიურების მცდელობა).

მაგალითი 25

№ას-1296-1223-2012 გადაწყვეტილებაში²⁸⁹ წარმოდგენილი და შეფასებულია მხოლოდ კასატორის პოზიცია. არ ირკვევა, რამდენად ჰქონდა წარმოდგენილი მოწინააღმდეგე მხარეს მტკიცებულებები. შესაბამისად, გადაწყვეტილებაში მათ შეფასებასაც ვერ ვხვდებით.

მაგალითი 26

№ას-1673-1569-2012 გადაწყვეტილებაში²⁹⁰ წარმოდგენილი და შეფასებულია მხოლოდ კასატორის პოზიცია. მოწინააღმდეგე მხარის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები და სასამართლოს პოზიცია მათთან დაკავშირებით უცნობია.

მაგალითი 27

N346აპ-19 საქმეზე²⁹¹ სასამართლომ ძალადობის/ცემის ფაქტი დადასტურებულად ცნო მხოლოდ 2 პირდაპირი მტკიცებულების საფუძველზე (თუმცა რეალურად ბრალდებულის მიერ ამ დანაშაულის ჩადენა მხოლოდ ერთი პირდაპირი მტკიცებულებით – დაზარალებულის ჩვენებით დასტურდება) და მიუთითა შემდეგი:

“როდესაც საკასაციო პალატა არ იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას იმის თაობაზე, რომ მოცემულ შემთხვევაში დაზარალებულ გ. გ-ის მიმართ ძალადობის (ცემის) ნაწილში მსჯავრდებულ რ. უ-ის ბრალის დასადასტურებლად არ არსებობს უტყუარი და საკმარისი მტკიცებულებები, ითვალისწინებს შემდეგ გარემოებებს: საქმეში, გარდა დაზარალებულის პირდაპირი ჩვენებისა, არსებობს ასევე სხვა სარწმუნო მტკიცებულებებიც, რომელთაგან პირველ რიგში აღსანიშნავია ისეთი ობიექტური მტკიცებულება, როგორიცაა სასამართლო-სამედიცინო ექსპერტიზის დასკვნა, რომელშიც დეტალურად არის აღწერილი ის სხეულებრივი დაზიანებები, რაც მსჯავრდებულმა ძალადობრივი ქმედებით მიაყენა დაზარალებულს. ეს არის სასამართლოში გამოკვლეული და უტყუარად აღიარებული მტკიცებულება, რომელიც საპროცესო კანონის სრული დაცვითაა მოპოვებული და არავითარი ეჭვი არ არსებობს მისი შესაძლო სიყალბის თაობაზე”.

289 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ვასილ როინიშვილის, ლევან მურუსიძის, პაატა სილაგაძის 2015 წლის 10 მარტის № ას-1296-1223-2012 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ზიანის ანაზღაურება).

290 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ვასილ როინიშვილის, ლევან მურუსიძის, პაატა სილაგაძის 2013 წლის 09 ოქტომბრის № ას-1673-1569-2012 გადაწყვეტილება სამოქალაქო სამართლის საქმეზე (ზიანის ანაზღაურება).

291 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 01 ნოემბრის №2კ-346აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 125-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ცემა, 344-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის უკანონოდ გადაკვეთა, 353-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – წინააღმდეგობა, მუქარა ან ძალადობა საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველის ან ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლის მიმართ, 362-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ყალბი პირადობის მოწმობის შენახვა გამოყენების მიზნით და გამოყენება).

ეს საკითხი პრობლემურია, ვინაიდან ვიღებთ მოცემულობას, როცა გამამტყუნებელი განაჩენი დადგა მხოლოდ ერთი პირდაპირი მტკიცებულების საფუძველზე. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 82-ე მუხლის მე-3 ნაწილით: „გამამტყუნებელი განაჩენით პირის დამნაშავედ ცნობისათვის საჭიროა გონივრულ ეჭვს მიღმა არსებულ შეთანხმებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობა“.

მაგალითი 28

№603აპ-19 საქმეზე²⁹² სასამართლო სამართლებრივ შეფასებას აძლევს დაზარალებულის ჩვენებას და ცდილობს დაასაბუთოს მხოლოდ ამ ჩვენების სანდოობა. თვით ექსპერტიზის დასკვნას საკასაციო პალატა განიხილავს და აფასებს, დაზარალებულის ჩვენების სანდოობის დამადასტურებელ და არა ფაქტის დამადასტურებელ მტკიცებულებად; რაც არასწორია, რადგან ექსპერტიზის დასკვნა სწორედ დაზარალებულის ჩვენებასთან ერთობლიობით უნდა განიხილულიყო ფაქტის დამადასტურებელ არაპირდაპირ მტკიცებულებად და არა დაზარალებულის ჩვენების სანდოობის დამდგენ მტკიცებულებად (საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ დაზარალებულის ჩვენებას აგრეთვე შეესაბამება საქმეში წარმოდგენილი ბიოლოგიური (გენეტიკური, სეროლოგიური) ექსპერტიზის დასკვნა, რომლის მიხედვითაც, ზ. ნ-ის არამხოლოდ საცვლის უკანა და წინა მხარეს, შიდა ზედაპირზე არსებული ღია მონაცრისფრო ლაქები შეიცავს სპერმას).

მაგალითი 29

N4/319-20 გადაწყვეტილებაში²⁹³ მოსამართლემ სამართალდარღვევის საქმეზე საჯარო მოსამსახურის ახსნა-განმარტებას მაღალი სანდოობა მიანიჭა, რაც ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის 62-ე მუხლის მე-5 პუნქტით დაცული თანასწორობის პრინციპს სამართალწარმოებაში (საქართველოს კონსტიტუციის 62.5 მუხლი – სამართალწარმოება ხორციელდება მხარეთა თანასწორობისა და შეჭიბვითობის საფუძველზე).

292 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალაუიძის 2020 წლის 08 იანვრის №2კ-603აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 11¹- 138-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სექსუალური ხასიათის ძალმომრეობითი მოქმედება).

293 თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მამუკა წიკლაურის 2020 წლის 24 ოქტომბრის №4/319-20 გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე (ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის 173-ე მუხლი პოლიციის მუშაკის კანონიერი მოთხოვნისადმი დაუმორჩილებლობა).

დანართი 8

კრიტერიუმი 8. საილუსტრაციო მაგალითები მოსამართლეების მიერ სასჯელის ზომის დასაბუთების ხარისხის შესახებ

მაგალითი 1

გიორგი მამალაძე²⁹⁴ დამნაშავედ ცნეს საქართველოს სსკ-ის 18, 108-ე მუხლით და 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილით. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 108-ე მუხლი ითვალისწინებს სასჯელს თავისუფლების აღკვეთას ვადით შვიდიდან თხუთმეტ წლამდე, ხოლო 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ქმედება ისტება – თავისუფლების აღკვეთით ვადით ოთხ წლამდე²⁹⁵. გიორგი მამალაძეს განესაზღვრა სასჯელი 18,108-ე მუხლით 9 წლით თავისუფლების აღკვეთა, ხოლო 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილით თავისუფლების აღკვეთა 2 წლის ვადით. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 59-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, უფრო მკაცრმა სასჯელმა შთანთქმა ნაკლებად მკაცრი სასჯელი და დანაშაულთა ერთობლიობით, გიორგი მამალაძეს განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 9 წლის ვადით. განაჩენში არ არის მითითებული რატომ განესაზღვრა მსჯავრდებულს მინიმალურ სასჯელზე მკაცრი სასჯელები; არაფერია ნათქვამი პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებების შესახებ. მხოლოდ მითითებულია შემდეგი: “რაც შეეხება დანიშნულ სასჯელს, პალატა მიიჩნევს სამართლიანად და აღნიშნავს, რომ არ არსებობს სასჯელის შემსუბუქების რაიმე საფუძველი”.

მაგალითი 2

კაბელების საქმეზე²⁹⁶ მოსამართლე ადგენს, რომ ბრალდებულების ქმედებები შეიცავს სსკ-ის 182-ე მუხლით გათვალისწინებული ქმედების ნიშნებს, მათი ყოველგვარი დიფერენციაციის და როლების განაწილების/გამიჯვნის/აღწერის გარეშე; ყველა ბრალდებულს განუსაზღვრავს ერთსა და იმავე სასჯელის ზომას. სასჯელის

294 თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლეების ნათია ბარბაქაძის, მურმან ისაევის, მანუჩარ კაპანაძის 2018 წლის 13 თებერვლის №1/ბ-972-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 18-ე, 108-ე მუხლი, 236-ე მუხლის მე-2 ნაწილი – მკვლელობის მცდელობა, გიორგი მამალაძის ბრალდება, ე.წ. „ციანიდი“).

295 საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი 2016 წლის 22 დეკემბრის მდგომარეობით მოქმედი რედაქცია.

296 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ბესიკ ბუგიაიშვილის 2016 წლის 16 მაისის №1/1373-15 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 182-ე მუხლის მე-2 ნაწილის ა) და ბ) და მე-3 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტი – მითვისება ან გაფლანგვა, ე.წ. „კაბელები“).

დანიშვნისას მოსამართლე არ მსჯელობს არც ერთ ინდივიდუალურ მახასიათებელზე ან შემამსუბუქებელ გარემოებაზე, რომელიც კავშირშია რომელიმე ბრალდებულსა. ამის საპირისპიროდ, მოსამართლე უთითებს, რომ „ბრალდებულების მიერ მოვალეობათა დარღვევას ჰქონდა ერთი და იგივე ხასიათი, რის გამოც სასჯელი ყველა მათგანის მიმართ უნდა იყოს ერთნაირი“. არც ერთი სხვა გარემოება/პიროვნული მახასიათებელი მითითებული და გათვალისწინებული არ არის. განაჩენში შაბლონურად არის მითითებული სასჯელის მიზნები – სამართლიანობის აღდგენა, ახალი დანაშაულის თავიდან აცილება და დამნაშავის რესოციალიზაცია. ასევე შაბლონურად არის მითითებული, რომ მსჯავრდებულს სასჯელის უფრო მკაცრი სახე შეიძლება დაენიშნოს თუ უფრო ნაკლებად მკაცრი სასჯელი ვერ უზრუნველყოფს სასჯელის მიზნების განხორციელებას. ამასთან, დაუსაბუთებელია განაჩენის მითითება, რომ სასჯელის დამამძიმებელი გარემოება არც ერთი ბრალდებულის შემთხვევაში არ არსებობს და, იმაგდროულად, ყველა ბრალდებულის მიმართ ყველაზე მკაცრი სასჯელის ზომაა გამოყენებული.

მაგალითი 3

გიორგი რურუას საქმეზე მოსამართლე მიუთითებს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის კანონისმიერ პრინციპებს, ციტირებს სსსკ-ის 53-ე მუხლს (სასჯელის დანიშვნის დროს გასათვალისწინებელი გარემოებები) ისე, რომ ამ გარემოებებს არ მიუსადაგებს კონკრეტულ მსჯავრდებულს და კონკრეტულ საქმეს. მოსამართლე არაფერს საუბრობს მსჯავრდებულის პიროვნებაზე, უარყოფს საქმეში შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებების არსებობას. მიუთითებს მხოლოდ, იმას რომ „გ. რურუას ბრალი ედება სოციალურად მომეტებული საფრთხის შემცველი ნაკლებად მძიმე და მძიმე კატეგორიის დანაშაულების ჩადენაში.²⁹⁷

მაგალითი 4

განაჩენი²⁹⁸ ვრცლად განიხილავს კანონისმიერ კრიტერიუმებს, რომელთა გათვალისწინებით უნდა მოხდეს სასჯელის შეფარდება, თუმცა არ არის განმარტებული თუ როგორ მოხდა ამ კრიტერიუმების გამოყენება მოცემულ საქმეზე. მოსამართლე მიუთითებს მხოლოდ შემდეგს:

„საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 259-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლოს განაჩენი უნდა იყოს სამართლიანი. ამავე მუხლის მე 4 ნაწილის თანახმად, სასამართლოს განაჩენი სამართლიანია, თუ დანიშნული სასჯელი შეესაბამება მსჯავრდებულის პიროვნებასა და მის მიერ ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმეს. სასამართლო უთითებს, რომ განაჩენის სამართლიანობა

297 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ვალერიან ბუგინიშვილის 2020 წლის 30 ივლისის №1/308-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 236-ე მუხლის მე-3 და მე-4 პუნქტები -ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა, შენახვა, ტარება, დამზადება, გასაღება; 381-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – განაჩენის ან სხვა სასამართლო გადაწყვეტილების შეუსრულებლობა ანდა მისი შესრულებისათვის ხელის შეშლა, გიორგი რურუას ბრალდება), გვ. 71.

298 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლეოლა შკუბულიანის 2017 წლის 18 სექტემბრის №1/1151-17 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 178-ე მუხლის მე-3 ნაწილის დ) და მე-4 ნაწილის ბ) ქვეპუნქტები – ძარცვა).

უკავშირდება კანონით გათვალისწინებულ სასჯელს. მსჯავრდებულის ქმედების სიმძიმისა და პიროვნების შეუსაბამოდ ჩაითვლება ისეთი სასჯელი, რომელიც თავისი სახითა და ზომით მეტისმეტი სიმკაცრის ან ლმობიერების გამო აშკარად უსამართლო იქნება. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 53-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, სასჯელის დანიშვნის დროს გათვალისწინებული უნდა იქნეს ბრალდებულის პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებები, კერძოდ, დანაშაულის ჩადენის მოტივი და მიზანი, გამოვლენილი მართლსაწინააღმდეგო ნება, მოვალეობათა დარღვევის ხასიათი და ზომა, ქმედების განხორციელების სახე, ხერხი და მართლსაწინააღმდეგო შედეგი, დამნაშავის წარსული ცხოვრება, ყოფაქცევა ქმედების შემდეგ. სასამართლო ხაზს უსვამს სამართლიანი სასჯელის განსაზღვრის აუცილებლობას და აღნიშნავს, რომ სასჯელი აუცილებელი და პროპორციული უნდა იყოს კანონის საგანმანათლებლო მიზნის მისაღწევად, რათა გაცნობიერებული იქნეს დანაშაულის საფრთხე. სასჯელის სიმკაცრე ქმედების გასაკიცხაობას უნდა უტოლდებოდეს. ამასთან, სასამართლო აღნიშნავს, რომ გათვალისწინებული უნდა იქნეს ბრალდებულის პიროვნება და სასჯელი ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა იყოს ინდივიდუალური და ადეკვატური და მას უნდა ჰქონდეს მკაცრად პერსონალური ხასიათი. სასჯელი უნდა იყოს თანაზომიერი და პროპორციული მსჯავრდებულის პიროვნებასა და ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმესთან.“

„სასამართლო აღნიშნავს, რომ გ. მ.-ის მიმართ გამოყენებული უნდა იქნეს სასჯელის ისეთი ზომა, რაც იქნება დამაფიქრებელი მისთვის, რათა უკეთ გააცნობიეროს ჩადენილი ქმედების ხასიათი, გასაკიცხაობის ხარისხი, განიმსჭვალოს მართლწესრიგის დაცვისა და კანონის წინაშე პასუხისმგებლობის გრძნობით და შეამციროს მის მიერ ახალი დანაშაულის ჩადენის რისკი. მოცემულ შემთხვევაში გ. მ.-ის მიერ ჩადენილია დანაშაული, რაც გათვალისწინებულია საქართველოს სსკ-ის 178-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „დ“ ქ/პუნქტით და ამავე მუხლის მე-4 ნაწილის „ბ“ ქ/პუნქტით და, რომელიც, განეკუთვნება მძიმე (მე-3 ნაწილი) და განსაკუთრებით მძიმე (მე-4 ნაწილი) კატეგორიის დანაშაულებს, რომელთა ჩადენისთვისაც კანონმდებლის მიერ განსაზღვრულია მხოლოდ და მხოლოდ თავისუფლების აღკვეთა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ბრალდებულ გ. მ.-ის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებების გათვალისწინებით, სანქციების ქვედა და ზედა ზღვართან მხედველობაში მიღებით, სასამართლო მიზანშეწონილად მიიჩნევს, რომ გ. მ.-ს საქართველოს სსკ-ის 178-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „დ“ ქ/პუნქტით და ამავე მუხლის მე-4 ნაწილის „ბ“ ქ/პუნქტით სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვროს თავისუფლების აღკვეთა 7 (შვიდი) წლის ვადით“.

მაგალითი 5

განაჩენში²⁹⁹ მოსამართლე მიუთითებს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის ზოგად პრინციპებს, არაფერს საუბრობს მსჯავრდებულის პიროვნებაზე. არ მსჯელობს

299 ბოლნისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თეა ლეონიძის 2020 წლის 11 ნოემბრის №1-522-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი (ორი ეპიზოდი) და 151-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის).

საქმეში არსებულ პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელ და დამამძიმებელ გარემოებებზე. მოსამართლე ახდენს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის პრინციპების ციტირებას და არ აანალიზებს, თუ რა გავლენა იქონია სასჯელის ზომის განსაზღვრაზე საქმის ფაქტობრივმა გარემოებებმა. არ არის დასაბუთებული, რატომ იქნა ბრალდებულის მიმართ პირობითი მსჯავრი გამოყენებული. სსკ-ის 63-ე მუხლის მიხედვით, პირობითი მსჯავრის დანიშვნა მოსამართლის უფლებაა და არა მოვალეობა. შესაბამისად, გამოყენებული სასჯელის ზომის დასაბუთებას, განსაკუთრებით პირობითი მსჯავრის შემთხვევაში, მოსამართლის მხრიდან მნიშვნელოვანი ყურადღება უნდა დაეთმოს.

მაგალითი 6

განაჩენში³⁰⁰ მოსამართლე ზოგადად უთითებს, რომ არ არსებობს დამამძიმებელი და შემამსუბუქებელი გარემოებები, მაგრამ ფაქტობრივად არ ჩანს ეს გარემოებები შესწავლილი და გამოკვლეული თუ იყო საქმის არსებითი განხილვისას. მოსამართლე სასჯელის შეფარდების დასაბუთებისათვის ციტირებს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 259-ე მუხლის მე-4 ნაწილს, განაჩენის სამართლიანობაზე, თუმცა რაიმე ფაქტობრივი გარემოების სუბსუმციას არ ახდენს სასჯელის ზომის განსაზღვრისას, რა გარემოებების გათვალისწინებით შეუფარდა ბრალდებულ ხ.-ს და ო.-ს შესაბამისი მუხლით გათვალისწინებულ მინიმუმზე უფრო მაღალი სასჯელი თავისუფლების აღკვეთა, კერძოდ ხ.-ს 8 წლით, ო.-ს – 11 წლით თავისუფლების აღკვეთა. მოსამართლეს არ შეუფასებია – რატომ არ მიიღო შემამსუბუქებელ გარემოებად ბრალდებულთა აღიარება ბრალდების ორ ეპიზოდში. აღიარებამონანიება ერთ-ერთი შემამსუბუქებელი გარემოებაა, თუმცა არა სავალდებულო. სასამართლო არც ქმედების და არც შედეგის უღირსობას არ აფასებს. თუ რას აფუძნებს ის ქმედების გასაკიცხაობის ხარისხს, არ ჩანს.

მაგალითი 7

განაჩენში³⁰¹ მოსამართლე განმარტავს სასჯელის დანიშვნის სახელმძღვანელო პრინციპებს და ციტირებს სსკ-ის 53-ე მუხლის მე-3 ნაწილს. სასამართლო არ მსჯელობს ბრალდებულის პიროვნებაზე, ხოლო მითითება იმის შესახებ, რომ „რაიმე მნიშვნელოვანი გარემოებები მისი წარსულიდან არ არსებობს“ სუსტია იმისათვის, რომ ამ ნაწილში განაჩენი დასაბუთებულად იქნას მიჩნეული.

მაგალითი 8

განაჩენში³⁰² მოსამართლე განმარტავს სასჯელის დანიშვნის სახელმძღვანელო პრინციპებს და ციტირებს სსკ-ის 53-ე მუხლის მე-3 ნაწილს. თუმცა, სასამართლო არ მსჯე-

300 ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით მამისეიშვილის 6 აპრილის №010100119003-56504 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ – ის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი; მე-5 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი, მე-6 ნაწილის „ა“ ქ/პუნქტი (02 ეპიზოდი) – ნარკოტიკული საშუალების, მისი ანალოგის, პრეკურსორის ან ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების უკანონო დამზადება, წარმოება, შეძენა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან გასაღება).

301 ფოთის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე დავით გელაშვილის 2020 წლის 17 ნოემბრის №1/185-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 236-ე მუხლის მე-3 ნაწილი და მე-4 ნაწილი – ცეცხლსასროლი იარაღის მართლსაწინააღმდეგო შეძენა).

302 ცაგერის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნანა ჯანხოთელის 2020 წლის 01 ოქტომბრის №1/41 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 303-ე მუხლის პირველი ნაწილი – ხე-ბუჩქნარის უკანონოდ გაჩეხვა).

ლობს პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელ და დამამძიმებელ გარემოებებზე. მნიშვნელოვანი იყო სასამართლოს მიესადაგებინა ბრალდებულთან მის მიერ სასჯელის დანიშვნის ნახსენები პრინციპები და ამ თვალსაზრისით დასაბუთება ყოფილიყო კონკრეტული, რომლის არარსებობა განაჩენის სუსტ მხარეს წარმოადგენს.

მაგალითი 9

განაჩენში³⁰³ მოსამართლე ახდენს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის კანონისმიერი პრინციპების ციტირებას და არ აანალიზებს, თუ რა გავლენა იქონია სასჯელის ზომის განსაზღვრაზე საქმის ამა თუ იმ გარემოებამ. საქართველოს სსკ-ის 151-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი სასჯელის სახით ითვალისწინებს ჯარიმას ან საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომას ვადით ას ოციდან ას ოთხმოც საათამდე ან გამასწორებელ სამუშაოს ვადით ერთ წლამდე ან შინაპატიმრობას ვადით ექვსი თვიდან ორ წლამდე ანდა თავისუფლების აღკვეთას ვადით ერთ წლამდე, იარაღთან დაკავშირებული უფლებების შეზღუდვით ან უამისოდ. იმ პირობებში, როდესაც ბრალდებული აღიარებდა და ინანიებდა ბრალად წარდგენილი ქმედების ჩადენას, სადავოდ არ ხდიდა საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს, არ ჰქონდა პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი გარემოებები, დაუსაბუთებელია ბრალდებულის მიმართ მუხლით გათვალისწინებული ყველაზე მკაცრი სასჯელის სახის და ზომის (თავისუფლების აღკვეთა 1 წლის ვადით) გამოყენება. შესაბამისად, არც პირობითი მსჯავრის გამოყენების საკითხია მოსამართლის მიერ დასაბუთებული.

მაგალითი 10

განაჩენში³⁰⁴ მოსამართლე ციტირებს სისხლის სამართლის კოდექსის 53-ე მუხლს.³⁰⁵ ასევე, იყენებს ზოგად ფორმულას ოჯახურ დანაშაულებთან დაკავშირებით.³⁰⁶ თუმცა, სასჯელის მიზნების თვალსაზრისით არ არის შეფასებული დანაშაულის მოტივი, არც შედეგი, არც კონკრეტული მსჯავრდებულის რესოციალიზაციის საჭიროებები. განაჩენში უბრალოდ მითითებულია, რომ ბრალდებულს პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი ან დამამძიმებელი გარემოება არ გააჩნია. დადგენილია, რომ დანაშაულის ჩადენის დროს ბრალდებული იყო მთვრალ მდგომარეობაში, თუმცა ეს გარემოება არ არის შეფასებული სასჯელის მიზნების თვალსაზრისით.

303 გურჯაანის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ნუნე ნემსინვერიძის 2021 წლის 22 თებერვლის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 151-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – სიყვარულის მოსპობის მუქარა).

304 სენაკის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დარეჯან კვარაცხელიას 2020 წლის 03 ნოემბრის №1-105-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 111-151-ე მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქ/პუნქტი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის).

305 სასამართლო სასჯელის დანიშვნისას ითვალისწინებს დანაშაულის ჩადენის მოტივსა და მიზანს, ქმედებაში გამოვლენილ მართლსაწინააღმდეგო ნებას, მოვალეობათა დარღვევის ხასიათს და ზომას, ქმედების განხორციელების სახეს, ხერხს და მართლსაწინააღმდეგო შედეგს, ასევე ბრალდებულის პიროვნებას.

306 ოჯახური დანაშაულის ჩამდენი პირის მიმართ სასჯელის დანიშვნისას, მნიშვნელოვანია სასჯელის მიზნების: სამართლიანობის აღდგენის, ახალი დანაშაულის თავიდან აცილებისა და რესოციალიზაციის განჭვრეტადობა. თავის მხრივ რესოციალიზაცია წარმოადგენს უმთავრეს მიზანს, მომავალში თავისუფლებაში მყოფი მსჯავრდებულის მხრიდან ახალი საფრთხეების გამოსარიცხად. რესოციალიზაცია არის ინდივიდის მიერ გაცნობიერებული, ან არასაკმარისად გაცნობიერებული, ანდა საზოგადოებრივი განვითარების ამა თუ იმ ეტაპზე გამოვლენილი სოციალური ნორმების და კულტურული ფასეულობების გათავისება. რესოციალიზაცია ასევე გულისხმობს ინდივიდის მიერ ახალი ღირებულებებისა და ფასეულობების გათავისებას, რომელიც რადიკალურად განსხვავდება მის მიერ ადრე გაცნობიერებულიდან. ცხადია, რომ სასჯელის სახისა და ზომის ზუსტ ინდივიდუალიზაციას გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება სასჯელის მიზნების მიღწევაში.

მაგალითი 11

განაჩენში³⁰⁷ მოსამართლე, მართალია, უთითებს, რომ არ არსებობს დამამძიმებელი და შემამსუბუქებელი გარემოებები საქმეში, მაგრამ საერთოდ არ ჩანს განაჩენში ეს საკითხი შესწავლილი და გამოკვლეული იყო თუ არა. სასამართლოს ზოგადი დებულებები მოჰყავს განაჩენში, სასჯელის სახის განსაზღვრისა და დასაბუთებისათვის, მაგ., ციტირებს კანონის ტექსტს; „სასჯელის დანიშვნისას ითვალისწინებს დანაშაულის ჩადენის მოტივსა და მიზანს, ქმედებაში გამოვლენილ მართლსაწინააღმდეგო ნებას, მოვალეობათა დარღვევის ხასიათსა და ზომას, ქმედების განხორციელების სახეს, ხერხსა და მართლსაწინააღმდეგო შედეგს, ასევე ბრალდებულის პიროვნებას“. არც ერთი მითითებული საკითხი არც შეუსწავლია, არც გამოუკვლევია და არც შეუფასებია მოსამართლეს. სასამართლო არც ქმედების და არც საფრთხის უღირსობას არ აფასებს. მისი გადწყვეტილება სასჯელის ბრალის ნაწილში დაუსაბუთებელია. სასამართლო არ აფასებს, რატომ შუფარდა სასჯელის სახედ თავისუფლების აღკვეთა მსჯავრდებულს, რატომ არ იქნა მსჯავრდებულის მიმართ უფრო მსუბუქი სასჯელის სახე გამოყენებული, რასაც შესამისი მუხლის ნორმა ითვალისწინებს.

მაგალითი 12

განაჩენში მოსამართლე მიუთითებს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის კანონის-მიერ პრინციპებზე, არაფერს საუბრობს მსჯავრდებულის პიროვნებაზე. პუნქტში: „პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებები“ მიუთითებს, რომ ბრალდებულს პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებები არა აქვს³⁰⁸, თუმცა სასჯელის გამოყენების დასაბუთებაში მიუთითებს, რომ ბრალდებული წარსულში ნასამართლევია.³⁰⁹ არ არის დასაბუთებული, რატომ იქნა ბრალდებულის მიმართ სასჯელის სახით ჯარიმა გამოყენებული, მაშინ როდესაც მითითებულია, რომ ბრალდებული წარსულში ნასამართლევი იყო ანალოგიური სახის (126-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი) დანაშაულისათვის.

მაგალითი 13

In the verdict,³¹⁰ the judge highlights the aggravating and mitigating circumstances, namely განაჩენში³¹¹ მოსამართლე, მართალია, უთითებს დამამძიმებელ და შემამსუბუქებელ

307 სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე დავით სვანაძის 2020 წლის 25 ნოემბრის №1/198-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 151-ე მუხლის პირველი ნაწილი – სიცოცხლის მოსპობის მუქარა).

308 ზესტაფონის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე შოთა ნიკურაძის 2021 წლის 11 თებერვლის №1/164-2020 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის 126-ე მუხლის 11 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ძალადობა, ცემა, რამაც დაზარალებულის ფიზიკური ტკივილი გამოიწვია, მაგრამ არ მოჰყოლია სისხლის სამართლის კოდექსის 120-ე მუხლით გათვალისწინებული შედეგი), გვ. 7.

309 იქვე, გვ. 8.

310 Judgment delivered by Levan Darbaidze, Judge of Gori District Court, on April 23, 2020, in a criminal case (Article 1261 (1)(2)(c) of CC – domestic violence, Article 111, 151(2)(d) of CC- Threat of death against a family member when the person threatened develops a well-founded fear of being threatened);

311 გორის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე ლევან დარბაიძის 2020 წლის 23 აპრილის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსსკ-ის მუხლი 126¹ პირველი და მეორე ნაწილი „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახში ძალადობა, სსსკ-ის 11¹, 151 მუხლის მეორე ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სიცოცხლის მოსპობის მუქარა, როდესაც იმას, ვისაც ემუქრებოდა გაუჩნდა მუქარის განხორციელების საფუძვლიანი შიში).

გარემოებებს, კერძოდ – სიმთვრალე – დამამძიმებელი, ხოლო აღიარება და გულწრფელი მონანიება – შემემასუბუქებელი, მაგრამ, ფაქტობრივად, არ ადგენს რატომ ჩაუთვალა სიმთვრალე დამამძიმებლად, არ შეამოწმა სიმთვრალის საფუძველი, არ იმსჯელა ყველა შემხვევაში ითვლება თუ არა სიმთვრალე დამამძიმებელ გარემოებად. ანალოგიურად, შემემასუბუქებელ გარემოებებზე, მართალია უთითებს აღიარებასა და გულწრფელ მონანიებას, მაგრამ არ არსებობს არანაირი გამოკვლევა და შესწავლა ამ გარემოებების, – იყო თუ არა ბრალდებულის თავისუფალი ნება აღიარება-მონანიებისას. სასამართლო არც ქმედების და არც შედეგის უღირსობას არ აფასებს. მისი გადწყვეტილება სასჯელის ბრალის ნაწილში, სრულიად დაუსაბუთებელია, რას აფუძნებს გასაკიცხაობის ხარისხს – არ ჩანს.

სასჯელის შეფარდების ნაწილში მოსამართლე საუბრობს სახელმწიფოს პოზიტიურ ვალდებულებებზე ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით. არაერთ საერთაშორისო აქტზე, რეკომენდაციაზე, რჩევასა და ადამიანის უფლებათა სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალზე, მითითებით ხაზს უსვამს ქალთა წინააღმდეგ ძალადობაზე სახელმწიფოს სწრაფ რეაგირებას, აქებს სახელმწიფოს დროულ რეაგირებას, თუმცა მთლიანად აზრი ეკარგება აღნიშნულ მსჯელობას, ვინაიდან გაუგებარია რა შემხებლობა აქვს აღნიშნულს სასჯელის შეფარდებასთან, გაითვალისწინა თუ არა ხსენებული გარემოებები სასჯელის ბრალის შეფასებისას ან რა კავშირი აქვს ყოველივეს სასჯელის ზომისა და სახის განსაზღვრასთან.

მაგალითი 14

განაჩენში³¹² მოსამართლე, ერთი მხრივ, იზიარებს სასჯელის სიმკაცრეს მსჯავრდებულის ქონებრივი მდგომარეობიდან გამომდინარე, რომელსაც მოიხმობს კიდეც და ქონებრივ სასჯელს, 1000 ლარიან ჯარიმას, ამცირებს მინიმალურით – 500 ლარით. ასევე, მოიხმობს ბავშვების საუკეთესო ინტერესებიდან გამომდინარე მშობლის ვალდებულებებს, რომლებიც განსაზღვრულია ბავშვთა უფლებების საერთაშორისო სტანდარტებით, რაც ქონებრივი სასჯელის გამოყენების პირობებში, შეუძლებელი იქნებოდა მსჯავრდებულს შეესრულებინა ჯეროვნად. თუმცა, მოსამართლე აღნიშნული დასაბუთების ფონზე, არ მსჯელობს იმაზე, თუ რამდენად მიზანშეწონილია ქონებრივი სასჯელის გამოყენება და რატომ არ არის გამართლებული პირობითი მსჯავრის გამოყენება.

მაგალითი 15

განაჩენში³¹³ მოსამართლემ სასჯელის დანიშვნისას გაითვალისწინა პასუხისმგებლობის შემემასუბუქებელი და დამამძიმებელი გარემოებები და ბრალდებულის აღიარების და დაზარალებულთან შერიგების გათვალისწინებით, მსჯავრდებულს დანიშნული სასჯელი ჩაუთვალა პირობითად. სასამართლომ არ იმსჯელა იმაზე,

312 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების ლალი ფაფიაშვილის, მერაბ გაბინაშვილის, მამუკა ვასაძის 2020 წლის 12 მარტის № 2კ-543აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126-ე მუხლის 1-ლი ნაწილი – ძალაღობა).

313 ბოლნისის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თეა ლეონიძის 2020 წლის 02 ოქტომბრის №1-115-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის (სსკ-ის 1261-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 11¹: 151-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „დ“ პუნქტი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის).

თუ ერთ ოჯახში ცხოვრების პირობებში რამდენად უზრუნველყოფდა პირობითი მსტავრის გამოყენება ბრალდებულის მხრიდან დაზარალებულის მიმართ ახალი დანაშაულებრივი ქმედების ჩადენის თავიდან აცილებას.

მაგალითი 16

ორ საქმეზე მიღებულ განაჩენში³¹⁴ მოსამართლეები მიუთითებენ, რომ დამამძიმებელი გარემოებაა ოჯახის წევრის მიმართ დანაშაულის ჩადენა. აღნიშნული სამართლებრივი მსჯელობა მცდარია და თავად მოსამართლის მიერვე მოხმობილ სამართლებრივ დანაშაულს სასჯელის დანიშვნასთან დაკავშირებით ეწინააღმდეგება, რომლის თანახმადაც, სასჯელის დანიშვნისას დამამძიმებელი ვერ იქნება ის გარემოება, რომელიც დანაშაულის მაკვალიფიცირებელი გარემოებაა. ბრალად წარდგენილი ქმედება – ძალადობა ოჯახის წევრის მიმართ უკვე შეიცავს მაკვალიფიცირებელ გარემოებად ოჯახის წევრის მიმართ ქმედებას; ამდენად, მისი სასჯელის მიზნებისთვის დამამძიმებელ გარემოებად მიჩნევა შეცდომაა და ეწინააღმდეგება სისხლის სმაართლის პრინციპებს სასჯელის დანიშვნის ნაწილში. მეორე მხრივ, მიუხედავად იმისა, რომ მოსამართლე დამამძიმებელ გარემოებად თვლის ზემოაღნიშნულ ფაქტს, სასჯელის დანიშვნისას შესაბამის პრინციპს არ იყენებს, რომლის თანახმადაც სასჯელის მინიმალურ ვადაზე სულ მცირე 1 წელს უნდა აღემატებოდეს დანიშნული სასჯელი.

მაგალითი 17

ორ საქმეზე მიღებულ გადაწყვეტილებაში³¹⁵ საკასაციო პალატამ სასჯელი ისე შეუფარდა, არ უმსჯელია სააპელაციო პალატის მიერ სასჯელის შეფარდების სავალდებულო პირობები იყო თუ არა სრულყოფილად გამოკვლეული. საკასაციო პალატის განაჩენიდან არ ჩანს სააპელაციო პალატამ იმსჯელა თუ არა მსტავრდებულის გამამართლებელ და შემამსუბუქებელ გარემოებებზე, ქმედების და შედეგის უღირსობაზე, სასჯელის ბრალს მისცა თუ არა შეფასება. ასე მაგალითად, N603 საქმეზე, მოსამართლე შემოიფარგლება შემდეგი დასკვნით: „რაც შეეხება სასჯელს, საკასაციო სასამართლო მხედველობაში იღებს ჩადენილი ქმედების სახეს, სიმძიმეს, მის განსაკუთრებულად ამორალურ ხასიათს, დამნაშავის წარსულ ცხოვრებას, მის ნასამართლობას და მიაჩნია, რომ მსტავრდებულისთვის

314 ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ნიკოლოზ მარგველაშვილის 2020 წლის 02 აპრილის №1/82-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 126¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი (ორი ეპიზოდი) და 11¹, 381¹-ე მუხლის პირველი ნაწილი – პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის, ოჯახში ძალადობა); ახალქალაქის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე მალხაზ ნუქიძის (წელი დაპირისუილია) 18 ნოემბრის №1/25-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 11¹, 126 მუხლის 1²-ლი ნაწილი და 126¹ მუხლის 1-ლი ნაწილი – ოჯახში ძალადობა).

315 საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2020 წლის 08 იანვრის №2კ-603აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 11¹- 138-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტი – ოჯახის წევრის მიმართ სექსუალური ხასიათის ძალმომრეობითი მოქმედება); საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მოსამართლეების გიორგი შავლიაშვილის, პაატა ქათამაძის, ბესარიონ ალავეიძის 2019 წლის 08 ნოემბრის №2კ-409აპ-19 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტი და მე-3 ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტები, ასევე, სსკ-ის მე-11¹, 109-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტითა და მე-3 ნაწილის „ბ“, „გ“ ქვეპუნქტები – განზრახ მკვლელობა ჯგუფურად, განსაკუთრებული სისასტიკითა და ანგარებით; ასევე – სხვისი ნივთის დაზიანება და განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, ჩადენილი ცეცხლის ნაკადებით; ოჯახის ერთი წევრის მიერ ოჯახის სხვა წევრის განზრახ მკვლელობა ჯგუფურად, განსაკუთრებული სისასტიკითა და ანგარებით; ასევე – სხვისი ნივთის დაზიანება და განადგურება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია, ჩადენილი ცეცხლის ნაკადებით).

საქართველოს სსკ-ის 111 -137-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით – თავისუფლების აღკვეთის მაქსიმალური ზომის, ხოლო განაჩენთა ერთობლიობით, მთლიანად მიმეტების პრინციპით საბოლოოდ დანიშნული სასჯელი სამართლიანია და მისი შეცვლის საფუძველი არ არსებობს”.

მაგალითი 18

ერთ-ერთ საქმეზე³¹⁶ მოსამართლემ სასჯელი დაასაბუთა ბრალდებულთა ინდივიდუალური ანგარიშის შეფასებით; გაითვალისწინა არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის შესაბამისი დებულებები და იმსჯელა მათ ურთიერთ-მიმართებაზე სასჯელის განსაზღვრისას. სასჯელის შეფარდებისას სასამართლო დაეფუძნა პრობაციის ეროვნული სააგენტოს მიერ წარმოდგენილ ინდივიდუალური შეფასების ანგარიშს (იხ. განაჩენი გვ. 5.6).

მაგალითი 19

განაჩენში³¹⁷ მოსამართლე ციტირებს სისხლის სამართლის კოდექსის შესაბამისი ნორმებით გათვალისწინებული სანქციებს, სასჯელთა დანიშვნასთან დაკავშირებულ და პასუხისმგებლობის დამამძიმებელ და შემამსუბუქებელ გარემოებებთან დაკავშირებულ ნორმებს, ასევე სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის ნორმებს განაჩენის სამართლიანობასთან დაკავშირებით. ყურადღება არის გამახვილებული სასჯელის აუცილებლობასა და პროპორციულობაზე სასჯელის მიზნების მისაღწევად და ა.შ. მართებულად არის ხაზი გასმული სასჯელის პროპორციულობის კონსტიტუციურ-სამართლებრივ მნიშვნელობაზე ადამიანის ღირსების კონტექსტში და ციტირებული საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება.³¹⁸ მოყვანილია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკაც.³¹⁹ გარდა ამისა, სასამართლო მიუთითებს სტამბოლის კონვენციასა და ამ კონვენციით დადგენილ ძალადობისაგან დაცვის ვალდებულებაზე. სასამართლო არ შემოიფარგლება ზოგად საკითხებზე მსჯელობით და ითვალისწინებს ბრალდებულის მიერ ჩადენილი ქმედებების რაოდენობასა და სისტემატურ ხასიათს, მათ ჩადენას არასრულწლოვნების თანდასწრებით ან მათ მიმართ, განხორციელების ხერხს და ა.შ. ასევე ხაზგასმულია, რომ ბრალდებული არ არის ნასამართლევი.

316 თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე ლელა შკუბელიანის 2020 წლის 25 თებერვლის გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 179 მუხლის მე-2 ნაწილის ბ ქვეპუნქტი – ყაჩაღობა).

317 თელავის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე თამარ კაპანაძის 2020 წლის 27 ოქტომბრის №1/57-20 გადაწყვეტილება სისხლის სამართლის საქმეზე (სსკ-ის 111, 126-ე მე-2 ნაწილის „ა“, „დ“ და „კ“ პუნქტები, 1261-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“, „ბ“ და „გ“ პუნქტები, 111, 151-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „გ“ პუნქტი – ოჯახში ძალადობა, პასუხისმგებლობა ოჯახური დანაშაულისათვის).

318 საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქე ბექა ნიქარიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-24, 25.

319 Del Rio Prada v. Spain N42750/09 ECHR 21/10/2013 §82; Jamil v. France N15917/89 ECHR 08/06/95 §32; Kafkaris v. Cyprus N21906/04 ECHR 12/02/2008 §151; M. v. Germany N19359/04 ECHR 17/12/2009 §120.

დანართი 9

სასამართლო გადაწყვეტილებების დასაბუთების ხარისხის შეფასების მეთოდოლოგია

გადაწყვეტილების შერჩევა:

შესაფასებელი გადაწყვეტილებების შერჩევის მიზანი არის მრავალფეროვანი პრობლემების იდენტიფიცირება. ამასთან, პროექტის მიზანია არარის რაოდენობრივი კვლევის ჩატარება, რომელიც მოგვცემდა შედეგების განზოგადების საშუალებას, არამედ მიზანი არის პრობლემების ხარისხობრივი კვლევა. აღნიშნულის გათვალისწინებით, შესაფასებელი გადაწყვეტილებების შერჩევა მოხდება არა შემთხვევით, არამედ წინასწარ განსაზღვრული კრიტერიუმებით.

გადაწყვეტილებები გამოთხოვის მეთოდოლოგია:

1. გამოყენებული იქნება სასამართლოდან და სხვა წყაროებიდან გადაწყვეტილებების გამოთხოვის შემდეგი სამი მეთოდი:

1.1. ყველა სასამართლოდან წინასწარ განსაზღვრულ პერიოდში მიღებული გადაწყვეტილებების გამოთხოვა 50 გადაწყვეტილების შერჩევის მიზნით მე-2 განყოფილებაში განსაზღვრული მეთოდოლოგიის თანახმად. ეს კატეგორია მოიცავს ასევე გადაწყვეტილებების გამოთხოვას კომერციული დავების განმხილველი კოლეგიიდან/პალატიდან (მიდგომა 1);

1.2. დამატებითი 50 გადაწყვეტილების გამოთხოვა განხორციელდება ქვემოთ მოცემულ მე-3 და მე-4 განყოფილებაში განსაზღვრული მეთოდოლოგიის შესაბამისად შემდეგი წყაროებიდან:

ა. პრობლემური გადაწყვეტილებების მოძიება ადვოკატთა კორპუსის მეშვეობით (მიდგომა 2);

ბ. გახმაურებული გადაწყვეტილებების გამოთხოვა/მოძიება ადვოკატებისგან/მედიის და სხვა წყაროებზე დაყრდნობით (მიდგომა 3);

2. მიდგომა 1:

2.1. 50 გადაწყვეტილება მიღებული 2020 წლის თებერვლიდან 2021 წლის მარტამდე შეირჩევა შემეგი მეთოდით:

- ა. 50 შესაფასებელი გადაწყვეტილების შერჩევა მოხდება სამართლის სამი დარგის მიხედვით (სამოქალაქო, ადმინისტრაციული, სისხლი), ყველა ინსტანციის ყველა სასამართლოდან, კერძოდ, სასამართლოს ზომის გათვალისწინებით, გამოთხოვილი იქნება დასახელებული პერიოდის ფარგლებში, წინასწარ შერჩეული ერთი ან ორი თვის განმავლობაში შესაბამისი სასამართლოს მიერ მიღებული ყველა გადაწყვეტილება. ეს ნიშნავს, რომ დიდი საქალაქო სასამართლოებიდან გამოთხოვილი იქნება წინასწარ განსაზღვრული, ერთი თვის ვადაში მიღებული გადაწყვეტილებები, ხოლო მცირე ზომის სასამართლოებიდან ორი თვის პერიოდში მიღებული გადაწყვეტილებები. აღნიშნული გამორიცხავს მოსაწოდებელი გადაწყვეტილებების თავად სასამართლოების მიერ შერჩევის შესაძლებლობას. ამასთან, თვეების დაკონკრეტება და მხოლოდ ერთი ან ორი თვით შემოფარგვლა ამცირებს რისკს, რომ სასამართლოები უარს იტყვიან გადაწყვეტილებების გაცემაზე მათი დიდი მოცულობის გამო, რაც პრაქტიკაში ხშირად გამხდარა ინფორმაციის გაცემაზე უარის თქმის მიზეზი;
- ბ. ინსტანციების მიხედვით გადაწყვეტილებების შერჩევა მოხდება ცალცალკე, არა ერთ საქმეზე გასაჩივრებების მიხედვით;
- გ. გადაწყვეტილებები გამოთხოვილ იქნება საქართველოს ყველა სასამართლოებიდან. აღნიშნული საჭიროა იმისთვის, რომ უზრუნველყოფილ იქნას საჭირო რაოდენობის გადაწყვეტილებების მიღება კვლევის ადრეულ ეტაპზე;

2.2. შეფასებიდან გამომდინარე გადაწყვეტილებები შემდეგი კრიტერიუმებით:

- ა. მხარეებს არა აქვთ დავა ფაქტობრივ ან/და სამართლებრივ საკითხებზე (მაგალითად: საპროცესო გარიგებები; დაუსწრებელი გადაწყვეტილებები; უდავო წარმოება; მხარე არ დაობს მტკიცებულებებზე და ა. შ.);
- ბ. დავის ერთ-ერთი მხარე არის ცალსახად მომგებიან პოზიციაში;
- გ. გადაწყვეტილების პირველადი შეფასებით აშკარაა, რომ გადაწყვეტილება ძირითადად შესაბამისობაშია შეფასების კრიტერიუმების დოკუმენტთან;
- დ. გამოსაყენებელი კანონი მკაფიოა (არაბუნდოვანი), არ ტოვებს ადგილს მოსამართლის ინტერპრეტაციისთვის, რაც ხდის საქმის შედეგს პროგნოზირებადს.

2.3. სასამართლოდან მიღებული 50 გადაწყვეტილების შერჩევისას გამოიყენება შემდეგი კრიტერიუმები:

- ა. დავა შეეხება ერთ-ერთ შემდეგ თემას – დისკრიმინაციის შესახებ დავები; ადამიანის უფლების დარღვევასთან დაკავშირებული დავები (მაგ. გამოხატვის თავისუფლება, შეკრების თავისუფლება, საარჩევნო დავები, ბავშვის უფლებებთან დაკავშირებული დავები);
- ბ. მხარე ითხოვს კვალიფიკაციის სრულიად სხვა კვალიფიკაციით შეცვლას;

- გ. მხარე ითხოვს გამამართლებელი განაჩენის გამოტანას;
- დ. სხვა ისეთი გარემოებები, რომელიც მიუთითებს საქმის სირთულეზე;
- ე. გადაწყვეტილება მიღებულია სასამართლოების/კოლეგიების/პალატების თავმჯდომარეების მიერ, იუსტიციის საბჭოს წევრი მოსამართლეების მიერ, დაწინაურებული ან დასაწინაურებლად წარდგენილი კანდიდატების მიერ; დაწინაურება ახლოს უნდა იყოს გადაწყვეტილების მიღების თარიღთან, ან საექვო იყოს საზოგადოებისთვის, რასაც მოწმობს მედია საშუალებები, არასამთავრობო ორგანიზაციის ანგარიშები, შესაძლო სახალხო დამცველის ან ადვოკატების გამოხმაურება, ან ამასთან დაკავშირებით იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრის/წევრების მიერ გამოთქმული იყო კრიტიკა;
- ვ. გადაწყვეტილების მიმღები მოსამართლე არის დროებით გადმოყვანილი სხვა კოლეგიიდან/პალატიდან, მაშინ როცა ამ კოლეგიაში/პალატაში არ არის შესაბამისი სპეციალიზაციის მქონე მოსამართლის ნაკლებობა.

2.4. ზემოთხსენებული მიდგომების გარდა, კომერციული დავების განმხილველი კოლეგიიდან/პალატიდან მიღებული გადაწყვეტილებების შერჩევისას პრიორიტეტი მიენიჭება შემდეგ კრიტერიუმებს:

- ა. დავის საგნის მაქსიმალურად მაღალი ღირებულება;
- ბ. დავაში უცხოელი ინვესტორის მონაწილეობა (თუ იდენტიფიცირებადია);
- გ. იკვეთება პოლიტიკოსთა, მათი ოჯახის წევრების ან პარტიების შემომწირველთა ბიზნეს ინტერესები;

2.5. ზემოთხსენებული შერჩევის საფუძველზე, თავდაპირველად განსაზღვრულ რაოდენობაზე მეტი გადაწყვეტილებების შერჩევის შემთხვევაში, ოპტიმალური რაოდენობის მისაღებად პრიორიტეტი მიენიჭება, იმ გადაწყვეტილებას, რომელის აკმაყოფილებს უფრო მეტ კრიტერიუმს.

3. მიდგომა 2:

- 3.1. ა(ა)იპ დემოკრატიის ინდექსი – საქართველო წერილობით მიმართავს ადვოკატთა ასოციაციის, სიფას და იურიდიული დახმარების სამსახურის ხელმძღვანელებს თხოვნით, გაავრცელონ ინფორმაცია წევრ ადვოკატებში, სადაც მითითებული იქნება, რომ პრობლემური გადაწყვეტილებების კვლევის მიზნებისთვის მოწოდებით დაინტერესებული ადვოკატები ინდივიდუალურად დაუკავშირდნენ აღნიშნულ ორგანიზაციას;
- 3.2. გახმაურებული საქმეების მოძიება მოხდება მხარის ადვოკატებისაგან, სასამართლოდან გამოთხოვით, ან საჯაროდ ხელმისაწვდომი წყაროდან;
- 3.3. კრიტერიუმები, რომლების გასაზღვრულია 2.2.; 2.3; 2.4. და 2.5. პუნქტებში, გამოყენებული იქნება პრობლემური გადაწყვეტილებების შერჩევისათვის.

4. მიდგომა 3: (გახმაურებული გადაწყვეტილებების მოძიება)

4.1. მკვლევართა ჯგუფი შეადგენს კვლევების საინტერესო გახმაურებული გადაწყვეტილებების სიას შემდეგი კრიტერიუმების გათვალისწინებით

- ა. მედიაში გაშუქებული საქმეები;
- ბ. პოლიტიკური ასპექტის მქონე საქმეები;
- გ. გადაწყვეტილებები, რომლების პრობლემურად არის მოხსენიებული საერთაშორისო ანგარიშებში.

4.2. გახმაურებული საქმეების მოძიება მოხდება მხარის ადვოკატებისაგან, სასამართლოდან გამოთხოვით, ან საჯაროდ ხელმისაწვდომი წყაროდან.

- პროექტი მიზნად არ ისახავს კონკრეტული გადაწყვეტილებების მიდევნებას სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში. კვლევა მიზნად არ ისახავს შეათასოს მოსამართლის მიერ ადრე მიღებული გადაწყვეტილებები ერთსა და იმავე საკითხზე ან შეამოწმოს მათი გადაწყვეტილებების თანმიმდევრულობა.

ჯექსპერტთა მუშაობის წესები

5. ყოველი გადაწყვეტილება შეფასდება 2 ექსპერტის მიერ, რომელთაგანაც ერთი უნდა იყოს სამოსამართლო გამოცდილების მქონე და ერთი არამოსამართლე ექსპერტი;

6. სადავო საკითხების შესაფასებლად და საბოლოო მიგნებებისა და რეკომენდაციების შესათანხმებლად, ჩატარდება ექსპერტთა ერთობლივი შეხვედრა, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ პროექტში ჩართული ათი ექსპერტი. ექსპერტთა მიერ განხილული წინააღმდეგობრივი საკითხები გადაწყდება ხმათა უმრავლესობით;

7. ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილება:

- ა) ექსპერტს არ უნდა ჰქონდეს რაიმე სახით მიღებული მონაწილეობა შესაფასებელი საქმის განხილვაში ან რაიმე მხრივ იყოს დაინტერესებული შესაფასებელი საქმის შედეგით; ეს ეხება იმ ექსპერტს, რომელიც უშუალოდ არის ჩართული შესაბამისი გადაწყვეტილების შეფასების პროცესში.
- ბ) ექსპერტმა ან მასთან აფილირებულმა ორგანიზაციამ, გადაწყვეტილების შეფასების პროცესის დასრულებამდე არ უნდა გამოთქვას საჯაროდ აზრი შესაფასებელ გადაწყვეტილებაზე.

მოსამართლეთა ვინაობების გასაჯაროების წესი

1. მოსამართლის სახელი, რომელმაც მიიღო შესაფასებელი გადაწყვეტილება, გასაჯაროდება განსაზღვრულ შემთხვევებში:
  - ა. თუ გადაწყვეტილება აჩვენებს მოსამართლის ქმედებაში გარკვეულ ტენდენციას. მაგ.: შეფასებულია ერთი და იმავე მოსამართლის მიერ მიღებული რამდენიმე გადაწყვეტილება. შეფასებამ გამოავლინა, რომ ამ მოსამართლის მიერ მიღებული ყველა გადაწყვეტილება შაბლონურია. ეს კრიტერიუმი გამოყენებული იქნება იმ შემთხვევაში, თუ შესაფასებელ გადაწყვეტილებებში მოხვდა ერთი და იმავე მოსამართლის რამდენიმე გადაწყვეტილება;
  - ბ. თუ გამოიკვეთა მოსამართლის კარიერული ცვლილებები ან დისციპლინური სამართალწარმოება, რაც შესაძლოა ექსპერტებმა მიიჩნიონ გადაწყვეტილების მიღებასთან რაიმე ფორმით კავშირში;
  - გ. თუ შეფასებამ გამოკვეთა მოსამართლის მხრიდან უხეში დარღვევა.

დანართი 10

სასამართლოს გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობის შეფასების ზოგადი კრიტერიუმები

გადაწყვეტილებების შეფასების დროს ამოსავალი წერტილი უნდა იყოს მოსამართლის იურიდიულად და ფაქტობრივად დასაბუთებული მსჯელობა ყველა საკვანძო საკითხზე.

დასაბუთების შინაარსში შეფასების საგანი უნდა იყოს მხოლოდ მისი სამართლებრივი სისწორე და არა მტკიცებულების მიმართ მოსამართლის შინაგანი რწმენის სისწორე:

1. როცა დასაბუთება სამართლებრივია, მაშინ ფასდება მოცემული დასაბუთების სისწორე.

- სამართლებრივი დასაბუთების კუთხით, ანგარიში ასევე წარმოდგენილი იქნება რაოდენობრივი კრიტერიუმი: რაოდენობა და პროცენტულობა იმ შემთხვევების, როცა სასამართლომ სამართლებრივი მსჯელობისას სწორად გამოიყენა (იხ. შემდეგი პუნქტი) საერთაშორისო სტანდარტები, რაც მოცემულია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებებში და/ან სხვა საერთაშორისო ინსტრუმენტების მიერ მოცემულ განმარტებებში, რომლებიც საქართველოს მიერ რატიფიცირებული ხელშეკრულებების საფუძველზეა შექმნილი, მაგალითად, თავად ევროსაბჭოს ან გაეროს სისტემაში ადამიანის უფლებათა მიმართულებით;
- იმ საქმეებში, სადაც მოსამართლემ მიუთითა მსგავსი საერთაშორისო სტანდარტებზე, შეფასებას დაექვემდებარება: მოსამართლემ ნორმის განმარტება გააკეთა უფლების სასარგებლოდ მაშინ როდესაც, ნორმა ცალსახად მსგავს განმარტებას არ იძლევა; როცა მოსამართლემ დამატებით გამოიყენება კონკრეტული სტანდარტი მიუხედავად იმისა, რომ ცალსახაა, ნორმა მსგავს შინაარსს ისედაც ავითარებს და საერთაშორისო სტანდარტი მხოლოდ დამატებით არის გამოყენებული; როცა ნორმის ინტერპრეტაცია ხდება პირის მიმართ შემზღუდავი შინაარსის დასკვნის გამყარების მიზნით ავტორიტეტული წყაროების მოშველიების ხარჯზე; მოსამართლემ ხომ არ უგულებელყო შესაბამის სფეროში აღიარებული

- სამართლებრივი პრინციპი ან არსებული საერთაშორისო სტანდარტი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა.
2. თუ დასაბუთება მტკიცებულების სანდოობას შეეხება ფაქტობრივ გარემოებებზე დაყრდნობით, მაშინ მოცემული დასაბუთების სისწორე არ ფასდება – ფასდება მხოლოდ ასეთის არსებობა ან არარსებობა ყოველ ჯერზე მისი საჭიროებისას.
- ფაქტობრივ მხარეზე დაფუძნებული დასაბუთების არსებობა-არარსებობის ილუსტრირების მიზანია დაინტერესებულმა პირმა თავად გამოიტანოს დასკვნა მოსამართლის შინაგანი რწმენის მიმართ – არის თუ არა შინაგანი რწმენა bona fide/in good faith ჩამოყალიბებული. აღნიშნული დასკვნების გაკეთება არ არის ანგარიშის მიზანი.
  - ამასთან, შეფასების პროცესში განხილული იქნება, არის თუ არა მხარის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები უგულებელყოფილი სასამართლოს გადაწყვეტილებაში და განიხილავს თუ არა სასამართლო მხარის სარჩელს იმასთან დაკავშირებით, რომ მოწინააღმდეგე მხარის მიერ არ იქნა მოწოდებული მტკიცებულებები.
3. ყოველ ჯერზე დასაბუთების საჭიროების შეფასება ეყრდნობა დადგენილ საერთაშორისო სტანდარტს, რომლის მიხედვითაც, ყველა მნიშვნელოვან არგუმენტზე მოსამართლეს უნდა ჰქონდეს დასაბუთება თავის გადაწყვეტილებაში.
4. კვლევა შეაფასებს მხოლოდ ინდივიდუალურ მოსამართლეებს მისი ინდივიდუალური გადაწყვეტილების შეფასებით. კვლევა არ ითვალისწინებს სისტემური საკითხების შეფასებას (მაგ. როგორია მოსამართლეთა გადამზადების სისტემა, მოსამართლეთა შეფასების სისტემა და სხვა).

შეფასების კრიტერიუმი	მოსამართლის სოციალური როლი
მახასიათებელი	სასამართლო გადაწყვეტილებამ მხედველობაში უნდა მიიღოს არა მხოლოდ შესაბამისი სამართლებრივი მასალა, არამედ გაითვალისწინოს დავის კონტექსტთან დაკავშირებული არასამართლებრივი ცნებები და რეალობები, მაგალითად, ეთიკური, სოციალური ან ეკონომიკური მოსაზრებები. ეს მოითხოვს მოსამართლისგან, რომ საქმის გადაწყვეტისას ინფორმირებული იყოს ასეთი გარემოებების შესახებ და ეს განმარტებული იყოს გადაწყვეტილების ტექსტში.
შეფასების წესი	მოსამართლე არ უნდა იყოს ტექნიკური პირი, რომელიც იღებს საბოლოო გადაწყვეტილებებს გარემოებების ფართო შეფასების გარეშე. მოსამართლეს აქვს სოციალური როლი, რომელიც უნდა აისახოს მის გადაწყვეტილებაში. მოსამართლის ზოგადი მსოფლმხედველობა არ გახდება შეფასების საგანი. შეფასების საკითხი იქნება მხოლოდ ის ფაქტი, თუ რამდენად გასცდა მოსამართლე ფორმალურ განმარტებებს და ფართოდ განმარტა გარემოებები. იყენებს თუ არა მოსამართლე კანონს სიტყვა-სიტყვით, თუ წყვეტს სამართლებრივ საკითხს. როდესაც მოსამართლის გადაწყვეტილება ემყარება ადამიანის უფლებების საყოველთაოდ აღიარებულ პრინციპებს, რომელსაც ეწინააღმდეგება საქართველოს საზოგადოებაში დამკვიდრებული აზრი, გადაწყვეტილება უნდა შეეხოს ორივე ამ საკითხს: ფართო საზოგადოების შეხედულებებს და ადამიანის უფლებების დამკვიდრებულ პრინციპებს, იმისთვის რათა ინდივიდს/მოწყვლად ჯგუფს არ შეეზღუდოს უფლება და იმავდროულად, მოსამართლემ პასუხი გასცეს საზოგადოების წუხილებს (დელიკატური ბალანსის დაცვა). მოსამართლის როლი დემოკრატიაში არის ინდივიდუალური ინსტრუმენტი არასამართლიანი სახელმწიფოებრივი ქმედებებისაგან დასაცავად.
წყარო	CCJE Opinion N11, para. 21, 22, 23

შეფასების კრიტერიუმი	გონივრულ ვადაში საქმის სამართლიანი განხილვა
მახასიათებელი	გადაწყვეტილება არის თუ არა მიღებული გონივრულ ვადაში, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის შესაბამისად, ასევე შეიძლება განხილულ იქნეს, როგორც მისი ხარისხის განსაზღვრის მნიშვნელოვანი ელემენტი. თუმცა, გასათვალისწინებელია, რომ საქმის წარმოების სიჩქარემ არ უნდა დააზიანოს და ხარისხის სხვა მნიშვნელოვანი ფაქტორები, როგორიცაა სამართლიანი სასამართლოს უფლება.
შეფასების წესი	ა. სისხლის სამართლის საქმის კონტექსტში გონივრული იყო თუ არა დრო, როდესაც პირს ბრალი წაუყენეს ან დააპატიმრეს, სანამ განაჩენი გამოიტანებოდა და შესაბამისი საჩივრები ან განხილვები დასრულდებოდა? თუ არა, გადაწყვეტილებიდან ჩანს თუ არა, რომ დაგვიანება მოსამართლის მიზეზით მოხდა, თუ სხვა ფაქტორებმა გამოიწვია? ბ. სამოქალაქო პროცესის კონტექსტში, გონივრულ ვადაში მოხდა თუ არა საქმის განხილვა, საქმის დაწყებიდან სასამართლოს მიერ პროცესის საბოლოოდ დასრულებამდე და აღსრულებამდე? თუ არა, ჩანს თუ არა, რომ დაგვიანება მოსამართლის მიზეზით მოხდა, თუ სხვა ფაქტორებმა გამოიწვია? შენიშვნა: შეფასდება გადაწყვეტილების მიღება აშკარად დარღვევულ ვადებში, ასევე, აშკარა გაჭიანურების შემთხვევები. ეს ისეთი შემთხვევებია, რომელთა გამართლება რესურსების უქონლობით შეუძლებელია.
წყარო	1. CCJE Opinion N11, para. 26 2. Legal Digest of International Fair Trial Rights, OSCE/ODIHR, Chapter 9, Right to a Public, Reasoned and Timely Judgement. https://www.osce.org/files/f/documents/1/f/94214.pdf#page=208

შეფასების კრიტერიუმი	საქმის საჯარო განხილვა/ზეპირი მოსმენა
მახასიათებელი	ა. საქმის ზეპირი/საჯარო განხილვა უნდა აკმაყოფილებდეს სამართლიან ყველა მოთხოვნას. საქმის მოსმენის სწორად წარმართვას პირდაპირი გავლენა აქვს მხარეებისა და საზოგადოების მიერ გადაწყვეტილების აღქმაზე და მიმღებლობაზე. ამასთან, მოსმენამ მოსამართლეს უნდა მისცეს ყველა ის ელემენტი, რაც აუცილებელია საქმის სათანადო შეფასებისათვის; შესაბამისად, სხდომის ჩატარებას კრიტიკული გავლენა აქვს სასამართლო გადაწყვეტილების ხარისხზე. საქმის ზეპირი მოსმენა უნდა ჩატარდეს, ყოველთვის როდესაც ამას მოითხოვს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტული სამართალი. ბ. გამჭვირვალე და ღია მოსმენა, ისევე როგორც შეტიბრებითობის პრინციპი და თანასწორობის პრინციპი, აუცილებელი წინაპირობებია, იმისთვის, რათა მხარეებს და ფართო საზოგადოებას ჰქონდეთ მიმღებლობა გადაწყვეტილების მიმართ.
შეფასების წესი	თუ გადაწყვეტილება შეიცავს სასამართლო სხდომის დახურვის კონკრეტულ საფუძვლებს, შეფასების საკითხი გახდება რამდენად კარგად არის დასაბუთებული სხდომის დახურვის აუცილებლობა. გადაწყვეტილება მიღებულია დახურულ სხდომაზე, საამისოდ კანონიერი საფუძვლის არარსებობის პირობებში. თუ გადაწყვეტილება ცხადყოფს, რომ საკითხზე ზეპირი მოსმენა უნდა ჩატარებულიყო, მაგრამ არ ჩატარდა, ეს საკითხი გახდება შეფასების საგანი.

შეფასების კრიტერიუმი	სასამართლო გადაწყვეტილების ელემენტები
მახასიათებელი	ა. სიცხადე – ყველა სასამართლო გადაწყვეტილება უნდა იყოს გასაგები, შედგენილი უნდა იყოს მკაფიო და მარტივი ენით. ბ. დასაბუთებულობა
შეფასების წესი	ა. განაჩენის სიცხადე არის წინაპირობა იმისა, რომ ის გათვალისწინებულ იქნას მხარეებისა და ფართო საზოგადოების მიერ. ეს მოითხოვს მოსამართლეებისგან თანმიმდევრულ, ორგანიზებულ დასაბუთებას, ყველასათვის მისაღები მკაფიო სტილით. თითოეულ მოსამართლეს შეუძლია აირჩიოს თავისებური სტილი და სტრუქტურა ან გამოიყენოს სტანდარტული მოდელები, მათი არსებობის შემთხვევაში. CCJE რეკომენდაციას აძლევს სასამართლო ორგანოებს, შეიმუშაონ კარგი პრაქტიკა, რათა ხელი შეუწყონ გადაწყვეტილებების შედგენას. თუ გადაწყვეტილება გაურკვეველია, ეს ართულებს გადაწყვეტილების აღსრულებას (განსაზღვრულობის პრინციპი). ბ.ა. მოსამართლემ უპასუხა მხარეთა არგუმენტებს, შუამდგომლობებს; ბ.ბ. მოსამართლემ დააკონკრეტა ის ასპექტები, რაც ამართლებს ამ გადაწყვეტილებას და მას აქცევს კანონიერად; ბ.გ. მოსამართლემ დააკონკრეტა ასპექტები, რომლებიც განაჩენის დასაბუთებას წარმოადგენს, რითაც ეს უკანასკნელი კანონიერი გახდა; ბ.დ. მოსამართლის გადაწყვეტილების მიზეზები უნდა იყოს თანმიმდევრული, მკაფიო, ერთმნიშვნელოვანი და არა ურთიერთსაწინააღმდეგო. მათ მკითხველს უნდა მისცენ საშუალება მიჰყვეს მსჯელობის ჯაჭვს, რამაც მოსამართლე გადაწყვეტილების მიღებამდე მიიყვანა. ბ.ე. დასაბუთება უნდა ასახავდეს მოსამართლის შესაბამისობას ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ დასახელებულ პრინციპებთან (კერძოდ, დაცვის უფლების პატივისცემა და სამართლიანი სასამართლოს უფლება). სამართლიანი სასამართლოს პრინციპის დაცვის მიზნით, მსჯელობამ უნდა აჩვენოს, რომ მოსამართლემ ყურადღებით შეისწავლა ყველა ის მთავარი საკითხი, რომელიც მას წარუდგინეს.

შეფასების წესი

მაგალითად, გადაწყვეტილება დეტალურად აღწერს ბრალდების მხარის არგუმენტებს, თუმცა არ ახსენებს თუ რა იყო დაცვის მხარის პოზიცია (მხარეთა არგუმენტების არათანაბარი განხილვა მოსამართლის მიერ).

ბ.გ. გადაწყვეტილებაში მოყვანილი მიზეზები უნდა პასუხობდეს მხარეთა მიერ დაყენებულ საკითხებს, მათ სხვადასხვა მოთხოვნებსა და თავის დაცვის არგუმენტებს. მოსამართლეებმა საჭიროა მხოლოდ უპასუხონ რელევანტურ არგუმენტებს, რომლებმაც შეიძლება გავლენა მოახდინონ დავის გადაწყვეტაზე. აუცილებელი არ არის მიზეზების განმარტება იყოს ვრცელი, რადგან სათანადო ბალანსი უნდა იქნეს დაცული ლაკონურობასა და გადაწყვეტილების სწორად გააზრების საჭიროებებს შორის.

მოსამართლემ უნდა ახსნას რატომ, არ მიიღო მხარეთა არგუმენტები.

ბ.ზ. დასაბუთება თავისუფალი უნდა იყოს მხარეთა მიმართ ნებისმიერი შეურაცხმყოფელი და მოჩვენებითი შენიშვნებისგან.

ბ.თ. დასაბუთება შეიცავს როგორც ფაქტებზე და მტკიცებულებებზე ისე სამართლის ნორმებზე მსჯელობას, რაც გადამწყვეტი მნიშვნელობისაა დავისთვის.

კერძოდ, ფაქტობრივი გარემოებების გამოკვლევისას, მოსამართლეს შესაძლოა მოუწიოს მტკიცებულებებზე გამოთქმული პროტესტისთვის პასუხის გაცემა, განსაკუთრებით როცა საქმე ეხება მტკიცებულების დასაშვებობას.

მოსამართლემ ასევე უნდა გაითვალისწინოს ფაქტობრივი მტკიცებულებების წონა, რომლებიც შესაძლოა მნიშვნელოვანი იყოს დავის გადაწყვეტისთვის.

შეფასების წესი

სამართლებრივი საკითხების განხილვა გულისხმობს ეროვნული, ევროპული და საერთაშორისო სამართლის ნორმები გამოყენებას. გადაწყვეტილებაში მითითებული მიზეზები უნდა ეხებოდეს კონსტიტუციის შესაბამის დებულებებს ან შესაბამის ეროვნულ, ევროპულ და საერთაშორისო სამართალს. საჭიროების შემთხვევაში, ეროვნული, ევროპული ან საერთაშორისო პრეცედენტული სამართლის მითითება, მათ შორის სხვა ქვეყნის სასამართლოების პრეცედენტული სამართლისა, აგრეთვე იურიდიული ლიტერატურის მითითება, შესაძლოა სასარგებლო იყოს, ხოლო საერთო სამართლის სისტემაში არსებითი. გადაწყვეტილებაში მიზანშეწონილია გამოყენებული ნორმა მიეთითოს კონკრეტულად და არა ზოგადად (აქტის და მუხლის მითითება).

ნორმის განმარტება არ უნდა აზიანებდეს სამართლებრივი უსაფრთხოების პრინციპს, რაც ნიშნავს, რომ ნორმის შინაარსი და მისი იმპლემენტაცია უნდა იყოს განჭვრეტადი.

ბ.ი. მოსამართლე დებულებას თანმიმდევრულად მოიხსენიებს – ყოველთვის, როდესაც მოსამართლე გადაწყვეტს გადახრას ადრეული განმარტებადან, ეს ნათლად უნდა იყოს ნათქვამი მის გადაწყვეტილებაში.

ბ.კ. გადაწყვეტილება ნათლად შეეხება და განმარტავს დანაშაულის თითოეულ ელემენტს. გადაწყვეტილება შეიცავს განმარტებას იმის შესახებ თუ, დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები როგორ ადასტურებს დანაშაულის თითოეულ ელემენტის არსებობას გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტით.

გადაწყვეტილებაში ფორმულირებულია დანაშაულის თითოეული ელემენტი და ნამსჯელია იმაზე, თუ რატომ მიიჩნია ან არ მიიჩნია მოსამართლემ თითოეული მათგანი დამტკიცებულად. დანაშაულის თითოეული ელემენტის ფორმულირება და ამ ელემენტის შესაბამისი მტკიცებულების შეფასება ქმნის განაჩენის კარგ სტრუქტურას.

წყარო

ბ.ი. დასაბუთების თანმიმდევრულობა შემოწმდება მხოლოდ იმ გადაწყვეტილებებში, სადაც ერთი მოსამართლის რამდენიმე გადაწყვეტილება იქნება შესწავლილი ერთსა და იმავე საკითხზე და გამოიკვეთება მოსამართლის ურთიერთგამომრიცხავი მსჯელობები. კვლევის მიზანი არ არის ერთსა და იმავე საკითხზე ყველა მოსამართლის ადრინდელი გადაწყვეტილებები შეისწავლოს და დაადგინოს მათი თანმიმდევრულობა.

შეფასების კრიტერიუმი	სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება
მახასიათებელი	ნებისმიერი ბრძანება, რომელიც მიღებულ იქნა სასამართლო გადაწყვეტილებით ან მის საფუძველზე, უნდა იყოს დაწერილი მკაფიო და ერთმნიშვნელოვანი ენით, რათა შესაძლებელი გახდეს მისი იოლად სისრულეში მოყვანა, ან იმ ბრძანების აღსრულება, რომელიც მიუთითებს რაიმე მოქმედებაზე ან მისგან თავის შეკავებაზე, ან გადახდაზე.
შეფასების წესი	ა. გადაწყვეტილება აღსრულებადია მისი ტექსტის გათვალისწინებით: წინადადება მკაფიოდ აყალიბებს სასამართლოს მიერ გაცემულ დავალებებსა და დაკისრებულ ვალდებულებებს. ტექსტი არ იძლევა განსხვავებული ინტერპრეტაციის საშუალებას. ბ. აღსრულების სისტემა იძლევა გადაწყვეტილების დროულად აღსრულების შესაძლებლობას და ითვალისწინებს დროებითი აღსრულების მექანიზმს (provisional enforcement). აღსრულების პროცედურა მარტივი და ეფექტურია, ითვალისწინებს ნებისმიერი გაუგებრობის მოსამართლის მიერ განხილვასა და გადაწყვეტას, მხარეებისთვის არაგონივრული ხარჯის დაკისრების გარეშე.
წყარო	CCJE Opinion N11, para. 53-56

შეფასების კრიტერიუმი	კანონის ხარისხი, რომელიც საფუძვლად დაედო სასამართლო გადაწყვეტილებას
მახასიათებელი	მოსამართლე ახორციელებს მის უფლებამოსილებას, მიმართოს საკონსტიტუციო სასამართლოს, თუ ნორმა საგარეუდოდ ეწინააღმდეგება კონსტიტუციას.
შეფასების წესი	საკითხის საკონსტიტუციო სასამართლოში გადაცემა მიზანშეწონილია, თუ: – ადგილი აქვს კონსტიტუციით გათვალისწინებული საპროცესო უფლებების დარღვევას; – უგულებელყოფილია ძირითადი უფლებები და მათი მნიშვნელობა მოქმედი კანონის გამოყენებისა და განმარტებისას (მაგალითად, სასამართლო არ იყენებდა კონსტიტუციის ან ძირითადი უფლებების შესაბამის განმარტებას); – აშკარაა შეცდომა კანონის გამოყენებისას და ეს ხელყოფს რომელიმე ძირითად უფლებას (მაგალითად, სასამართლომ აშკარად არასწორად განმარტა მიმდინარე სამართლის ნორმა, რამაც გამოიწვია რომელიმე კონსტიტუციური უფლების დარღვევა).
წყარო	CCJE Opinion N11, para. 11-13 Schmidt: Staatsorganisationsrecht, S. 297; Stern, in: Bonner Kommentar, Art. 93, Rn. 687; Zippelius: Deutsches Staatsrecht S. 523 Practice of constitutional court of Germany BVerfGE 4, 1 (6 f.); 42, 64 (72 ff.); 52, 131 (157 f.)

შეფასების კრიტერიუმი	მტკიცებულებების შეფასება
მახასიათებელი	მოსამართლემ მტკიცებულებები სათანადოდ და ადექვატურად შეაფასა
შეფასების წესი	ა. გადაწყვეტილებაში მტკიცებულებები არ არის მხოლოდ ჩამოთვლილი, არამედ შეფასებულია თუ რატომ ჩათვალა მოსამართლემ რომ აღნიშნული მტკიცებულება გასაზიარებელი იყო ან რატომ ჩათვალა, რომ არ უნდა გაეზიარებინა ის (რატომ მიიჩნია მტკიცებულება სანდო მტკიცებულებად) ბ. როცა გადაწყვეტილებაში მნიშვნელოვანი გარემოება დასტურდება ერთი მოწმის ჩვენებით, ან განაჩენი ძირითადად მოწმის ჩვენებას ეყრდნობა, მოსამართლე განმარტავს, თუ რატომ ჩათვალა, რომ მოწმის ჩვენება, გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტით ადასტურებს მოწმის მიერ მოყვანილ ფაქტს. გ. გადაწყვეტილებაში შეფასებულია მოწმის სანდოობა და თანმიმდევრულობა, განსაკუთრებით ვინც სადავო ჩვენებას იძლევა (ამის საპირისპიროდ, გადაწყვეტილებაში მხოლოდ აღწერილია მოწმის ჩვენების მოკლე შინაარსი; ან გადაწყვეტილება მხოლოდ ჩამოთვლის მტკიცებულებათა ნუსხას, რომლებსაც ეფუძნება დასაბუთება; ან, გადაწყვეტილება მიუთითებს მიზეზებზე, რის გამოც მოსამართლემ არ მიიჩნია მოწმის ჩვენება სანდოდ, თუმცა არ განმარტავს მიზეზებს თუ რატომ მიიჩნია სხვა მოწმეთა ჩვენებები სანდო მტკიცებულებად).
წყარო	Trial Monitoring Report Georgia, OSCE/ODIHR, 2014, chapter XIV Right to a Reasoned Judgment, page 85. https://www.osce.org/files/f/documents/6/a/130676.pdf

მახასიათებელი	სასჯელის ზომის დასაბუთებულობა
შეფასების წესი	გადაწყვეტილებაში სათანადოდ არის შეფასებული ფაქტორები, რაც მოსამართლემ გამოიყენა სასჯელის ზომის განსაზღვრისას
მახასიათებელი	გადაწყვეტილება არ ახდენს მხოლოდ სასჯელის განსაზღვრის პრინციპების ციტირებას (მაგ.: მოსამართლემ გაითვალისწინა პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი და შემამსუბუქებელი გარემოებები, მსჯავრდებულის პიროვნება, დანაშაულის მოტივი და მიზანი და სხვა), არამედ აანალიზებს თუ რა გავლენა იქონია ამ ფაქტორებმა სასჯელის ზომის განსაზღვრაზე.

შეფასების კრიტერიუმი	სხვა
მახასიათებელი	გადაწყვეტილების სხვა მნიშვნელოვანი ხარვეზები, რომლებიც არ მოიცავს ზემოთ ჩამოთვლილ კრიტერიუმებს, მაგრამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი იყოს ზოგადი შეფასებისთვის და გამოვლინდა კვლევის მიმდინარეობისას.

ექსპერტების მოკლე ბიოგრაფიები

ნილ ვაინშტაინს აქვს მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობის, ადამიანის უფლებების, ინსტიტუციური გაძლიერების, შესაძლებლობების განვითარების, სისხლისსამართლებრივი დევნისა და პროექტების მართვის 26 წლიანი გამოცდილება. იგი ფართოდ მუშაობდა აზიაში, კავკასიაში, აფრიკასა და აღმოსავლეთ ევროპაში.

ნილი მუშაობდა საქართველოში 10 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში, როგორც კონსულტაციების გაწევის კუთხით, ასევე იყო USAID-ის მიერ დაფინანსებული კანონის უზენაესობის პროექტებში ხელმძღვანელის მოადგილე; თავის მრავალ ამოცანას შორის, ნილი ეხმარებოდა სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებს სასამართლოს მონიტორინგის პროგრამების შემუშავებაში, როგორც სისხლის სამართლის, ისე ადმინისტრაციული საქმეებისთვის, სასამართლო ინსტიტუტებთან დაკავშირებული კვლევითი ნაშრომების მომზადებაში, მოამზადა ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის ანალიზი; ასევე, საფუძველი ჩაუყარა გაცვლით პროგრამას, რომლითაც ქართველი მოსამართლეები აშშ-ს სტუმრობენ. ნილი იყო აშშ-ს მთავრობის პირველი მრჩეველი კამბოჯის მთავრობისთვის მას შემდეგ, რაც პირდაპირი დახმარების აკრძალვა მოხსნილ იქნა და გამოავლინა სენსიტიურ პოლიტიკურ სიტუაციებში მოქმედების უნარი მთავრობებს, დონორებსა და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებს შორის დიალოგისა და თანამშრომლობის გაზრდის მიზნით. მიანმარში მან შექმნა იურიდიული დახმარების გზამკვლევი, რომელიც ამჟამად გამოიყენება USAID-ის მხარდაჭერილი იურიდიული დახმარების პროგრამების საფუძვლად ამ ქვეყანაში. უკრაინაში იგი იყო USAID-ის კანონის უზენაესობის პროგრამის შუალედური შეფასების გუნდის თანალიდერი. ნილი არის მაღალპროფესიონალი პედაგოგი, რომელიც გამოცდილია იურიდიული დახმარების პრაქტიკოსების და ორგანიზაციების კომპეტენციების ჩამოყალიბებაში სასწავლო პროგრამებისა და მენტორინგის მეშვეობით. ნილი იყო პროკურორი ნიუ იორკში, ადვოკატი სან ფრანცისკოში და არის ჰარვარდის სამართლის სკოლის კურსდამთავრებული.

მაია ბაქრაძე – სამოსამართლო გამოცდილების მქონე ექსპერტი – არის სამართლის მაგისტრი, პრაქტიკოსი ადვოკატი სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ საქმეებზე, ასევე, სპეციალიზდება ბავშვთა უფლებების მიმართულებით. მაია GIAC საარბიტრაჟო საბჭოს წევრი; 10 წელი იყო თბილისის სააპელაციო და თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსამართლე. მაიას აქვს საკანონმდებლო რეფორმების ექსპერტად მუშაობის 8 წლიანი გამოცდილება, ძირითადად, საქართველოს სასამართლო სისტემასთან დაკავშირებით, ასევე, საკანონმდებლო კვლევასა და კანონში ცვლილებების შემუშავებაში. ის იყო საქართველოს მოსამართლეთა ერთობის თავმჯდომარე, რომლის მიზანი იყო სასამართლო სისტემაში არსებული გამოწვევების დაძლევა. როგორც სისხლის სამართლებრივი დევნისა და დევნას დაქვემდებარებულ ადვოკატთა რეაბილიტაციის კომისიის თავმჯდომარის მოადგილემ (სსბა) მაიამ შეაფასა ადვოკატების მიმართ აღძრული საქმეები, მათ შორის, ამ გადაწყვეტილებების დასაბუთების ხარისხი.

თამარ ლალიაშვილი – სამოსამართლო გამოცდილების მქონე ექსპერტი – არის ქართულ-ნორვეგიული კანონის უზენაესობის ასოციაციის დამფუძნებელი; 2002-2003 საქართველოში სისხლის სამართლის რეფორმების განმახორციელებელი სამთავრობო კომისიის წევრი; იყო საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის პროექტზე მომუშავე კომისიის წევრი. 2011-2013 წწ. იყო საქართველოს განვითარების კვლევითი ინსტიტუტის ექსპერტი. თამარი 2019 წლიდან არის სამოქალაქო იდეის ექსპერტი. თამარი იყო უზენაესი სასამართლოს მოსამართლე (2001-2006); სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლე (2000-2001); რაიონული სასამართლოს მოსამართლე (1999-2000); გენერალური პროკურატურის სამმართველოს პროკურორი (1992-1999); იუსტიციის სამინისტროს კონსულტანტი (1990-1992). თამარმა 1988 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართალმცოდნეობის ფაკულტეტი; გავლილი აქვს სტაჟირება ქ. ბრემენის პროკურატურასა და საქალაქო სასამართლოში (1988); იყო ფრიდრიხ – ებერტის ფონდის სტიპენდიატი. თამარმა 2007-2010 წლებში დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე – „საპროცესო შეთანხმების შედარებითი ანალიზი გერმანიის, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და საქართველოს სისხლის სამართლის პროცესის შესაბამისად.“

ბესიკ ლოლაძე – სამოსამართლო გამოცდილების მქონე ექსპერტი – არის საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტის პროფესორი (საკონსტიტუციო სამართალი, ადამიანის ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები), სამართლის დოქტორი (პოტსდამის უნივერსიტეტი, გერმანია, summa cum laude); მუშაობდა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროში სხვადასხვა პოზიციებზე, მათ შორის იუსტიციის მინისტრის მოადგილედ. ბესიკი იყო საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს წევრი, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს თავმჯდომარის მოადგილე და საქართველოს თავდაცვის მინისტრის მოადგილე; არის გერმანიის აკადემიური გაცვლის სამსახურისა (DAAD) და მაქს-პლანკის საზოგადოების სტიპენდიატი. გამოქვეყნებული აქვს მრავალი სამეცნიერო ნაშრომი.

ლარისა ლიპარტელიანი – სამოსამართლო გამოცდილების მქონე ექსპერტი – 2017 წლის ოქტომბრიდან დღემდე არის საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრი და მუშაობს სამოქალაქო, ადმინისტრაციულ და სისხლის სამართლის საქმეებზე. ლარისამ დაამთავრა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სამართლისა და საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტი და მიენიჭა სამართლის მაგისტრის წოდება (2018). 1996-2005 წლებში მუშაობდა ადვოკატად და იყო საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრი. 2005-2015 წლებში ლარისა მოსამართლის უფლებამოსილებას ახორციელებდა რუსთავისა და თბილისის საქალაქო სასამართლოებში, რა დროსაც იხილავდა როგორც სამოქალაქო, ადმინისტრაციულ, ასევე სისხლის სამართლის საქმეებს; იყო საქართველოს მთავარი პროკურატურის საგამოძიებო ნაწილის პროკურორი (2016-2017); იყო საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის მიერ შექმნილი დროებითი კომისიის „უახლოეს წარსულში სისხლის სამართლებრივ დევნას და მსჯავრდებულ დაქვემდებარებულ (რეპრესირებულ) ადვოკატთა რეაბილიტაციის კომისია“ წევრი (2018), რა დროსაც შეისწავლიდა სისხლის სამართლის საქმეებზე მიღებული გადაწყვეტილებების დასაბუთებულობისა და კანონიერების საკითხებს. არის თანაავტორი წიგნის „სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის კომენტარები“ და სტატიის „ინდივიდის სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობა იუგოსლავიის ტრიბუნალის მიხედვით“.

ნათია ქუთათელაძე – სამოსამართლო გამოცდილების მქონე ექსპერტი – არის აკაკი წერეთლის სახელობის ქ. ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის კურსდამთავრებული (1998). ნათია სხვადასხვა თანამდებობებზე მუშაობდა ქუთაისის და თბილისის პირველი და სააპელაციო ინსტრანციის სასამართლოებში (1999-2008). ნათიას ჩააბარებული აქვს პროკურატურის მუშაკთა, ადვოკატთა და მოსამართლის გამოცდები. ნათია 2008 წელს იყო სამტრედიის რაიონული სასამართლოს მოსამართლე, 2008-2011 წლებში – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლე (ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა), 2011-2018 წლებში – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მოსამართლე (ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა).

მაია მწარიაშვილი – სამოსამართლო გამოცდილების მქონე ექსპერტი – 2014 წლიდან დღემდე არის იურიდიული ფირმის BLB პარტნიორი (ასოცირებული ოფისი Tulloch & CO Solicitors, ლონდონი), ადვოკატთა ასოციაციის წევრი. მაია არის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის კურსდამთავრებული; არის მანჩესტერის უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის (დიდი ბრიტანეთი) მაგისტრი საერთაშორისო ბიზნეს სამართალში (წარჩინების დიპლომი). მაია სხვადასხვა დროს იყო იუსტიციის სამინისტროს საერთაშორისო სამართლებრივი ურთიერთობების დეპარტამენტის უფროსი (1991-1997); ეროვნული უშიშროების საბჭოს სახელმწიფო მრჩეველი (1997-2002), საქართველოში სამართლებრივი რეფორმების სახელმწიფო კომისიის წევრი (1998-2001), თბილისის სახელმწიფო

უნივერსიტეტის სართაშორისო სამართლის ფაკულტეტის ლექტორი (2000-2001). ასევე, მიაი იყო თბილისის საოლქო (სააპელაციო) სასამართლოს თავმჯდომარე და სისხლის სამართლის საქმეთა სააპელაციო პალატის თავმჯდომარე (2003-2005); საქართველოს მთავარი პროკურატურის ანტიკორუფციული და საგამოძიებო ნაწილის უფროსი, ქალაქ თბილისის პროკურორი (2012-2013).

ეკატერინე ციმაკურიძე არის დემოკრატიის ინდექსი – საქართველოს გამგეობის თავმჯდომარე არასამთავრობო სექტორში მართლმსაჯულების სისტემის რეფორმებზე და ადამიანის უფლებებზე მუშაობის რვა წლიანი გამოცდილებით. ეკატერინე ფლობს ჩრდილოეთ ოჰაიოს უნივერსიტეტის (აშშ) სამართლის მაგისტრის ხარისხს კანონის უზენაესობასა და დემოკრატიულ მართვაში და სპეციალიზდება სამოქალაქო და ადმინისტრაციული სამართლის მიმართულებით – ჩაბარებული აქვს მოსამართლის საკვალიფიკაციო გამოცდა (2005, საქართველო). ეკატერინე არის სასამართლოს დამოუკიდებლობისა და რეფორმების შესახებ არაერთი კვლევის/ანგარიშის ავტორი და თანაავტორი, მონაწილეობდა სასამართლო სისტემის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის დოკუმენტის შემუშავებაში (2017, საქართველო) და იუსტიციის უმაღლესი სკოლის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის დოკუმენტის შემუშავებაში (2019, საქართველო), იყო მოსამართლის თანაშემწე თბილისის საქალაქო სასამართლოში (2006).

დავით ჯანდიერი არის იურისტი, იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი მრავალწლიანი პროფესიული გამოცდილებით საჯარო და კერძო სტრუქტურებში. დავითს ეკავა საქართველოს იუსტიციის მინისტრის პირველი მოადგილის თანამდებობა (2012-2013). 2012 წლამდე დავითი ეწეოდა წარმატებულ საადვოკატო საქმიანობას. იგი გახლდათ მომჩივნის ადვოკატი სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში განხილულ ცნობილ საქმეზე – „ენუქიძე და გირგვლიანი საქართველოს წინააღმდეგ“. ამჟამად დავითი კონსულტაციებს უწევს სხვადასხვა ბიზნეს-კორპორაციებს, აქტიურად მონაწილეობს საზოგადოებრივად მნიშვნელოვანი საკითხების საჯარო განხილვებში ექსპერტის სტატუსით მას-მედიაში, სხვადასხვა საექსპერტო დაწესებულებების მიერ მართულ პროექტებში. 2018 წლიდან მან კვლავ განაახლა საადვოკატო საქმიანობა საზოგადოებრივი მნიშვნელობის მქონე საქმეებზე ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში, მათ შორისაა, „საუკუნის პროცესად“ წოდებული ე.წ. „ციანიდის საქმე“ და ე.წ. „კარტოგრაფების საქმე“. დავითი არის სტრასბურგის უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული და მინიჭებული აქვს მაგისტრის წოდება ევროპულ სამართალსა და სწავლებაში. იგი არის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორი საერთაშორისო სამართალში.

ეკა ხუციშვილი არის იურიდიული თანამშრომელი იმიგრაციის საკონსულტაციო კომპანიაში – ვიჟენ ქონსულტანსი. ბოლოს, იგი ხელმძღვანელობდა საპარლამენტო მონიტორინგის პროექტს დემოკრატიული აღმშენებლობის, გამჭვირვალობისა და ღია მმართველობის მიმართულებით. აღნიშნულ პოზიციამდე იგი მუშაობდა სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოში ევროპული კომისიის მიერ დაფინანსებული პროგრამით დაზარალებულთა სარეაბილიტაციო საკითხებზე საქართველოს კანონმდებლობაში. ამერიკული უნივერსიტეტის ვაშინგტონის სამართლის კოლეჯში, ჰუბერტ ჰამფრის 1 წლიანი პროგრამის ფარგლებში, აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის დაფინანსებით, იგი მუშაობდა მოწმეთა და დაზარალებულთა დაცვის მექანიზმებზე, რომელზეც მან ერთ-ერთ ადამიანის უფლებათა ჟურნალში (რედ. კ. კორკელია) გამოაქვეყნა სტატია. საქართველოს ომბუდსმენის აპარატში და ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციაში იგი მუშაობდა სასამართლოსა და სამართალდამცავი ორგანოების მიმართულებით. მუშაობდა ომბუდსმენის საპარლამენტო ანგარიშებზე ზემოაღნიშნული თემების ირგვლის. შესწავლილი აქვს სავარაუდო პოლიტიკური მოტივაციის მქონე სისხლის სამართლის საქმეები.

კახა წიქარიშვილი არის დამოუკიდებელი იურისტების ჯგუფის წევრი. 1999 წელს დაამთავრა თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, იურიდიული ფაკულტეტი, სამართალმცოდნეობის სპეციალობა. 2004 წელს დაამთავრა ამერიკის უნივერსიტეტი, ვაშინგტონის სამართლის კოლეჯი, სადაც მიენიჭა მაგისტრის ხარისხი. 2004-2005 წლებში განაგრძობდა მუშაობას ევროკავშირის კანონის უზენაესობის მისიაში (EUJUST THEMIS) თანაშემწედ სამართლებრივ საკითხებში. 2005-2007 წლებში იყო ნორვეგიის კანონის უზენაესობის საქართველოს მისიის მრჩეველი სამართლებრივ საკითხებში. 2007-2011 წლებში მუშაობდა სასამართლოს ადმინისტრირების და მენეჯმენტის რეფორმის პროექტის (USAID JAMR) ხელმძღვანელის მოადგილედ. 2005 წლიდან დღემდე არის საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტის შედარებითი სისხლის სამართლის კურსის ლექტორი. 2012–2013 წლებში, ასევე 2016-2018 წლებში კახა იყო გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ექსპერტი სამართლებრივ საკითხებში; 2013-2015 წლებში საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა სადისციპლინო კოლეგიის წევრი; 2016 წელს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის თანაშემწე.

USAID
ამერიკელი ხალხიდან

EAST • WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE
კანონის უზენესობის მხარდგეგმვა
საქართველოში (IPROLOG)